

1984-01-10, tisdag.

Mycket fint väder, sol efter grå morgon, klar sikt, flera minusgrader, praktiskt taget vindstilla. Pudersnö på marken, men bara till någon cm tjocklek, utmärkt att spåra däggdjur överallt där vegetationen var kort.

Jag tog bussen ut från Lund 1140, ankomst Revingehed (Kvinnevad) 1215. Gick sakta ner till stugan/tornet, ankom dit 1305. Lade grejorna i stugan, var sedan i tornet 1315-1350, därefter kort stund i stugan, sedan ner till kanalmynningen och en liten stunds obsar där. Kort besök i tornet 1415. Startade till fots för att korsa stora heden och titta ut över Vombs ängar, men mötte just vid starten en ung man som jag sett förut. Han heter Källqvist (stavning?) och är bosatt i Blentarp men är musiklärare i Lund. Han befanns vara god vän till Torsten Gustafson och därmed även med Per Brinck och hans fru Carita, som är TG:s dotter. Han erbjöd sig att ge mig lift till Lund, vilket jag accepterade med tacksamhet. Dessförinnan gick vi upp över stora heden och såg ut över Vombs ängar, sedan tillbaka till P-platsen vid stugan/tornet. Start därifrån 1540, för hem via Silvåkra by - S Sandby. Jag kom hem till min bostad 1625. Väder fortfarande lika fint och stilla; man kunde knappast se på västerhimlen några tecken till att den utlovade varmfronten med nederbörd närmade sig. - Här fågellista. För kommentarer och uppgifter ~~min~~ däggdjurs-spår se efter listan.

art	nervägen	Krankesjön	stora heden+ Vombs ängar	övriga platser
häger	-	minst 4 ad	-	1 kanalen
knölsvan	flock 5 ad	-	-	-
sångsvan	hörd fr Kr	minst 42	-	-
sädgås	-	1 rundflyg.	5 flygande	-
bläsgås	2 ad mot SO	-	-	-
gräsand	-	390 + c 50	-	-
brunand	-	9 hannar	-	-
storskrak	-	3 (2 öö 1 ♀)	-	-
salskrak	-	6	-	-
sparvhök	-	1 högt mot NO	-	-
ormvråk	1	1 normalfärg	4	summa minst 3
blåhök	-	-	1 hanne ad	-
tornfalk	-	-	1 ex	1 Revingehed
sothöna	-	2	-	-
fiskmåsa	-	1 ungfågel	-	-
ringduva	-	-	flock 8	några ex Silvåkra
hökuggla	-	1 my.orädd	-	-
större hacksp	1 hona	1	-	-
ängsbiplärka	-	1	-	-
gårdsmyg	-	1 i vassen	-	-
snöskata	-	45 + 2 mot SV	60 + några	-
varfågel	-	1	-	-
nötskrika	-	1 mot SV	-	-
skata	2	2	minst 1	sedd Silvåkra
kråka	-	c 5 sedda	minst 15	-
obestämd kråk-	-	-	-	-
fågel (=kråka	-	-	minst 50	-
och råka!)	-	-	-	-
grönsiska	enstaka	c 50 + fler	1 överflyg.	-
domherre	hörd	hörd	-	flock c 10 ex vid Silvåkra by

Kommentarer + tillägg m m: se ~~nästa sida~~.

följande sidor.

FORTS

Σ 27 bestämda arter

1984-01-10 forts.

2

Kommentarer till fågelfaunan: Krankesjön var nästan helt islagd, klar och glatt is. På NK (=närmsta klarvatten) också is, men ett begränsat område tydligen precis hopfruset, med kvarvarande miniatyrvak, därtill en del öppet vatten mellan buskar och vass utanför kanalens inflöde. Kanalen öppen. Vattenstånd förvånande högt. Marken mest vitpudrad av my. tunt snötäcke. Vombs ängar med en del frusna översvämningar, och övrig mark där praktiskt taget snöfri. - Beträffande enskilda arter:

knölsvan: flock 5 ad mot SV ungefär. Vington hördes säkert 1 km när de nalkades och jag tror minst 2 km när de försvann. Återsågs ej

sångsvan: i Krankesjön, och på Krankesjön fanns:

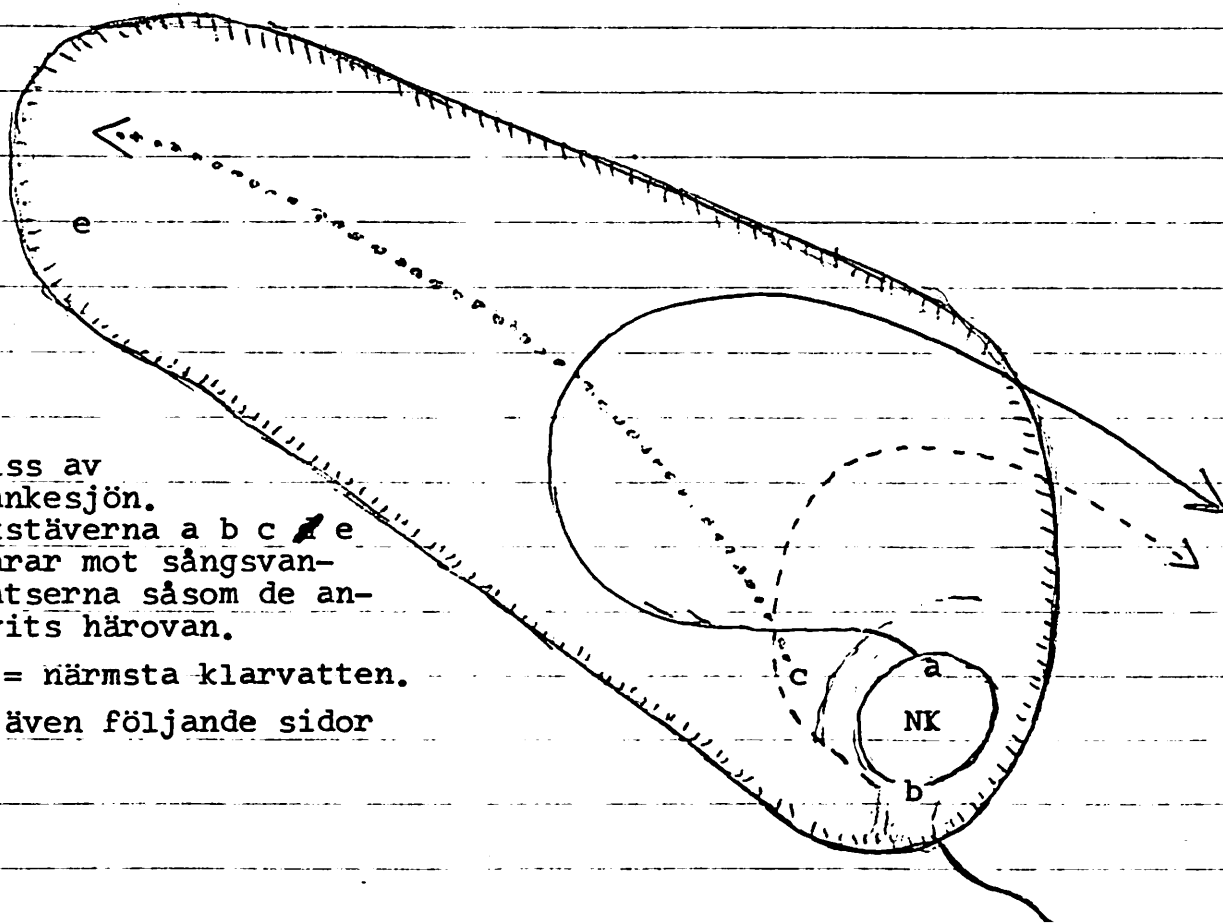
- a) på isen vid lilla vaken runt vilken ~~gräs~~ gräsändernas huvudstyrka var samlad: 2 ad. De var tysta nästan hela tiden men började tuta c 1322 och flög sedan bort, se heldragen linje på stora skissen
- b) delvis dolda bakom höga buskar och vass c 10 ex utanför kanalmynningen. Dessa fåglar sjöng och tutade redan långt innan jag kom till sjön och fortsatte nästan oavbrutet. En viss oro kom kl 1327, men bara en ad flög då bort, se streckad linje. De andra kvar, rörde sig litet och blev bättre synliga, men flög inte bort.
- c) i liten vassrugge som utåt avgränsar NK: 7 ad. De var tysta men började röra sig på isen c 1331 och flög bort 1333, helt lågt, se prickad linje
- d) kl 1337 kom 2 ad ungefär från NV och lade sig vid de 10 som omtalas under (b). Även ett par andra individer rörde sig något. (Därvid mycket tutande).
- e) långt bort i västra änden låg summa 13 sångsvanar på isen. De sträckte på halsarna ett par ggr, åtminstone några ex, men de flyttade inte på sig
- f) just när jag klev upp i tornet sågs en flock på c 9-10 svanar, säkert sångsvanar, flyga bort från sjön mot V (ungefär) på låg höjd. Enstaka juv sågs däri.

Skiss av
Krankesjön.

Bokstäverna a b c e
svarar mot sångsvan-
platserna såsom de an-
givits härövan.

NK = närmsta klarvatten.

Se även följande sidor

1984-01-10 forts.

3

sädgås: oerhört få sedda. Inte en enda gås betade på Vombs ängar. Viss "militär aktivitet" rådde i skogsdungarna och på heden, men tveksamt om detta förorsakat gässens frånvaro.

bläsgås: 2 ad flög över Krankesjön mot SO, rätt högt. Januari-obsar är inte vanliga

gräsand: tät flock på minst 390 ex på begränsad, tydligen just hopfrusen yta på NK. På ytan var kvar en miniatyrvak med ett par meters diameter, där låg de 9 brunanddrakarna och de 6 salskrakarna. Gräsandflocken låg till en ringa del även inne i kanten av tät vass; individantalet därför säkert drygt 400. - I det öppna vattnet nära kanalmynningen låg också gräsänder, delvis svåra att se eftersom detta vatten delvis doldes av höga buskar etc. Men att döma av antalet gräsänder som senare visade oro (se nedan) låg där minst 50 ex, kanske fler

brunand,: se föregående art

salskrak: " " " " Ingen var hanne ad. Bara honor el. juv.

storskrak: dolda bakom höga buskar låg de 3 storskrakarna, men en ensam hanne ad flög bort därifrån, och senare sågs hanne ad + hona göra ~~g~~edsamma. *Rättelse se nedan.*

ormvråk: på Vombs ängar och i träd vid stora heden inalles minst 4 ex varav 3 normalfärgade och en med m l m vit undersida och med ljusa småfläckar på översidan. På utvägen ett mörkt ex sittande nära Skatteberga på ängsmark. På hemvägen nära Stensoffa 1 normalfärgat ex och nära Måryd en extrem ljus fågel med massor av vitt på vingarnas ovansida och m l m hel ljus för övrigt, ren börringevråk alltså.

blåhök: magnifik hanne ad flög norrut, lågt över stora heden.

hökuggla: lyfte från ledningsstolpe när jag nalkades stugan, flög upp till hög grantopp på Ibans backe, samma topp där den suttit vid tidigare besök. Kom sedan tillbaka till ledningsstolpen, vilket jag såg från tornet. En man kom med bil och gick på den och fotograferade den och måste fått utmärkta bilder, ty ugglan satt snällt kvar, och när den äntligen flyttade sig blev det bara några tiotal meter. - Senare kom en lång rad stridsvagnar förbi på pansarvägen precis där ugglan suttit, men knappt hade sista vagnen med stort dån passerat, förrän ugglan ~~stod på toppen av stugan~~ upptäcktes sittande i toppen på samma gran som förut.

grönsiska: OBS att vid flera tillfällen enstaka ex sågs och hördes flyga förbi. Från tornet sågs de ~~ssutom~~ c 20 + 6 ex flyga förbi mot SV, och i alarna vid kanalmynningen satt en flock på c 50 ex. En flock på c 40 ex (ur nyssnämnda flock??) kom senare norrut. *Även såg parvis c 5 per gr.*

allmänt: just när jag kommit ner från tornet blev det stor oro på gräsänderna, de flög i småportioner till vaken vid kanalens mynning, dock flög brunand-drakarna runt och försvann, närmare bestämt 8 ex. Likaså flög 5 salskrakar runt och försvann. Även viss oro på svanar då. En brunand-drake och en gräsand flög också runt i sällskap. När jag en stund senare gick ner till kanalmynningen, lyfte gräsänderna på långt håll, säkert 450 - 500 ex. En skadskjuten gräsanddrake med en helt förstörd vinge paddlade och flaxade längs vattnet. Utsatt för jägares naturvård.

Däggdjursspår: på nedvandringen från Kvinnevad först ~~må~~ (precis från vandringens början) ett par tre hundra meter med oerhört tätt med kaninspår, ej en kvadratdecimeter utan spår, i regel ~~stod~~ stod spåren över varandra. Därefter glesare, vissa områden tätare, men ej på långt när som i tätaste området Mellan rälsen på järnvägen ofta en kaninstig, alldeles rak, ungefär lika långt till båda rälsen!! Vid stugan måttligt tätt med spår av kanin, lätt att finna kvadratmetrar utan spår. - Minst 3 rådjursspår kors. järnvägen. Smågnagarspår ej sällsynta, säkert 20-25 sedda längs järnvägen (= c 2 km sträcka). *Enfc*

(4)

1984-01-10 forts.

Det var intressant att se och lyssna på sångsvanarna. OBSERVERA att en flock (b på bilden) sjöng och tutade högljutt och praktiskt taget oavbrutet, de hördes redan långt innan jag kommit fram till stugan/tornet. Men de låg länge nästan osynliga och rörde sig inte nämnvärt förrän omkring kl 1330 och senare, dock att en ad vandrade ut och blev fritt synlig på isen och flög bort c 1327.

Tidsmässigt blev förloppet ungefär såhär:

- 1315 jag upp i tornet
- c 1322 de 2 sångsvanarna ad-nämnda under (a) börjar sjunga. De står på isen
- 1323 dessa 2 flyger bort, se bilden
- c 1327 från den nästan osynliga flocken (b) kommer en ad tillsynes, går ut på isen och flyger bort, se bilden
- c 1330 de 7 ex som ligger i vassrugge vid (c) och som hittills varit tysta, reser hals och går sakta ut på isen, låter höra sig men inte mycket
- c 1333 dessa 7 flyger bort, se bilden
- 1335 från den mestadels dolda flocken vid (b) flyger 3 storskräkar bort mot NV, det är ett par, hanne ad + hona, och en hanne ad därtill. Ej angivet på bilden. (Den ensamma hannen hade varit synlig kort förut; jag tror den gjorde en flygtur, tycker mig minnas att den flög bort, men jag såg ej att den återkom).
- 1337 2 sångsvanar kommer från NV mycket lågt över isen och fäller hos svanarna vid (b). De landar på is, glider rätt länge innan de kan stanna. -- De 13 sångsvanarna som låg på isen långt bort i sjöns V ände reser sig delvis och låter höra sig något men flyger inte bort.
- - - - -

När jag en stund senare gick ner till kanalmynningen och orsakade stort uppflog av gräsänder, sågs ånyo 3 storskräkar, varav 2 hannar ad + 1 hona; omöjligt att veta om det var samma tre ex som ovan, men det är rätt sannolikt.

- - - - -

Tidsangivelserna härovan är approximativa, men nära rätt; allt vad som ^(den)angives om fågel hände mellan 1321 och 1339.

Åldersfördelning bland svanarna:

- (1) flocken på 5 knölsvanar, som passerade när jag var en knapp km S om Kvinnevad, bestod av enbart vita fåglar. Vington mycket stark, som ovan sagts.
- (2) bland sångsvanarna var helvita fåglar i stor majoritet: de under (a) och (c) och (d) nämnda såg alldeles helvita ut. Men när oro utbrutit efter kl 1350, och senare, såg jag enstaka mörka ungfåglar. En gång räknade jag 18 ad och 3 juv samtidigt synliga; bättre värde kan jag inte ge.

S L U T

1984-01-21, lördag.

Rundtur med Wlla och Jan. De hämtade mig i Lund kl 1005. Det var strålande vinterväder, nästan klart, god sikt, ~~varm~~ silkesglans på de små horisontella molniskivorna i fjärran under solen. Svag vind omkring NO. Temp. vid starten minus 8° C.

Vi for ut via S Sandby - Revingehejd - Harlösa - Svansjö gård (stopp för rundspaning och granskning av Vombsjön) - Övedskloster - Björka - Ilstorp - Tågra - Ystadvägen Ö om Snogeholmssjön - sedan till vänster till Eriksdals station - i Fyledalen förbi Fyleverken - Röddinge - upp på Simrishamnsvägen - ner i Fyledalen igen till Fylan. Här första stoppet sedan ~~Wombsjön~~ Svansjö. Gick en sväng här men såg förvånande litet fågel. Johnny Karlsson kom hit, och i sällskap hade han Sten Wahlström med fru (men inte samma fru som jag ~~minns~~ minns från gångna dagar i Stockholm, när jag samarbetade med Wahlström i verket ~~om våra svenska fåglar i Färg~~ "Våra Svenska Fåglar i Färg"). Vi samtalande kort och vänskapligt, men Johnny och paret Wahlström fortsatte snart österut. Kort därefter for vi också åt samma håll. Stopp hitom Lyckås; här var massor av ornitologer men fortfarande övántat litet fågel ~~(se nedan)~~; dock ett högst märkligt undantag (se nedan). Vi körde därför förbi Lyckås och stannade för förtäring av kaffe och smörgåsar vid vägskalet där ena vägen går mot Högestad, den andra mot Örup och Tomelilla. Högeligen trivsamt rast.

Därefter färd via Benestad till Örup. Vi kom alltså ner till Örups slott norrifrån. Stopp här och gick en lång stund i almskogen, dock mest på vägen, och endast i den del som ligger söder om slottet, mellan slottet och vägen Lyckås - Övraby. Högtintressant. Mötte grupp danska ornitologer här, de var väl hemma på sitt ämne.

Vi for ut på sedan sistnämnda väg, följde den mot Lyckås men tog av vid "kaffeplatsen" och kom via Högestad och Sövestad till Krageholmssjön, där vi stannade vid sjöns sydspets som Lena och jag brukar göra. Härlig utsikt men fågelfattigt. For därför via Skårby mot Bellinga. Vid Amalielunds ~~gård~~ märkte jag att min tub blivit kvarglömd vid Krageholmssjön. Vi vände genast, tuben stod kvar, och fågellivet hade bättrat sig! Sedan full fart mot Bellinga, stopp i långa backen eftersom jag såg havsörn på Ellestasjöns is. Mycket trevligt. Sedan via Bellinga lagård till höga utsiktspunkten vid Knickarp; här sågs inte mycket men vi fann att kölden började bita i kinderna. For därför hemåt ~~men~~ men inte genaste vägen: vred vid Blentarp österut och for Sövede by - Ilstorps gård - Ilstorp - Björka - Öved - norr om Vombsjön samma väg som på förmiddagen - Harlösa - S Sandby - Lund.

Ungefärlig tidtabell:

1005	från Lund	1425	ankomst Krageholmssjön
1035	till Svansjö	1450	avfärd "
1055	från "	1510	åter dit; hämtning av tub
1135	första stopp i Fyledalen	1515	avfärd
1200	forts.	1525	stopp backen nära Bellinga
1205	stopp N Lyckås	1540	forts
1220	forts.	1550	ank. utsiktsp. N Knickarp
1225	kafferast börjar	1605	forts. därifrån
1250	" slutar	1630	kort stopp Svansjö
1305	ankomst Örups almskog	1700	ankomst Lund
1410	avresa " "		

Lena bjöd på het buljong och utmärkt middag: fiskrätt med räkor och Hasselbackspotatis, och sedan fruktsallad. Och så kaffe vid öppna spisen och någon timmes intressant samtal.

För fågelutbytet m m se nästa sida.

FORTS

1984-01-21 forts.

Artlista:

- 6
- häger: 1 flygande över Vombsjön, 1 dito i Fyledalen nära Lyckås.
- sädgås: några små flygande flockar sedda på olika platser. Vid Krageholmssjön kom c 150 ex, fördelade på flera flockar, från SO kl 1510-1515
- obestämda gäss: flock c 200 ex låg på snön på fältet nedanför Vikens gård Ö om Harläsa. OBS: snötäcke mycket tunt men tämligen sammanhängande. - Därtill bara någon enda liten flygande flock på håll.
- knölsvan: vid stoppet N Knickarp på e m kom en flock på precis 25 knölsvanar mot V eller möjligen ~~VSV~~ VSV, svängde svagt mera mot S. Rätt högt; vington hördes kilometervitt. Fåglarna flög i plog med en kort och lång "arm"; där fanns c 11 ad och c 14 juv, och de 7 sista ex i långa "armen" var ad. Ungfåglarna var olika mörka, några tydligt mörkare än andra. OBS den höga andelen juv!
- obestämd svan: över Vombsjön på f m flög en flock på 13 ex mycket högt mot V eller VNV, och i sjön låg (eller rättare: sågs) c 8 svanar, omöjliga $\frac{1}{2}$ att bestämma i starkt motljus
- gräsand: i Vombsjön, som delvis var öppen, låg änder i stort antal, de flesta obestämbara, en del på isen, en stor del i vattnet. Men det var tydligt att gräsanden var väl representerad. - Över Fyledalen en flygande flock på 6 gräs.
- storskrake: en mycket stor flock, som ett rätt smalt men men tätt band av flera hundra m längd, låg på öppet vatten, det var nästan säkert storskrak, skattat antal c 500-700. Därtill några ganska små men bergsäkert bestämda, flygande flockar, kanske 35-45 ex inalles. - Krageholmssjön c 55 ex, varav mycket hannar ad.
- obestämda änder: många hundra sedda i Vombsjön, jfr gräsand; dessutom är det nästan säkert att jag bara såg en mindre del av den vattenfågel som fanns där.
- glada: över Fyledalen bara ett ex, efter långt letande. Mobbades länge av en kråka. - På långt håll SO om Örup fann jag också 2 kretsande glador. Folk som vi mötte berättade att de tidigare på dagen (c kl 0900-1000) haft c 20 glador och 2 havsörnar ad vid Fyledalen.
- sparvhök: dagens enda ex flög norrut över Fyledalen nära Lyckås
- ormvråk: 1 på staketstolpe nära Revingeby; 1 ljus och 1 normalfärgad nära Svansjö; 1 ljus sittande nära Björka by; där- flygande ~~ormvråk~~ efter lång sträcka utan att stanna och utan att se något nämnvärt, men nära Lyckås kretsade 3 ormvråkar lågt och nära intill varandra, åtm. ett ex skrek; ett av dessa ex var ljust men ej extremlyst. Nära Benestad 1 sittande. Slutligen en kretsande nära Hylla SO Blentarp.
- Tillägg: en extremlyst ormvråk satt länge solexponerad i trädtopp vid sjöstranden nedanför Svansjö. Summa sedda idag alltså 10 ex. Anteckningar noga förda, men siffran 10 är minimum.
- fjällvråk: bara ett ex, det satt i hög boktopp nära Krageholmssjöns sydspets.
- havsörn: på Ellestasjöns is såg jag havsörn, trodde det var ett ex, men i tuben sågs att det var två, en ad och en juv, som satt synnerligen nära varandra. Satt länge stilla, men kl 1535 lyfte de och flög in över land ungefär vid Snogarps gård.
- kungsörn: vid första rasten vid Krageholmssjön ingen örn sedd och inga gäss heller, knappast någon fågel alls. Men när vi kom tillbaka för att hämta min tub, flög en ung kungsörn norrut, mycket elegant. Och vid Hylla en stund senare flög en annan ung kungsörn rakt över vägen, 50 m höjd, kurs upp mot åsen ungefär i riktning mot Kullaröd.
- ringduva: i topparna på höga bokar i skogsbrynet bakom Svansjö satt en flock på minst 11 ex, och vid Krageholmssjön kom en flock på 5 ex förbi mot S. - En mycket stor fågelflock i fjärran över Ellestasjön bestod nästan säkert av ringduva att döma av flockens form: skattat antal minst 250 ex, ~~mycket~~. Därtill →
- FORTS

7

enstaka ex sedda flygande i Fyledalen.

kattuggla: vid kort promenad i Fyledalen nära Fylan passerade vi förbi ett tomt sommarhus och därinvid en stor hög kvistar och skräp. Ut ur högen, med start högst $\frac{1}{2}$ meter över marken, flög en kattuggla i vinglande flykt, rakt ut i det skarpa solskenet. Försvann bakom huset.

större hackspett: i den av almsjuka mycket hårt drabbade Örups almskog sågs 3 ex, inte samtidigt men säkerligen alla olika. Vi mötte här en grupp danskar; de sade sig ha sett 6 större hackspettar på denna lokal.

mindre hackspett: mycket högt uppe i toppen på en döende ~~ä~~ eller död alm sågs 2 ex, det var hanne och hona, ena ex lät höra sig. Beskådades länge, det är ingen art man ser ofta. Möjligen fanns ett tredje ex, men detta är osäkert.

spillkråka: första 10 minuterna knappt sedd, men sedan befanns antalet ex i almskogen vara mycket högt, ja faktiskt exceptionellt. Säkert såg vi 9-10 ex, kanske ett par till. De satt oftast lätt synliga på döda almstammar eller grenar, ibland på ek etc. Vid ett tillfälle flög 2 ex åt samma håll med 50 m avstånd, men det var ingen förföljelse; det främsta ex satte sig, det andra flög åt annat håll då. Särdeles intressant med denna täthet av hackspettar! - Därefter 1 spillkråka norrut nära Knickarp!

koltrast: några sedda under ~~den~~ dagen. Ett ex flög över Svansjö gård på stor höjd med sydlig kurs ut över Vombsjön!

snöskata: 2 ex lyfte vid kattugglelokalen, och en ensam sågs vid Krageholmssjön

skata sedd fåtaligt

kaja: parvis förbiflygande vid Vombsjön; över Fyledalen också kajor om ock i ringa antal, och ungefär likadant vid Krageholmssjön. Sågs på flera ställen men bara enstaka eller parvis eller ett-fåtal tillsammans

råka sedd i ringa antal

kråka sågs i my. måttligt antal t ex vid Vombsjön och vidare neråt SO. I trädtopparna på norra sidan av Fyledalen nära Lyckås c 25-30 kråkor, andra flygande. Och t ex vid kafferasten och längre bortåt Örup sågs tydligt hur kråkor i glesa förband flög mot den matplats - den lär heta Stenby - som finns strax norr om Fyledalen ungefär i höjd med Lyckås

korp: 1 ex i trädtopp nära Björkaåns utflöde i Vombsjön

bergfink: hörd överflygande i Fyledalen 2 ggr. En fågelflock på c 100-130 ~~ex~~ ex här var kanske bergfink, men trots noggrann spaning fann jag intet spår av de jätteflockar som tidigare denna månad rapporterats från Fyledalen m fl ställen.

gråsiska: överflygande hördes länge i Fyledalen, dock nästan säkert bara något enstaka ex. Likadant över Örups almskog. Av intresse trots det ringa antalet, eftersom jag ej på länge hört ~~ett~~ eller sett arten i Skåne.

stenknäck: högeligen remarkabla observationer. Vid rasten före ankomsten till Lyckås såg jag först ett par glesa förband av en mycket kraftigt byggd, kortstjärtad finkfågel flyga förbi mot SO. Kom inte att tänka på stenknäck genast (vilket jag borde ha gjort). Men sedan, efter få minuter, kom ytterligare flockar förbi, och nu såg jag dem bra. Det var stenknäck i antal som jag aldrig drömt om tidigare i Sverige. De obestämda flockarna innehöll - rätt grovt skattat - 50-100 ex; de stora flockarna därefter bestod av c 250 + 100 ex + ytterligare ett par tiotal. Totalsumma sedda alltså ~~och~~ minst 400, högst c 500 ex. OBS att vi stod här bara en kvarts timme!!

gulspurv: hörd överflygande i Fyledalen men bara på plats.

8

1984-01-21 forts.

Antalet observerade fågelarter alltså lågt, men utbytet i alla fall mycket gott och högst särpräglat.

Av däggdjur sågs 7 rådjur på stort fält höstoljeväxter nedan om Lyckås. Vidare var spår av kanin rikliga både i Fyledalen och i Örups almskog, men inga kaniner sågs. I Fyledalen färskt rävspår mycket vackra och lätta att följa en lång sträcka.

Snötäcket var tunt, delvis mycket tunt, men landskapet var dock vitt.

Vombsjön på f m: förvånande nog var sjön delvis öppen; i SO delen kilometervitt öppet fält, men även i övrigt delvis isfritt, delvis tunn slät is. Krageholmssjön mest islagd, men ett betydande område öster och sydost om ön Lybeck var isfritt. Ellestasjön islagd. Sent på e m kom vi åter förbi Vombsjön och fann att de isfria ytorna nog hade minskat men stora öppna fält var kvar. Detta trots att temp. på dagen aldrig varit varmare än c minus 3-4 grader C. Men i solen naturligtvis andra förhållanden.

OBS det klena fågelutbytet i Fyledalen ifråga om rovfågel. Vi såg ingen örn före kl 1510. Väder ej gynnsamt för kretsande rovfågel. Tillägg: vid Vombsjön f m flock 20 sädgäss högt mot SV.

1984-01-22, söndag.

Väder lika fint som föregående dag. Kallt; morgontemp. vid huset 10 minusgrader.

Jag gick 1230-1310 på Hardebergaspåret och åter. Ytterst artfattigt, men på Ö Torn i villakvarteren nära vår bostad knäppte en rödhake, och gråsiska hördes flyga över men tydligen bara ett eller ett par ex. Snöskata endast strö-ex.

1984-01-23.

Ymnigt snöfall en del av dagen. - I trädgården en ensam grön-siska, letade frön på snön och på vinterståndare av örter. Därtill bara koltrast, grönfink, talgoxe, råka och skata sedda.

1984-01-24, tisdag.

Mera snö kom, särskilt natten till tisdagen.

1984-01-25.

Över Östra Torn 1 fiskmås ad och 1 dito juv. I trädgården en rödhake i hög busktopt, och på fågelmatningsplatsen, som Lena satte upp igår, visade sig ett par tre talgoxar, några grönfinkar samt en ensam bergfink. Koltrastar åt bär av Cotoneaster i trädgården, och skator visade sig ofta, ända intill husväggen, på marken i snön nedanför fågelbordet där de tog frön, som fallit ner.

8

1984-01-29, söndag.

Exkursjon ledd av Sam Erlinge vid Stensoffa. Tema: däggdjursspår. Tid: 0940-1355. Ganska lång vandring från Stensoffa via grävlingsgrytet i "Hägerdungen" och i krokar över markerna V om sjön upp till Svarta Hål. Där hölls matrast, sedan tillbaka via Sjötorps gård. ~~Väder~~ Väder: stilla, my. disigt, ett par plusgrader. Tidvis litet ljusare, varvid solen stod som en skarpt avgränsad, m l m blekgul skiva bakom de grå molnen. Våldiga solfläckar sågs då även med blotta ögat, men naturligtvis ännu ~~my~~ my. bättre i kikare. Jag demonstrerade detta, och tydl. var det nytt för de flesta. - Rätt my. snö, skattat 12-15 cm, den var blöt och tung. Litet ~~nysnö~~ nysnö hade kommit på efternatten eller morgonen;: ~~Spåren i snön, vilka var my. rikliga,~~ Spåren i snön, vilka var my. rikliga, därför sällan alldeles skarpa eftersom få djur rört sig efter detta snöfall.

Jag fick enl. överenskommelse lift ut med Joachim Regnell och hans flickvän. Efter exk:s slut for vi via Silvåkratornet, obsade däri- från en stund över sjön, c kl 1410-1435, och for sedan till Lund via Kvinnevad - S Sandby. Krankesjön var helt islagd, med snö på isen; och snön delvis vattendränkt och mörk, delvis vit. Öppet vatten mellan träd och buskar vid kanalmyhningen i SO hörnet, men där fanns ingen fågel på vattnet, dock lyfte där en häger ad som flög ut och gällde öppet på isen på närmsta klarvatten.

Förkortningar i artlistan härnadan: V = vandringen V om Krankesjön. S = obsat från Silvåkratornet och dess närmaste omgivningar incl. Silvåkra allé (som nu till betydande del var döende av almsjuka; många träd hade väldiga, av hackspettar bearbetade "nakna" ytor, där det var fullt med flyghål av barkborrar eller rättare vedborrar och där barken saknades m l m helt över kvadratmeterstora ytor.

Arter:

a) fågel i exkursionsområdet:

häger V 3-4 ex eller fler, sågs alltid enstaka flygande, därav 1 ad och 1 juv S 1 ad (nämd ovan)
sångsvan hörd fr Silvåkrakärret men bara ett par ggr
ormvråk V c 3 normalfärg S 1 mörk lågt över sjön
fjällvråk V 1 ex
sparvhök S 2 ex förbiflygande
tornfalk V 1 ex sågs my länge, ryttl. etc. S 2 ex
ringduva S 1 ensamt ex flyg.
hökuggla S 1 ex fällde i hög almtopp Silvåkra allé, ytterst orädd, obs. länge
hackspett, säkert större V 1 h
kråka V glest, c 10 ex. S sedd
kaja V några par förbiflyg
skata V bara 1 ex. S sedd
stjärtmes V nära Stensoffa flock c 15 ex fint, nära
talgoxe V bara 2-3 sedda
blåmes V minst 2 sedda
entita V hörd fint några ggr
Varfågel V 1 ex, blev häftigt bortjagad av tornfalken
grönsiska V ensamma ex överflyg
flera ggr. S 1 ex sittande
gulsparv 1 ex kom, fällde i den trädtopp där hökugglan satt, flög bort medan ugglan satt kvar

b) fågel f ö på ut- och hemvägen:

rapphöns: utvägen flock c 10 Hardeberga, hemvägen flock c 5 S Sandby och flock exakt 10 oerhört nära, i vägkanten vid Ö Torn, sällan sett så fint
skrattmås Lund morgonen Sparta 10 ex
fiskmå " " " 2 ex
kråka } my tät flock c 50 ex i "gris
kaja } hägnet" vid Måryd
råka överflygande Lund morgonen
koltrast sedd utvägen
domherre likaså

c) fågelspår i exk.området: kråka och häger mycket fint

d) fågel i trädgården på e m:

3 koltrastar, 4 gulsparvar, 3 bergfinkar varav 2 hannar 1 hona; ~~flera~~ c 10 gråsparvar och 1 pilfink.

e) spår av däggdjur, my. fint demonstrerade av Sam: räv, hund, katt, iller/mink (säkert båda arterna trots alla likheter), hermelin, hare, kanin, ekorre, smågnagare samt dygns gamla spår av grävling, som varit utanför sitt gryt natten till lördagen men ej natten till idag. My. trevligt.

Smågnagarspåret (bara ett tydligt) var av Cl. glareolus.

Jag såg, och demonstrerade, några vintermyggor på snön (Trichoceridae) och, till min egen stora förvåning, en fin svampmygga av obekant art. Mycket skön dag, trevlig stämning, c 30 personer. SLUT

någon deltagare såg och hörde gärdsmugg vid Stensoffa.
någon deltagare såg och hörde gärdsmugg vid Kvinnevad.

B
1984-02-10, fredag.

(10)
När jag vandrade hem från Ekologihuset till Tenorgränden, omkring kl 1555, kom över Östra Torns by en flock på c 145 kråkfåglar med kurs ungefär mot NV. Flocken var mycket gles och starkt utdragen på längden. Den bestod av c 15-18 kajor och 8 av råkor. I ett par små "förtätningar" flög fåglarna så nära varandra, att eventuell sammanhållning parvis inte kunde urskiljas. Men annars var sådan sammanhållning mycket lätt att se. Kajorna visade som vanligt sig flyga parvis. Men att även råkorna gjorde detta var en nyhet för mig. Alla råkor gjorde det inte, men jag räknade drygt 20 par; mycket tydligt sågs detta, låt vara att paren inte höll ihop lika tätt som hos kajorna. Uppskattat avstånd mellan fåglarna i ett par kajor kanske 0,5 meter, hos råkorna däremot c 1-2 meter, varvid avstånden mellan paren låg på c 5 - 15 meter. Antalet exemplar inalles, c 145, är mycket nära exakt. Siffran inkluderar ett tiotal råkor, som m l m i enkelrad efter de övriga.

1984-02-11, lördag.

Omkring kl 1130 kom 28 kanadagäss mot S, nästan rakt över huset Tenorgränden 8. De var fördelade så: 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + de återstående 18 tätare tillsammans i något oregelbunden enkelrad. Fåglarna kacklade rätt ivrigt, det var därför de upptäcktes.

Senare på dagen, kl 1350-1500, gick jag på "Hardebergaspåret" ut till Kungsmarkens golfbana och åter. Såg ytterst litet: kråka, råka, kaja, skata bara några ex av vardera, vidare högst 10 koltrastar. Mesar: talgoxe några sedda, men därtill ett antal bara hörda; de tycktes vara rätt pigga trots gråväder och temp. nära noll. Blåmes sedd.

I kanten av "spåret" (d v s egentligen banvallen) låg på ett ställe en grov träbit, såg ut som del av telefonstolpe, längd c 7 dm. Tydligen legat ute lång tid. Över den svärmade ett tiotal dipterer, förmodligen Trichocerider, och på träbiten satt ungefär lika många ex.

04, lördag.

1984-02-

Denna dag, när jag vistades i Stockholm, gjorde Inga och Thomas en exkursion till Sövedsjön med remarkabelt utbyte: de såg 10 havsörnar, varav 7 samtidigt sittande nära varandra på sjöns is, och 3 andra ex var i luften också m l m samtidigt, eller åtminstone så att totalsumman blev tio exemplar. Åldersfördelning: ungefär 6 juv och 2 ad och 2 av osäker ålder. En mycket sällsynt observation i våra dagar! Visserligen har jag hört (av Lis Britt Berglund på Svansjö, ungefär vid nyår) att antalet örnar vid Sövede skulle vara ovanligt högt i vinter; och det har gått rykten om att en matplats för örn finns söder om Sövedsjön. Men detta visste Inga och Thomas inte om när de startade. --

OBS att de inte såg en enda kungsörn! Den har minskat i antal som övervintrande i Skåne på senare år. Magnus Sylvén tror inte att det häckande beståndet i Sverige har minskat; istället vill han förklara minskningen härnere genom det starkt ökade utbudet av mat i Syd- och Mellansverige, alltså utfodring på många nya platser.

(11)

1984-02-16, torsdag.

Vandring Revingehed (Kvinnevad) - Krankesjön till stugan/tornet, granskning av sjön från tornet som vanligt, därifrån till fots förbi Silvåkra by ner till Öbacken, där Berith Cavallin mötte. Sedan noggrann ~~ggr~~ undersökning av Vombs ängar, my. händelserik. Vi for där- efter upp via Vombs Norregård till Vombsjön, vidare längs dess V sida med ett par uppehåll (och magert resultat på denna sträcka) upp till sjöns NV hörn; sedan N om sjön med stopp närmast bygdegården och ned- ~~ifrån~~ vandring till sjön med fin utsikt - men skarpt motljus. Fortsatte förbi Övedskloster utan att stanna och längs vägen på sjöns Ö sida förbi "Stannys affär" till utsiktsplatsen vid sjöns SO hörn ("Eske- beskan"). Mycket intressant! Sedan genom Furet på "Norra Vombvägen" och via Vombs by tillbaka mot V över ängarna och ~~Wombvägen~~ Silvåkra by till Harlösa.

Jag for från Lund med buss 1140, ankomst Revingehed 1210, ank. stugan/tornet 1250, var i tornet 1255-1320, satt sedan i stugan och gjorde korta anteckningar. Då kom Roy Nilsson utanför tillsammans med sin maka; vi hade inte setts på årtal, det blev en stunds samtal ~~inom~~ inomhus, men 1340 bröt vi upp. De hade bråttom till Lund. Och jag hade bråttom mot Vombs by, ty jag hade i förväg ringt Berith Cavallin, som bor där, och överenskommit om träff för gemensam granskning av Vombsjön. Jag satte god fart mot byn alltså men hade bara kommit till Öbacken när Berith kom österifrån. Hon hade blivit färdig med dagens ärenden fortare än väntat. Vi for som ovan sagts. Vid Kävlingeåns ut- flöde ur sjön blev det kaffepaus. Då var klockan c 1520, och då ~~Womb~~ färden runt sjön var fullbordad och jag avlämnades i Harlösa var kl 1650. Buss hem gick därifrån 1710.

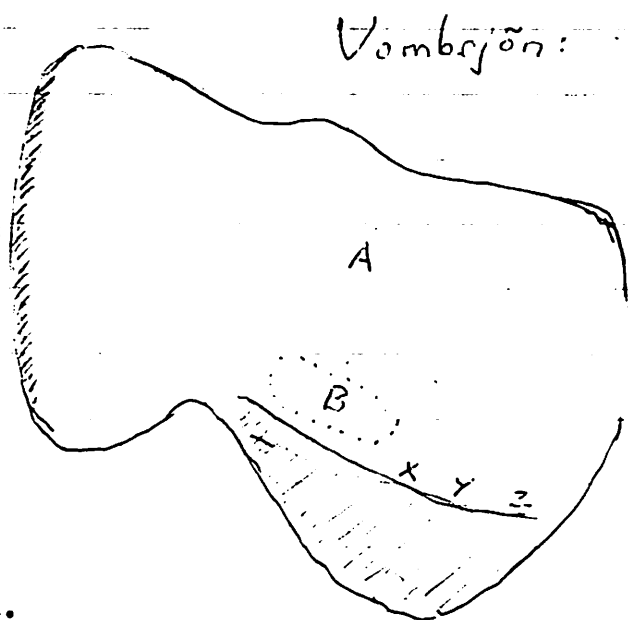
Hela dagen var strålande vacker, men rätt kall, ett par minusgrader även mitt på dagen. Ganska svag eller kanske måttlig vind omkring 0 eller SO, avgjort kall. Krankesjön helt frusen så när som på en vak på c 100 x 100 m ute vid "yttersta ruggarna" ungefär NNW från tornet. Militärmanövrer pågick med ihållande skottlossning från olika vapen, ganska mycket stridsvagnar m m i rörelse, och lågflygande helikopter passerade flera ggr på mycket låg höjd, även rakt över tornet.

Vombsjön var nära nog helt öppen, längs V stranden ett bälte is och tätliggande små isblock, men bara c 50 m ut från stranden//. F ö tycktes sjön vara isfri helt och hållet. Men från ~~den~~ utsikts- platsen i SO sågs att den delen av sjön hade ett tunt istäcke på (my. approx.) 500 x 1500 meter, se enkel skiss här.

Landskapet f ö fullkomligt snö- fritt så när som på smala kvar- liggande drivor på V sidan av busk- ridåer etc, exempelvis öster om Harlösa kyrka och på något annat ställe.

Slutligen skall sägas, att rälsen på banan (Dalby -) Silvåkra f d station - Harlösa brutits upp sedan jag gick där sist. Det är den banan som rundar Krankesjöns SO hörn precis invid stugan/tornet. Rälsen redan mest bortfraktad, slipers där- emot delvis kvarliggande i travar.

Turen blev särdeles lyckad, och det var oerhört skönt att komma ut i naturen denna soliga vinterdag, efter lång stadsvistelse och på slutet flera dagar med dis och dimma.

FORTS

A = stora flocken storskrak.
B med omgivningar = glest lig-
gande gräsänder, c 450 ex.
XYZ = gräsänder flockvis på
iskanten, c 400 ex approx.

1984-02-16 forts.

Fågelutbyte mycket intressant. Här först artlista. Förkortningar:
 N = nedvandringen från Kvinnevad till stugan/tornet vid Krankesjön
 T = sedd från tornet (Silvåkratornet) med närmaste omgivningar
 Vä = Vombs ängar incl. obsar från Öbacken
 Vs = Vombsjön.
 N-O-S-V-NO-SÖ-SV-NV = norra delen, östra delen, etc etc

skäggdopping 1 ex mycket vitt och grant, Vs NO
 häger 1 ex lyfte från Krankesjön SO, och 1 ex sett över Vä
 sädgås flera mycket stora flockar Vä, både norr och söder om "olje-
 vägen"; även stor flock på våtmarken norr om Norregård. Från
 Silvåkrakärret eller dess närhet lyfte också c 250 ex, nästan
 säkert skrämde av havsörn juv. Totalt antal sedda säkert 3000,
 även om hänsyn tas till ev. dubbelräkningar. Se nedan.

knölsvan ~~WWWW~~ Vs O 2 ad. I närheten, dock minst 200 m bort, låg
 2 x 2 ad sångsvanar

sångsvan: Krankesjöns enda vak innehöll 6 sångsvanar, 2 ad och 4 juv,
 dessa 4 dock ej lika mörka. Dessa 6 låg på iskanten men gick ner
 i vaken, när en flock på 2 ad och 2 juv kom och fällde i vaken.
 Bara någon halvminut senare kom en helikopter nästan rakt över
 vaken; alla 10 svanarna upp på isen men ingen flög bort.

Från Öbacken såg jag långt uppåt Vikens gård några sångsvanar
 stå på ett grönt fält; och utanför ~~WWWW~~ Södergård stod c 15 sång-
 svanar rätt nära, fritt på ett fält, dessa var (nästan?) bara ad.

I Vs NV låg 3 sångsvanar ad, och i Vs O låg 2 + 2 ad (nämnda
 härovan)

obestämda svanar: när bussen nalkades Revingeby, lyfte 8 svanar på av-
 stånd ur Kävlingeån, eller kanske från mark vid ån. Det var 2 ad
 och 6 juv, eller möjligen 3 ad och 5 juv. Ungfåglarna var av vari-
 erande färg, några mörka, något ex mycket ljusare. Dessutom såg
 jag på långt håll några få flygande svanar, omöjliga att bestämma.

gräsand: Vs NO glest förband tills. m. storskrake och den ovannämnda
 skäggdoppingen. Här c 50 gräsänder. Vs NV en mindre flock rätt
 långt ute, kanske 30 ex. Alla övriga gräsänder i Vs vid eller
 nära iskanten, se skiss föregående sida med kommentar. Antal
 gräsänder där c 800 ~~WWWWWWWW~~ eller 900, knappast mera. OBS att
 vaken i Krankesjön inte hyste en enda fågel förutom sångsvanarna;
 nästan säkert hade övriga arter skrämmts bort därifrån av den mili-
 tära aktiviteten.

knipa: Vs utanför V-stranden en mycket grann hanne ad; det blev
 dagens enda knipa

storskrak: Vs utanför V-stranden bara 2 hanner ad och på ~~WWWWWWWWWWWW~~
 avstånd från dem 2 - 3 andra ex, honor eller unghanner, alltså
 synnerligen fågelfattigt här. I Vs NO förutom skäggdoppingen och
 gräsandflocken c 40 eller högst 50 storskrak, mest i vattnet men
 drygt ett tiotal stående på stranden. Långt ute på sjön slutligen
 låg en smal, spolförmig men ytterst tät flock storskrak, antal
 ex c 400 - 450. Andelen gamla hanner där och ~~WWWW~~ annorstädes
 hög, c 50 procent nästan säkert.

glada 1 lågt kretsande Vä, senare 1 nära Norregård

sparvhök N 1 hanne ad, mycket blå på manteln och rikt rostfärgad på
 undersidan. Flög norrut

duvhök 1 ex över Vä. Stort ex men i motljus, ~~WW~~ inga färger sedda
 ormvråk oväntat talrik. Vid Revingeby 1 halvljust ex lågt flygande.

Därefter N: 1 ensamt kretsande och ropande + sedan 1 + 1 + 1
 + 2 sedda, alla normalfärgade, de 2 som höll tillsammans skrek
 ivrigt. Därefter över Krankesjön 2 i sällskap, högst sannolikt
 ytterligare 2 i sällskap. Över Öbacken 3 i sällskap kretsande
 och på avstånd minst 2 andra ex. Ett ex ofredade kungsörnen juv
 när den kretsade högt uppe. ~~WWWW~~ Vid färden över Vä såg vi orm-
 vråkar $\varnothing$ både på fram- och återresan, därav minst 3 flygande
 och 2 sittande, av de sistnämnda var en "halvljus", de övriga

(13)

Tillägg: a) 4 rådjur Vombs ängar. b) kanin
summa c 8 ex Norregård, Vombsjön SO, etc.

1984-02-16 forts.

ungefär normalfärgade, dock hade ett par tre ex ganska ljusa undervingar. Vid Vombsjöns N sida bara 1 ex och vid dess Ö sida inga vråkar sedda. Totala antalet sedda ormvråkar säkert c 16-18 ex, eftersom viss dubbelräkning bör ha förekommit.

fjällvråk 1 ex Vä och 1 ex ryttlande över Silvåkrakärret. Båda ex synliga samtidigt.

havsörn: T 1 juv kom över Krankesjön mot V, lågt, mycket stor och grann. Kort därefter ännu 1 juv lågt över Krankesjön, tycktes vilja fälla på isen nära vaken. Sannolikt ett annat ex.

kungsörn: Vä 1 juv högt kretsande, delvis mobbad av en ormvråk. Sågs rätt länge, släpptes när vi började studera gässen, då kom örnen i flackbana, grep en gås och satte sig på marken och började hacka på den men lyfte och avlägsnade sig medan gäsen ännu levde och slog med vingarna. Gässen hade suttit mycket tätt ihopa, jag skattade flocken till drygt 1000 ex när de ännu satt lugnt. Berith såg örnen nalkas; och trots att gässen lyfte under våldsamt kackel och oerhört tätt samlade fick hon in örnen i den sekund den tog gäsen och örnen tog mark med sitt byte. Jag, som hade skyttat örnen vid annalkandet, tappade den sedan men Berith pekade ut den, och jag såg resten av förloppet, när örnen hackade på bytet etc. En sak till sågs: antalet gäss var betydligt större än jag i förväg hade skattat. Nog lyfte 1500 ex. En del fällde rätt nära, andra flög omkring i täta flockar, våldsamt upprörda. - Det är sannolikt att gässen stått så tätt att alla inte kunnat lyfta fritt när örnen anföll. Hela förloppet gick ytterst snabbt. Eftersom vi satt i bilen resp. stod på ängavägen var det omöjligt att se om den slagna gäsen stod i utkanten på flocken eller ~~en/xx/xx/xx/xx~~ inne bland andra gäss. Mitt inne i flocken stod den i varje fall inte. Om den utmärkte sig på något sätt i färg eller beteende etc var helt omöjligt att se.

fiskmås Vs V 1 ad förbiflygande; och senare, över stora skrakflocken, sågs minst 5-6 fiskmåsar varav minst 1 juv.

ringduva 1 ensam flög lågt över Harlösa samhälle

större hackspett N 1 ex överflygande

spillkråka 2 ex hördes samtidigt, och på nära håll, när vi obsade från utsiktsplatsen Vs SO

koltrast N 1 ex förbiflygande

snöskata Silvåkra by när jag passerade där ensam några få ex överflyg. och när vi kom förbi på samma plats senare, satt minst 20-22 ex i träd vid byn. Dessutom 2-3-4 ensamma ex sedda vid olika tillfällen

stjärtmes N hörd

talgoxe N och T sedd och hörd, senare på rundturen hörd flera ggr, och även sedd.

blåmes nästan säkert hörd T

gulspurv N hörd 2 ggr överflygande, och 2 sedda i trädtopp

bergfink N hörd överflygande en gång, troligen ensamt ex.

grönsiska T 1 + 1 ex överflyg., sedda och hörda

domherre ensam grann hanne sedd Revingehed

stare: över Vä sedd; först minst 15 ex, senare 5 + 8 ex, alla flygande

skata: några ggr sedd vid Vs

kaja: nära Kvinnevad flera par och ~~2-3~~ 2-3 småflockar, och över Vä m fl ställen sedd ehuru också i ringa antal. Max 40 ex på dagen

råka: sedd på utvägen från bussen som vanligt. Men kolonin nära Hardeberga, med skattat c 30 bon, var tom på fågel. - På norra delen av Vä minst 50 ex utanför Nygård - Norregård; där finns nästan alltid råkor. Totalantal kan ha varit c 75-90 sedda idag

kråka: nära Kvinnevad c ~~10~~ 10 ex. Vid Krankesjön bara 3-4 ex. Därefter sedd Vä och Vs men inga tydliga flockar, och på hela dagen tror jag att högst 25 ex sågs.

S L U T OBS: underligt att t ex vigg helt uteblev. Och bara en knipa! Och c 3000 gäss jintet spår av bläsgäss!! (men

(14)

1984-02-17.

Lund: ensam domherre hanne sedd. Och en ringduva kuttrade på Tomegapsgatan. Första gången i år för min del.

1984-02-23, torsdag.

Lund, på Tenorgränd: rödhake knäppte.

1984-02-24, fredag.

Lund: rödhake 1 ex, sågs nära Ekologihuset. I trädtopp där i närheten flock 7 domherrar. Över Ekologihuset flock 4 ringduvor rundflygande, och nära Östra Torn en snabbt rundflygande flock ringduvor på 34 ex. Sune Arlebo såg på ungefär samma plats en flock på 18 ex kort efteråt.

1984-02-25.

Lund: denna dag och båda de föregående: enstaka skratmåsar och dito fiskmåsar över området Ekologihuset - Östra Torn. Inte rörelser i viss riktning utan rundflygande, spanande, lågt över hustak och gator.

1984-02-26, söndag.

Bilrunda med min systerdotter Christina och hennes make Bengt Eriksson. Huvudärende: att se örn, men i andra hand naturligtvis att se vinterfågel i allmänhet. Prognosen för vädret tedde sig rätt gynnsam, men det blev faktiskt mulet och grått och måttlig till dålig sikt. Alls inget väder för kretsande rovfågel. Och inte en örn såg vi trots mycket flitiga obsar och besök på en stor del av S Skånes goda örnmarker.

Christina och Bengt kom kl 1010, varmt klädda, vilket behövdes väl. Jag anslöt, men tyvärr inte Lena; hon känner sig ännu inte på långt när tillräckligt frisk för en sådan här tur.

Vi startade kl 1025. Christina körde hela dagen. Vi for Lund - S Sandby - Harlösa - norr om Vombsjön - öster om den - Björka - Ilstorp - kvarnruinen söder om Sövdesjön - i krokar ner till Snogeholm - Bellinga - Krageholmssjöns södra sida, vanliga rastplatsen (där vi dock ej stannade länge; utbyte mycket fattigt, se nedan) - Eneborg - Assmåsa - på enskilda vägen S om Snogeholmssjön - Bellinga lagård - Knickarp (häruppe tyvärr mycket disigt, nästan dimma, det föreföll som om vi var ungefär i nedre gränsen för de lågt liggande molnen) - mot Blentarp men vek av via Gottarp - Rydsgårds gods - Skurup - Havgårdssjön - Börringesjön - Härkeberga - Veberöd - ~~Snogeholm~~ Silvåkra by (men ej ner till Krankesjön) - Tvedöra - S Sandby - Lund. Återkomst till Tenorgränden kl 1655.

Vi stannade på talrika ställen och höll hela tiden noggrann utkik. Ingen örn blev det, som sagt; och antalet sedda fågelarter var också mycket måttligt. Även individantalet var förresten ganska lågt, om ock med undantag för sädgässen. Artlista se nästa sida.

På Tenorgränd bjöd Lena på het buljong vilket smakade gudomligt.

FORTS!

sädgås: Ilstorpssgården minst 700 i mestadels tät, långsmal flock, betande S om vägen mellan gården och Spjälla vägsäl. Assmåsa c 500 i flock betande. Vägen S Sandby - Revinge en del flockar som såg ut att ha lyft ungefär uppåt Flyinge; dessa flockar flög mot SO, antal ex här drygt 100, och samtidigt sågs andra flockar på inalles 75 ex eller mer flyga ungefär åt motsatt håll.

knölsvan: 2 ad och 2 juv i minimal vak i Härkebergasjön, alldeles vid bron på gränsen till kärret (det stora kärret, som stundom kallas Skogsgårds ängar).

obest. svan: 2 ad och c 4 juv Klosterviken av Börringesjön. Låg på isen eller möjligen i minimal vak.

gräsand: på iskant i västra delen av Vombsjön skattningsvis drygt 400 ex. Se även följande.

obest. and: på iskant i östra Vombsjön troligen över 250 ex; det var i realiteten säkerligen gräsand

storskrak: en ensam hanne ad bland gräsänderna i västra Vombsjön. Därutöver inga andra änder!

glada 1 ex lågt flygande vid Skårby.

ormvråk 1 flygande vid Sövdessjön, 2 + 1 kretsande och "lekande" ex vid Snogeholm, 1 ex sittande nära Skårby på fuktig äng full med högar av vattensork. Ytterligare 1 ex där i närheten. Nära Håberg 1 ryttlande ormvråk, den flög my. lågt och stannade och ryttlade flera ggr. Egendomligt nog sågs en stund senare ännu ett ryttlande ex vid Silvåkra by, ryttl. också flera ggr, störtade ner från låg höjd, tog litet byte. Möjligen ett ex sett utöver dessa. Alltså inalles idag 8 eller 9 ex sedda, alla normalfärgade och 2 av dem ryttlande, flitigt!

fjällvråk 1 ex satt högt uppe i högt träd vid Silvåkrakärret. Flera ex ej sedda idag

tornfalk 1 ex flög förbi vid Ilstorpssgården, det gick snabbt i medvinden. Tedde sig relativt kortstjärtad och var mycket förrädisk vid bestämningen; jag trodde flera sekunder på stenfalk, men så kom den i sådan vinkel att jag såg att stjärten var rödbrun; och kort därefter stannade den upp och började ryttla flitigt!

fasan: en tupp Skatteberga. Hade smal vit halsring. Dagens enda fasan!

(OBS: ingen vipa sedd!)

(OBS: ingen mås sedd!)

ringduva flock c 8 ex sedd nära Silvåkra

spillkråka hörd vid Bellinga

varfågel: ett ex på stolpe vid vägen i det mycket trädfattiga området mellan Rydsgårds gods och väg E 14. Satt mycket nära.

strömstare ett ex finfint i avloppet från Härkebergasjön. Stod my.

långe orörlik på sten i den forsande bäcken.

obestämd trast: ett ex sågs från kvarnruinen vid Sövdessjön, flög förbi, var troligen snöskata

blåmes sedd 2 ggr flygande över vägen vid Björka resp. Krageholm.

entita sedd åtskilliga ggr, bl a vid Bellinga; även hörd på ett par tre platser

nötväcka hörd vid Krageholmssjön

bergfink sågs i några ex i illa underhållen trädgård nära Bellinga

domherre: liten flock på c 6 ex vid Härkeberga

skata sedd bl a vid Bellinga och Knickarp

kaja } sedda flerstädes i ringa eller måttligt antal. Men kl 1555
råka } söder om Veberöd sågs minst 250 samlade på öppet fält, och i
kråka } närheten ytterl. 40-50 i trädtoppar. Pre-roost? Även nära Eneborg minst 50 ex där mark röjts för mindre nyodling vid vägen. Vid Silvåkra kl 1610 flockar sedda, säkert mot nattkvarteret.

korp 2 ex högeligen eleganta att skåda vid Bellinga, följde varandra mycket nära, störtade brant, fortsatte.

OBS: inga däggdjur sedda. OBS: ~~ingen~~ från start Lund 1025, återkomst dit 1655. OBS: ringa antal fågelarter!

1984-02-29, onsdag.

Kl 1655, - när jag var på hemväg från Ekologihuset och hunnit ungefär till ICA-Tuna, hördes plötsligt gåskackel; det var lätt att känna igen kanadagås på lätet, men ingenting syntes, ty eftermiddagen var disig på gränsen till dimmig. Kören av gåsläten blev allt mäktigare, och ett tu tre dök fåglarna fram i diset, det var två flockar kanadagäss på resp c 40 och 50 ex som på låg höjd passerade mot V eller VSV. Flera personer nära intill mig tittade stort och undrande på skådespelet. Jag upplyste dem i försynt ton om vilken art det gällde. Detta togs mycket väl upp, och det blev ett kort samtal, mest med en dam som ville veta mera.

Gässen flög på högst c 60 m höjd, ena flocken något högre än den andra, och båda flockarna var i plogform.

Det har varit mycket disigt och solfattigt väder länge, uppskattningsvis minst 10 dagar.

1984-03-01, torsdag.

På e m årets första Coccinella septempunctata på trottoaren på Tenorgränden. Kröp långsamt. Hade så gott som säkert övervintrat i detritus i trädgårdskanten någon meter från den plats där den befann sig. Temperatur tyvärr ej noterad, men det var troligen bara helt få plusgrader.

1984-03-02, fredag.

127
Denna dag fyllde Ingas bror (och alltså min f d svåger) Karl Georg Wingstrand. 65-år. Han är sedan c 30 år professor i anatomi i Köpenham och han är en mycket stor kapacitet och har länge varit mäkta populär. Inga och hennes syster Nanna och jag reste över för att lyckönska, och detsamma gjorde Per Brinck med fru, Patrick Meurling, Claes von Mecklenburg och [redacted] Anders Dahm m fl, och från Stockholm kom Erik Dahl och från Göteborg Anders Enemar. Många andra, t ex Ragnar Olsson m fl. Inga + Nanna + jag tog taxi in till flygbåten i Malmö. Båten gick enligt tidtabellen från Malmö 0805 (med minimal försening).

Vi träffade först Karl Georg i hans arbetsrum och vilorum på inst., Universitetsparken 15. Hade en trevlig stund tillsammans; även Ragnar Olsson kom dit. Mottagning och uppvaktning kl 1000 - 1200. Oerhört omfattande lyckönskningar från alla håll. Från oss tre + hans bror Lenart, som inte var närvarande, fick Karl Georg den särdeles charmiga fågelboken "Ön" av Lars Jonsson. För långt att dra alla andra tal och gåvor. Karl Georg var sig lik, mycket smal och rätt sliten tyckte jag, men med samma brinnande ögon och samma forskningslidelse. Han tackade omsider, när alla de andra snackat av sig det mesta. På ärligheten och glädjen i tacket var inte [redacted] miste, men han hade svårt att sluta och svårt att hålla ihop trådarna.

att ta
Efter mottagningen gick vi tre och några andra ånyo ner till KG:s rum, och efter någon halvtimme bjöd KG på öl och danska smørrebrød och Aalborgs akvavit på inst:s [redacted] lunchlokal. Mycket roligt; jag hamnade intill en yngre man och en något mindre ung dam, båda särdeles trivsamma att tala med.

Inga och Nanna och jag var även bjudna på stor middag som skulle begås [redacted] hemma i bostaden på kvällen, men där hade vi tackat nej. Vi gav oss ut på staden, gick bl a via Strøget ner till Hovedbanegaarden; Nanna köpte en del material till handarbeten. Vid stationen kom även Per och Carita Brinck. Hem till Lund for vi med den direkta bussen, linje 999 som går via Dragør - Limhamn. Hem kom vi OK omkring kl 1830, alla fem, efter trevliga samtal i bussen och på båten.

Karl Georgs fru, Gitte, deltog inte i högtidligheterna på [redacted] institutionen; därför träffade vi inte henne alls, inte heller barnen.

Det var en stor glädje att deltaga i uppvaktningarna och höra allt beröm som i ymnighet sköljdes över Karl Georg. Men samtidigt var det förstås till stor skada för Lund och hela Sverige att KG hamnade i Köpenhamn istället för i Lund. Dahl kan ta åt sig "äran" härav. Han har gjort många lika goda gärningar under decenniernas lopp, städse lika nitisk och lika rättänkande. Och lika fjärran från alla intriger.

Fågelutbyte: på tidiga morgonen, på vägen in till Malmö, en stor flock ringduva, säkert 100 - 120 ex, flygande nära Kronetorp. Från båten till Köpenhamn bara några få par ejder liggande på vattnet. Trutar mycket fåtaliga, nästan bara enstaka, men relativt många av dem var havstrutar. Jag satt dock inte så att jag kunde bevaka fågellivet noggrant.

1984-03-03, lördag.

Middagen och eftermiddagen blev det allt klarare, mattblå himmel och en del mycket oskarpa moln och rätt disigt, men dock ljus och silkesaktigt och vårligt väder. Ett par tre plusgrader. Solen var stundvis dold, ~~stundvis~~ stundvis skarpt avsatt och alltför kraftigt lysande bakom moln och slöjor för att den skulle kunna beskådas direkt med kikare.

Jag gick på Hardebergaspåret ut och tillbaka, start 1625, åter hemma 1730. När jag hunnit ett par hundra meter hemifrån, hördes bakom mig ett mäktigt vingbrus, och 2 plogar på 10 resp. 8 knölsvanar dånade förbi mot öster, nästan rakt över huvudet på mig och på högst c 60-70 m höjd. Härligt att skåda och att lyssna till.

- x) Vid gården närmast öster om stadsbebyggelsen, norr om "spåret" (=banvallen) gick en flock på 46 ringduvor på ett fält med höst-oljeväxter. Fö intet utom det trivialaste i fågelväg. x)

1984-03-04, söndag.

Lena och jag fick en fråga från Karin Dahm om vi ville följa med på en kort biltur till Måryd. Mycket grant väder, vi tackade ja med glädje. Start 1030, direkt ditut, gick där på de trevliga markerna, som jag mycket ~~sällan~~ sällan besökt, en långsam och skön runda till c kl 1315, därefter hemfärd via Trollskogen vid Torna Hällestad - Torna Hällestad - Tvedöra - S Sandby - Lund.

Fågel: min första sånglärka för i år sjöng livligt över Tenorgränd kl 1010.

På exkursionen såg jag 1 lärka på ett fält vid Måryd och ~~hörd~~ hörde ett (men bara ett) överflygande ex när vi vandrade runt. Jag obsade mycket flitigt mot himlen och såg dels 2 ormvråkar som inte sträckte men vistades i trakten, dels en mycket högt ~~sträckande~~ sträckande fjällvråk, dels en annan fjällvråk som flög rätt lågt med kurs ungefär mot NO, mot NV, dels en ormvråk som nästan ~~säkert~~ säkert sträckte förbi, dels slutligen en obestämd vråk också på passage mot NO. På hemvägen, nära Tvedöra, 2 ormvråkar nära varandra, kretsande lågt, gjorde ansats till dans. Därutöver mycket litet, men det var relativt stor aktivitet på ~~en~~ talgoxe, blåmes, entita, vi hörde överflygande gulspurv etc.

Vi såg på vårväxter, vinterståndare av diverse örter. Och sist men icke minst nalkades en herre som enligt Dahms var självutnämnd uppsyningsman. Namn obekant. Han var en patologisk lögnare. När vi - av okänd orsak - råkade nämna ordet lodjur, blev han helt manisk: ingen konst att se lodjur här, det fanns intill nyligen elva exemplar däruppe i skogsbrynet, men nu hade jägaren från Genarp skjutit några ex med bedövningspatroner och tagit med sig ditner, så att bara 4 ex fanns kvar, "det gamla paret och ~~två~~ två ungar". Sedan kom en lång föreläsning om deras liv, hur de åt av hans utlagda kött (jag tror det var kotletter), hur de aldrig rörde kaniner eller annat småvilt, huruledes de etablerat sig i resterna av en mindre militärbyggnad, etc etc, och så kryddade han det hela ~~med~~ med en detaljerad skildring hur han funnit stenmård med 2 ungar uppe på en vind i en byggnad, ~~och~~ också helt nära naturligtvis. "Rena rutinen" att finna sådant och att insamla ungar av lodjur, en under vardera armen, när så befanns lämpligt.

Vi lyssnade de första minuterna med begärelse, men intellängre. Han var dock svår att bli av med; när vi hade avvikit såg vi att han strax anföll ett lustvandrande par och hörde honom berätta mer om lodjur ~~och~~ och andra triviala ting i Måryd.

~~och andra triviala ting i Måryd.~~

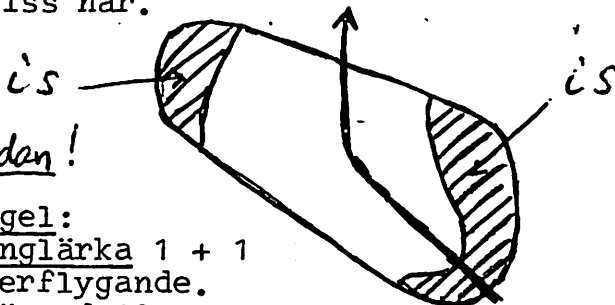
- x) När jag vandrade hem, blev solen lagom matt. Såg ut som en absolut ofläckad, jämnfärgad apelsin. Men i kikaren fann jag en enda, mycket liten solfläck, placerad ungefär som på skissen här till vänster.

OBS: På Tenorgränd, på Trolltearen, 4 Corc. septempunctata krypsitt nära Sandby.

1984-03-06, tisdag.

Buss från Lund 1140, ankomst Revingehed 1210. På utvägen vid Skatteberga 1 fjällvråk + 1 ormvråk lågt kretsande. - Vid Kvinnevad (avstigningsplatsen) i gropen S om vägen flock c 20 råkor och 15 kråkor och 10 kajor, därtill kom från Ö 32 råkor. I skogen tofsmes. 1 sånglärka sj.

På nervägen i fortsättningen talgoxe s h, blåmes s, entita h, obestämda mesar h; stjärtmes och kungsfågel troligen hörda (nästan säkert!). 1 varfågel! Koltrastar. 1 + 1 + 1 olika ormvråkar. ~~12~~ 12 + 14 sädgäss mot V. - Jag gick sakta och ankom stugan/tornet 1305, var sedan i tornet 1310-1345. Solsken, och starkt ökande V vind. Is-situation se skiss här.

Fågel:

sånglärka 1 + 1

överflygande.

gräsand 120

vigg m nog 30-40 par samt flock 14 ex

knipa några få hannar och honor, de

låg m 1 m ensamma

grågås över 15 ex, mest i par eller inblandade bland följande art

kanadagås 85 på isen

storskrak få ex, det var hannar eller

något par, summa 10 - 15 ex

sångsvan flock 9 varav 3 vita; dessutom ett tionde ex, ensamt, vitt

knölsvan flock 19 ad varav dock

någon eller några få m. rödgrå näbb;

vidare långt ute flock på 3 ex +

därtill minst 4 par = summa c 30

knölsvanar, alla vita

obestämd svan: 2 + 1

glada 1

ormvråk 5, delvis i par; de "stod" mot vinden, som ökar starkt

häger 1 + 1

gravand 8

bläsand hanne och hona

skata 1

kråka sedd.

Efter rast i stugan med fortsatta obsar startade jag 1415 med kurs mot Vomb. Precis då stort uppflog av fågel, mycket kackel etc: en havsörn juv kommer enligt (pilen ovan gräv).

Det blir stort liv, c 150-175 gräsänder flög upp, f ö befanns mina härovan givna siffror m 1 m OK.

1 gråtrut adad och } sågs över sjön.
1 skrattmås adad }

Kl 1420 avmarsch via Silvåkra by mot Vombs ängar - Vombs by. Jag ser 1 ryttlande fjällvråk och 2 ormvråkar över kvarnbacken vid Silvåkra by. I byn 2 grönfinkar s, och gulsparvar hördes. Jag sneddar långs tallskogens bryn mot Öbacken. På norra de-

len av ängarna mycket approx. 300 gäss, synes vara sädgäss, även 1 häger juv.. - Ute på ängarna 1 ormvråk, och en tidigare icke sedd fjällvråk kommer från Ö. Även ses flock 15 vipor och c 30 starar, dessa (trol. = båda arterna GR) nära / varandra på S ängarna. Mot södra delen av ängarna flyger också 15-20 grågäss, (några) småflockar sädgäss samt ~~3~~ 3 bläsgäss.

Jag mötte Balint Wagner med flickvän, talade kort, fortsatte via Södergård, träffade Berith Cavallin i byn; kort samtal, lämnade överenskommen bok. I byn många skator, flera kråkor, ~~1~~ flock kajor. Och råka var som vanligt allmän på ängarna norr om oljevägen.

Berith körde mig till Harlösa. Vid Vombsj V sida lyfte en varfågel med en tagen småfågel!!

Vombsjön V sida: öppet vatten. Hjälmaröd 2 hägrar varav 1 ad och 1 osäker ålder, därtill skall läggas 1 häger juv Öbacken. Vombsj V sida f ö: knölsvan 4 ad överflyg, gäss få ex överflyg, kanadagäss 19 ex Hjälmaröd i sjön Inga gäss Vikens gård. Gravand 1 ex sjön iskanten, gräsand Vombsj V del många / sällskap på isen ~~1~~ och i vattnet, summa säkert c 10 flockar på inalles 300 ex. Vigg flock 15 ex + enst.ex. Knipa några få hannar ad. Storskrak flock långt ute i sjön, säkert 250 ex varav hälften hannar ad. Salskrak summa c 4 hannar ad + 3 honor. Ormvråk 1 + 1 sittande. Fjällvråk 1 Norregård = dagens fjärde.

Ingen sothöna sedd. Vipa flock 15 ängarna S om vägen, ingen "dans", mina första för i år.

Vid Vombsjöns V sida även: skrattmås 4 ad, fiskmås 2 ad, gråtrut 1 ad.

Vid Södergård 3 ringduvor. På Vombs ängar sånglärka sedd men ej sjungande.

Fasantupp sedd Revingehed. Buss hem. SLUT.

1984-03-07, onsdag.

Lena och jag for med tåg till Älmhult, där vi hämtades av Lenas dotter Kristina. Vi for till en plats benämnd Soligården och belägen i samhället Killeberg, där Kristina arbetar för tillfället. Folket där ägnar sig åt konstnärlig verksamhet av många slag och har en idealistisk inriktning. Gården ägs eller drivs av något som lär heta "Linbu-stiftelsen" (reservation för stavfel). Det var intressant att se folket och deras jobb. Där arbetades med allt mellan himmel och jord, och resultaten blev också lindrigt sagt växlande: från mycket vackra arbeten i halvadelstenar till rent ut sagt skitrusla målningar och teckningar. Kristina var glad och glittrande och högeligen charmerande som alltid, men det övriga sällskapet gjorde ett blandat intryck, och i den blandningen utgjorde inte kulturen någon stor del.

Det var en solig men kall dag, djupblå himmel och drivande vita moln, och utmärkt sikt. Lena och jag gjorde en kort vandring i omnejden. Vid 15-tiden fick vi bilskjuts av Kristina tillbaka till Älmhult; därefter per tåg tillbaka till Lund.

Den enda fågelobservationen av något intresse skedde på tågresan ner: vid Tjörnarps kom 5 ~~svanar~~ svanar på låg höjd över tåget, kursen var närmast N eller NO, men de var skrämde av tåget och kastade avsevärt i flykten.

1984-03-08.

Jag slutförde mina förberedelser för en dubbelföreläsning jag lovat hålla följande dag (se nedan). Arbetade mest på Zootis. Över vattentornet en sparvhök sedd.

1984-03-09, fredag.

När jag gick till Zootis omkr. kl 1000, lyfte en sparvhök ur trädgården vid Tenorgränden 5 och flög bort ytterst lågt över buskar och staket. Flock 4 domherrar $\sigma^7\phi$ närmare Zootis.

På Zootis (Ekologihuset, lokal: rum 125 N) föreläste jag ~~över~~ ämnet: Förändringar i Skånes fågelfauna på de sista 30 åren. Detta hade överenskommit med kursledaren Thorbjörn von Schantz för ett par tre månader sedan. Jag delade ut en renskrift på 6 sidor, som dock, med avsikt, innehöll bara en del av primärmaterialet, så att jag kunde övergå till ~~allmänna~~ allmänna slutsatser mera fritt. Antalet närvarande c 12 personer; några få av dem kände jag till utseendet men ingen till namnet. Jag hade också tagit dit c 20 skinnlagda fåglar för att underlätta för dem som ej brukar ägna sig åt fågel.

Föreläsningen började kl 1430 och slutade kl 1605. God stämning, tyckte jag. Troligen blir detta den sista föreläsningen jag överhuvudtaget kommer att hålla i universitetets regi. Jag hade varit mycket nervös innan (såsom fallet nästan alltid varit med mig); ~~jag~~ jag kände på mig att föreläsningen skulle bli tröttande, vilket den också blev.

När jag, mycket lättad, vandrade hemåt kl 1730 och nästan hunnit hem, kom en flock stora fåglar mycket långt bort ungefär i riktning Malmö. De nalkades och kom i god vinkel och utmärkt sikt. Det var en enkelrad på 14 vita knölsvanar, kurs mot NO eller möjligen rentav mot NNO.

1984-03-10.

Gjorde en vandring kl 1640-1725 utåt öster på "Hardebergaspåret" och åter. Kall kväll men halvkyligt, och utmärkt sikt. En sparvhök kretsande över fälten öster om stadsbebyggelsen. 2 fasantuppar i sällskap långt ute på mycket stort öppet fält. Fö bara några råkor, skator, någon enstaka kråka; grönfink hörd, talgoxe + blåmes sedda.

1984-03-13, tisdag.

Jag hade blivit ombedd att leda en fågelexkursion kl 0700 - 1000 i Krankesjö-trakten, och detta originellt nog för ett antal mikrobiologer som samlats till ett symposium på Stensoffa ekologiska station! Enligt överenskommelse blev jag hämtad kl 0630 i min bostad på Tenorgränden 8. Det var Sundin på mikrobiol. avd. som hämtade mig. Utmärkt vacker, nästan molnfri morgon, solen stod som en rödorange kula i horisontdimmorna. Men kallt, säkert 3-4 minusgrader, och måttlig vind omkring ost.

Ankomst Stensoffa kl 0650. Kaffe. Hälsade på många deltagare, både gamla och nya bekantskaper, mest det senare. Flera deltagare från bl a Norge, Danmark, Finland, England, USA, en från Indien etc. Summa c 16 eller 18 personer. Start i bilar 0715, for först till Öbacken med utsikt över Vombs ängar. Här avgjort fågelfattigt, inte en gås på ängarna (!!!). Korsade därför ängarna och stannade vid Vombsjöns V sida. Frisk vind från Ö samt mycket stark motsol gjorde att föga kunde urskiljas ute på sjön, men i medljuset var det litet bättre, dock enligt min bedömning rätt fattigt där också. Vi for därför via Hjälmared till Harlösa och fick rätt bra utbyte, och ännu bättre blev det när vi kom ner till Krankesjön vid min gamla stuga. Vi gick upp i tornet i grupper om 5 personer, och de som väntade och frös för mycket fick på in i stugan, som visserligen var kall inomhus men dock gav skydd för vinden. Mycket bra stund vid Krankesjön, och eftersom utbytet dittills varit rätt magert hade rundan gått ganska fort. Med andra ord: vi hade god tid här; kom dit c 0820 och stannade till c 0945 då vi for tillbaka till Stensoffa. Fint fågelliv vid stugan och tornet, och härliga färger över sjön i morgonljuset. Många deltagare uppskattade traktens skönhet i hög grad.

Vid Stensoffa kort uppehåll, som användes till förtäring av hett kaffe och ett par stora mackor: hårt bröd + smör + apelsinmarmelad. Nu hade solen börjat värma. Sundin (jag har glömt hans förnamn) skulle in till Lund för att handla matvaror till deltagarna; jag fick följa med. Återkomst Tenorgränden 1035.

Förkortningar: VÅ = Vombs ängar + utsiktsplatsen från Öbacken
VV = Vombsjöns västsida och markerna väster därom
K = Krankesjön vid stugan/tornet samt utsikten från tornet
S = Stensoffa, - X = se kommentar.

Arter:

häger K 1 ex flygande, senare
1 ex stående på isen nära kanadagås 3 ex kom västerifrån nära Hjälmared/Vikens gård. Och i K låg 4 ex på närmsta klarvatten, helt nära ett knölsvanpar. sädgås: ej ett enda ex på VÅ, vilket jag finner högst egenomligt. Ej heller vid VV eller Vikens gård etc. Men vid K, när vi vistats där en god stund och bara - förutom de 4 kanadagässen - sett några små obestämbara gåsflockar på långa håll, kom äntligen några tiotal gäss i praktfullt ljus söderifrån: alla var sädgäss. När vi sedan for vidare till Stensoffa, kom hundratals gäss från S mot sjön; det var atm. mest sädgäss.

grågås: i början av exk. ett fåtal par sedda flygande, delvis i fint ljus. Men vid K sågs flera flygande par jättefint, och minst 22-24 ex gick, till stor del parvis, och betade på gräsmarken mellan kanalmynningen och Silvåkra allé. Trevligt; det hela tedde sig ~~mycket~~ mycket olika gentemot en betande sädgåsflock. - Även kackel av grågäss från sjöns vassar hördes. sångsvan: hörd tidigt på morgonen från Stensoffa, låg tydligen m 1 m nära Krankesjöns västra ände. - Sedan betande flock på c 8 ad 4 juv på fält mellan Hjälmared och Vikens gård, syntes alldeles utmärkt.

Knölsvan: i K rätt nära utanför tornet två par, längre ut ytterl. ~~1-2 ex~~ 1-2 ex, nästan säkert knölsvan. Dessutom, precis när vi

~~och att några~~

1984-03-13 forts.

kommit fram till K och gick fram till tornet, lyfte 4 + 1 knölsvanar ad i sjön och kom rakt över oss på 15-20 meters höjd och med märktigt vingbrus. God poäng.

gräsand: från tornet vid K först bara c 50 ex sedda, men senare blev änderna uppskrämda vid ett par tillfällen, och då var nog c 150-175 gräsänder på vingarna bläsand: hanne och hona rundflygande nära varandra. K
vigg: flock K på c 12 ex X

knipa: K inga nämnvärda flockar, men några par sedda, och ett fåtal spridda ex. Flera hannar flygande, med starkt vingläte. Även i Klingavälsån, där vägen över ängarna korsar, låg minst 3 knipor varav 2 hannar ad. På den platsen ses de avgjort sällan.

storskrak: ett fåtal flygande på håll VÄ och VV. I Krankesjön några ensamma ex och några små flockar, ej över 25 ex inalles

salskrak: i K en flock på ~~minst~~ 2 hannar ad och c 4 honor, och på andra platser i sjön minst 1 hanne ad och 2-3 honor.

glada: efter återkomsten till Stensoffa såg jag 2 ex kretsas i norr, men båda höll sig långt borta. Några få deltagare såg det ena ex.

sparvhök: när vi körde upp på stora vägen (nr 104 heter den) vid Hjälmared, kom en sparvhök som en blixst ett par meter framför bilen och fortsatte igenom en trädgård, i skarpa svängar och med våldsam fart, och bara ett par decimeter över gräsmattan!

ormvråk 2 ex sedda på VÄ, ungeför normalfärgade. Troligen fanns här c 2 ex till, men de satt i motljus och kunde inte bestämmas bergsäkert, åtminstone inte av mig.

fjällvråk 1 grant ex på VÄ, och ett ännu grannare VV, detta hade ovanligt ljus, nästan gulorange färg på frampartiet, skarpt kontrasterande mot mörk färg ~~längre~~ längre bakåt.

sothöna K samlad flock på 10 ex vipa: rätt gles flock på fältet med sångsvanar. Minst 20 ex.

fiskmås: 2 ex VV över stranden

gråtrut: 2 juv rätt högt kretsande över Vombsjön. Ett tredje ex där såg my. stort ut och kan ha varit havstrut. Var juv också!

ringduva ett par tre ex sedda hökuggla: vid Stensoffa, just när vi skulle starta, ropade någon att en fågel satt på en ledning. / helt nära. Det var argsint motljus, men ugglan satt kvar och beskådades noga. Det var uppenbart att bara några få deltagare förstod hur sällsynt observationen var. Jag redogjorde naturligtvis för arten och dess stora invasion sistlidna höst.

spillkråka: när vi for genom Silvåkra allé på återväg mot Stensoffa, sågs en spillkråka av många personer i de sista bilarna. Jag, som åkte främst såg den inte.

sånglärka sjön rakt över oss, VÄ vid Öbacken. Upptäcktes med svårighet, var my. högt. Senare på dagen hörd sjunga flerstädes, och ofta sedd, även ett par flockar på c 8 - 10 ex.

gärdsmyg surrade starkt i vassbältet utanför tornet K

koltrast sedd från bilen

stjärtnes: flock minst 10 ex flög förbi tornet vid K just när jag och några andra kom dit. Arten sågs bara av ~~minst~~ ett fåtal personer, tyvärr.

talgoxe sedd och hörd flera ggr blämes dito

bofink: 2 ex överflygande vid Stensoffa, även hörd tidigare skata sedd rätt ofta, flera platser

kaja sedd ofta; bl a flock c 50 ex nära Silvåkra by, lika ~~minst~~ så vid Vombs Norregård etc etc. Småflockar flera ggr råka sedd i ringa antal vid vägkant vid Harlösa, även flygande i blandflockar med kajor

kråka rätt allmän, sedd m 1 m överallt, men ej tydliga flockar utan oftast sittande enstaka i trädtoppar etc.

Se nästa sida för kommentarer!

FORTS

sida utsläppt?
se orig!

1984-03-29, torsdag.

Jag var på Zootis några timmar. På hemvägen sågs domherre hane + hona nära Tekniska Högskolans byggnader. Därefter, på Tenorgränd helt nära bostaden, fann jag en Vanessa io på trottoaren. Den var föga pigg, flög inte, vilket var väd man kunnat vänta eftersom temp. bara visade ett par plusgrader. Bakvingarna mycket starkt avnötta i sina bakre delar, starkt trasiga i bakkanterna. - På trottoaren härinvid rikligt med Coccinella septempunctata, och ännu my. rikligare var denna art i ett tätt, c 6-8 dm högt bestånd av någon Juniperus- eller Thuja-artad buske som bildade ett slutet bestånd framför en av villorna (Tenorgränden 4). Här sågs på en beståndsyta av c 3 x 5 meter säkert 75-100 exemplar, och vid närmare granskning av det mycket täta beståndet fann ~~gammalmodiga~~ jag mångdubbelt flera ex.

Vädret idag: inga egna anteckningar, men det var bara ett fåtal plusgrader som maximum. Dock aning av vår, och jag tror det blev korta stunder av solsken.

1984-03-30, fredag.

Jag for till Krankesjön. Buss från Lund 1140, ankomst Revingehed (Kvinnevad) 1215. Gick sakta ner mot sjön på f d järnvägsspåret. Flera sånglärkor sj. 2 ormvråkar krets. över tallskogen. (Därifrån hördes militär skottlossning, gevärseld.). 2 ängspioplärkor överflygande mot N ungefär; de lockar. 3 skator, några få ~~flora~~ kajor. I öster över sandmarken 1 + 1 glador samt ännu 1 ormvråk. En bofink sj ehuru ej på långt när fulltonigt; slutet var "stympat". 1 trädkrypare hörs sj, ses fälla på tallstam vid basen, kryper uppåt, sjunger därvid flera ggr, jag ser hur den öppnar näbben. Sångens klangfärg något påminnande om blåmes. 2 + 2 kajor förbiflyg. 3 talgoxar i hög trädtopp. Koltrast sj på håll. Annan koltrast s. 3 rödvingetrastar ses, flyger bort inne i tät skog. På my. stor höjd upptäcks 5 kretsande skratmåsar; alla eller nästan alla var ad. ~~flora~~ 2 blåmesar, och ~~flora~~ strax därefter flera nya talgoxar. Ensam vipa överflygande. 2 stjärtnesar i ung ek, båda har helt vita huvuden. Hördes otydligt innan jag upptäckte dem. En bofink sj fulltonigt. Från Krankesjön, som ännu inte ses, hörs sothöna.

Kl 1255 går jag i kanten av fuktig björkskog nära huset "Saltkråkan". Här en mycket stor flock rödvingetrast, jag såg säkert 100 ex, men fler fanns, troligen mycket fler. DE flesta flög undan, ~~och~~ dock ej långt. Stor kör av skvattrade läten från flocken, som man ofta hör på våren, men 2 ex sjöng (den fallande strofen), och enstaka ex lät höra det höga "siiii" när de lyfte för mig.

Jag går ner till Krankesjön nedanför Saltkråkan. Till min överraskning är sjön helt öppen. Sikt åt sidorna begränsad av hög vass på båda sidor, men jag ser dock tvärs över ~~flora~~ sjön, och på denna stora yta ser jag summa en skratmåsa ad samt långt bort i västra änden en helt obestämbar svan. Sothöns hörs, men inte en enda and att se!! Långt bort upptäcks 1 kretsande fjällvråk, och neråt Silvåkra by en dito sparvhök. Gärdsmyg s h i strandvegetationen. - Jag fortsätter ner mot stugan/tornet. Sångsvanar hörs i fjärran, det är helt tydligt flera ex, men de enskilda tonerna förefaller korta och inte typiska. Gräsand h men ej sedd, kråka likaså.

Ankomst stugan 1315. Då faller 3 grågäss på NK. Sothöns h men ses ej. Talgoxe s, kråka s h, men bara 1 ex. Omkring 10 skratmåsar flyger lågt över sjön. Jag lägger packningen i stugan, sätter mig på verandan, äter min matsäck 1325-1340, därefter upp i tornet. Väder: torrt men ~~flora~~ mest mulet av rätt låga grå moln, ibland blir det små och kortvariga luckor. Sikt rätt god. Vind omkring V, måttlig men stundvis svag. Temp: skattningsvis ett par plusgrader. - På NK ses c 20 sothöns, 2 skäggdoppingar, 1 ensam brunand hane, flock c 6 viggas, flock bläsand på 7 granna hannar och c 3 honor. Inga simmande gräsänder att se, men flygande hane och hona ses. Längst nere i SO står en stor vit svan och putsar sig, vänder finalen mot mig men vrider sig: gammal fin sångsvan! - I den s k "tarmen" ligger några få gräsänder, några grågäss och hane och hona av salskrak.

FORTS

1984-03-30 forts.

(24)

Jag granskar sjön i sin helhet. I NO delen alldeles fågeltomt (som vanligt!), vid vassrugge norr om NK ligger 2 sothöns, ej annat! Långt ute på vattnet åt olika håll några par och småflockar av änder, som delvis kan bestämmas: knipa, vigg, storskrak men inalles bara ett par tiotal ex sedda. Mycket långt bort i V änden nästan intet att se. Mycket få obest. änder. Överflygande: 1 häger, 4 + 7 krickor, 2 gräs-änder, storskrak hanne + hona. Från Ö kommer plötsligt stora gås-flockar, intet låte y hördes när de dök upp men flockbildningen liknade inte sädgås. Nu hörs läten: stor/ kör av bläsgås! Det blir 3 m 1 m välskilda flockar på summa c 300 ex, c 125-150 ex fällde långt ute på klarvattnet resten försvann, ovissst varthän. Jag finner nu 16 svanar simmande i enkel rad på vattnet flera hundra m från gåsflocken. Jag ser att atm. en av dessa svanar inte är rent vit. Svanarna har gult på näbbens bas lateralt, men fåglarna är små och har påfallande korta halsar. De simmar fram till bläsgässen (som ärligt talt är mycket y mindre!). Men från motsatt håll simmar en gammal knölsvan fram med vingarna i hotställning. Den passerar de 16 andra svanarna, som helt uppenbart är mindre sångsvanar men ofredar dem inte utan fortsätter ut på sjön, där 2 svanar länge legat tillsynes sovande och inte reagerat för de 16 mindre sångsvanarna eller för andra djur. Men nu lyfter de halsarna och simmar bort, när den ensamma knölsvanen kommer nära. - Jag granskar de 16 länge och my. noga. - Några sävsparvar flyger brant upp ur närmsta vass nedanför tornet. Hörs flera ggr. Något ex störtar också brant ner i vassen. - Kl 1410 kommer en oerhört ljus brun kärrhök hanne ad ad alldeles nära över vassen, den har snarast ljus silvergrå vingar och mycket klart vit färg på stjärtbasen, åtminstone vid fältstudier på nära håll. Men ryggen är brun, och stjärtens yttre del är inte skarpt avsatt mörk gentemot basen utan blir (mer eller mindre) kontinuerligt gråare utåt. Jag har nog knappast sett någon så ljus och grann brun kärrhök förut. Männe "den bildsköne" hannen från tidigare år??

Kl 1420: jag är klar att avgå från stugan/tornet. Då kommer 4 gräs-änder förbi, ytterligare några få sådana, vidare 2 storskrak-honor samt 3 salskrakar varav 2 utsökta y hanner. Några grågäss ses och hörs, och över sjön ses några högkretsande måsar varav 1 fiskmås ad och 1 dito juv och några skratmåsar.

Kl 1425 avgång med kurs mot Silvåkra by - Vombs ängar. I byn ses 1 steglits, den sitter och kvintilerar i stort dött träd. 1 järnsparv hoppar fram, visar sig fritt. 7 vipor kommer från Ö. Över platsen där Silvåkra kvarn förr låg ses nu 2 kretsande ormvråkar. Väder: fortf. mest mulet, men behagligt väder; vind nu svag.

Öbacken + närmaste omgivningar: flock 4 skogsduvor flyger mot N, 1 tornfalk ryttlar över ängarna, litet kråkfågel ses på långt håll. Jag granskar ängarna mycket noga: inte en enda gås ses, varken N eller S om "oljevägen"!! Jag går på denna väg österut, rätt sakta. 1 fjällvråk flyger my. lågt över ängarna, några vipor och kajor lyfter där och på angränsande åkermarker. 1 sparvhök lyfter precis i vägkanten, dold för folk som går på vägen eftersom den satt vid en vägtrumma över det stora diket. Flyger 50 m, sätter sig öppet synlig på dikesrenen, det är en blåaktig hanne, rätt mörk på manteln. Fortsätter norrut. Vipor på Vombs ängar helt fåtaliga, kanske högst 10 ex sedda här. Men storspov hörs plötsligt, och jag ser först 2 ex lyfta långt bort, sedan 5 andra ex närmare. Flöjtanden, och ett par ggr blir det spel, mycket fint. (Betr. annan spov se tillägg!). Över ängarna kommer starar i "ström", det blir säkert 400 - 500 ex fördelade på några m 1 m sammanhängande flockar. Långt nere i söder, nära den punkt där det fridlysta området slutar, ses 200 - 300 måsar flyga och fälla och lyfta på nytt, delvis följande en traktor. Granskas: det är skratmåsa, kanske med ringa inblandning av fiskmåsa. Plötsligt hörs sädgås, och flock på 7 ex kommer lågt från S, fäller några hundra m norr om oljevägen.

Jag forts. sakta mot Ö. Vid Vombs Södergård hörs och ses några gulsparvar, även ses enstaka överflygande ringduvor, de första idag egen-

1984-03-30 forts.

domligt nog. På marken vid gården samt i angränsande dunge en flock bofink, säkert minst ~~min~~ 50-60 ex. Jag granskaDE 16 exemplar som plockade på marken: samtliga var hannar. En bergfink sågs i flocken. Detta var dagens enda bofinkflock. Gulspårvar ses och hörs, och ett ex sjöng. Däremot sjöng ingen bofink i denna flock.

Bysjön: delvis is kvar. 1 fiskgjuse visar sig över de höga träden vid sjön, den bär byte, flyger mycket sakta rakt över Södergård, försvinner. Samtidigt visar sig 2 glador över sjön resp. över byn, inbördes avstånd flera hundra m. Kajor och skator ses, men ej råkor, underligt nog. Flera koltrastar i Vombs by, och i ett buskage skrämmer jag upp en kanin, dagens enda (men färskta grävspår hade jag sett flera ställen idag). En häger flög över byn.

Gick till Berith Cavallins hus, enligt överenskommelse. Kom dit kl 1555. Även hennes dotter, lilla Elin, var närvarande och på bästa lynne.

Efter kort samtal startade vi per bil - med Elin i baksätet - med kurs mot Vombsjön. Denna helt öppen, detta hade skett för ett par ~~flera~~ dagar sedan. Fint fågelliv här. I den område som grävts upp ~~flera~~ för att förbättra levnadsvillkoren för fåglarna - det ligger mellan landsvägen och Norregård - sågs 2 sångsvanar, 6 gravänder och till att ~~flera~~ börja med föga mer, men när vi stannat började gräsänder lyfta ur gräs- och tuvmarken, och säkert kom 60-70 ex på vingarna. 4 krickor flög också över. På långt håll ungefär N om gården stod en flock på c 100 gäss, bara bläsgås ~~flera~~ hördes därifrån, och jag tror att flocken innehöll (nästan ?) enbart bläsare, dock stod en ensam sädgås i närheten. På ängsmark nära vägen gick ~~flera~~ några vipor och 1 storspov, på avstånd sågs rätt mycket vipor. Ännu en gjuse och en glada visade sig över Vombsjön, i sjön låg knipa hanne + hona, flock på 9 viggas varav 5 hannar 4 honor, vidare 2 skäggdoppingar (och kanske 2 till), gräsänder var fåtaliga, och några få storskrakar sågs. 2 stora trutar flög över, i sjön anträffades 1 icke utfärgad gråtrut, skrattnåsar i många tiotal. Plötsligt hördes strandskata, och en flock på 18 ex kom farande och rundflög precis i närheten, några ex fällde på äng vid vägen men de flesta försvann, hade dock delvis fällt vid sjöstranden intill ett gravandpar hanne + hona. Mycket grant. En ensam enkelbeckasin flög förbi, Berith hörde en beckasin spela. - Vombsjöns fria vattenyta föreföll först tom (de nyssnämnda fåglarna låg nära stranden), men mycket långt ute anträffades en mäktig storakrakflock, jag skattade antalet till c 600 ex varav en avgjort hög procent hannar ad. Vid uppehållet här bjöd Berith på kaffe och kakor!

Stopp även vid Hjälmared: litet gräsand på stranden på håll, även litet skrattnås att se här. Sedan kurs mot Harlösa. Fälten nedanför Vikens gård bar höstraps. Här stora områden med rätt jämnt fördelade fåglar: (a) stare, (b) vipa, och (c) i mindre antal skrattnås, samt (d) summa 2 fiskmåsar. Stare och vipa däremot i hundratal, antagligen flera hundratal, eftersom liknande fält på avstånd också hyste bl a mycket vipor.

Jag avlämnades i Harlösa kl 1650. Tog buss tillbaka till Lund, ankomst dit 1745. Fin kväll, på hemvägen såg jag 1 tornfalk ryttla nära Revingeby, och vidare 2 fasantuppar nära S Sandby, ej i sällskap.

- Tillägg:
- (a) en storspov, årets första för mig, kom tyst flygande ungefär mot SO när jag stod vid Saltkråkan
 - (b) råkor syntes och hördes över dungen där Norregård ligger. Jag tror där finns en koloni.
 - (c) skrattnåsar i rätt ringa antal, men ibland på stor höjd, sedda flera ggr idag.
 - (d) på utresan med buss från Lund såg jag mycket råka vid kolonin mellan Hardeberga och Fågelsång, samt flera stora kajflockar mellan Lund och S Sandby.
 - (e) obestämd hackspett hörd hacka ~~SLUR~~ norr om "Saltkråkan"
 - (f) ännu en gärdsmyg hörd vid stugan/tornet.

Forts.

1984-03-30 forts.

26

Artlista:

skäggdopping	enkelbeckasin
häger	skrattmå
grågås	fiskmå
sädgås	gråtrut
bläsgås	obest. trut
knölsvan	ringduva
sångsvan	skogsduva
mindre sångsvan	obest. hackspett
gravand	sånglärka
gräsand	ängsfiplärka
kricka	gårdsmg
bläsand	järnsparv
brunand	koltråst
vigg	rödvingetråst
knipa	talgoxe
salskrak	blåmes
storskrak	stjärtmes
obest. ånder	trädkrypäre
fiskgju	gulspårv
glada	sävspårv
spårvhök	bofink
ormvråk	bergfink
fjällvråk	steglits
brun kärrhök	stare
tornfalk	skata
fasan (hemvåg)	kaja
sothöna	råka
strandskata	kråka
vipa	
storspov	

Alltså 55 bestämda arter. OBS att flera arter, som kunde väntats, uteblev, exempelvis rördrom, skedand, stjärtand, trana, rödbena, sädesårla, rödhake, taltråst, hämpåing etc.

En notis från mars 1984
finnes på p. 47

1984--04--01, söndag.

Anders och Karin Dahm ringde på morgonen och bjöd på biltur ut till Vikhög. Det var strålande vårväder och ovanligt förnämlig sikt -- men inte varmt. Vi tackade ja med förtjusning. Start 1120, ankomst Vikhög c 1150. Vi gick utefter stranden på den udde där samhället ligger och spanade noga både över bukten mellan samhället och kraftverket och söderut mot Bjärred, men vi gick inte längs stränderna utanför samhället. Mycket gott om fågel; se även nedan om Salviken etc.

storskarv: på den lilla, av block uppbyggda ö som kallas "Lödde Kar", sågs minst ett tjugotal ex sitta tätt intill varandra, i upprätt ställning. Kanske betydligt flera: omöjligt att se på detta avstånd. En skarv kom utifrån och fällde hos de andra

knölsvan: utanför samhället låg c 35 knölsvanar varav c 9 icke utfärgade. På avstånd i söder i motljuset sågs minst 50--60 andra ex

kanadagås: utanför samhället ett ensamt ex bland sothöns, svan etc. -- På sandbank i bukten mellan samhället och kraftverket, alltså i Salviken, låg 2 flockar kanadagäss på resp c 30 och 22 ex.

gravand: på närhåll i vattnet några par. På håll i Salviken många tiotal, kanske ännu fler

gräsand: avgjort fåtalig. Inga flockar sedda. Några få par i vattnet eller på stenar; tveksamt om jag såg mer än 5 par. Ej heller på avstånd några ~~flora~~ flockar, inte heller några obestämda änder som lutade mot gräsand

vigg: summa en ensam ♂ ad bland sothönsen etc på nära håll!

knipa: några par sedda, låg som vanligt ett par tre hundra m längre ute, men lätta att bestämma i det utmärkta ljuset. -- Därtill på en sten en ensam knipa som stod länge stilla, det var ♂ från fjolåret. Huvud brunt, intet spår till vit fläck; ögat gult, kroppsfärg ungefär som bild i Bruun & Singer, sista upplagan. Ben ungefär orangefärgade. Fågeln såg stor ut och jag tyckte länge att den hade mera vitt synligt på vingarna -- alltså när den stod stilla -- än knipor brukar ha. Därför my. noggrann granskning. Men det var knipa fjolårshanne.

ejder: några par flygande på håll över havet, och en flock på c 15 ex flög söderut, långt ute. Både ♂♂ och ♀♀ i denna flock. Kan ha varit sträckflock, förstås.

storskrak: minst 4 ex varav 3 ♂♂ ad låg på stora stenblock utanför hamnen.

småskrak: några få par i vattnet, även 1 ♂ ad flygande förbi storskrakarna. Total-- antal sedda högst 3--4 par ++ detta ensamma ex.

ormvråk: 1 ex lågt kretsande över Löddesborgs park. Något senare 2 ex kretsande mycket högt, säkert 600 m eller mer. Gled sedan mot NO. Ännu senare ett fjärde ex sett på håll. De 3 ex som sågs bra var ~~normal~~ normalfärgade.

sparvhök: ett ex upptäcktes på stor höjd, kretsade, hade troligen kommit in över havet, gled sedan ungefär mot SO

sothöna: på nära håll i vattnet, m 1 m blandade med ovannämnda änder och svanar, låg summa 220 exemplar. Bra flock numera!

strandskata: på m 1 m nära håll några rastande ex på sandrevlar etc. Ibland flygande och ropande. -- På håll ~~flora~~ på de stora och m 1 m blottlagda sandytorna i Salviken fanns mycket strandskator, inte samlade i täta flockar utan relativt jämnt spridda, säkert 100 ex inalles, kanske betydligt mera. Se även nedan.

vipa: några strö--exemplar sedda flygande, därtill en flock på 7 ex. Allt detta vid Vikhög. På utvägen inte alls sedd, på återvägen till Lund bara ett par svängande över stort öppet fält. Alltså ringa antal!

obestämda småvadare: två flockar sedda flygande förbi i motljus. Ena flocken på c 25 ex, småvuxen art, sannolikt kärrsnäppa; andra flocken bestod av 12 ex som var mycket större, ungefär som kustsnäppor. Beklagligt att jag inte kunde bestämma någondera arten.

skrattnås: allmän. Inte svärmande i stort antal över samhället, men över Salviken och på avstånd på blottlagd sand och på stranden uppemot kraftverket sågs mycket skrattnås. Säkert såg jag inalles 250--300 ex, dessutom en del osäkert bestämda.

fiskmås: några ad sedda

gråtrut: rätt allmän, några tiotal sedda. På håll, t ex på Lödde Kar, mycket vitfågel som nästan säkert var gråtrut

havstrut: några ad sedda på närhåll på sand och/eller överflygande

skogsduva: nära Löddesborg lyfte 2 ex från öppet fält nära vägen

ringduva ofta sedd men bara i enstaka ex eller ett par tre ex tillsammans. Inga stora flockar. Ett ex kuttrade från träd i samhället. Parningsflykt sedd många gånger

sånglärka sedd och hörd i många ex på utresan, och ofta sedd och hörd även över Vikhög med närmaste omgivning

ängsfiol: ett par ex sedda och hörda, lyfte från ängsmark vid stranden

obestämd trast: ett ex flög över, uppskrämt av bil, var sannolikt taltrast, men tyvärr ej klart

skata sedd, men ej närmare studerad.

kaja " " " " " ; enstaka par flög över samhället och Salviken.

råka sedd flerstädes. Koloni i dunge nära Löddeköpinge, och många ex på fält i närheten. Även sedd på vägen ut från Lund ~~staden~~ på andra ställen

kråka sedd i ringa antal, men ej närmare studerad. Några ex på blottad sand.

stare: över strandängarna vid Salviken sågs flockar ett par ggr; en flock på minst 200 ex, en annan ungefär lika stor. Även några ensamma ex överflygande i samhället. Men ingen sång hörd!

gråsparv } i Vikhögs samhälle, blandflockar på c 25-30 ex sedda ett par ggr; de
pilfink } var livliga och flög ofta korta bitar.

Allmänt: vattenståndet i havet var avgjort lågt. Salviken hade mycket stora blottade sandtor, ~~men inga~~ och jag gjorde ett par räkningar/skattningar av antalet fåglar på dessa ytor samt på stranden av viken, men inte inkluderande fåglarna i vattnet vid samhället, naturligtvis inte heller fåglar i luften eller över strandängarna. Jag fick summan till c 1000 ex, mycket approximativt men säkert inte för högt. Majoriteten utgjordes av följande arter: skrattnås, strandskata, gravand, de angivna flockarna av kanadagås, obestämda måsar på långt håll. Det är möjligt att strandskatorna förekom i ett par tre hundra ex. En gång trodde jag mig se 3 skärfläckor på långt håll, men my. ~~men~~ osäkert.

OBS frånvaron av vissa arter, såsom storspov, storsnäppor av släktet Tringa, kentsktärna, sädesörla etc. Även antalet sedda småfågelarter synnerligen lågt, och av simänder sågs endast gräsand, och detta i my. ringa antal!

Vi vistades i Vikhög kl 1150 - 1315. Utresan togs via Bjärred - Löddeköpinge, hemresan via Löddeköpinge - Kävlinge. Strålande väder, blå himmel med lätta vita cumuli, härlig sikt, vind vid ankomsten svag, senare sjöbris.

Hemifrån Tenorgränden 8 såg jag kl 1720 ett knölsvanpar sträcka mot ONO (ungefär). De flög på kanske 100 m höjd i utmärkt ljus, ~~men~~ mycket tätt ihopa men ö främst, han var tydligt större.

. o o o .

Inga berättade mig på måndagen, att hon och Thomas på söndagen 4 april färdats bl a längs Skånes sydkust för att se efter tranor. De hade sett en flock, men denna hade flugit mot SV och försvunnit ut över havet! Hade alltså rimligen bara varit uppe och rekognoscerat och vänt, eftersom marken tidigt på söndag morgon varit snötäckt. (Detta såg också jag när jag steg upp c kl 0830). - Vidare hade de sett insträckande flockar av vinterhämling m m. Men inga sädesörlor. Gjuse och blåhök och duvhök hade de sett.

1984-04-03, tisdag.

På f m, när jag satt på mitt arbetsrum på Ekologihuset, ringde Torsten Jacobsson från Malmö och meddelade, att 3 berglärkor alltsedan 11 december vistats på en mycket begränsad yta vid Ribersborgsstranden. Från början var det 4 ex, men ett försvann efter c 14 dagar. TJ erbjöd sig att hämta mig i Lund och sedan återföra mig dit, om jag ville se fåglarna. Han är alltid synnerligen vänlig och omtänksam. Jag tackade ja. TJ kom 1330, vi for raka vägen till berglärkorna och fann dem på vanliga platsen; det var en sedan länge utfylld del av stranden, alldeles nära vattnet men någon meter över dess yta: sliten sandig mark med vegetation enligt nedan. Ingen trafik av fordon på platsen utom möjligen av cyklar. Föga folk tydligen utom på lördag-söndag, då fåglarna enligt TJ "blev störda i ett kör". Då flög de en sväng, landade 25 - 100 m längre bort, antingen på likartad mark eller på angränsande gräsäng, som var stor och enformig.

Men den yta, där de alltsedan december allra oftast vistades och plockade föda, var oerhört begränsad: TJ stegade upp den, och vi fann att den var ungefär rektangelformad och mätte c 5 x 20 meter, alltså c 100 kvadratmeter!

Berglärkorna sökte föda på sandig mark med vegetation av bl.a. Plantago major, Sisymbrium sophia, Rumex sp, Artemisia campestris, Matricaria inodora, Achillea millefolium, troligen Polygonum aviculare, Hieracium sp., etc. När de blev skrämde, flög den en m 1 m kort bit bort och föllde på lågvuxen gräsmatta. Torsten hade sett berglärkorna första gången 11 december 1983, då var de 4 ex; efter c två veckor var de bara 3, och sedan dess hade antalet alltid varit tre.

Växtförteckningen ovan gjordes efter vad vi såg idag 3 april. Jag noterade inte Polygonum men tror att den fanns; alla andra arter resp. släkten är säkra.

1984-04-06, fredag.

När jag gick till Ekologihuset på f m, kom 1 sädesärta över mot norr. Min första för året. Vidare såg jag 1 domherre hane, som satt fritt i ett träd och ideligen lät höra sitt mjuka läte, men inte på typiskt sätt utan alltid två ggr upprepat. Främmande lät det. Senare på dagen ännu 1 + 1 sädesärter sedda.

1984-04-07, lördag.

Sädesärta sedd på Oxelii tak (=grannvillan). Fasantupp gick på gatan och fältet mellan Ö Torn och motorvägen.

1984-04-08, söndag.

Jag gick kl 1300 - 1400 på det s k Hardebergasparret nästan fram till Kungsmarkens golfbana och tillbaka samma väg. Väder: mulet och grått och disigt och i början även svagt duggregn. Mycket svag vind. Molntäcket dock tydligt tunt, åtm. delvis, ty solen syntes glimtvis. Dock intet uppklärnande med solsken. Temp: rätt milt, skattningsvis omkring +12° C.

På utvägen kom kl 1305 3 sädesärter snabbt mot N, låg höjd. Över fälten rik lärksång, och i buskar och träd längs den gamla banvallen påfallande många talgoxar, åtm. oftast parvis. Över Kungsmarkens golfbana spelade en storspov, hördes i diset. På marken flera koltrastar. Några stävar och ringduvor och skator och kråkor och kajor sedda.

På hemvägen märkte jag att sträck pågick, trots att vädret var som nyss sagts. Först, c kl 1340, kom c 8 småfåglar, troligen bofink, snabbt och lågt mot N, kort därefter ytterligare c 6 + 2 småfåglar (åtminstone inte enbart bofink). Kl 1347 kom flock på 5 sädesärter lågt och 3 kajor ovanligt snabbt på större höjd. Så ytterl. några småfåglar, och kl 1359 när jag stod utanför bostaden, kom en gles men stor flock bofink på minst 50 ex snabbt mot N eller NO, bara 5-20 m över hustaken. Högre upp, ej lätt att upptäcka i diset, passerade en flock på 26 ringduvor, kort därefter 4 till.

Det var helt klart att norrgående sträck pågick. Jag satt sedan vid min skrivmaskin och hade sikt norrut och såg ett par finkflockar och en ringduveflock till, alla mot N och före kl 1430. Vädret blev en aning bättre, luften föreföll mindre fuktig, och solen syntes i vissa moment som en ljus oskarp fläck, ett par ggr nästan bländande; men himlen förblev grå och diset kvarstod.

Kl 1545 blev det en stunds svagt regn, därefter ånyo torrväder. Men det klarnade inte upp, och trots flera - visserligen rätt kortvariga - undersökningar såg jag intet sträck efter kl 1445, ungefär.

1984-04-10, tisdag.

På kvällen kl 1730, när det var soligt och fint, kretsade en sparvhök mycket högt över Östra Torn, gled sedan ungefär österut. Denna dag sädesärla hanne ad på grannhuset (Nordgaards villa)

1984-04-12, torsdag.

Sädesärulan sedd idag också. Och kl 1745, i mycket fint och soligt väder och klar sikt, kom en flock på 13 knölsvanar ungefär mot Ö eller ONO över Östra Torn. De flög oväntat lågt, bara c 30-40 m högt, kanske lägre. Vindriktning osäker, NV eller N(?), vindstyrka måttlig.

Kl 1837, när jag tillfälligt skådade norrut från mitt arbetsrum, kom en ejderflock österut på långt håll och rätt högt, men inte mycket högt. Antal ex: högst 50. Jag gick till södra sidan av huset och beväpnade mig med kikare. Härligt klar kväll, sol, molnfritt, utmärkt sikt. Då fann jag inom 3 minuter 3 ejderflockar, alla stora, alla på mycket långt avstånd ungefär i söder (SV-S), alla på osedvanligt stor höjd, alla på väg ungefär mot öster. Två av flockarna innehöll säkert c 100-150 ex/flock, ej möjligt att avgöra närmare ens i kikare. Tveksamt om jag sett några sådana flockar flyga högre här över inlandet - och jag har dock upplevt detta sträck i flera decennier. Samtidigt (inom loppet av c 3 minuter) kom en flock på 8 obestämbara svanar med kurs troligen mot NO, ovanligt lågt, kanske 40-50 m höjd. En ensam mörk ejder flög också österut tämligen nära! Obsarna mot S pågick endast kl 1839-1842.

Kl 1931-1935 ånyo utblick mot S i lika fint väder. Då kom en flock på c 16 svanar, nästan säkert knölsvanar, lågt mot NO. Efter någon minuts letande fann jag en relativt liten ejderflock, skattat c 35-40 ex, som på långt avstånd i söder flög österut, högt.

Alltså gott utbyte trots bara helt korta obs-perioder!

Nästa dag berättade jag vid lunchen på Ekologihuset om mina obsar föregående kväll. Det blev ett mycket intressant gensvar: flera deltagare hade på kvällen mellan c 1700 och c 1930 sett knölsvanar passera mot NO i relativt stora flockar, ofta nämndes siffror på 16-20 ex. Även ejderflockar hade setts av sådana som känner till att de sträcker just nu. Bland dem som hade observerat det fina sträcket var Inga, Johnny Karlsson, Fredrik Schlyter, m fl.

1984-04-15, söndag.

Disig men varm dag, m l m matt solsken. Skuggtemp. omkring kl 13 var drygt 15° C. Jag gick en kort sväng. Kl 1315 hördes trana, och en flock på 28 ex kom över mot N eller NNO, de gled med god fart i medvinden. Just när jag obsade dem, vek 2 ex av mera österut och avslöt ej till flocken, tvärtom ökade avståndet snabbt till de övriga.

(32)

Inventering gjord av Johnny Karlsson.

Krankesjön 15 april 1984

Koll från silvåkratornet kl. 1015-1100. Ca 10 grader plus i skuggan, lätt krusad vattenyta, solsken men kraftigt soldis.

Gräsand: 6 hannar jagade en hona och 2 hannar en annan. De höll till inne mot kanalen. Därutöver sågs ytterligare ett par, plus en ensam hona och ett par i den yttre delen av ~~vassarna~~ vassarna.

Sothöna: Förvånansvärt talrik, och ganska jämnt spridd. En del låg väl sammanhållna i par, men svårt att separera i par ändå. I den inre lagunen fanns det 28 ex, i vassbältet därutanför 18 ex.

Knipa: I lagunen en flock med 1 hanne och 4 honor och ute i det öppna vattnet i den nordöstra delen av sjön låg en flock med 3 hannar plus 7 honor samt en ensam hona.

Skäggdopping: I lagunen 2 ex, i vassbältet därutanför 5 ex och i resten av sjön sågs med möda ytterligare 2 ex. Sikten omöjliggjorde att se fåglar mer än i den närmaste fjärdedelen.

Bläsand: Ett par i lagunen.

Vigg: I lagunen 4 hannar och 7 honor, och i vassbältet 3 hannar plus en hona.

Brunand: 4 hannar.

Grågås: Flög runt en del, men summan nedan torde vara riktig: 1 par plus en ensam i lagunen, 10 flygande i flock som landade ut på vattnet, 1 par i vassbältet och 3+3+2 ute i sjöns sydöstra del. Summa 23.

Kricka: 11 väl avskilda par plus en flock på ca 50 som skrämdes upp en fiskgjuse.

Skedand: en hanne i lagunen.

Sångsvan: Två par, ett i den södra delen av lagunen och ett rätt utanför tornet i vassbältet. OBS. Inga knölsvanar sedda!

Fiskgjuse: Ett ex kom och fiskade en kort stund i lagunen. Ingen dykning.

Brun Kärrhök: Ett par höll på med boleting (mycket intensivt) i vassen omedelbart norr om gamla bryggan. Satt ofta i en torr buske. En andra hanne var där vid flera tillfällen och spelade. Hannen den extremt ljusa. (Ställde till stort bekymmer. Alla slog och letade i sina fågelböcker, och inget stämde.)

Sparvhök: 2 ex i spelflykt över tornet.

Skrattmåsa: En liten flock om ca 15 ex drog över sjön, lågt, och ca 5 ex for runt hela tiden.

Ormvråk: Ett ex seglade ute över sjön en kort strund.

JK

1984-04-20, långfredag.

Jag satt hemma största delen av dagen och renskrev anteckningar från år 1971. Det var grått väder och inte alls särskilt varmt, och på e m föll delvis svagt regn. Kl 1635-1730 gick jag på det s k Hardebergaspåret österut till Kungsmarkens golfbana och men samma väg. Det gav på utvägen 2 lövsångare c 20 m från varandra i höga buskar eller småträd; båda ex var tysta men mycket orädda. Efter c 300 m vandring från dem hörde jag mycket tydligt kungsfågel, och minsann om inte 2 ex visade sig, också i buskar, helt utan löv. Jag såg mycket tydligt att det var vår vanliga kungsfågel: intet mörkt streck genom ögat etc. Obsen rolig även därför att jag så tydligt hörde lätet; det är ju långtifrån givet att jag numera skulle uppfatta så höga läten. - På återvandringen såg jag en lövsångare och hörde en annan sjunga; även hördes en mycket fint sjungande järnsparv. F ö rikligt med koltrast (men inte mycket sång), även ringduva riklig, och jag såg en mycket stor och ovanligt orädd flock av gråsparv och pilfink, säkert 150 ex inalles. Vid första anblicken fann jag bara c 50 ex på ett ännu naket fält; däri var gråsparvhannar i stor majoritet, honor mycket färre, och bara få pilfinkar (jag räknade c 27:10:5). Men på återvägen när flocken sågs i sin helhet, var skillnaderna inte på långt när lika utpräglade. Skata, råka, talgoxe etc sågs också, men ingen vipa!

1984-04-21, påskafton.

När jag hämtade tidningen kl c 0830, var det varmt nära nog som en sommarmorgon. Mycket insekter flög, mest flugor, och jag såg snabbt krypande staphylinid på trädgårdsgången. (en

Kl 1345 mötte jag enligt överenskommelse Bo Stille och Monica Niklasson och Bengt Olof Landin vid Zootis. Vi for sedan till Berit Olsson och uppvaktade henne på 40-årsdagen. Björn Nilsson kom också dit. Det var det härligaste väder, vi satt utanför huset och avnjöt kaffe och tårta som Monica bakat och utmärkt konjak som Berit bestod. En mycket rolig och trivsamt stund hade vi förvisso. Jag bröt upp före de andra, eftersom jag ville fortsätta arbetet med mina dagboks-anteckningar och, naturligtvis, ha en skön påskmåltid med Lena. Så blev det också. Lenas hälsa har bättrat sig mycket på sista månaden, men långsamt går det, och uppenbarligen återgår hon inte till arbetet i skolan detta läsår.

1984-04-22, påskdagen.

Härlig dag, varmt som på försommaren, blå himmel, mild vind. Jag gick en runda, delvis på Hardebergaspåret, kl 1240-1320. Längs banvallen har några mycket höga sälgbuskar fått stå kvar; de är snarare vuxna som träd. Redan på håll hördes ett mäktigt surrande runt det ena hanträdet: det stod i full blom, och flera hundra bin for runt omkring. Efter detta träd stod c 5-6-7 stora honträdd i rad; de blommade inte, och där fanns inga bin. Sedan kom så småningom ännu ett hanträd, det hade börjat blomma, och bin fanns i luften runtom, men knappt mer än en tiondel av vad som sågs och hördes vid det första trädet. Av fågel intet märkligt, ingen enda sångare, men ett par tre rödvingetrastar. Koltrast, ringduva etc vanliga. En ensam vipa överflygande.

Påskliljorna i vår trädgård, bland vilka en, den första, slog ut igår, stod idag i full blom. Humlor, nässeljäril, många väggspindlar, många Cocc. septempunctata, en del flugor etc. i farten idag.

1984-04-23, annandag påsk.

34

Mycket solig och vacker dag. Jag satt dock mest inomhus och renskrev och ordnade dagböcker. På eftermiddagen en kort promenad nära bostaden på Tenorgränd, varvid jag såg verklig massförekomst av Coccinella septempunctata. Dels sågs exemplar spridda sittande eller krypande på asfalten på trottoarerna, på buskar och jord i trädgårdarna etc etc, ~~ibland~~ ofta mycket tätt så att kanske 50 ex fanns på en kvadratmeter, eller Ofta 10 på en kvadratdecimeter; dels förekom djuren tätt ihopklumpade i samlingar på 20, 50 etc, och en klump innehöll flera hundra exemplar.

Perioden 20 - 30 april var mestadels solig och torr. Jag arbetade mest inomhus och såg därför inte mycket av intresse. Men åtminstone en glädjande sak kunde antecknas: det är ovanligt gott om humlor denna vår. Över trädgården var humlor ideligen att se, och överflygande exemplar över hustaken sågs mycket ofta. Några riktade rörelser kunde jag inte se.

Denna våren har jag hittills knappast sett en enda hämpling. Men på påskdagarna sågs och hördes hämplingar på Tenorgränd, och detta fortsatte månaden ut. Måne de inte återkommit från vinterkvarteren förrän nu?

Även om jag mest satt inomhus, hemma eller på Ekologihuset, använde jag en del tid till att granska himlen i förhoppning att se överflyttande svalor eller kanske någon högflygande rovfågel. Men resultatet blev enbart negativt.

1984-04-25, onsdag.

35

Bilrunda med Torsten Jacobsson, start från Lund 1300, åter 1620. Vi for Lund - S Sandby - Krankesjön vid stugan/tornet - Vombs ängar - Vombs by - Vombsjöns V strand - dess norra strand - stannade för kaffe med bröd vid nordsidan, det hus som säljer gamla möbler, hemslöjd etc och samtidigt har caférörelse. Fortsatte via Öved - Vombsjöns SO hörn, utsiktspunkten - genom Furet på Norra Vombvägen - Vombs by - Ånyo Vombsjöns V strand - Harlösa - Hunneberga - Lund.

Fågel:

skäggdopping Kr 15-18, Vombsjöns V sida och SO hörn mycket få, därtill 1 ex i damm nära Övedskl. häger Kr 1 + 1
grågåsa Kr c 6-7 ex, därtill hörd; samt i kärret vid Norregård 2 ex
knölsvan Kr 2 + 3 ex sedda, därtill 2 ex i nyssnämnda kärr.
sångsvan 2 par i Kr SO hörn; har alltså (ätm. för denna säsong?) förjagat knölsvanen från detta område!
obestämd svan: 5 på håll i Vombsjön
gravand 2 ex Vombsjöns V strand, och 1 ex sågs i Norregårds-kärret
gräsand: i Kr c 7 hanner sedda, delvis "lekande" med varandra i den sk "tarmen". Vid Vombs Norregård 1 hanne sedd
kricka Kr flock på c 12 ex
skedand Kr c 6 hanner sedda
brunand Kr en hanne sedd
vigg Kr hanne + hona sedd, ej mer!
knipa: i damm nära Öveds f d järnvägsstation låg hanne + hona!
glada: Vombs ängar 2 eller 3 sedda, Vombsjöns V + N + Ö sida summa minst 3 sedda, Vombs by 1 ex, summa summarum minst 6 ex.
ormvråk: vid Kr sågs 1 + 1 + 1 = 3 ex, men ej i sällskap
brun kärrhök: vid Kr den bildsköne hannen samt minst 2 honor. Vid Vombs Norregård annan hanne sedd.
tornfalk 1 ex vid Norregård
sothöna: Kr mycket glest låg högst 20 ex synliga; därtill hörd
strandskata 1 ex på åker nära Vikens gård.
vipa: på Vombs ängar 15-18 ex, därefter sedd flerstädes. Vid Vombsjöns Ö sida flock på 25 ex, etc.
storspov: på Vombs ängar 1 sedd och annat ex hördes spela

rödbena: nära Norregård 2 ex + ytterl. ex sedda + hörd på avstånd.
skrattnäs: Kr SO bara 3-4 ex; vid Svansjö följde 50-100 ex efter plöjare. Därtill enstaka ex sedda
fiskmåsa Kr SO 1 ad; även vid Svansjö enstaka ad sedda
ringduva sedd flerstädes flygande samt i småsällskap på nakna fält
sånglärka: rätt god konsert flerstädes.
ängspiplärka: något ex sågs vid Vombsjöns V sida
sadesärta: enstaka sedda och hörda vid Kr och Vombsjön
lövsångare sjöng vid stugan/tornet vid Kr SO
stenskvätta 1 ex sågs vid Vombs Norregård.
rödvingetrast: flock vid Vombsjöns SO del
talgoxe sedd
sävsparrv sedd vid Vombsjöns V sida och vid Norregård etc.
bofink sedd och hörd, men fåtalig
hämling överflygande vid Kr
stare: smärre flockar på Vombs ängar m fl ställen. En flock var på c 75 ex. Dessutom häckade stare i tornet.
skata sedd
kaja allmän på fälten etc
råka som föregående
kråka också tämligen allmän.

Kommentarer: (a) vi obsade en god stund från tornet. Jag medförde inte tub idag, men detta hade påtagligen ringa effekt ifråga om antalet sedda ex. (b) vi stannade vid Vombsjöns V sida och gick ner till Norregården och åter, i sakta mak. (c) vi stannade förstås också på flera andra ställen. (d) fint väder, goda obs-möjligheter, men allmänintrycket är förstås att Krankesjön fortfarande har en förvånande fattig fågelfauna.

SLUT

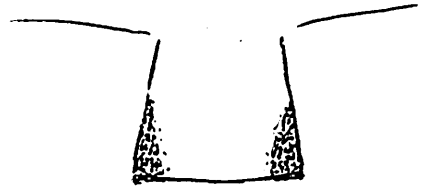
1984-04-28, lördag.

På gräsmattan vid Tekniska Högskolan (de byggnader som jag regelbundet passerar vid vandringen från Tenorgränden 8 till Ekologihuset och omvänt) sågs en flock på 5 - 6 starar. De var i grann dräkt, metallglänsande med ljusa fläckar. Men ett ex avvikande: på måttligt håll såg fågeln ljus ut, både på kroppen och stjärten; på närhåll framträdde en rikedom på ljusa fläckar, kanske också i viss mån ljusa fjäderkanter, så att fågeln tedde sig spräcklig i ljust och mörkt, mycket avvikande från normal dräkt. Stjärten var, sedd på närhåll där fågeln gick i gräset, tillsynes utan fläckar men onormalt ljus, och de laterala pennorna ljusast, de var grå och så ljusa att de stack av mot resten. Ungefärlig utsträckning av denna särskilt ljusa färg ses av bifogade skiss, men jag vet inte exakt hur många av de laterala stjärtpennorna som hade denna färg. OBS att den stack av tydligt, men vit var den inte.

Alla stararna lyfte efter kort stund; då var de på c 12 - 15 m håll. Då tedde sig fågelns översida allt ljusare bakåt: huvud ungefär normalfärgat, rygg och vingar ljusare än normalt på grund av de rikliga fläckarna; stjärten stack av tydligt genom sin ännu ljusare färg, och allra ljusast var den som sagt lateralt och distalt som skissen visar.

Rätt egendomlig missfärgning. Jag kan inte minnas att jag sett något liknande vid fältobsar förut (och inte med säkerhet på museimaterial heller för den delen).

Iakttagelsen gjordes i mycket gott ljus och huvudsakligen på nära håll, och tiden var tillräcklig för grundliga obsar.

1984-05-06, söndag.

(37)

Det härligaste vårväder, sol, lagom varmt, svag vind. På förmiddagen lätt dis, men det försvann rätt snart, och sikten blev utmärkt god. Karin Dahm bjöd Lena och mig på en bilfärd till Stenshuvud och åter; det var en orienteringstur eftersom hon senare skulle färdas samma runda med en skolklass. Karins dotter Gabriella var också med. Det var överenskommet att vi inte skulle göra för många uppehåll på vägen, och detta var högeligen välbetänkt, ty vistelsen på Stenshuvud blev verkligen härlig.

Vi startade kl 1010, for via S Sandby - Silvåkra - Vombs ängar - Vombs by - Vombsjöns V sida - dess N sida - Tulesbo - Vollsjö - Vallarum - Andrarum - Eljaröd - Vitaby - i diverse krokar inom Kivik - Svabesholm - Stenshuvud, P-platsen, ankomst dit 1155. Gick upp på toppen, avnjöt växter och djur och sol och utsikt och fann att havet visserligen var klarblått, men någon kilometer från kusten låg dis eller snarast dimma. Denna lyfte sig dock efterhand. Det var en helt obegripligt ljuvlig vårdag, fågelsång och blomsterprakt, och inte för mycket folk, och de människor man mötte såg glada ut och hälsade vänligt. Nära toppen rastade vi en god stund, avnjöt kaffe och stekte oss i solen; därefter blev det långsam nedvandring. Kom till bilen 1410, samtidigt som Gabriella kom från sitt håll; hon hade gått att hälsa på bekanta, vilka dock varit bortresta. Ny rast nära P-platsen, som nu var rätt väl fylld med bilar. Start hemåt 1445.

Nu for vi via Svabesholm - Tångdala - S:t Olof - Kronovall (slottet beskådades kortvarigt, härligt ställe) - Fågeltofta - Skåne Tranås - Äsperöd - Vanstad - Tolånga - mot Klamby men tog till vänster och kom norr om Lillås gård till Åsum strax norr om Sjöbo, vek här till höger in på väg 104 och följde den förbi Övedskloster - Harlösa - Hunneberga, där vi tog in till Revinge och fortsatte via S Sandby till Lund, ankomst dit 1625.

Fågel:

skäggdopping 1 + 1 Vombsjön

häger enstaka sedda, även 1 rätt nära Vitaby, mot NO

(ingen enda gås sedd på Vombs ängar, trots letande. Men det var ju inte heller att vänta)

(inga flockar av ejder eller någon annan and i havet utanför Stenshuvud, ej heller enstaka ex)

gräsand sedd på utvägen, överflygande

glada på utvägen 1 nära Öved, 1 nära Tulllesbo. Inte flera.

ormvråk: på utvägen bara ett par tre ex. På hemvägen flera. Därtill på hemvägen åtskilliga vråkar kretsande på långt håll; alla inte bestämda, men jag såg ingen bivråk.

sparvhök: 1 ex rakt över Stenshuvuds topp med kurs mot N

brun kärrhök: 1 hona kretsande mellan Svabesholm och Tångdala, och 1 mycket grann gammal hanne lågt över odlade fält nära Hunneberga

fasan: tre tuppar sedda på dagen på vitt skilda lokaler, en nära Bjärsjölagård, en nära Tångdala, en nära Tolånga. Inte fler!

vipa: alldeles förvånande fåtalig. På utvägen 2-3 ex på Vombs ängar och 1 vid Hjälmared, därefter bara en enda sedd på en sträcka på c 40 km. På hemvägen summa 3 ex på c 70 km sträcka, alla ensamma.

Mitt intryck: nästan förskräckande fåtalig. Men fler obsar krävs. skrattnås sedd i ringa antal på rätt många ställen

gråtrut enstaka ad och juv över havet från Stenshuvud

ringduva sedd många ggr

tornsvala: mitt flitiga letande gav äntligen resultat. Över Stenshuvud, rätt högt uppe, kom ett ex, flög i krokig kurs men mest mot NV. Årets första för min del.

mindre hackspett hörd i skogen på Stenshuvud. På uppvägen hörd bra, på nervägen troligen också hörd men inte lika bra; ~~men~~ kanske var det göktyta, helst som ett sällskap unga fågelskådare sade sig ha ~~sett~~ sett göktyta nära den platsen.

sånglärka allmänt sjungande, ofta sedd

Eljaröd - Brösarp - Ravlunda - Vitaby -

FORTS.

ladusvala: över Stenshuvud kom ladusvalor glest, ibland ensamma, ibland några nära varandra, oftast lågt över toppen men stundom högre uppe. Alla rörde sig mot norr! - På hemvägen, men inte dessförinnan, såg jag enstaka ladusvalor 2-3 gånger på sträckan Vanstad - Övedskloster.

hussvala: över Stenshuvud som föregående, mycket tydligt mot norr, men i mindre antal. Skattningsvis såg jag några tiotal ladu-
men högst 12-15 hussvalor. - Dessutom på utvägen ett ex vid Svansjö.

backsvala: som föregående, lika tydlig sträckriktning mot norr, men ej över 10 ex sedda. Ej sedd på andra platser.

sädesärta rätt ofta sedd.

gulärta: en hanne av sydlig typ flög lågt över Stenshuvuds topp. trädpiplärka spelade på Stenshuvud, men bara ett par ex hörda.

svarthätta hördes flera gånger på Stenshuvud.

(ingen annan Sylvia sedd eller hörd, vilket förvånade mig något)

lövsångare sjöng snarast allmänt på Stenshuvud

grönsångare sjöng där också, lät även höra sitt "tyy-tyy-tyy...".

Flera grönsångare hördes, säkert 5-6-7 stycken

svartvit flugsnappare: ett par tre hannar sedda Stenshuvud, även sång hörd

stenskvätta ej sedd på Stenshuvud, men på återfärden såg jag minst 3 ex på olika platser på slätten

rödstjärt: en utomordentligt grann hanne vid P-platsen Stenshuvud.

Satte sig helt nära, avnjöts av alla. Sjöng ett par strofer.

rödhake hörd Stenshuvud.

järnsparv hörd " , bl a sjöng ett ex alldeles nära högsta punkten.

koltrast sedd flerstädes.

taltrast ej sedd eller hörd Stenshuvud, men sedd på utvägen i skogen nära Övedskloster.

blåmes: 2 ex nära tillsammans på Stenshuvud.

nötväcka sedd därstädes.

gulsparv sjöng på ett par ställen på Stenshuvud, bl a en mycket väl utfärgad hanne i busktopp nära högsta punkten.

bofink var alldeles avgjort talrik på Stenshuvud, sågs överallt.

Ett par tre hannar var också ovanligt orädda, hoppade på marken på ett par meters avstånd.

hämpling sedd och hörd överflygande på Stenshuvud, även sedd γ och hörd på ut- och hemvägen.

stenknäck: 1 ex lyfte från vägkanten, mycket nära bilen, när vi for genom en skog nära Vallarum.

gråsparv sedd, men ej på Stenshuvud.

stare sedd ofta på Stenshuvud, men inte flockvis. Även sedd rätt ofta på resan.

skata sedd men ej på Stenshuvud.

kaja " " " " "

råka " , bl a flög 2 ex över Stenshuvud. Kolonier och födosökande ex sedda mångenstädes på färden, men jag antecknade inga exakta lokaler. Antalet sedda råkor var emellertid mycket högt.

kråka sedd mångenstädes men ej på Stenshuvud. (Jag letade förgäves efter svartkråka).

hermelin: ett ex sprang rakt över vägen framför bilen nära Tolånga.

Det var en lång raksträcka med fullkomligt öppen åkermark på båda sidor, och Karin körde rätt fort, säkert 80-90 km/tim. Hermelinen, som var ett fullvuxet ex, kom med full fart men sågs fritt, och den var inte många meter borta när ~~den~~ den smet ner till höger om vägen. Alla såg den. Sällsynt observation enligt min erfarenhet.

Insekter etc: humlor flög rikligt, ej minst på toppen av Stenshuvud. Flera arter, men jag känner ej igen de enskilda arterna på avstånd. De flög åt olika håll, men kanske höll en majoritet kursen m 1 m mot norr; åtminstone hade jag detta intryck uppe på toppen, där många humlor kom helt lågt förbi (nästan alla ex flög lågt häruppe). Kurs dock ingalunda konstant utan variabel, från NO - N - NV. Nässelfjärilar sedda. Citronfjärilar sedda på både på utvägen och uppe på Stenshuvud. Sorgmantel 1 ex flög lågt yförbi när vi rastade vid P-platsen.

Solitära bin grävde i sanden på själva stigen upp mot Stenshuvuds topp; tyvärr lär de boningarna inte ofta förbli oskadade av trampande människor. Sågs flerstädes på stigen.

Skalbaggar: Corymbites, nästan säkert aeneus, alltså en knäppare, sedd på toppen. Sphaeridium, den Hydrophilid som lever i kreaturs-spillning och rätt mycket liknar en scarabaeid vid ytligt betraktande, också sedd där. Det finns 2 arter om jag minns rätt. Coccinella septempunctata allmän, även den lilla arten med 11 prickar sedd i ett ex (heter C. undecimpunctata??).

Växter: på utvägen vid Brösarp gullvivor och backsippor; sistnämnda art även sedd annorstädes. Stenshuvud: vitsippor dominerade starkt och stod fortfarande i sitt flor, härliga att skåda. Vidare gulsippa, svalört, Viola sp (canina?), Pulmonaria, Ajuga, etc. Bokar i bästa stadiet, ljusgröna, glada, mjuka, även mångstädes på ut- och återresan naturligtvis. Petasites ovatus många lokaler längs vägen, ej minst på återvägen i östra halvan av Skåne; men nu överblommad.

1984-05-13, söndag.

Härlig rundtur med Lena och paret Dahm:

- Lund - S Sandby - Vombs ångar - Övedskloster
- mot Hjörbo - nya vägen V och S om Hjörbo -
- Spjälla - väg 13 mot Ustved med stopp nära
- Assmäs (se nedan) - Sövestad - Klögestad - ner
- i Fyledalen - Lyckås (fy!) - i dalen
- norrut till Fylan - upp genom skogen
- mot Ållskog med vev in till Skogs-
- hejdan (långt uppehåll, se nedan)
- Snogarp - Ustved (fika på kondi-
toriet vid bergets närmaste stationen)
- hemåt via Sövestad - Kropsholmsjöns
- S syets (stopp, se nedan) - Skärby
- Amalielund - Snogholm - fjärr Sörde
- flygfält - Ilstorp - Björke - söder om
- Vombsjön - Vombs ångar - S Sandby
- Lund. Åkers 1010 åter 1625.

Härligt väd. Mycket givande
väd. Men observationer av sär-
skilt intresse gjordes bara på ett
par ~~st~~ platser:

- a) strax för Assmäs, när man ser
- Snogholmsjöns sydostligaste hörn
- och angränsande ångsmark eller
- betesmark: yttre anmärkningsvärd
- ansamling av gräns med ungar.
- Jag har berett att finna gräns
- där men inte så många på så
- liten yta. Redan med blotta
- ögat sågs att de gamla gässen
- gick parvis. Med likare sågs att

1984-05-13 forts.

att alla (eller nästan alla) par hade ungar med sig. Ett par hade nästan fullvuxna ungar, och många, nästan 6-7; denna kull visade sig särskilt skugg och gick i vatten (eller försöka åtminstone) före de andra fast vi bara observerade från vägen och inte gick ut bilen. Kanarie hade ytterl. ett par lika stora ungar. De flesta hade ungar av storlek som grönänder ungefär, några större, några mindre, och gav sig åt att äta. Ett par med små ungar skattvinvis.

14 dagar gamla. Inalles gick här ≈ 15 par på en gång; och antalet ungar måste säkert varit $\approx 50-60$. Men ångsmärken är lätt kupera, och några fjärlar kan ha varit osynliga. Alla gick på en yta ^{approximativt} $\approx 100 \times 150$ m². Överraskande!

(b) Skogshejdan var en härlig plats, solig, varm om man satte i lå för vinden, mycket blommor, mycket fjärl. Artlista (ej med säkerhet fullständig): höger överflyg, grönand överflyg, grönanddopping minst 3 ek i vatten, sothöns minst 9 ek i vatten, omvirk, glada, skräms överflyg, nigduwa, sånglärka sjungande över fjällen, kussvale rätts

1984-05-13 forts.

många, brödpicklärka sjöng, gultärla 1 överkyl,
söderare, jättsparv 2-3 ek sjöng,
lössångare flera sjöng + rips (se nedan).
42 ärtångare ek per ek, sjöng, svart-
hätta 100, svartk. flugsnapp sedd
och hört, koltrast, buskskiville ek per
88 sedda, näbbberget ek per ek sjöng,
rödhaube sjöng, blivies sedd, gulspen ek
per ek sjöng, svärvar 8 sedd, även
hört sjunga, lopink sjöng, hämp-
ling sjöng och flög över, stäve sedd,
kräka sedd.

En mycket märklig obs: en liten
sångare fällde fitt i toppen på ett
ditt ~~träd~~ eller döende mindre träd, så att all-
deles fitt 4-5 meter upp. 20 meter
bort, så att vanligt länge så att den
kunde graskas noga i bra ljus. Tedde
sig som en Phylloscopus men var alldeles
grön på överridan, hade ljusgrön ögonbryn,
ungefär grön eller ljusgrön, helt oförklarad
underida. Jag såg inte spår av gult
eller gulgrönt. Trots utmärkta obs-
betingelser. Jag blev tvungen, efter
att först ha varit säker, jag övervägde
möjligheten att jag i alla fall ~~var~~
missat mig på storleken, tänkte på
brödpicklärka fast kroppsförhållanden och jag
inte stämde, tänkte på andra möjlig-
heter (om sådana fanns men jag
fann inga). De började fjäla

1984-05-13 forts.

sjunga: lövsångare !! När den sjunger för
andra parren, så jag har den öppnade
näbben, jag så hela sångstrofen!
Aldrig i mitt liv sett en så ex-
tremt grippad lövsångare; jag
undrar om detta är verkligen låg
inom den "normala variationsbredden"!

Mycket fin vegetation här också,
höstbesträd i blom, orkidéer / en art
med fläckiga blåa blommor,
och många rosetter av ströblad,
distler, sågs men dessa var förstörda
ej i blom). Lippor, svaltar, mycket annat.
En yppig röd Ranunculus i våsen på vägen.
(C) Kyrkoholmsjön fin rast. Vacker
flög orovis förbi, en nästan
svart ephemerid beskådades. Ute i
sjön 3 knötsomar i sällskap men f.ö.
mycket borta, en ensam "släppdopping",
några skottmisar längt i norr, men
ej en enda and!

En Turkduva flög över Lystad, när vi
for därifrån.

F.ö. på dagen orovis, glada, men ej
mycket. Vipran förefaller mig fort-
farande fåtalig i år.
Det blev inget stopp när vi for nere i
Tyledalen, därför inga obsar därifrån.
SLUT

1984-05-29, tisdag.

(44)

Jag for ut till Krankesjön. Från Lund 1340, ankomst Revingehed (Kvinnevad) 1415, gick relativt snabbt ner till stugan/tornet; följde f d järnvägen. I tornet 1450-1520, därefter fick jag lift (se nedan) till Silvåkra by, gick vidare mot Vombs by på "oljevägen"; upphanns (enligt överenskommelse) av Berith Cavallin på vägen över ängarna, fick lift till hennes bostad, satt där en kort stund med henne och hennes dotter Elin, start därifrån 1650, obsade kort vid Vombsjöstranden, kom till Harlösa 1702, där jag blev avsläppt vid busshållplatsen. Tog buss hem till Lund, ankomst 1745; därefter lokalbuss hem.

Väder etc se nedan. Förkortningar här: N = nervandringen från Kvinnevad till stugan/tornet. T = obsar från tornet och dess omedelbara närhet. S = sedd och/eller hörd i Silvåkra by. V = sedd och/eller hörd på Vombs ängar. VV = sedd och/eller hörd vid Vombsjöns västra strand. s = sedd; h = hörd. Se även kommentarer efter artlistan.

skäggdopping T bara c 2 + 2 ad sedda på närmsta klarvatten

häger T över sjön sågs 2 + 1 ex flygande; därtill 1 ex, troligen ett fjärde, som fällde i vasskant utanför kanalmynningen. Detta ex var ej utfärgat på huvudet. VV 1 ex på fiskepåle i sjön.

(inte en enda grågås sågs eller hördes!!)

knölsvan: 1 ex T, låg vid "yttersta ruggarna". 1 ex VV nära stranden. (intet spår av sångsvan!!)

gravand: 1 ex T, flög över mot Ö. - På naken harvad jord väster om Vombsjön stod resp. låg en flock på c 35-40 måsar (se nedan) och bland dem minst 6 gravänder. Berith kände till att de brukade rasta här. (För några år sedan såg jag på samma plats, på absolut platt och bar jord, många ggr en välsamlad måsflock, och någon gång hände det att en skrântärna stod bland dem!!)

gräsand: T hanne + hona sedda flygande, senare sågs på vattnet en välsamlad flock på minst 6 - 7 gräsänder, alla voro hanner. (inga andra simänder eller dykänder sedda!!!) Över VV en flygande gräsand.

glada VV 1 ex lågt glidande längs stranden, den "stod" mot den mycket friska ostanvinden.

ormvråk V nära Öbacken, 1 ex jagat av kråkor.

brun kärrhök T den utmärkt grant utfärgade hannen sedd flera ggr, därtill en hona sedd fint, och nästan säkert sågs änn en väl utfärgad hanne. V: 1 ex i motljus över ängarna, kretsande; därefter 1 väl utfärgad hanne jagande mycket lågt, fällde i gräs som nästan dolde den, men här ofredades den av 2 kråkor och lyfte, fällde åter, blev nu ej vidare mobbad. Måhända ännu ett ex sett på ängarna

fasan: en tupp hördes från T ett par ggr

sothöna: ytterst få ex. På närmsta klarvatten högst c 2 + 2 + 4; längre ute intet ex sett med säkerhet

vipa 1 ex över ängsmarken mellan tornet och Silvåkra by, annat ex längre bort över heden. V bara något enda ex sett!!

skrattnås: N 2 överflygande ex ad. T efter letande summa 1 ex sett över sjön(!). VV (se under gravand!): i måsflocken på fältet såg jag några svarthuvade skrattnåsar. Något ex över Vombsjön också.

fiskmås VV flera ex i flocken på fältet

gråtrut VV som föregående

obestämd mås VV några ex i nyssnämnda flock samt enstaka måsar långt ute över sjön i blåsten.

fisktärna T på måttligt resp. rätt nära håll såg jag 1 + 1 + 1 = summa 3 ex, alla flygande.

ringduva V enstaka ex överflygande, och en rätt väl samlad flock på minst 18 ex sågs p lyfta från fält på avstånd.

gök N hörd, och vid Silvåkra by flög 1 ex förbi nära.

tornsvala N sedd flera ggr men i ringa antal. T några ex överflygande

sånglärka N flerstädes sedd och ~~över~~ hörd sjunga, likaså vid Silvåkra by, och ute på ängarna sedd många ggr

FORTS.

1984-05-29 forts.

(45)

backsvala flög över Krankesjöns vassar i SO hörnet, var nästan oavbrutet inom synhåll från T, men alls ingen stor förekomst, jag såg enstaka ex eller högst 4 - 5 ex nära varandra

trädpiplärka N några ex sedda och hörda sjungande, dock högst c 4 ex
ängspioplärka V hördes sjunga sin enkla visa över ängarna på åtminstone 2 ställen

gulärta V på "oljevägen" nära Vombs Södergård, där vägen går mellan rikblommande intensivt gula oljeväxter (raps, tror jag) stod hanne och hona av gulärta. Hannen av klar sydsvensk typ. Brukade tydligen ses just här, enligt Berith.

sävsångare T sjöng i vassen
rörsångare T likaså } se kommentarer härnadan

gulsångare (härmsångare, Hippolais) N varnade eller lockade på närhåll, låtet var "terofid" eller liknande, mycket typiskt och med "påträngande" klangfärg.

törnsångare sjöng i Silvåkra by

ärtsångare sjöng N nära gulsångaren

(trädgårdssångare hördes nästan säkert också på N; på gränsen till bergsäker)

lövsångare N och T flerstädes sedd och hörd sjunga

grönsångare 1 ex N, sjöng flera ggr

svartvit flugsnappare sedd och hörd Silvåkra by, troligen även vid T.

näktergal hördes från T på avstånd flera ggr, och på närhåll i

Silvåkra by. Sjöng alltså i rätt stark värme kl c 1500 - 1600.

snöskata sågs inte på vandrigen, men hördes vid Kvinnevad när jag steg av bussen och sågs därstädes när jag var på hemväg med buss från Harlösa.

bofink flög förbi vid T. Jag kan inte erinra mig att den sågs eller hördes på andra platser. (Detta nedskrivet 1984-05-29 kl 2050).

hämpling hörd N och sedd i Silvåkra by samt vid Öbacken

stare: sedd N flerstädes. T: i själva tornet häckade flera par; de kom med mat när vi var uppe i tornet, och starar sågs ofta flyga över vassen etc etc. - På V sågs på avstånd en flock stare på minst 25 ex, kanske flera. Vombs by och VV sedd
kaja sedd N och T och Silvåkra by och V och Vombs by och Harlösa; ingenstädes i stort antal. På f d järnvägsbanken nära korsningen med den s k Prästavägen gick kajor parvis och plockade.

råka sedd Kvinnevad och V och nära Harlösa, men ej i stort antal

kråka sedd N och T och V och VV. Över Krankesjön bara enstaka ex flygande, något ex även sittande i trädtopp med utsikt över vassen. På ängarna mobbades brun kärrhök (se ovan) och vid VV var 1 eller 2 ex närgångna mot gladan. Ofta sedd, som vanligt, men inga mängder

korp från T sågs 3 ex kretsas rätt nära varandra över Silvåkraskogen, höjd bara c 25 - 50 m. Nästan säkert fanns ett fjärde ex med de andra men gick strax ner och försvann. Men mycket trevlig observation i alla fall; rimligen har en kull kommit ut där.

insekter: på nervägen tyckte jag insektlivet var rikt. Rätt många arter fjärilar flög, Pieris, en intensivt guldorange-färgad guldvinge (?), en pärlemorfjäril (men ej av de största), många andra arter som jag inte kan, inte enbart småfjärilar. Humlor, andra steklar, mycket flugor. På marken ganska många springande carabider.

stor blomsterprakt, oxel m fl träd blommade mycket rikt. Vombs ängar gula, men sedan 40 år av maskrosor och inte, som i riktigt gamla dagar, av kabbeleka. Naturvård förstås, vad gör inte en omtänksam godsägare (med biträde av lantbruksingenjör och "gode män") för att bevara fosterlandets vackra natur.

FORTS

1984-05-29 forts.

46

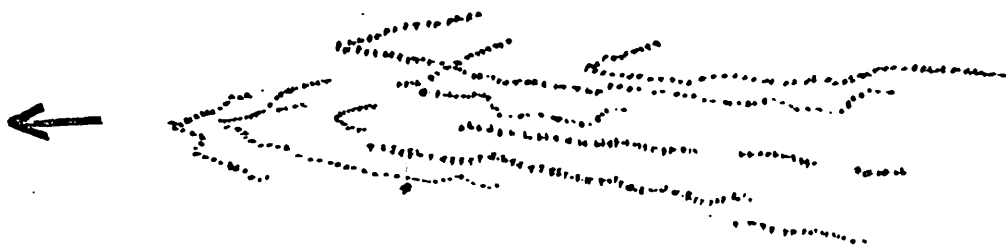
Väder: matt sol, frisk vind omkring NO, rätt varmt. Vitaktigt dis på större avstånd, c 5 - 10 km; men sikten på korta och måttliga distanser var bra.

1984-05-31, torsdag.

Karin Dahm rapporterade att en prutgåsflock på c 100 - 200 ex flög över deras bostad kl 0830. Nära håll. Karin och Anders Dahm bor på Soprangränd 25 på Östra Torn, helt nära Tenorgränden där Lena och jag bor. -

Klockan 1430 upptäckte jag en jätteflock prutgäss. Den innehöll c 700 ex och flög österut mycket högt, under ett högtliggande och jämngrått molntäcke. Solen tedde sig därbakom som en liten mattvit fläck. Jag gjorde denna dag bara kortvariga observationer vid några tillfällen.

Flocken tedde sig ungefär så (sedd perspektiviskt från sidan och nedifrån):

~~78~~

- ✓ 1984-03-04 flock 4 knölsvanar mot NO eller ONO över Lund; tidpunkt ej bergsäker men nästan säkert på e m.
- 1984-05-16 vid middagstiden en tornsvala lågt över bostaden på Tenorgränd; den flög norrut. Det var min andra för året; den första sågs på Stenshuvud 6 maj. Dagarna 7-9 maj letade jag förgäves efter tornsvalor över Lund. 10-12 maj var jag i Stockholm för att diskutera ev. fågelprogram i radio med Tony Håkansson, en pojke som delvis arbetade på Riksmuseet c 1964-65. Han har sedan arbetat mycket i Afrika och bl a gjort bandupptagningar av fågelläten och av diskussioner (på engelska) med ornitologer om fågel, ringmärkning av palearktiska flyttare etc. Vi satt flera timmar på Radiohuset och lyssnade och förde på grundval av dessa band egna diskussioner, som jag hoppas kan duga till ett par program. I Stockholm sågs naturligtvis inga torsvalor. - Beträffande 1984-05-13 se särskild dagbok. Dagarna 14 och 15 maj var jag febrig och mest sängliggande av en besvärlig infektion i högra benet; jag tror det var stafylokocker. Därefter raskt bättre, uppe och obsade men trots mycket fint väder inga tornsvalor.
- 1984-05-18 hade jag telefonsamtal med Berith Cavallin i Vomb; hon meddelade att tornsvalor just hade kommit, de for skriande över husen, dock bara ett fåtal ex. Denna dag sjöng näktergal inom hörhåll från affären och posten Lund 9. Fågeln satt m l m nära Draco. Ärtsångare sjöng nära vår bostad (det har den gjort ett par tre dagar).
- 1984-05-19 hördes näktergal från vår bostad på Tenorgränden 8; den satt långt bort neråt Vipeholm men hördestydligt många ggr. Ärtsångaren på tomten eller i tomtgränsen sjöng ytterst flitigt och visade sig ideligen fritt i toppen av höga buskar, en grantopp etc. Letade mycket efter tornsvalor. Väder varmt och fint, halvklart mest; men på morgonen c 0545-0630 delvis kraftig åska och regn. På e m kl 1615, när det var sol och ljum vind och 21° C i skuggan och en hel del stora och m l m otydligt strukturerade moln, kom 1 + 1 tornsvalor mot SV över Tenorgränd, inbördes avstånd 200 m, rätt lågt.
- 1984-05-20 Mycket varm dag, sol, måttlig men rätt byig vind omkring 0. Kl 1050 kom 7 tornsvalor i my. glest förband mot 0, därefter 2 till, dessutom hördes "sirrandet" några ggr emot den soldränkta himlen. Kl 1140 kretsade och sirrade minst 8 ex över Tunavägen vid stora affären och posten. - Jag obsade stundvis c 1200-1500; men endast c 1440, när det var mest molnigt av stora grå moln, sågs minst 4 tornsvalor och minst 6 hussvalor glest fördelade. - Kl 1705: solsken men oskarpt, vitaktig himmel med delvis mörkare skyar, också oskarpa. Högt uppe mängder av tornsvala och hussvala, glest fördelade, c 75-90 ex sedda, snabbräkning gav först c 20 torn och 10 hus, kort därefter 8 torn och 17 hus. Även några lågflygande torn långt nere över staden. Trevligt! Kl 1750 bara c 5 tornsvalor sedda, ~~många~~ långt borta. - Ärtsångaren från igår sjöng på f m utomordentligt flitigt. Flera ggr kom långa "ramsor" ungefär som hos trädgårdssångare, men tonläget helt annorlunda, det var gnisslande och risslande och oskönt. Ibland men ej alltid avslutades detta med det typiska klapprandet. Aldrig hört detta ~~men~~ så utpräglat tidigare. - Näktergal sjöng på långt håll men mycket flitigt, i full fart även middagstimmarna.

OBS: idag c kl 1300 flög en stor mörk (ej tydligt blå el. grön) Aeshna runt några varv över trädgården på Tenorgränden 8! Delvis my. lågt.

- 1984-05-21 ännu en solig och fin dag, rätt varmt, måttlig till frisk vind omkring 0. Omkring kl 1000 sjöng ärtsångaren på tomten, men till stor del högst otypiskt. Först lät det snabbt ungefär som "zitasitasitasita..." ~~med klangfärg~~ med klangfärg erinrande om mes; det åtföljdes av långa "ramsor" såsom skildrades på föregående sida. Jag begrep att det måste vara en sångare men var högst osäker på arten: dock, ett tu tre kom det typiska ~~klapprandet~~ klappprandet, sedan åter långa livliga "ramsor" som man kunde väntat sig från trädgårdssångare ehuru mera gnisslande, inte så mjuka och välljudande. Ett tu tre flög fågeln upp på TV-antennen på grannvillan, satte sig fritt och "diktade" som förut, men med inslag, stundom påfallande korta, av det typiska klappprandet. Efter någon halvminut kom ännu en ärtsångare upp från buskarna och satte sig en dryg halvmeter under den förstkomna. Denna fortsatte att sjunga mycket ivrigt, med inslag av klappprandet men också på otypiskt sätt som förut. Den sist komna fågeln sjöng ej. Snart flög båda bort åt ungefär samma ~~håll~~ håll, den sistkomna ett par sekunder efter den som sjungit.
- Intressant att se och höra. Jag har sett och hört mycket litet i litteraturen resp. av bekanta om ärtsångare som sjunger otypiskt. - Ett fåtal tornsvalor sedda idag.
- 1984-05-22 sol och fint, men frisk till hård ostanvind. Några få tornsvalor över Östra Torn, men på e m minst 10-12 ex sedda samtidigt över affärscentrum/posten.

1984-05-23 mullet, småregnigt, flera grader svalare, men vinden hade åntligen mojnät. Ärtsångaren helt tyst och osynlig, tyvärr.

-05-26 kl 1808 kom 130 prutgäss mot O-ONO, höjd 250-300 m, rätt nära. Väder: fuktigt, mullet, men ljust; och delvis uppbyggande molntäcke. Korta obsar efter kl 1808 fram till kl 2030 gav intet mera.

-05-27 kl 1104 kom c 225 prutgäss mot Ö, de flög my. långt nere i söder, antagligen 4-5 km från min obs-plats på Tenorgränd. Dock fann jag dem med blotta ögat. Väder mullet, men stilla. Ladusvalor kom pilande norrut, glest; det var så gott som säkert sträckflykt.

Kl 1115-1415 delvis passning, och den var oavbruten kl 1245-1345. Därvid sågs 1 gök flyga västerut. Kl 1250 upptäcktes 2 fiskgjusar, de kretsade och steg alltmera upp till c 600-700 m höjd, fortsatte sedan ungefär mot norr men kunde inte följas långt eftersom de "drunknade" i motsolen. Tornsvalor och hussvalor sågs. Mycket insekter flög. 2 trutar upptäcktes på jättelik höjd. 1 obestämd rovfågel funnen, höjd säkert c 1200 m; rätt sannolikt att det var en bivråk. Den kretsade men försvann in i ett grått moln! - Jag vaktade (senare) delar av dagen men såg då intet sträck av prutgäss eller rovfågel, ej heller sträck av svalor; däremot sågs tornsvalor och hussvalor högt eller mycket högt uppe ehuru inte under sådana omständigheter att det verkade vara sträckflykt. Men på kvällen - det var en klar kväll - klockan 2105 kom en flock på 135 prutgäss, och klockan 2113 en flock ~~på~~ 410 prutgäss; båda flockarna passerade c 1500 - 2000 meter söder om min obs-plats på Tenorgränd. Flygriktning den vanliga, d v s ungefär mot Ö. Jag fortsatte passningen på kvällen till kl 2145 men såg intet mera.

Måndag 1984-05-28 kl 0925 kom en flock på 40 prutgäss mot Ö, högt; fåglarna kastade mot väster ett slag, möjligen eftersom ett flygplan kom någorlunda nära. Jag fortsatte passningen till kl 0955, ~~med klangfärg~~. Väder: mattblå himmel, svag vind, marksikt c 8 km. Jag såg tornsvalor och hörde en näktergal sjunga på avstånd.

1984-06-01, fredag.

Kl 1255 upptäcktes från Tenorgränden 8 en ytterst imponerande prutgås-flock; den höll vanliga kursen ungefär mot öster, den flög mycket högt under den gråmulna himlen. Den bestod av ett par tre "förtätningar", som inte alltid var tydliga och inte heller konstanta till läget inom flocken, och därtill en mängd långa, nästan raka eller lätt böljande linjer. Flockar (delflockar) som bildade V-formation sågs ofta på ett par tre ställen. Jag fick god tid att räkna resp. skatta flockens storlek; den var på c 900 ex, och säkert var den 400 - 500 m lång. Flyghöjd skattat 350-450 m, och avståndet från vår obsplats till flockens flygväg, räknat i horisontalled, var c 700 - 900 m.

När den var ungefär sydost om oss, försvann hela flocken snabbt i molntäcket, som just där var relativt mörkt. Flocken återsågs ej, men jag upptäckte att ännu en flock kom en knapp kilometer bakom den första, med samma kosa och flyghöjd och avstånd; antalet individer här var c 250. Även dessa försvann i molnen på samma ställe som föreg. flock.

Jag obsade oavbrutet fram till 1330 men intet mera var att se. Vädret var rätt svalt, vinden svag, sikten rätt god men nedsatt av dis på längre avstånd; Malmö syntes ej (men väl en kyrka åt det hållet, jag tror det är Uppåkra kyrka). Molntäcket lättade efter hand, det blev allt ljusare, blå fläckar kom fram, och från c 1330 var det delvis sol.

Det var en av de finaste prutgås-flockar jag sett på vårsträck; och det är ~~ty~~ tveksamt om jag sett någon så stor flock i juni förut.

Glesa tornsvalor sågs och hördes, och enstaka hussvalor flög högt uppe. En näktergal sjöng ihärdigt, men på långt håll.

Under tiden c 1100 - 1200 hade jag en del ärenden på staden och granskade himlen rätt många gånger, men inga gäss eller andra sträckare sågs.

Jag obsade flera korta perioder mellan kl 1400 och 1600 utan att se något anmärkningsvärt. Därefter oavbrutna obsar 1600-1700: inga gäss, men 1 ärtsångare satte sig fritt på närhåll. Den iakttog hela tiden obrottslig tystnad. Ej sedd eller hörd här på många dagar.

Vi åt middag c 1720-1750. Precis när den var slut, kastade jag en blick ut - mot söder, som alltid. Då kom en jättelik flock prutgäss förbi, kurs etc nästan precis som föregående flockar idag. Antal ex 1000 - 1050. Högt, mot blå himmel med små mattvita moln. ~~En knapp km bakom kom ännu en flock, denna på 325-350 ex., beteende som ovan. Oerhört granna flockar; fåglarna flög huvudsakligen i mycket långa, nästan raka eller mjukt böljande enkelrader, men förtätningar och m 1 m tydliga bågformiga fronter fanns också. Från flocken på c 1000 ex hördes läten några gånger, men svagt, ungefär "rruk rrr" eller ~~rråck~~ "rråck" eller likn. Jag fortsatte obsarna utan avbrott fram till 1840, men inga fler gäss kom. Insekter flög rätt mycket: humlor, Cantharis, en liten skalbagge (Glischrochilus??), och flera gånger kom bin eller getingar förbi med rätt rak ~~kurs~~ kurs mot NO, omöjliga att fånga. Några sådana fall sågs även kl 1600-1700. Möjligen ett fall av flyttning, men ännu helt osäkert.~~

Tiden 1900-2030 obsade jag flitigt men med flera avbrott och inte lika noggrant som tidigare. Inga gäss. Kl 2035 kom en strandskata flygande ungefär söderut, nästan över huset. Ovanlig syn över Lund, trots den sedan många år ökade förekomsten i inlandet.

Kl 2137 stod Lena och jag inne i köket men hade ~~ö~~ dörren mot trädgården öppen. Plötsligt hörs stor prutgås-kör, jag ut som ett skott, och precis rakt över huset, med kurs mot ONO (ej rakt O) kommer 5-6 stora, något oregelbundna plogar av prutgäss på högst 150 m höjd. Alla i tät följd, så att det var skattningsvis 800 - 1000 m från teten på främsta plogen till sista exemplaren i den sista plogen. Oerhört imponerande! Jag hann göra snabbräkning och fick c 800 ex!!!

Näktergalen sjöng flitigt nu på kvällen. Även ärtsångare hördes klappa några gånger, men rätt långt bort, liksom näktergalen.

Inventering av Krankesjön den 11 juni 1984
=====

Rundfart med gummibåt och motor mellan 1230 och 1430. Lätt vind, oftast sol.

Vattnet i Ålabäck föreföll mig stå högt, eller tom mycket högt. Kanske en effekt av de sentida regnen. Vattnet var mycket starkt grumligt/färgat. Färgen låg åt den brunröda hållet. Siktdjupet (ej mätt) var mycket ringa i hela sjön.

Med hjälp av en kratta (ca 2 m långt skaft) togs regelbundet prover från botten. ~~Över~~ Över nästan hela sjön (mittdelarna ej kontrollerade) fanns det mycket gles förekomst av Juncus bulbosus. Ofta kom det upp långa, vita revor med vidhängande knölar. Längst in i västra delen av sjön hittades ett område, omfattande några hundra kvadratmeter, där det växte en tät matta av ~~Chara~~ Chara. I sjöns östra del, dvs. utanför Silvåkratornet hittades ett par små bitar av Chara och Myriophyllum. Utmed den norra, exponerade stranden inte ens Juncus. OBS. Ingen Potamogeton alls hittad. Ingen veg. nådde ytan (utom de mycket små bestånd av näckros som finns i sjön.)

Häger: Fanns i vassarna runt hela sjön. Ca 15 ex.

Gräsand: Ingen kull noterad, utan bara småflockar av ruggande fåglar. 4 hannar i västligaste delen, 3 hannar + 1 hona på södra sidan och två flockar om 2 hannar + 1 hona och 5 hannar + 1 hona i östra delen.

✓ Svarttärna: 1, möjligen två ex, jagade i sjöns västra del.

Skrattmå: Enstaka fåglar flög runt. Totalt ca 10 ex. Ingen vilande eller nere på vattnet.

Knölsvan: Utanför Almentornet ett par med två små ungar (5-7 dagar gamla, dvs tämligen sena).

Sångsvan: Två ad. tillsammans (par) utanför Silvåkratornet. Flög ut och la sig i mitten av sjön.

Fisktärna: 3 ex. Satt på "rotvältor" som sticker upp ur vattnet i östra delen av sjön.

Grågås: 2 ex flög över sjön på låg höjd. (Finns häckande, men går ej att inventera från båt!)

Brun Kärrhök: Sågs flygande vid flera tillfällen. Såvitt jag kunde avgöra rörde det sig om minst 3, kanske 4, olika hannar. En hanne till bo med pipande ungar mitt för Silvåkra slott.

Sothöna: Inga observationer som tydde på häckning, dock parvis sammanhållning. Ett par utanför Almentornet, två par i anslutning till Silvåkrabäckens utlopp och 2 par ute i vassområdet i östra delen av sjön samt en ensam fågel på sjöns norra sida.

Vigg: 2 hannar utanför vassen i östra delen av sjön.

Skäggdopping: En flygande i västra delen av sjön. I södra delen (vassområdet) ca 9 par. Ett par bon sågs.

J. Karlsson

✓ Lördag 16 juni 1984 kl. 1300 när
Johnny Karlsson och Ivar Sjögren
en rödron; den lyfte ur vassen utanför
"vår" ~~stupa~~ stupa vid Silvåkratornet.

Krankesjön 27 juni 1984 klockan 0915-1045.

Spaning från Silvåkratornet 0915-1000.

☉ Väder: Ostadigt, mest mulet, blåsig, med vågbildning över större delen av sjön.

Området runt bäckmynningen - Silvåkrabäcken

Knölsvan: Par med fyra ungar (ca 20 %) i bäckutloppet.

Gräsand: Flock om ca dussinet ex, hårt ruggade, i lugnområde intill bäckmynningen. En hane med stor vit bröstfläck.

Sothöna: Par med 2 ungar (40 %) plus en liten flock om 9 ex.

Skäggdopping: Två par.

Sångsvan: Ett par, uppenbarligen ^{utan} ~~ute~~ vare sig bo eller ungar höll ~~till~~ till omedelbart söder om den vass som löper utmed bäcken ut i sjön.

Lagunen och vassarna därutanför

Mycket lite fågel noterades på ~~gl~~ larvattnet och ute i ~~en~~ ^{na} vassar~~na~~. Endast 3 skäggdoppingar sågs. Inga ungar. En häger stod i en rugg. Ett par gräsand i ruggning satt i en vasskant. En hane brunand.

Övrigt

Larider var mycket ^tfåtaliga. Endast en skrattnås sågs, vartill kommer 2 fisktärnor och en svarttärna (på norra sidan).

Brun kärrhök

Från ~~tor~~net sågs dels paret med den extremt ljusa hannen (de häckar tydligen 75-100 meter norr om gamla bryggan), dels en hona i vassen omedelbart söder om Silvåkrabäcken.

JK = Johnny Karlsson

En par notiser från juni 1984
finns på p. 58

1984-07-08, söndag.

Stor bilrunda med Anders och Karin Dahm i härligt, mycket varmt högsommarväder. Start från Lund 0905, for via S Sandby - Tvedöra - Silvåkra by till gamla platsen vid stugan/tornet vid Krankesjön. Utbyte där och annorstädes se härnedan, efter angivelsen av färdvägen. Från Krankesjön via Silvåkra by - Vombs ängar - Vombs by - Vombsjöns V sida - dess N sida - Tulesbo - Araskoga - Vollsjö - Fränninge - Vallarum - Sillaröd - Andrarum - Hallamölla (långt stopp) - Eljaröd - Vitaby kyrka (rätt långt stopp, kyrkan besågs även inuti, var öppen men folktom) - Vitemölla (stopp) - längs stranden till Kivik (stopp) - S Mellby - Vik (stopp c 1½ timme, stod mest vid hamnen) - Simrishamn (ej stopp) - Simrislund (fann ej hållristningarna, vilka vi gärna velat se) - Brantevik - Skillinge (långvarigt stopp, här var stor hamnfest och massor massor av folk, men mot all förmodan fick vi bord på Skillinge hamnkrog, och där bjöd jag på mat). Sedan längs kusten via Örnahusen - vägen närmast havet men ej ner till badorterna eller Sandhammaren utan direkt till Hammarskiöldska Backåkra, där vi gick en runda på heden och satt på meditationsplatsen. Därifrån till Kåseberga, där det också var mycket folk vid hamnen. Anders och Karin gick till Ales stenar men inte Lena och inte jag; min vänstra fot bereder mig sedan en tid mycket bekymmer. Vi for från Kåseberga vidare via Hammar - Kabusa - korsade väg 10 - mot Köpingebro (men stopp strax för trevlig fågellokal; se nedan) - passerade strax öster om Köpingebro - Svenstorp - Övraby (stopp för inspektion av Övraby Prästgårdskafé som såg trevligt ut; klockan var nu 1950 och caféet skulle stängas men vi slapp in och tyckte platsen kunde vara värd ett besök en annan gång) - söder om Örups almskog som nu till stor del står som skelett, men vi stannade inte här utan fortsatte tvärs över väg 20 till Lyckås - i Fyledalen förbi Fylan - upp genom skogen - förbi Ållskog - Eneborg - väg 13 till Spjälla vägskal söder om Sjöbo - Ilstorp - korsade väg 12 - Björka (långvarigt stopp vid "Stannys affär", se nedan) - så via Övedskloster - Harlösa - Hunneberga - Revingeby - S Sandby - Lund, ankomst dit 2145. Det var förvisso en heldag såsom få, vi besökte många ljuvliga platser och vi formligen drack alla skönhetsintryck från det skånska högsommarlandskapet.

Jag förde noggranna anteckningar vid Krankesjön men därefter bara några korta uppgifter om enstaka arter resp. från ett fåtal platser.

Krankesjön. Jag var i tornet 0930 - 1005, och sedan stannade vi på den öppna platsen (gamla P-platsen) fram till c 1045. Det var varmt sommarväder, och sjön låg spegelblank. Från tornet noterades:

sävsångare 1 ex i sångflykt
rörsångare 1 sj
sävsparrv hörd men ej sedd
gräsand 1 flygande (!!!)
kricka 1 flygande
knölsvan 1 ad på närmsta klarvatten (förkortas NK)
backsvala några över vassen
brun kärrhök 1 hona
bofink: 1 sj nära tornet
sothöna: i beståndet av gula näckrosor på NK sågs 1 ad med 3 stora ungar. Kort därpå ännu 1 ad som genast simmade fram och körde bort en ensam gräsand som fällde några meter bort!!

skäggdopping: 5 ad på NK

grågås: 2 ex simmade utanför NK, jag hann ej se åldern
häger: 1 ad stående NK i vasskant
fisktärna 2 + 1 ad flygande
skrattnås bara 1 + 1 ad att se (!!!)
Ännu 1 sothöna ad och 2 skäggdoppingar ad upptäcktes, alla låg utanför NK.

Jag granskade öppna sjön noga men ingen ytterligare fågel var synlig.

Derhört fattigt!!

1 ormvrak kretsande på långt håll.

Anders Dahm var en stund med mig i tornet. 2 unga pojkar var där också; de sade sig ha sett några svarttärnor och en lärkfalk. Se även nedan. Kort innan Anders och jag klev ner, kom åtskilliga nya besökare.

FORTS

Kl 1005 ner från tornet, jag gick in i stugan och gick runt på tomten. Ingen skadegörelse hade skett. Vi satt sedan en stund på bänkarna vid f d P-platsen och gick sakta runt i närheten. Jag obsade hela tiden. Järnsparv sj, trädgårdssångare sj, törnsångare sj, enstaka tornsvalor sågs m l m högt, 1 grå gök flög lågt förbi, hämpling flög över. 2 + 2 fisktärnor kom också över, sågs samtidigt. Ännu en ensam gräsand kom rätt högt från O eller NO och fällde i sjön. Vidare såg jag minst 1 + 1 ormråk, dock ingen på närhåll. En gång skymtade en liten falk bakom trädtopparna, sannolikt var det en lärkfalk men obsen var oerhört kortvarig och bör därför ej anses säker.

Just när vi skulle starta, sågs både hanne ad och hona ad av brun kärrhök, men de var ej i sällskap. Ett tu tre kom också en fiskgjuse och började ryttla över närmsta klarvatten. Den störtade ner men vek uppåt innan den vidrört vattnet; kort därefter nytt ryttlande och ny störtning, den blev borta mycket länge bakom vassen men steg slutligen upp sakta med rätt stor fisk i klorna och försvann söderut, på lägsta höjd. Svarthätta sj nära. 1 tornfalk ryttlar över ängen mellan tornet och allmänna landsvägen. Vi gick också runt och studerade växter, det var rik blomning av blåeld etc etc men intet särskilt nytt sågs.

Start c 1050, vi for sakta över Vombs ängar, som delvis var nyslagna. På den slagna ytan stod en gles men rätt stor vipflock, minst 200 ex. En flock på c 12 vipor sågs också flyga västerut. 1 strandskata över ängarna. Ensam gulärta lyfte på vägen, 1 ormråk sedd, sånglärkor sågs och hördes, 1 häger ~~lyfte~~ lyfte nära.

Vombsjön spegelblank eller delvis krusad, där sågs inte en fågel.

Hallamölla: lång rast vid vattenfallet vid den gamla kvarnen. Det var mycket vatten i Verkeån. Vi satte oss vid ett stenbord vid den branta stranden nedanför fallet och avnjöt medförd matsäck: kaffe och piroger, som Adam bakat. Forsärta sedd utsökt, först hannen som bl a gick precis där centimeterdjupt vatten föll över en stenkant och plockade något osynligt byte, många ggr i snabb följd - manne fastsittande knottlarver eller liknande??? Ett par ggr hördes forsärlans läte, det stack av tydligt ~~läten~~ bakgrundsljudet av brusande vatten var my. starkt. Inom kort kom även forsärlans hona, båda sågs utmärkt.

Vi studerade växter, såg många, trevligast var *Chenopodium bonus Henricus*, som jag inte sett på flera år. Vildrpsor blommade rikligt.

Ostkusten: flerstädes låg knölsvanar, tillsynes enbart vita ex, i glesa och rätt små förband. Men på en sträcka, nämligen från Skillinge söderut c 4 kilometer längs kusten, låg mycket rikligt med knölsvan, jag räknade minst 400 på angiven sträcka, och troligen fanns fler.

Viks fiskeläge: mest mäs. Men en högst remarkabel observation. En stor mörk and med vitt bröst kom flygande längs vattenytan söderifrån. Den mörka färgen var inte jämn, man såg diffusa ljusare teckningar, delvis som linjer eller oskarpt avsatta fläckrader, men ingen färgad vingspegel och intet vitt streck i kanten av den yta där ving-spegeln sitter på simänder. Kort sagt, översidan var oansenligt brunfärgad, rätt mörk, och måttligt spräcklig i ljust. Detta gäller hela översidan, även vingarna. Undersidan mörk, detaljer oklara, men på bröstet en mycket stor vit eller smutsvit yta, på avstånd såg den vit ut, kort och gott. Se skissen! Fågeln påminde i färg starkt om en ejderhanne som börjat få vitt i dräkten. Jag ropade också "ejder", men i den sekunden lät fågeln höra sig, och det var ett gräsand-läte! Samtidigt svängde fågeln och fällde i vattnet på komfortabelt kikärhåll. Anders Dahm och jag kunde bara konstatera att det var en gräsand. Högeligen märkligt fall, observera färg, färgfördelning, storlek etc! Förvisso också ett

1984-07-08, forts.

synnerligen lärorikt fall. Man kan aldrig vara nog omsorgsfull vid fältbestämning! Jag tror faktiskt inte att jag annars tagit fel på ejder och gräsand på de sista 50 åren..

Liten vattensamling eller rättare en damm ~~.....~~ nära ~~.....~~ den plats där vägen / från Kåseberga - Hammar korsar väg 10, en kort bit upp längs den väg som från korsningen går mot Köpingebro. Dammen belägen öster om vägen. Nära dammen litet våt gräsmark, f ö bara åkrar. I vattnet här låg 1 gravand ad med 3 vuxna ungfåglar. I vattenkanten 6 stycken skogs-snäppor, inte i sällskap utan på enkelrad längs vattnet, med 2 - 5 meter mellan varje ex. I vattnet 1 sothöna med 2 mycket stora ungar, på gräset c 5 - 8 m från vattnet gick 1 ad sothöna och 1 nästan vuxen unge. Jag tyckte mig skymta fler sothöns i vattnet.

Kåseberga. I vattnet strax väster om hamnbassängen låg c 250 gråtrutar, men ingen ~~.....~~ var ad i ren dräkt och (naturligtvis) ingen heller i årsungens dräkt. Alla hade oren dräkt med m l m bleka gråbruna fläckar på vit botten; och många, kanske de flesta, var ojämna i vingarna vilket syntes bra när de flög. Det måste varit fåglar som upplevt 2 årsskiften, antar jag, men jag vet inte säkert hur gamla de måste vara för att ha ren ad-dräkt. En havstrut ad eller vix ad låg bland dem. Och på ett begränsat område ett par tre hundra meter öster om hamnen låg en mindre flock sådana gråtrutar, c 40 - 50 inalles. Fåglarna var föga skygga men lyfte förstas om någon båt kom mycket nära. Några skrattnåsar ad fanns här också, vidare sågs backsvalar i mycket måttligt antal, en orolig flock kajor $\frac{1}{2}$ på c 10 ex samt inalles minst 6 - 7 kråkor, alla grå.

Björka, vid den lilla affären som vi brukar kalla "Stannys affär". När vi passerade här, satt innehavarinna, den gamla originella damen som enligt uppgift heter Stanny, utanför butiken och läste en bok. Vi stannade. Åtminstone när det finns damer i bilen går det aldrig för mindre än att stanna och få en stunds samtal med Stanny, och naturligtvis blir det också besök inne i den urmodiga men onekligen charmiga ~~.....~~ butiken, fast den egentligen var stängd för dagen, klockan var 2045 och det var söndag kväll. Efter hälsningsceremonierna gick det som jag sagt. Men jag stannade utanför och obsade från landsvägen kl 2050 - 2117. Det var den mest ljuvliga sommarkväll, solen stod lågt bortom Vombsjön, orangeröd i diset, och gjorde en skarp solstrimma i sjön. Mycket insekter flög, harkrankar, andra diptera, etc., även en rätt smäckt byggd cerambycid av släktet Callidium eller närstående, med röd halssköld, ytligt påminnande om en Cantharis med svarta täckvingar, kom flygande och satte sig på Stannys husvägg. En liten fluga bildade en gles liten svärm vid spetsen på en stor askgren i vägkanten; flugan rörde sig ungefär som den s k "takdansflugan". - Medan de övriga förhandlade inomhus tjuvtittade jag på den bok som Stanny lagt ifrån sig - det var Kerstin Ekmans "En stad av ljus". En rolig observation ~~.....~~ fick jag kl 2055: en fiskgjuse kom över på rätt stor höjd med kurs mot SO!!! Öväntat. OBS att vi har sommartid.

För övrigt: rovfågel sedd ytterst litet idag, någon enda ~~.....~~ ormvråk resp. obestämd vråk kretsande, 1 tornfalk nära Kåseberga. Ingen enda glada, och i Fyledalen ej en enda rovfågel! Häger 1 flygande vid Eneborg. Drillsnäppa 1 ex vid stranden vid Vitemölla. Tornsvala tämligen allmän hela dagen, men ej i stora skaror. Ladusvala tämligen allmän också. Hussvala mångenstädes. Stenskvätta bara 4 sedda på hela färden, vilket jag tycker är oroväckande litet. Ingen enda fasan. Ängspioplärka spelade vid Backåkra. 1 kentsk tärna ad vid Skillinge hamn. Gulärta bara på 1 eller 2 platser förutom Vombs ängar, och bara 1 ex varje gång. - Många trevliga växter, studerade även geologi. Slutligen skall sägas att vi med stort intresse granskade Vitaby kyrka, vars interiör jag aldrig tidigare hade sett.

SLUT

P.S. Vid Hallamölla flög 2 korsnäbbar över!

1984-07-19, torsdag.

Lena och jag for ut till Krankesjön, start 1505, ankomst till vanliga platsen vid stugan/tornet 1535. Soligt och fint väder ehuru rätt mycket moln. På utvägen en kretsande, normalfärgad, ruggande ormvråk strax väster om Revingeby. Vid ankomsten hördes fasan ropa. Tornet kl 1540-1620. Utbyte:

på närmsta klarvatten sågs minst 17 grågäss, 4 gräsänder, 8 viggas varav bara 1 ex var hanne i svartvit dräkt, alla de andra var mörka. Vidare 5 sothöns. I "tarmen" sågs minst 6 sothöns, c 15 gräsänder och 1 häger ad. I vattnet utanför kanalmynningen, som alltid delvis är dolt av vass och några höga buskar och träd, låg ytterligare änder och sothöns, säkert ett par tiotal ex inalles men fler kan ha funnits; dessutom låg här 1 knölsvan ad med 3 ungar, nästan så stora som grågäss.

Utanför de vassar som avgränsar närmsta klarvatten västerut, låg allra minst 27 grågäss synliga, och längre ute på fria vattnet låg 3 knölsvanar tätt tillsammans, alla 3 föreföll helt vita.

Utanför östra strandens vass, alltså i det område som jag brukar kalla "sjöns NO del" och som länge varit praktiskt taget tomt på fågel, låg idag 2 brunänder, hanne och hona.

På närmsta klarvatten i vasskant skymtade jag 2 änder som nästan säkert var krickor.

Över den vassyta, som avgränsar närmsta klarvatten norrut, flög (inte från början men kl 1550) 2 bruna kärrhökar juv, de "lekte" med varandra i luften och pep flitigt. Snart kom bruna kärrhökens hona ad och därefter även hannen ad, alla kretsade m l m nära varandra. En normalfärgad ormvråk kom från öster ut över sjön rakt mot dem, men en av de gamla kärrhökarna gick genast till attack, mycket eftertryckligt, och efter två anfall vände vråken hastigt tillbaka.

I vassen ungefär nedanför tornet sjöng 1 rörsångare, rätt flitigt men ej oavbrutet. 2 backsvalar kom ut över sjön. 1 + 1 ruggande kråkor sågs lågt över vassen. 1 ensam skrattmåså ad flög över närmsta klarvatten, fällde ibland på tuva. 2 tärnor, rimligen fisktärnor sågs längre ute, de satt på en risknipa eller liten död buske i vattnet. Ensam fiskmåså, ej ad, ej årsung utan rimligen ettåring, flög över mot väster. Den ruggade i vingarna.

Jag letar fågel med hjälp av kikare och tub i sjöns V del och utanför vassen längs norra stranden. I väster finner jag en obestämbar svan halvt dold i vassen och därutanför, på fritt vatten, en flock på jämnt 10 skäggdoppingar ad, f ö ingenting alls.

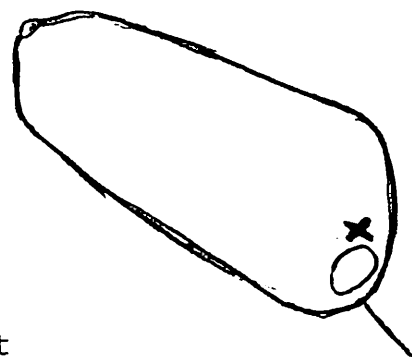
Kl 1555 finner jag 1 lärkfalk kretsande i SV - V, och 1 sothöna ad med 2 vuxna ungar har simmat fram på närmsta klarvatten. Rörsångaren sjunger rätt livligt på nära håll, men bara 1 ex! För övrigt är det tyst.

Kl 1603 nu ses på närmsta klarvatten även 2 skäggdoppingar ad, de ligger alldeles intill de 8 viggarna.

Norr om närmsta klarvatten ses nu 4 brunänder, på plats som ovan angivits. Det är 1 klar hanne ad, och de 3 andra är nästan säkert honor. Lokal se skissen här, där ovalen anger, rätt schematiskt, närmsta klarvattnet. 1 skäggdopping ad upptäcks rätt nära brunänderna.

Kl 1609 lärkfalken passerar alldeles utanför tornet, flyger ungefär norrut, är uppenbart en hanne ad, ytterst smacker och med nålspetsiga vingar.

Väder: sol, rätt varmt, fin sikt, mycket rikligt med cumuli i olika stadier, ett par med "hätta" över toppen. I väster stora och massiva mörka bymoln, som tydligen ger regn där; och ungefär i öster ses ett annat stort komplex av bymoln, dock ej nära. Trots de många molnen har solen lyst nästan oavbrutet sedan vi startade från Lund, och även dessförinnan.

FORTS

1984-07-19 forts.

Nu ses minst 32 grågäss på vattnet väster om närmsta klarvatten. Verkliga antalet är säkert större, flera ex ligger tätt och/eller halvdolda bakom vass etc.

1 knölsvan ad, säkert den som har 3 stora ungar, lyfter på närmsta klarvatten och anfaller c 10 grågäss som simmar där; gässen lyfter när svanen nalkas, men svanen faller, och gässen faller också bara c 100 - 150 m bort. - Det ligger nog en del gräsänder i vassen i kanten av närmsta klarvatten och vid "tarmen", men de flesta är m 1 m dolda, och det är starkt motljus. Intet tyder på större antal. Grågässen kacklar stillsamt då och då, f ö är det tyst.

De 3 knölsvanarna som omnämnts härövan har drivit eller simmat mycket sakta ungefär enligt denna skiss:

Den ensamma skratmåsen flyger nära förbi; den har en tämligen stor brun eller smutsgul fläck på bröstets vänstra sida.

Vassen i SO hörnet och runt närmsta klarvatten står rätt jämn, jag ser ingen yta där den är förkrympt eller håller på att gulna. Men man kan se att den bara kommer att blomma rikt på vissa begränsade områden; se denna skiss:

Fjölårsvassen står kvar.

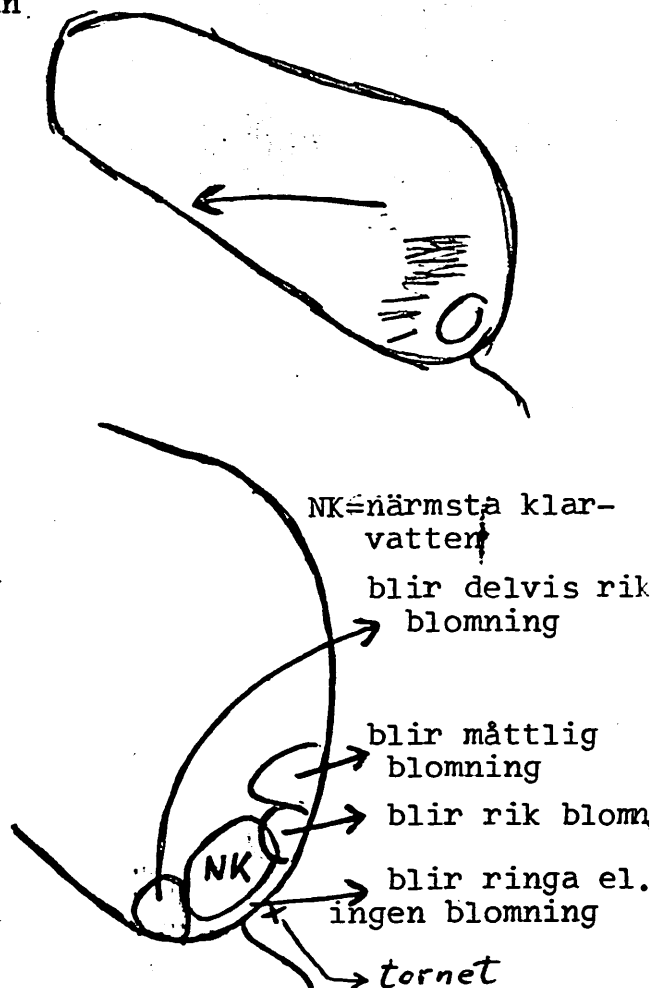
1 fiskmåsjuv över sjön; den ruggar ej. Ensamma skratmåsen kvar.

Kl 1618 det blir skugga, de stora mörka molnen i V kommer snabbt upp, men det ser ut som om regnet skulle passera förbi söder om oss.

Kl 1620 vinden ökar. Det regnar i V och SV men inte över sjön. Jag ner från tornet. Undersöker tomtens runt stugan. Omkring kl 1630 far Lena och jag iväg via Silvåkra by till Vombs ängar, stannar ett par ggr på vägen över ängarna. Norr om vägen går mycket boskap på avstånd, där ses bara ett par kråkor. Söder om vägen är ängarna mestadels slagna;

höet bärgas på avstånd av stora maskiner. En yta, som tydligen inte är helt nyskördad utan har friskt, rätt kort grönt gräs, hyser också rätt mycket fågel: 7 grågäss, minst 300 rätt glest stående vipor, en rätt tät stående flock av c 30-35 måsar varav mest fiskmåsad, men några skratmåsar ad och åtminstone en årsung skratmåsa; enstaka måsar var också på vingarna över detta fält. Även fanns här stare, som dock var m 1 m osynliga när de gick i gräset, men ibland flög de korta bitar, jag skulle tro där fanns c 100 ex. På övriga delar av ängarna nästan ingen fågel rastande, men några överflygande måsar kom ~~helt~~ helt lågt, däribland ännu 1 årsung skratmåsa.

Rovfågel uppenbarade sig: 1 ruggande glada kom från O-SO, my. lågt, forcerade flykten, flög ikapp en kråka som bar något i näbben, kråkan blev jagad men jag såg ej resultatet. 1 tornfalk ryttlade på håll; kort därefter ryttlade den nära (det var atm. sannolikt samma fågel). En högst märklig fågel nalkades österifrån lågt och i fint ljus: det var en brun kärrhök, gammal hanne av exceptionell färg, tveksamt om den ligger inom den "normala" variationsbredden. Undersidan snarast vit både på kroppen och vingarna, vingpetsar dock väl avsatt mörka. Översidan med blekbrun rygg och samma bleka färg på proximala delen av vingarna; mellan denna blekbruna färg och den mörka vingpetsen

FORTS

1984-07-19 forts.

var ett stort vitt eller nästan vitt fält. En del (en rätt stor del) av vingens framkant var vit. Stjärt blek, vid basen snarast vitgrå, utåt blekbrun, färggräns oskarp. Intet kraftigt brunt och intet rödbrunt i dräkten, detta gjorde att fågeln hade en mycket främmande prägel; den påminde om börringevråk. Men det var en kanonsäker brun kärrhök, jag såg dess vingform etc etc alldeles utmärkt. Den nalkades sakta och mycket lågt, fällde slutligen på ängen och blev då osynlig men torde ofredats av en annan lågflygande rovfågel, sannolikt en ormvråk som rörde sig därneråt men aldrig kom i bra synhåll.

Sånglärka sågs över ängarna, och en ensam gulärta, hane av sydliga typen, lyfte från vägen. Nyssnämnda tornfalk, som ryttlade nära, var en ruggande hona. - OBS att ingen spov sågs eller hördes på ängarna.

Lena och jag fortsatte till Vombs by, där vi enligt överenskommelse sökte upp Berith Cavallin och hennes dotter Elin. Gick i hennes trädgård och såg på trevliga växter och beskådade naturligtvis även Elins leksaker och husets kattor. Berith bjöd på kaffe och vi hade just bänkat oss utomhus, då det började regna. Kvickt in! Satt en god stund och pratade och hade trevligt, såg en glada flyga rakt över med en rätt liten fisk i klorna, jag såg fiskens stjärt och ryggfena etc. mytydligt. Berith berättade att sommargyllingen fått ut en kull nära kyrkan. - Det regnade rätt hårt ett slag men slutade före kl 1800.

Kl 1800 bröt vi upp, tackade för trevlig samvaro och for norrut så att vi fick se Vombsjön från vägen längs V sidan. Här en del av intresse. I sjöns SV del mycket fågelfattigt, vid stranden bara 1 drillsnäppa samt 2 juv och 1 ad sädesärta, och i vattnet bara 1 + 1 skäggdoppingar ad. På stolpar rätt långt ute satt 2 fiskgjusar med c 100-150 m inbördes avstånd.

Det stod nu en blygrå molnbank bortåt O-NO, det blixtrade bra men åskan var inte nära, c 21 sekunder mellan blix och knall. Tydligt regn bortåt öved eller längre bort. Men intet regn kom nu på oss, det var stilla och fint och knippen av solljus mellan tunga moln. Vid Vombsjöns NV hörn, vid Hjälmaröd, den vanliga mattan av blommande Polygonum amphibium i N nordvästligaste viken; solen låg just på denna blomstermatta och gav den en egendomlig och glimrande röd lyster. Här i NV mer fågel: på fiskepålar och delvis på vattnet minst 26 gråtrutar, varav någon mörk fjolårsfågel och några som såg ut att vara helt utfärgade, men de flesta föreföll vara på väg att yfa ren dräkt, tvååringar antar jag. Vidare 5 eller troligen 6 havstrutar ad incl. någon vix ad. Helt få skratmåsar. 1 flygande tärna, nästan bergsäker fisktärna. På vattnet i Polygonum-mattan summa 4 gräsänder men intet annat, ej heller något spår av fågelbon där. Ute på klarvattnet däremot en flock på 13 skäggdoppingar ad och en nästan utväxt ungfågel; längre bort 1 ad och 2 juv, dock knappast bergsäkra eftersom de var långt bort i öster. dessa

På pålar och vid stranden minst 7 hägrar varav 6 ad och en som troligen var juv. En liten vipflock på 7-8 ex kom mot V. I den tjocka och höga örtvegetationen vid NV hörnet hördes sävsparv sjunga nere vid vattnet, och högre upp satte en gräshoppsångare helt oväntat igång och sjöng, avbrutet men i allt längre ~~längre~~ strofer, fast klockan bara var 1825. Örterna här bl a kåltistel, Spiraea ulmaria, Anthriscus (utblomnad), fackelros, höga gräs, många andra örter, vid vattnet vass och Typha. Koltrast flög upp, hämplingar sågs, grönfink sjöng.

Även sedda här och/eller ypa på ängarna: ringduva få ex, tornsvala några ex, ladusvala bara 1-2-3, gråsparv Vombs Södergård, ~~IV~~ kaja, kråka.

Vi for hem snabbt via Harlösa - Hunneberga, / ankom Lund 1859. - Över Lund kom kl ~~1855~~ 1955 två hägrar mot V eller VSV, de flög precis intill varandra, en snett bakom den andra. Rätt högt. Kvällen klarnade fint.

P.S. Johnny Karlsson berättade följande dag att han omkring 17 juli sett nio fiskgjusar vid Vombsjön: 4 på pålar i SV, 4 på pålar i NV och kanske på andra ställen i sjön, samt 1 sittande i död ek vid sjöns N strand.

SLUT

- 20-30 juni: tre ggr under denna tid kom strandskator flygande över Tenorgränd. Ensamt ex c 20/6, ropande. 2 ex c 25/6 också ropande, och 30 juni kl 2206 ensamt ex, ropande. Flög i olika rikfningar; absolut inte sträckflykt utan fåglar som sannolikt bodde i närheten.
- 10 juli: 1 strandskata på samma sätt kl 2230, beteende som ovan
- 11 " 1 " " " " kl c 0930 " " "
- 10 " c kl 1830: minst 10-15 tornsvalor över Tenorgränd 8 och angränsande villor, flyghöjd ofta bara c $\frac{1}{2}$ meter, flög snabbt, ej i flock men "om varandra", tog med säkerhet insekter, troligen myror men möjligen bladlöss
- 11 " kl 1745 c 50 tornsvalor Tenorgränd som ovan, men flyghöjd 50-100 m. My. livliga, flög glest, tog säkert svärmande myror. Försvunna kl 1750.
Samma dag kl 1755 kom plötsligt c 200-225 skrattnåsar, höjd 10-50 m, de tog flygande insekter. Nästan bara skrattnåsar ad med ruggningsluckor i vingarna, men en årsung fågel, sedd, och en fiskmåls ad också.
Kl 1800 dök tornsvalor upp, c 50-60 ex, de flög alltid högre än nåsarna. Enstaka hussvalor bland tornsvalorna. Efter några minuter glesnade nåsarna, och snart var alla borta.
- 13 " kl 2005: Tenorgränd 8. Flock på c 30 gravänder kom högt förbi med kurs ungefär mot V, långt håll nere i söder. Kunde bestämmas endast tack vare att flocken gjorde ett par plötsliga kast så att man såg färgfördelningen; denna var densamma på alla ex. Oklart hur ofta sådana flockar passerar över inlandet; kanske regelbundet men rimligen måste de mycket sällan bli observerade.
- 22-29 juli: Lena och jag bodde i Båstad i det lilla fina hus som Ingrid Björkman äger. Vi träffade henne 22/7 däruppe, åt lunch tillsammans, sedan for hon till Göteborg. Lena och jag gjorde flera mycket fina rundturer, bl a: (a) upp på Hallandsåsen förbi Hålehall och tillbaka via gamla huvudvägen - Lya - Båstad. Såg flock 7 korpar vid Hålehall. (b) till
- 26 juli: Kullaberg och beskådade Lars Vilks' mycket omskrivna konstverk "Nimis". Tveksamt om det kan anses som konst, och oberoende därav är det absolut felplacerat. (c) Hallands Väderö 27 juli. Mycket fint. På öns V sida mycket ungtrutar som nyligen blivit flygfärdiga; en del följde sina föräldrar med tiggeriläten. Inga tobisgrisslor eller andra alkfåglar. Endast en fin obs av flyttare: en flock på c 30 myrspovar, (nästan?) enbart gamla roströda fåglar passerade över mot V. Av flyttare f ö bara ett par tre drillsnäppor. Andra fågelobsar av föga intresse. Men turkduvan var snarast vanlig i Båstads samhälle och sågs flera ggr även flygande över Sinarpsdalen.
- 24 juli måste jag besöka Lund och Malmö för att närvara vid begravningen av Torsten Jacobssons maka Helena. Han hade bett mig närvara. Det var en mycket fin stund, och jag känner den största tacksamhet mot Torsten.
Denna dag i trädgården på Tenorgränd en nyutflugnen kull blåmes, en stor kull, säkert minst 10-12 exemplar sedda nära varandra.

1984-08-04, lördag.

Tornsvalor på f m och vid middagstiden allmänna över Tenorgränden, de flög delvis mycket lågt och fångade säkerligen svärmande myror och kanske andra små insekter. Ofta 10-12 ex med hög fart rundflygande över gatan och trädgårdarna. På avstånd flera ex.

Även dagarna närmast förut har tornsvalor visat ungefär samma beteende. Vissa dagar har de också flugit högre, i glesa förband på c 15 - 25 ex, ibland har enstaka ladusvalor och några hussvalor varit bland dem.

Idag såg jag säsongens första påfågelläga (Vanessa io) i trädgården på Buddleyan. Näselfjärilar rätt många; detsamma har varit förhållandet på sista tiden, kanske 8 - 10 - 12 dagar eller möjligen längre. Humlor allmänna, flög på Buddleya och Althaea etc. Bin också rätt många, flyger på den stora björnbärsbusken på väggen; den bär mycket rikligt med frukt men litet blom är ännu kvar.

Flera lövsångare i trädgården idag, både hörda och sedda.

Det var mest mulet men rätt varmt, stundvis lättande. Kl 1820 var temp. +21° C (visar kanske något för lågt); det var lugnt, mulet och fuktigt. Svärmande myror steg uppåt från trädgården, en och en men flera ex/minut; nästan säkert var det den vanliga svarta trädgårdsmyran (*Lasius niger*?). Jag tyckte mig också se att något kopulerande par steg till väders. Starar satt på TV-antennerna på 2 grannvillor, de steg upp och tog myrorna och återgick sedan ner. Jag såg att stararna ofta var i stark ruggning i stjärten (kanske ruggade de även för övrigt, men färger syntes inte mot himlen).

1984-08-05, söndag.

Även idag minst 2 lövsångare i trädgården; och 2 eller troligen 3 ex flög över gatan när jag kl c 1130 gick till Ekologihuset. Satt här kl 1200 - 1540 och renskrev dagboksanteckningar från 1974. Då och då tittade jag ut genom fönstret, som vetter mot norr, mot gamla vattentornet. Men alla dessa utblickar var helt kortvariga.

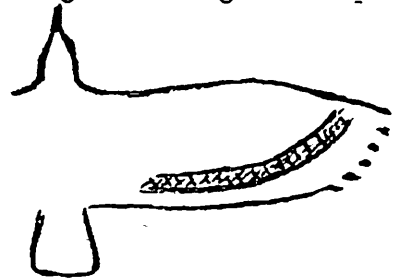
Kl 1230 kom en kråka flygande över mot V på rätt låg höjd och i god belysning. Den hade breda vita band över vingarna ungefär som bifogade skiss visar:

Banden sågs på vingarnas översida och var ~~svart/svart~~ mycket tydliga, vita eller gråvita men antagligen inte alldeles skarpt avsatta. Vidare fanns tydliga vita teckningar eller fält på kroppssidorna och troligen på ryggen. Buken kunde jag inte se ordentligt.

Kråkan såg mycket brokig ut i samma ögonblick jag upptäckte den; då var den på uppskattningsvis 100 m avstånd. Men färgkontrasterna var inte lika skarpa som på en skata.

Över området mellan Ekologihuset och gamla vattentornet flög ofta 20 - 35 tornsvalor; därtill fanns tydligen / flera på håll. Ungefär från kl 1410 - 1430, och kanske längre tid, flög rikligt med måsar över samma område; då sågs endast enstaka tornsvalor där. Antalet måsar var c 130 - 140 som maximum, de flög glest och torde fångat insekter. Vissa moment var de osynliga, men jag fann att en del av dem, eller kanske alla, gick upp på oerhörd höjd. Vädret var grått och stilla och tämligen varmt, delvis regnhotande men tveksamt om något regn föll under de timmar jag var på Ekologihuset. Måsarna: mest skrattnås, troligen hög procent juv, men kanske fanns även fiskmås. Se nedan.

Ikke mindre än fyra gånger, när jag tittade ut, såg jag tornfalk. Två gånger, med kort mellanrum, flög den till vattentornet. Nästan säkert var det 2 olika individer som gjorde så. Senare sågs ett kretsande ex, som i varje fall inte var en utfärgad hanne; och slutligen ett förbiflygande ex. Särskilt vid de två tillfällena då falkarna flög

FORTS

1984-08-05 forts.

mot vattentornet, följdes de av en "svans" av tornsvalor, kanske 10 - 15 stycken, men exakt siffra kan inte anges eftersom man inte kunde ange någon skarp gräns mellan sådana som m l m tydligt följde falcken och sådana som bara flög i närheten.

Jag vandrade hem kl 1540 - 1610. Grått och stilla, och angenäm temp. Hemma i trädgården sågs ånyo 1 Vanessa io. Gott om humlor, de flög särskilt på stockrosorna (Althaea). På e m sågs måsar ofta över området. Ett slag c kl 1715 och senare var där hundratals, mest skratmås varav kraftig majoritet årsunga fåglar, men några fiskmåsar ad också sedda. Tornsvala i ringa antal, hussvala sedd. Nu på kvällen delvis regn, dock svagt.

Kl 2055 - 2100 var jag ute i trädgården. Stilla, mycket grått och lågtliggande molntäcke, svagt regn. Sirrandet av tornsvalor hördes uppfifrån himlen, och faktiskt så gott som oavbrutet. Rätt svagt men my. tydligt, och uppenbart av många ex. Men jag såg bara ett tämligen lågflygande och ett högflygande ex, båda på väg mot VSV ungefär. Vid ett tillfälle hörde jag även hussvala, flera ex och rätt nära tycktes det, men intet ex kunde ses med ögat!

1984-08-06, måndag.

Var på arbetsrummet på Ekologihuset c 1030 - 1610. Förmiddagen mulen, efter c kl 1230 delvis blå himmel men mest skugga. Intet regn. Temp. c 20° C under middagstimmarna. Från arbetsrummet ett fåtal korta obsar: antalet kringflygande tornsvalor lägst c 6-8, högst drygt 25 vid ett tillfälle, oftast c 10-12.

Inga måsar alls sedda förrän c kl 1935 då några få kom över mot V eller SV. (Sådana flockar ses nog snart sagt de flesta kvällar, ofta ser man c 50 - 100 ex utan att söka efter dem).

Kl 2045 var jag ute ett slag i trädgården, såg en tät flock på c 20 - 22 tornsvalor som for omkring på rätt långt håll; starkt sirrande nästan hela tiden. Även andra tornsvalor, glesa.

Kl 2100 ånyo ute, det var en fin kväll, rätt ljust. Tornsvalor hördes sirra livligt i flera olika riktningar, men ingenstans nära. Jag letade länge förgäves, fann till sist 2 ex som passerade på måttlig höjd mot SV, snabbt; de var tysta. Kort därefter upptäckte jag mot den ännu någorlunda ljusa österhimlen en flock på 7 - 8 tornsvalor, de sirrade m l m livligt och flög i glest förband mot SV eller snarare mot V rätt högt, inte lätta att återfinna om man släppt dem med blicken. Men därutöver hördes tornsvalor, tydligen i betydande antal, i olika riktningar utan att jag kunde få syn på dem.

Kl 2115 åter ute några minuter. Himmel mest molnfri, bara några höga lätta skyar. Hörde tornsvalor ehuru svagt, hörde nu också hussvala flera gånger, delvis tycktes det vara rätt nära; men inga fåglar alls syntes.

1984-08-07, tisdag.

Var på Ekologihuset 1120 - 1600. Över det 'vanliga' området mellan denna byggnad och gamla vattentornet sågs i regel bara få tornsvalor, men en gång räknade jag minst c 32 ex. Det var mest molnigt men torr-väder och rätt varmt. På hemväg från jobbet, när det mörknade avsevärt och molnen tätnade rätt plötsligt, upptäckte jag en sparvhök ganska högt uppe; den följdes av ett glest gäng av tornsvalor, minst 15 ex. Plötsligt lade höken ihop vingarna och slog brant nedåt, ~~på~~ från säkert 100 m höjd; då störtade några få tornsvalor ner alldeles efter den men vek av i tid. Höken försvann långt bort bakom träd och hus, i brant jaktflykt. - När jag bara hade knappt 5 minuters väg kvar, kom en mycket häftig regnskur, och jag hann alldeles lagom bli genomblöt. - På väg till jobbet fann jag i åkerkanten en starkt avvikande åkertistel (Cirsium arvense): låg, mycket tätgrenig, föga

FORTS

1984-08-07 forts.

taggig, och blomkorgarna är mycket lägre och flatare, och såväl de enskilda blommorna som holkfjällen ter sig helt olika. Jag tog ett par mindre kvistar och visade för några kolleger på Ekologihuset. Men monstrositeter brukar ju i våra dagar väcka föga intresse och ännu mindre entusiasm hos både botanister och zoologer, och jag tvekar om man bör störa någon botanist med detta fynd.

Det skall också sägas, att antalet humlor förefaller ovanligt stort. Detta sågs på f m i trädgården, där de särskilt flög på Althaea och i viss utsträckning även på kungsljus m m; och på hemvägen från jobbet var de särskilt talrika på blommande Liguster. Ganska många krypande ex, som tydligen var oförmögna att flyga, sågs också.

På kvällen c kl 2100 kort utevistelse i trädgården. Inga tornsvalor att se eller höra. Det var en relativt kylig kväll. Obsar bara kortvariga.

1984-08-08, onsdag.

Lena och jag for ut till Krankesjön, vanliga platsen vid stugan och tornet. Från Lund 1000. På utvägen 2 ormvråkar, högst sannolikt juv, kretsande vid Skatteberga intill varandra; och 1 tornfalk ryttlande vid Kvinnevad.

Jag var i tornet vid Krankesjön från kl 1035. Väder: mest skyigt, moln delvis lågt gående, svag vind, bra sikt; behaglig temp. Stundvis m l m blå himmel synlig, stundvis rätt mörkt; men intet regn föll.

1035 upp i tornet. Jag studerar fågeln på närmsta klarvatten (förkortas NK härnadan). Här ligger 2 knölsvanar ad med 3 ungar stora som gäss, 1 skedand, 1 gräsand, 1 brunand hona, 1 något osäker vigg. Vidare 36 sothöns, men troligen är åtminstone några ex därutöver dolda bakom vass. 1 häger ad i vasskant. 1 skäggdopping ad med 4 halvstora ungar, alla följde nära efter den gamla fågeln. Vidare 1 skäggdopping ad med 1 rätt liten unge på ryggen samt i närheten 1 + 1 andra skäggdoppingar ad. 3 krickor flög bort. 1 brun kärrhök årsung juv över vassen i norra kanten av NK. I naket grenverk helt nära den stora dubbelbüsken utanför kanalmynningen, helt lågt över vattenytan, sitter en annan årsung kärrhök intill en dito hona ad, och i närheten flyger ännu 1 årsung fågel; denna lät höra tiggerilätet. Möjligen tiggde även den sittande ungfågeln, där den satt bara några decimeter från honan, men $\nexists$ hon matade inte.

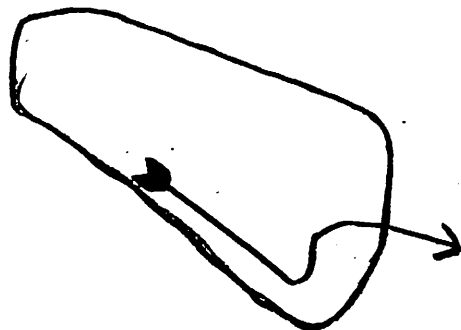
Mycket högt uppe fann jag 1 kretsande vråk, högst sannolikt en bivråk. ~~inom~~ I "tarmen" ligger minst 12 gräsänder, troligen fler men ej möjliga att se ordentligt. Ute på sjön 2 skäggdoppingar ad och en ensam obestämd and. Men långt borta, ungefär utanför f d Almen, låg $\nexists$ utanför vasskanten en samlad, långsträckt flock på drygt 90 fåglar; jag såg att ett par var skäggdoppingar och tror att det f ö var mest dykand, troligast vigg. Troligen bara få sothöns (se nedan!). 2 hägrar flög därborta.

1051 nu ses på NK 51 sothöns. - Utanför vassen i NO en liten eka med en man. Ingen fågel alls däruppe. Även sjön f ö ytterst fattig. 3 vigg har fällt på NK. Ingen fågelsång i $\nexists$ vassen, men jag tycker mig höra att rörsångaren varnar ett par ggr. I träden nära tornet lövsångare s h, men ingen sångstrof, bara lock. Sothöns granskas noga: av 30 ex på NK är en juv i matt dräkt och med omärklig pannplåt, de andra 29 är ad med ordentlig vit pannplåt. - 2 skrattnåsar ad på ris ute i sjön; båda håller på att bli bleka på huvudet. Kråka h.

1100 Väder fint, my. svag vind, mest molnigt men litet blått. Rätt varmt. - Trädpiplärkans flyttläte hörs, 1 ex kommer över. Mes hörd, säkert entita. 1 steglits hörs, syns, flyger över mot SSV F ö mycket tyst. Några ladusvalor över sjön, 4 ex flög snabbt mot SV-SSV, kanske sträckflykt; de övriga m l m rundflygande.

FORTS

- Flocken vattenfågel långt bort i V består mest av vigg; några få skäggdoppingar syns också bra. Tveksamt om sothöns ingår.
- 1110 Några skäggdoppingar i denna flock lyfter, flyger kort över vattnet efter varandra, faller åter.
- 1115 1 gjuse över NK, passerar rakt över sothönsflocken och skäggdoppingen med 4 ungar, men ingen reaktion kan ses. - 6 skarvar upptäcks, flyger mot NO rätt högt men svänger mot V, tappas. Grönbenarna lågt och nära, måste vara flera ex, ses ej. - Knölsvankullen med 3 ungar har nu simmat långt, ligger väster om de vassruggar som avgränsar NK åt det hållet. 1 brun kärrhök hona ad över vassen norr om NK, flyger mot Ö. Det är mycket tyst och stilla
- 1121 de 6 skarvarna rundflyg. över sjön, en av dem är gråvit på buken, och 2 ex har vit fläck på utsidan av benfjädrarna - oväntat så här sent på säsongen. 3 grönbenor flyger runt över NK lågt, lockar livligt. 1 gråtrut kommer långt borta i NV, är ej utfärgad, kommer ej nära. Gjusen ses däruppe i NV. Den ensamma skedanden lyfter från NK, faller i "tarmen". Sothönsen på NK har nu samlat sig tätt, det blir 64 ex i flock samt 5 andra ex där i närheten. Ny granskning ger högst sannolikt 3 juv (d v s årsunga ex) av dessa iallles 69 ex. Jag avspanar himlen, som nu är till hälften blå: finner 1 ormvråk som glider snabbt och rätt högt mot Ö, och 1 sparvhök som kretsar i zenit mycket högt.
- 1130 My. långt bort i väständer, bortom den stora flocken av vigg m m, ses 2 bruna kärrhökarna lågt kretsande, den ena bergsäker årsung, den andra av oviss ålder. 1 grönbenor flyger mot SO, stiger. Flock 18 vipor kommer lågt över sjön enligt skiss, svänger skarpt, stiger, fortsätter:
- 1137 nu ses 1 + 4 sittande skratmåsar på ris i vasskanter. 3 gräsänder nu på NK nära stora sothönsflocken. Minst 2 skarvar fällt på sjön, en ligger med höghållna vingar, lyfter, faller strax igen
- 1140 grågäss hörs i öster-sydost. De 2 nyssnämnda skarvarna lyfter. 85 grågäss kommer rakt över tornet, från O-SO, störtar ner i ~~sjön~~ sjön, kastar då mycket likt sädgäss. Magnifik syn i solen, alla vingarna lyste som tenn eller matt silver. Gässen fäller utanför den vass som avgränsar NK i NV, se skiss här. De faller inte inne i vassen, men en del, c 25 ex, blir osynliga från tornet eftersom de lägger sig strax bakom vassen. De 6 skarvarna syns nu igen, rundflyger lågt över sjön, stiger, faller, håller på länge. 1 glada högt uppe, faller i rätt brant bana ner ungefär emot Revingeby.
- 1145 gjusen nu åter över NK; det är ingen juv. De 6 skarvarna går mot Ö, stiger. 1 tornfalk över betesmarken, sannolikt en juv, absolut inte hane ad. Skarvarna fortsätter rundflygningen, jag följer dem ej längre. Ormvråk juv troligen hörd. När gjusen denna gång kom över NK gav sig alla sothönsen in till vasskanten eller kanske delvis in i vassen. Men doppingarna låg kvar öppet på NK. 2 starar mot N högt.
- 1150 jag ner från tornet.

1984-08-08 forts.

(63)

1150-1210 jag gick runt stugan /som Inga och jag hyrde i nio år. Ingen skadegörelse, men tomten runt huset är mycket ovårdad. - Hämpling överflygande. Kretsande sparvhök sedd på låg höjd, säkert juv, översida föreföll gråbrun med rost-anflog. 1 glada kom, gick ner brant mot NK och sjöns SO del, jag såg att sothönsen flaxade in i vassen. Gladan fortsatte utan byte mot Ö. Insekter sedda från tornet och senare: fjärilar av sl. Pieris, med visshet brassicae, troligen även mindre arten (napi?). Förbi tornet kom rätt ofta medelstora insekter med kurs ungefär mot SO, i ögonhöjd när man stod i tornet, sannolikt humlor, kanske andra steklar, kanske flugor?? Trollsländor: bara 2 ex sedda, 1 Aeschna och en mindre art. Gröngöling ropade från Ivans backe!!

Vi fortsatte via Vombs ängar. Över Öbacken 2 kretsande bruna kärrhökar juv. På ängarna flock c 120 vipor på kort gräs nära boskap, här även en del stare. 2 glador, mycket kluvna stjärtar, kom på avstånd, nalkades, en flög c 100 m bakom den andra, de passerade ej över viporna. En del stare på avstånd lyfte, sannolikt för gladorna. Inga spovar eller andra vadare förutom vipa.

I Vombs by angjorde vi enligt överenskommelse Berith Cavallins hus. Fick kaffe och kakor, också enligt överenskommelse, trevlig pratstund. Här hördes sommargylling många ggr från de höga träden nära kyrkan; Berith hade hört den snart sagt dagligen, ibland 2 ex. 1 havstrut ad flög över, likaså en ensam tornsvala. Några hussvalor. Berith hade inte sett någon tistelfjäril eller amiral i år ännu, men när hon i måndags (6 aug) hade kört bil Borås - Vomb hade hon på en begränsad sträcka i Småland haft en synnerligen riklig förekomst av Vanessa io.

Over Vombs by även glada sedd, och över Bysjön 1 gjuse.

1325 Lena och jag tar farväl av Berith och far längs Vombsjöns V sida. Mycket högt vatten i sjön. 1 skåggdopping med en unge sedd. Några fiskmåsar ad, en plog på c 12 skrattmåsar mot V. I sjöns NV hörn på avstånd några doppingar och änder och en nästan säker silltrut ad samt säkert 150 andra måsar, allra mest skrattmås och därav åtminstone stor andel juv av årets skörd. Kråkor, ringduvor.

1340 Över Harlösa samhälle c 10 tornsvalor.

1405 nära Hardeberga/Arendala på nyplöjt fält, där oljeväxter just skördats, över 200 skrattmåsar, allra mest årsunga; och strax därefter på liknande fält vid Östra Torn säkert 350 måsar, likaså mest skrattmås juv; därtill en del råka och kråka och ringduva.

1410 åter vid Tenorgränden 8.

Tillägg: vid Beriths hus kom helt oväntat en ung råka och fällde på takkanten en knapp meter från oss och ville inte ge sig av! Berith hade en liten skål med bröd på gräsmattan, dit gav sig råkan utan krus. Hade ej visat sig här förut. Beriths katt (en av dem) blev mycket intresserad men råkan hann flytta sig till ett staket några meter bort. Men jag spår att råkan blir kortlivad om inte katten (eller kattorna) kontrolleras mycket noga.

I Lund över Tenorgränd på e m omkring kl 1700-1715 flög tornsvalor glest omkring, högst 20 sedda. Samtidigt 1 sparvhök, en påfallande liten hanne, lågt kretsande. Också samtidigt 1 stor blekblå Aeschna över trädgården, flög my. snabbt omkring. Någon timme senare en likadan Aeschna, samma beteende, naturligtvis tänkbart att det var samma ex.

SLUT

64

1984-08-09.

På morgonen mulet men ej regn. Minst 4 lövsångare sågs i trädgården, delvis inne i buskar etc men delvis rörde de sig också öppet, fällde på kungsljus, prästkragar etc., flög kvickt och lätt som in-sekter från ört till ört.

Klockan c 1000 - 1600 ihållande, delvis hårt regn. Jag gick inte till Zootis. Efter kl 1600 uppehåll och delvis lättande moln. Omkring kl 1700 sågs minst 6 lövsångare samtidigt i trädgården, beteende som ovan, de var mycket livliga.

Dagens enda tornsvala sågs c kl 1710 över trädgården. Det var en relativt kylig dag, ungefär 17° C på middagen i regnet.

Jag ringde Urban Emanuelsson om den egendomliga tisteln jag har hittat. Dess habitus, blad etc gör mig övertygad om att det är en monströs Cirsium arvense eller möjligen någon hybrid där den arten ingår. Blomkorgarna är helt olika, mycket platta, holkfjällen annorlunda och själva blommorna mycket annorlunda, de bildar alls ingen "topps" som brer ut sig som en borste ovanför holken utan de är mycket korta; blomställningen ser snarast ut som enbart disken på exempelvis en prästkrage. Men blommans detaljer har jag ej studerat. Urban gav mig besked att en herre vid namn Björn Widén kunde väntas vara intresserad av fallet. Jag sökte honom men misslyckades. Tog därför ett par kvistar av växten och lade i press.

1984-08-10, fredag.

Mulen morgon, men från c kl 1030 ljusare ehuru fortfarande mycket moln. Från c 1230 mest blå himmel och fint väder. Jag var på Ekologi-huset 1120 - 1600. Såg då före 1230 tornsvalor från arbetsrummet, vanligen minst 10 och högst 40, mot molnig himmel. Efter 1330 och fram till 1600 var himlen mest klar, då sågs 0 - 10 tornsvalor.

Hemvägen från inst.: jag såg 1 Vanessa io. I trädgården på e m 3 Vanessa io, flera nässeljärilar och Pieris allmänt.

En del tornsvalor kl 1700 - 1830 över trädgården i vackert väder.

Sländor av släktet Aeschna sedda i ringa antal både vid inst. och och vid bostaden samt senare på kvällen när vi var bjudna till Dahms och satt ute i trädgården. Därvid en anmärkningsvärd observation: jag såg en hök, som föreföll avgjort stor, den mobbades av en kråka på låg höjd, men höken gick till motangrepp och störtade efter kråkan som skrek oerhört. Eftersom jag själv mycket sällan ser duvhök inne över staden var jag böjd att tro på spärvhökhona. Obsen var god men ~~mycket~~ kortvarig, och ingen i mitt sällskap såg fågeln. Se kommentar 12 aug!

Tillägg: vid vandring till Zootis idag, när det alltså ännu var molnigt, såg jag rikligt med tornsvalor, minst 40-45 ex, trol. fler.

1984-08-11, lördag.

Se särskilt protokoll på följande sidor.

1984-08-12, söndag.

Idag på morgonen ringde Hjalmar Dahm, som har kommit till Lund med sin franska maka och som var närvarande 10 aug. på kvällen; ~~han berättade~~ han berättade att just nyss en duvhök flög över deras villa mot NO. Jämför ovan 10 aug. Jag lutar mot att det var en duvhök jag såg.

(65)

1984-08-11, lördag.

Lena och jag startade från Lund 1035. Väder fint, växlande molnighet men mest sol. Svag eller måttlig vind omkring NO. Vi for snabbt via S Sandby - Harlösa - Övedskloster - stora vägen väster och söder om Sjöbo - genom Oran - ner till Fylan - tillbaka liten bit i Fyledalen - upp genom Nyvångsskogen till Baldringe fälad. Vi medförde utrustning för att plocka körsbär. Men, trots den ganska kyliga sommaren, var vi för sent ute. Inte ett bär kvar. Somliga träd hade uppenbart haft klen fruktsättning, andra hade haft m 1 m rikligt med bär, men nu var bara bärskaften kvar. Vi gick en fin runda inne i området; där var alldeles folktomt, men man kunde lätt se att bären flerstädes hade plockats av människor: nedre smågrenarna på träden brutna, etc. Vi gick fram till dammen och förtärde medförd matsäck. För övrigt utbyte se nedan. Vi vistades här i reservatet kl 1135-1250. For sedan på den enskilda vägen som är skyltad ~~XXXX~~ "Styröd"; på den kommer man förbi några gårdar till Eriksdals samhälle. Härifrån på allmänna vägen via Fyleverken till Röddinge by och därifrån på en liten enskild väg ner i Fyledalen och fram till den plats där allmänna vägen lämnar dalen och går upp genom Nyvångsskogen. Följde nu denna väg till Ållskog; kort därefter stannade vi för att se ut över vattensamlingen i slutningen till vänster om vägen. Bara kort stopp, sedan vidare till Eneborg och mot Ystad men vred in till Krageholmssjön, vägen via Årsjö. Stannade 1355-1415 vid vanliga utsiktsplatsen vid Krageholmssjöns S strand. Vädret, som någon timmes tid varit huvudsakligen molnigt, hade nu lättat på nytt, och det blev fortsättningsvis mest sol.

Vi for härifrån via Skårby - Snogeholm. Observerade att avsevärda avverkningar skett i närheten av slottet; detta har för några månader sedan köpts av ett par jurister (tror jag), som lär skola använda byggnaden till seminarie- och kursverksamhet. Stora ombyggnadsarbeten var igång på slottet, och förvisso behövde det renoveras ordentligt. Vi for idag vidare via Sövdeborgs slott - Tågra - Spjälla - Sjöbo. Här stopp för att köpa litet mat och var sin stor glass, detta skedde kl 1455-1515. For sedan tillbaka vanliga vägen norr om Vombsjön, se nedan för utbyte. Passerade Harlösa 1537 och fortsatte via Hunneberga - Revingeby till Lund, ankomst 1600.

På utvägen antecknade jag ingenting utom en fiskgjuse, som var den enda rovfågel jag såg på hela sträckan till Baldringe. Därefter noggranna anteckningar, samtliga rovfåglar och det mesta även av andra fåglar, dock inte alla svalor och kråkfåglar. Nedanstående artlista är dock fullständig. Förkortningar: B = Baldringe fälad, F = Fyledalen, Kh = Krageholmssjön.

På utvägen 1 fiskgjuse lågt, delvis mycket lågt, hängande och ryttlande över Kaj Nilssons fiskodlingsanstalt strax öster om Öveds f d station. Gjusen tog ingenting, störtade inte ~~XXXXXX~~ ens i vattnet, utan steg upp och flög bort.

Baldringe fälad: 1 glada på avstånd; 1 ljus ormvråk mobbad av 1 sparvhök rätt högt uppe. I dammen 1 + 1 gråhakedoppingar ad, några sothöns ad och minst 1 juv, 3 eller 4 viggas som sannolikt var juv, dessutom hördes rörhöna ett par tre ggr. I buskar och träd och ibland flygande över ängarna, som blommade vackert, sågs rätt mycket småfågel: 1 grå flugsnapp, 2 rödstjärtar, flera lövsångare, och jag hörde locklåten av Sylvia, nästan säkert törnsångare men troligen även andra arter. Näktergal hörd. Ladusvala överflygande. Grönbena först hörd ett antal gånger, därefter 2 ex sedda överflygande. Korsnäbb överflygande, det var otvivelaktigt $\frac{y}{2}$ 2 ex men knappast flera.

Både inne i reservatet och på den lilla vägen i kanten fann vi många däggdjursexkrementer, alldeles svarta eller svart-röda med riklig mängd körsbärskärnor, c 15 - 30 sådana per "hög". Art ej klar, jag kan inte skilja dessa lämningar åt, men räv eller grävling ligger närmast till hands.

Reservatet var ovanligt vått: små sänkor fuktiga och m 1 m svåra att passera torrskodd med lågskor; större sänkor vattenfyllda. Vi har

FORTS

65

aldrig sett lokalen så vattenrik förut. I samband därmed står tydligen att små grodor och paddor var vanliga i vegetationen; några stora grodor såg jag också men fångade dem inte.

Insektlivet var rikt, särskilt observerade vi att blomflugor (Syrphider) blivit mycket vanliga, och rätt många arter sågs. Humlor också vanliga, av skilda arter; små rätt rödbruna trollsländor sågs ideligen. Av fjärilar bl a ett rätt slitet ex av silverstreckade pärlemorfjärilen, storvuxen, hade långa silverslänssande streck på undersidan av bakvingarna. *se tilläg. om namn, sid. 67.*

När vi körde från reservatet via Styrödsvägen etc. enligt ovan, sågs över Eriksdal 1 kretsande ormvråk och över Fyledalen 2 kretsande ormvråkar, delvis "lekande" med varandra. Och just vid gården när man svänger upp i Ø Nyvångsskogen låg en medelstor snok på vägen. Vi stannade och tittade på den; den vände och slingrade sakta in i vägkanten på samma sida varifrån den kommit. Numera ser jag sällan snok i dessa marker, men det kan ju bero på att jag rör mig mindre i terrängen. I själva verket tror jag att det är en orsak, men ~~dessutom~~ tror jag tyvärr att snokarna minskar på grund av biotopförsämring för dem.

Allskog, dammen i sluttningen: ingen fågel syntes där. Men närmare vägen, ~~här~~ på öppen ängsmark, var en liten vattensamling kanske 5 x 15 meter, däri stod 2 grönbenor! 1 ruggande glada flög över rätt nära, och efter någon km ännu 1 ruggande ~~glada~~ glada! Enstaka tornsvalor överflygande vid olika tillfällen. 2 tornfalkar sittande på telefontrådar nära varandra. Kort före Eneborg lyfte från en gård, helt oväntat och så att de kom alldeles framför bilen, en hisklig massa svalor, säkert 150 - 200 ex varav den stora majoriteten var backsvala; dessutom såg jag ett par hussvalor. Ladusvala ej sedd just här men sedd rätt ofta vid gårdar för övrigt. - Mycket kålfjärilar, kanske även den mindre Pieris-arten.

Krageholmssjön: rätt nära håll 19 viggas, delvis i luriga dräkter, ett par ex hade tillsynes jämngår, snarast silvergrå, kroppssidor, både framtill och baktill begränsade av mörkare fält, därtill otydlig eller osynlig tofs. Men vigg var det, alltihop, det syntes bra eftersom alla exemplaren låg i rad och lät se sig länge. En ensam knipa, praktiskt taget en säker hona, låg i deras närhet. Nära stranden också 1 sothöna ad + 1 juv, långt borta vid V stranden en flock på (minst?) 10 sothöns. Skäggdopping 1 vuxen juv och på avstånd därifrån 1 ad, långt ute minst 3 ad i sällskap. Ungfågeln var synnerligen ljus. På mycket långt håll några måsar, sannolikt fiskmåsar. På påle i sjön 1 havstrut ad, och i luften kom 3 gråtrutar från väster, därav 2 ad. Egenomligt nog inga grågäss att se eller höra, och den enda rovfågeln blev en glada långt uppe i norr efter rätt lång väntan. Inne bland de grova bokarna strax söder om vägen hördes ett tu tre kattuggla skrika 2-3 ggr, en egendomlig upplevelse mitt på dagen! Och ett tu tre hördes korp ropa över skogen, det upprepades många ggr.

Skårby ladusvala (ej alltid antecknad) samt stenskvätta.

Ellesta~~s~~-sjön: kort stopp i långa backen: här hängde 2 glador lågt över marken mellan vägen och sjön, och ute i sjön sågs grågäss ligga i vasskanter och stå på stengrundet; jag såg nog några tiotal men vet genom samtal med "förste gåsräknaren" Hakon Persson, att f n flera hundra grågäss vistas i sjön eller i trakten.

Vid f d Sövdeborgs station en överflygande skogsduva, och Ø väster om Tågra gård 1 kretsande glada över stora fält där skördemaskiner var i gång. Noggrann rundspaning efter kretsande rovfågel m m gav intet resultat.

Sjöbo samhälle: varm sol, mest klar himmel, rundflygande tornsvalor ehuru i måttligt antal.

Nära Sjöbo sågs citronfjäril. Pieris avgjort allmänna.

FORTS

1984-08-11 forts.

(67)

Vid Svansjö gård norr om Vombsjön pågick skörd i stor skala, och stora nyskördade fält höll på att plöjas resp. var nyplöjda. På ett dylikt plöjt fält stod minst 1000 måsar tätt ihopa, det var praktiskt taget bara skrattnåsar och säkert 80 - 90 procent årsungar, men jag såg 2 fiskmåsar juv (hela flocken ej noga granskad). (På ett angränsande ~~fält~~ Bland de stående måsarna kanske 50-100 vipor.) fält, där stora motorplogar arbetade, var det ett stort vimmel av skrattnåsar - nästan bara årsungar - efter ~~plogarna~~ plogarna, säkert 300-400 ex inalles, och därtill en del stående ex i närheten. Totalt säkert 1600 - 1800 måsar här, kanske flera. Ringduvor överflygande, sedda även tidigare idag, men alltid enstaka eller 2-3 i sällskap, så även här.

Harlösa intet nytt. Revingeby 1 högkretsande ormvråk, därefter inte fler rovfåglar. Råka, kaja, skata sedda, tidigare även kråka förstås men inga räkningar gjorda, och inga påfallande stora flockar. Stare dito dito. - Vid S Sandby hussvalor, och nära Östra Torn minst 200 skrattnåsar på plöjt fält. Mycket stor gråsparvflock flög över vägen, säkert 250 ex. ~~Vi~~ Vi stannade framför huset kl 1600.

Kort därefter sågs krets av över 200 skrattnåsar högt uppe, alla ex dock ej kritiskt granskade. Efter ytterl. 5 minuter kretsade minst 250 + 150 måsar högt nere i söder, försvann snart. Y Fina kretsar, men därtill vissa ex glesare och mycket högt. Tornsvalor sedda, nog ganska allmänna men alltid glest och ej många synliga samtidigt.

I trädgården bl a citronfjäril, ett par Vanessa io, näselfjärilar, ett par tre Aeschna sp. Blomflugor allmänna, och humlor förefaller mig vara mycket individrika denna säsong.

Omkring kl 2030 samt kl 2100 hördes hussvalor högt uppe, det var en rätt livlig konsert men fåglarna kunde inte upptäckas med ögat trots att kvällen var ljus och fin.

Tillägg: viken i Snogeholmssjön omedelbart norr om slottet var täckt av en stor matta av blommande sjögull; Limnanthemum nymphaeoides var det vetenskapliga namnet i gamla dagar, nu heter det visst Nymphoides peltata.

(a) silverstreckade pärlemorfjärilen heter Argynnis paphia eller Dryas paphia.

(c) vid vägkanten, när man kör genom Snogeholmsområdet, står numera mycket stora och tydliga skyltar, inte bara med texten "strövområde" utan också med pilar som pekar västerut och anger "västra strövområdet", och andra skyltar med andra pilar som pekar österut och visar var "östra strövområdet" är beläget. Vissa strövstigar är asfalterade för att underlätta framkomsten för rörelsehindrade. Mycket behjärtansvärt; men jag fruktar, att om John Johnsson i Blentarp får råda så blir så småningom rätt mycket mark asfalterad, inte minst sådan som leder till de vackraste utsiktspunkterna, den finaste vegetationen - och kanske till de mest attraktiva rovfågelbona! Med tiden blir väl "strövstigarna" utvidgade till bilvägar, och kanske får vi nöjesanläggningar också, allt naturligtvis av omtanke om naturen och dess vård.

1984-08-13, måndag.

Gick till Ekologihuset c kl 1030. En sorgmantel (Vanessa antiopa) flög österut alldeles lågt över gatan! Från arbetsrummet sågs kl 1100 minst 45 tornsvalor, glest fördelade, delvis i flock men inte i utpräglad täta skaror. Mellan kl 1300 och 1430 flera utblickar, då var antalet tornsvalor lägst 5, högst c 12. - Hemma i trädgården togs på e m 1 Eristalis tenax eller pertinax, den första jag sett denna säsong.

Jag gjorde obsar på e m och kvällen, inte oavbrutna men 2-3-4 minuter vid vardera av nedanstående klockslag. Jag var intresserad av att se speciellt tornsvalornas beteende. Det var en klar och varm kväll, nästan molnfri eller snarast molnfri. Svag vind. Tabellen nedan ger besked. OBS att fåglar hördes endast när detta är särskilt angivet.

Tid	tornsvala	skrattnås	stare	hussvala	övriga
1655	c 800-1000 högt till my. högt. 1 ex lågt. Fågl. rörde sig trol. mot S-SV	ej sedd	ej sedd	enstaka bland tornsv. något ex hört	-
1705	c 500 - 800 högt eller my. högt. 1 ex hördes	c 25 ex täml. lågt	2 ex lågt bland måsarna	ej sedd men något ex hört	-
1715	minst 300 ex högt uppe	några få ex högt, 75 ex täml. lågt	75-100: lågt - täml. lågt, delvis bland måsarna	ej sedd	-
1720	500-1000 eller flera, högt.	50 på håll i öster	75 nära, delvis lågt	ej sedd	-
1730	500-1000 högt till my. högt, el del ex på måttl. höjd. Rörde sig i massor mot SV	30-40 täml. lågt. Mest juv, men en del ruggande ad	c 40 ex täml. lågt	1 ex mycket högt	1 fiskmå ad. bland skrattn: a. 3 ladusvalor lågt mot SV
1745	50 högt och c 5 rätt lågt. På långt håll c 100, lågt - rätt lågt	minst 5 högt och 20-25 lågt eller rätt lågt	förbi-passerande flock på c 50 ex	ej sedd	-
1755	75 högt eller rätt högt; 20-25 lågt. Även en del ex långt bort	20 högt, de försvann snabbt	ej sedd	ej sedd	1 ladusvala ad mot V
1805	minst 50 högt - rätt högt, 20-25 lågt. Måttliga mängder långt bort	1 mot V och 1 mot NV, ej fler	ej sedd	ej sedd	1 ladusvala ad mot S på låg höjd
Forts. nästa sida!					

Forts.

1984-08-13 forts.

69

Tid	tornsvala	skrattnås	stare	hussvala	övriga
1815	60 rätt högt i gles svärm, rör sig m 1 m tydl. mot SV. 5 ex lågt, dito	ej sedd	ej sedd	hörd	2 ladusvalor snabbt mot S eller SV
1825	mer än 100 ex rätt högt, försvinner snart, trol. mot SV. 3-4 ex lågt	ej sedd	ej sedd	ej sedd	1 sparvhök i kvällssolen mot S-SV, börjar kretsa
1840	7 högt, m 1 m tydligt mot V. 23 rätt högt, rundflyger i gles svärm. 3 ex lågt	ej sedd	ej sedd	ej sedd	-
1855	c 25 + 45 rätt högt, rundflyg. men rör sig mot SV. Därtill 3-4 ex lågt eller rätt lågt	ej sedd	ej sedd	ej sedd	-
1915	15 medelhöjd, därtill över 50 långt bort och rätt högt	ej sedd	ej sedd	ej sedd	-
1930	summa c 60 ex medelhöjd - högt, de rör sig mot V-SV. Därtill några ex lågt	ej sedd	ej sedd	2 sedda, rundflygande bland tornsvalorna	-
2000	c 45 rundflyg. på avstånd. Andra flockar hörda. 2 ex lågt mot SV och 2 ex rätt lågt mot V	ej sedd	ej sedd	2 sedda rätt högt, de flög mot söder. Några få andra hörda	-
2025	28 ex måttlig höjd, rundflyg. Därtill 1 + 4 ex rätt lågt, de rörde sig m 1 m tydligt mot S eller SV	ej sedd	ej sedd	ej sedd men hörd rätt svagt några ggr. OBS: ännu gott ljus.	-

FORTS

(70)

1984-08-13 forts.

Det var en mycket vacker kväll, praktiskt taget molnfritt, svag vind och god sikt. Temperatur kl 1700: 24° C
1810: 22° C
1900: 21° C
2000: 19° C.

Tornsvalorna flög som synes mestadels högt eller mycket högt. En approximativ höjd-angivelse i meter för tornsvalorna skulle bli såhär:

lågt: från 10 meter upp till c 50 - 75 meter, fåglarna ses genast eller är i varje fall mycket lätta att upptäcka.
medelhögt: från c 75 meter till skattningsvis 150 meter; fåglar lätta att se med blotta ögat, men när de flyger glest som de gjorde ikväll dröjer det någon minut innan man finner alla ex. tämligen högt och rätt högt: från c 150 meter till högst 250 meter.
högt: i storleksordningen 250 meter, fåglar kan ses med blotta ögat men man tappar dem lätt, och det är svårt att finna alla.
mycket högt: på gränsen vad ögat kan upptäcka utan kikare, och allt som ligger högre upp; idag ofta så högt att de var helt osynliga med obeväpnat öga. Från 250 meter och uppåt, ofta säkert 300 m eller mer idag.

Det är självklart att skarpa gränser i regel inte kunde dragas, särskilt inte när fåglarna gick högt och/eller när de var långt borta räknat i horisontellt avstånd. Tornsvalorna bildade idag aldrig dessa typiska täta flockar som susar förbi, ofta skriande, tätt intill varandra och alla åt samma håll. Idag bildade de glesa eller mycket glesa förband, inbördes avstånd 5 - 100 meter. Mycket ofta svärmande om varandra, i regel inga läten. Ibland dock m l m tydlig rörelse åt ett håll, idag i så fall alltid mot sektorn S-V.

Helt få exemplar kom verkligen lågt, dock aldrig lägre än c 10 meter.

Jag hade det mycket tydliga intrycket att måsar och starar tog svärmande insekter, rimligen myror, kanske bladlöss m m. Men insekterna var aldrig synliga. I vad mån tornsvalor fångar byte när de svärmar omkring såhär, det vet jag inte, men visst förefaller det rimligt.

De fåtaliga hussvalorna rörde sig alltid inne bland tornsvalorna och högt uppe. De fåtaliga ladusvalorna däremot kom pilande med ungefär sydlig kurs och rätt låg höjd, och de flög oftast m l m rätlinjigt. Endast de 3 ex som nämns kl 1730 gjorde några svängar innan de fortsatte.

När antalet tornsvalor anges till omkring 500 - 1000, var de ofta fördelade över en mycket stor del av himlen. Sifferuppgifter naturligtvis mycket approximativa, men försiktiga. Fåglar som bara kunde anas i kikaren ej medtagna.

Kl 1755 och 1815 flög vardera en Aeschna över trädgården, kl 1825 passerade en mindre odonat, och senare sågs ytterligare någon odonat.

Jag hade förvisso väntat att få se en del tornsvalor, men individantalet var mycket större än jag skulle trott.

S L U T

1984-08-14, tisdag.

Mulen dag, och många grader kallare än igår, men intet regn. Vid Ekologihuset på f m omkring kl 1100 räknade jag 40 - 45 tornsvalor, och vid några kortvariga obsar mellan kl 1300 och 1430 likaledes c 40 ex.

Över Tenorgränd på e m, när vädret bättrat sig, upptäckte jag en duvhök c 100 meter upp, den flög ytterst sakta norrut, så sakta att den tenderade att ryttla ett par ögonblick. Det föreföll som om den "stod" mot svag ~~nordväst~~ nordanvind, den rörde vingarna ytterst obetydligt, knappt märkbart, ett par ggr. Men slutligen, rätt plötsligt, lade den ihop vingarna och sköt som en projektil snett nedåt, försvann bakom huset mycket lågt och återsågs ej. Både storlek, rörelser och flygbild visade tydligt att det var en duvhök. OBS iakttagelserna för några få dagar sedan.

Någon timme senare kom en lättbyggd sparvhök över Tenorgränd norrut, högst 20 meters höjd, snabba vingslagsserier omväxlande med glid på typiskt manér.

1984-08-15, onsdag.

På morgonen flera lövsångare i trädgården. Kraftigt regn en stund omkring kl 0900, sedan torrväder men mulet; då såg jag från arbetsrummet på Ekologihuset vid några korta utblickar lägst en, högst 13 tornsvalor. Eftermiddagen starkt uppklärnande, ~~ingen~~ därvid några gånger tornsvalor i ringa antal över Tenorgränd. Kvällen nästan ~~molnfri~~ molnfri, sikt god, temp kl 2030 = 16° C; då sågs inga tornsvalor alls.

Från mitt arbetsrum på Ekologihuset såg jag en missfärgad kråkfågel med mycket elegant mönster: ett brett vitt eller vitaktigt band längs vingarnas ytterdel, alltså ett tvärband över varje enskild vingpenna. Det måste ha sträckt sig över både arm- och handpennor. Därtill ett par vita eller gråvita fält på ovansidan, kanske var det två rätt stora fält på skuldrorna. Möjligen även andra ljusa teckningar. Kroppens grundfärg mörk/svart, men det var omöjligt att avgöra om fågeln var en kråka eller råka! Den flög över P-platsen mellan Ekologihuset och byggnaderna närmast norr därom, kom lågt förbi, avstånd c 100 meter; men dagen var mörk och fågeln försvann strax bakom träd och hushörn. Skissen anger hur jag fattade teckningen. Vingbandet sågs bergsäkert, resten mindre säker.

1984-08-16, torsdag.

Morgon och f m mulna men intet regn. Norr om Ekologihuset då högst 6 tornsvalor sedda, detta var kl. 1100-1200. Därefter en del regn kl. c 1200-1330, och låga moln, inga tornsvalor sedda. Kl 1400-1515 uppklärnande, delvis blå himmel, det blev sol; då sågs först 1, senare 5 tornsvalor.

Kvällen nästan klar, en del lätta cirri och m l m diffusa slöjor. Temp. kl 2000 = 16° C. Inga tornsvalor sedda.

1984-08-17.

På morgonen kl 0730 kom en duvhök snabbt över trädgården, den kom i ögonhöjd precis utanför dörren till trädgården när vi satt och åt frukost. Den susade vidare, passerade på en halv meters höjd över takhörnet på Oxelii villa. På avstånd skrämde den mycket häftigt upp en starflock.

Kl 1000 var jag på arbetsrummet på Ekologihuset. Mulet väder. Då sågs en tornsvala. Kl 1100-1430 var vädret mest halvklart. Jag gjorde upprepade korta utblickar och såg därvid resp. 2, 7, 7, 4, 7 och 5 tornsvalor; mot slutet hade vädret blivit vackert.

Kvällen hemma: 3-4 tornsvalor sågs. Nu klar himmel.

1984-08-18.

På morgonen 0800-1000: relativt mycket gulärlor och trädpiplärkor hördes över trädgården.

Omkring kl 1500: jag hade kastat ut litet vitt bröd på gräsmattan. Satt inomhus för öppen dörr. Hörde plötsligt underliga sirrande läten, tittade ut: då sprang 60 starar på gräsmattan (det är en liten yta, c 5 x 11 meter, med kort gräs). De sprang tätt och snabbt, plockade något helt osynligt i gräset men rörde inte brödet. Det var enbart årsunga starar, "gråstarar", dock delvis i ruggning på kroppen, tycktes det. Jag stod väl dold. Fåglarna var mycket ~~mycket~~ livliga, de sprang omkring. Efter ett par minuter lyfte de plötsligt, nästan säkert blev de skrämde, men inte av mig.

Kl 1635 gick jag ut på gräsmattan där stararna vistats; genast rusade små svartmyror ~~mycket~~, jag förmodar *Lasius niger*, upp på mina ben. De vimlade kvickt omkring. ~~mycket~~ Samtidigt upptäckte jag minst 150 tornsvalor högt uppe, mycket snabbt svärmande om varandra. Väder: det var nu mycket svag vind, solsken, delvis blå himmel med cumuli på avstånd, men delvis - ungefär på hälften av himlen - stora mörka skyar, från vilka rentav några regndroppar kommit för en stund sedan. Tornsvalorna tog nog svärmande myror. De flög delvis mycket högt, delvis var de i motljus. Antalet kan ha varit över 200. De högflygande försvann snabbt mot ~~SV~~ SV - VSV. Några få ex flög lågt, mycket snabbt. En flock ungstarar passerade mot Ö.

Kl 1650: inga tornsvalor ses.

1710: på enorm höjd, säkert mellan 1000 och 1500 meter, upptäckte jag en kretsande ~~mycket~~ vråk. Kunde bestämmas, var bivråk. Den gled mycket sakta i ringar. Över den drog en mås mot Ö. Jag följde vråken i kikare i 5 minuter, den försvann, troligen in i molnet; den hade setts kretsas under stort moln. Men de största mörka molnen stod nu i öster. - Det blev nu allt klarare. Ett tiotal tornsvalor drog mot V. Senare blev det nästan molnfritt, och god sikt. Inga tornsvalor sågs senare på kvällen.

1984-08-19, söndag.

Morgondimma. 2 lövsångare i trädgården. Dimman lättar sakta. Klockan 0905 kom över Östra Torn först en duvhök på låg höjd mot S och strax därefter en sparvhök också mot S. Inbördes ~~mycket~~ avstånd c 500 meter, alltså ej i sällskap.

Efter kl 1250 var jag hemma. Väder: det lättar sakta, men först c kl 1400 bröts molntäcket upp, det blev sol och blå himmel. Temp kl 1430 var = 18½ grader C, det var lugnt väder och avgjort varmt i solen. Några tornsvalor kom lågt över Östra Torn, strax försvunna.

OBS: själv har jag ~~mycket~~ sett duvhök över Lunds stad vid mycket få tillfällen, bara ett fåtal observationer inalles. Ett par av mina kolleger på Zootis har på senaste åren berättat ~~mycket~~ att de sett arten över Lund, men uppenbarligen ses den endast sällan här. Även på slättbygden i övrigt blir den sällan observerad.

1984-08-20.

På uppvägen till Bengt Olof Landin gjorde jag uppehåll i Linköping, eller rättare sagt i Ekängen, vid Roxen, c 9 km från Linköping. Ingegerd Taberman, som jag inte träffat på länge, hade bjudit mig att stanna där ett par dagar. Jag kom upp på middagen 20 aug. Vi gjorde ingen exkursion den dagen utan stannade vid hennes hus och i de närmaste omgivningarna; gick dock ner till Roxen på kvällen. Det råde mycket klart och varmt sommarväder. Ovanligt rikt småfågelliv i träden och buskarna vid huset och på närmaste granntomt, som är obebyggd och har öppen ängsvegetation omväxlande med körsbärsträd och buskage.

a) Från Ingegerds tomt sågs:

större hackspett flera ex
trädpiplärka enstaka
sädesärta 1 - 2 ex
törnskata 1 juv
lövsångare allmän
svarthätta hona
trädgårdssångare flera ex
ärtsångare flera ex
?törnsångare trolig men
inte bergsäker
svartvitflugsnappare flera ex
grå flugsnappare mycket all-
män; jag har inte sett dess
like på flera år
rödhake 1 - 2 ex
stenskvätta
koltrast
rödstjärt 1
blåmes flera juv
entita
nötväcka ofta hörd
trädkrypare ofta hörd
gulsparv
bofink sedd men inte domi-
nerande i antal
grönfink

b) Överflygande:

häger
skrattmå
gråtrut
fiskmå
skogsduva
ladusvala
hussvala
backsvala
sädesärta i flockar

c) i resp. vid Roxen:

skrattmå
fiskmå
gråtrut
häger
skäggdopping
gräsand
fisk/silvertärna

Det var ett utomordentligt rikt småfågelliv, många arter! Grå flugsnappare: faktiskt tätt samlade, nog sågs 20-30 ex. Alla småfåglar mycket aktiva, tog mycket insekter. Trädgårdssångare: de var röda på näbben, uppenbarligen efter att ha ätit av de mogna mörka körsbären, s k brunbär, som fanns rikligt på granntomten. Vi såg direkt att trädgårdssångarna pickade på dessa bär.

Insektliv rikt, men vi såg ingen mass-svärmning av chironomider, även om arter av denna familj var vanliga.

En rätt stor, mörk fladdermus flög förbi kl 1630, alltså snart sagt mitt på dagen. Art okänd för mig.

1984-08-21.

Ingegerd Taberman och jag gjorde bilrunda, for på många små fina vägar genom jordbrukslandskap men också förbi härliga ängsmarker och kom ner till Roxens strand på ett par platser, bl a en mycket rik lokal med höga örter, vass, hällmark, ängar, skogsdungar; ett par fritidshus. Jag antecknade inte vägen exakt, men vi passerade bl a Tuna, Bjursby och Idingsta. Det var en klar och varm eftermiddag. Vindstill, Roxen spegelblank. Rikt fågelliv:

skäggdopping: jag räknade
150 - 175 ex, de allra
flesta sedda från en
plats vid Roxen (som
ovan)

häger 1 + 2 + enstaka
kanadagås hörd flera ggr
knölsvan 1 ex nära; på av-
stånd några därtill
gräsand: inga stora flockar
sedda. Jakt pågick, den
föreföll vara riktad
(bl a) mot gräsänderna

kricka enstaka
skedand: några få ex sedda
fiskgjuse 1 + 1 sedda
blåhök hanne ad drog fram
över öppen mark nära
sjön

sothöns: bara enstaka sedda
drillsnäppa flera ex
skrattmåsar allmän
fiskmåsar några ex
gråtrut också några ex
havstrut några ad sedda
fisktärna: åtminstone för
mig oerhört allmän; ute
över sjön, nära några
små båtar, flög c 200
ex (men alla kunde inte
bestämmas kritiskt; jfr
följande art)

?silvertärna troligen hörd,
men inte säker

skräntärna 1 + 1 sedda
ringduva tämligen allmän
skogsduva 1

större hackspett
ladusvala täml. allmän
hussvala tämligen få
backsvala sedd
trädpiplärka

göktyta 1 ex på närhåll
sädesärta

gulärta
törnskata flera ex
lövsångare några ex

(ingen Acrocephalus sedd!)

grå flugsnappare högst 3
ex sedda
stenskvätta
koltrast

talgoxe
blåmes
entita
nötväcka
gulsparv
bofink
hämpling
grönsiska
pilfink
stare
nötskrika
kaja
kråka

OBS: massor av fågel i Roxen!
Antagligen, bland annat, fler
tärnor än jag sett på någon in-
landslokal tidigare; de vistades
nästan alla nära varandra, över
eller invid fritidsbåtar som låg
m 1 m stilla på vattnet.

OBS göktytan! (Ses av mig mycket
sällan i Skåne, och jag har fått
veta av kolleger i Lund att de
har samma erfarenhet).

På kvällen var det vid Ingegerds
hus bara en bråkdel av småfågel-
antalet, jämfört med gårdagen.

När mörkret fallit, hördes stark
chironomidsvärmning, de svärmade
åtminstone delvis över de höga
trädkronorna. Det var för mörkt
för att man skulle kunna se dem;
ej ens med kikare kunde man se
dem säkert.

(75)

1984-08-22, onsdag.

Tåg Linköping-Norrköping, flyg Norrköping-Visby, ankomst dit c kl 1315. Bengt Olof Mötte, i sällskap med Stina Petersson samt hennes mor och bror. Vi gick en runda i Visby och åt sedan lunch på restauranten vid S:t Katarina kyrkoruin vid Stora Torget. Efter ytterligare en del rundvandring i staden blev det tid att skiljas åt: Stinas mor och bror skulle flyga till Kalmar och sedan fortsätta hem till Växjö eller rättare sagt till broderns gård som, om jag uppfattade rätt, låg i närheten av Hovmantorp. Och Bengt Olof och Stina och jag satte kurs mot Fårö, där jag enligt överenskommelse skulle bo hos dem en vecka.

Vi kom till BO:s hus vid Sudersand på eftermiddagen omkring kl 1730. Härligt väder, mycket varmt. Gick ner till stranden och tog ett bad. Fortfarande mycket folk vid stranden. När jag gick i vattnet observerade jag att humlor flög västerut parallellt med stranden; det första av mig sedda ex kom precis längs vattenlinjen, men ~~det~~ det blev snart klart att humlorna var väl koncentrerade till ett bälte av bara c 10 meters bredd (se närmare redogörelse och skisser följande dagar!).

Redan denna kväll, närmare bestämt ~~under tiden~~ klockan 1835-1857, gjorde jag emellertid en noggrann räkning av antalet passerande humlor och fick 66 ex, alla flygande precis åt samma håll, ingen enda sågs fälla eller lyfta ur vegetationen; alla passerade utan uppehåll. Det blir alltså 66 ex på 22 minuter = 3 ex/minut. Flyghöjd 0,5 till 3 meter, oftast 1 - 1,5 meter. Flyttningen - ty jag anser att det var en flyttning - fortsatte när vi lämnade stranden kl 1900. Antalet passerande per tidsenhet var mycket jämnstort hela tiden. Ibland kunde jag se färgen på humlorna. Originalanteckningarna lyder såhär:

"Färg kunde ses ibland, de hade blekt brett tvärband över bakroppen, rätt långt fram. Vissa ex föreföll helmörka utan synliga band. Utmärkt ljus, härligt väder, humlorna flög i svag motvind, jag såg att tistelfjun etc drev österut".

Slut på citatet och därmed på anteckningarna för denna dag.

1984-08-23, torsdag.

76

Sudersand, Fårö. Kl 0925 kom några korsnäbbar förbi mot V. Lätena hördes innan fåglarna syntes. Troligen c 6-7 ex.

Ner till stranden för att leta efter humlor. De sträckte! Räkning:

0955-1000	4	mot V
1000-1005	4	" "
1005-1010	9	" "
1010-1015	8	" "
1015-1020	13	" "
1020-1025	23	" ", därtill 1 ex ut "mot solen", stigande högre över havet
1025-1030	21	" "
1030-1035	23	" "
1035-1045	ingen räkning	
1045-1050	25	mot V
1050-1055	30	" ", därtill 2 ex ut i riktning mot solen, stigande såsom ovan angivits.

Väder: härligt. SV bris som ökar.

1055-1100 från min obs-plats (se skisser nedan) har jag hittills spanat söderut. Fr o m nu spanar jag istället österut. Detta medför att jag ser de ankommande humlorna mycket sämre, men jag finner att en del humlor passerar bakom mig. En kontroll ger 10 sådana humlor på 5 minuter, siffrorna ~~10000~~ ungefärlig men nästan lika noggrann som siffrorna här-
ovan.

1100-1105 räknar enbart de humlor som passerar bakom mig, d v s norr om mig, d v s längre bort från stranden (se skisser nedan). Får nu summa 21 passerande ex; och eftersom jag nu har dem i medljus hinner jag se att 4 av dessa är bleka i ändan och 3 av dem är rödbruna i ändan, dock är denna färgfläck inte så stor som den bleka fläcken på de andra. Att se färgen på de humlor som passerar i starkt motljus när jag spanar mot solen är fullständigt omöjligt. Man måste sitta lågt för att se dessa ex bäst. För att se dem som kommer norr om mig måste man stå ett par meter högre, eftersom de kommer just över dynen (se skisser nedan).

1105-1110 räknade vänd mot söder såsom under perioden 0955-1035. Fick summa 18 ex farande mot V och därtill 1 ex som kom österifrån men vände nära mig och återgick ungefär mot Ö.

1110-1115 ej räkning

1115-1120 räknar, vänd mot S, får 22 ex, flyghöjd 0,5 - 2,5 m

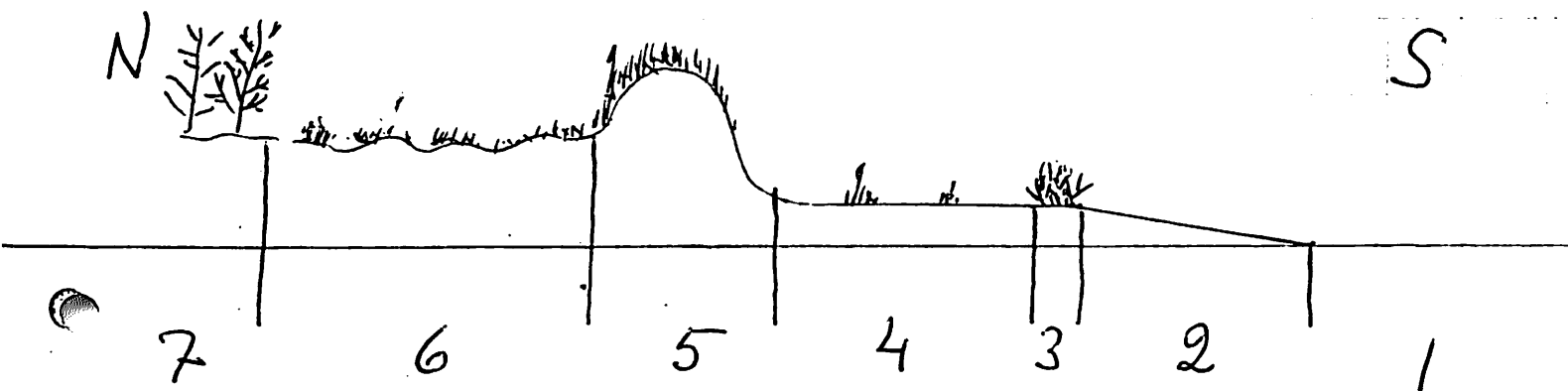
1120-1125 räknar, vänd mot N (eller NO), får 11 ex varav 3 med ljus ända och 2 som har både ljus ända och ljus tvärband över mellankroppen. De övriga 6 av osäker färg. Dessutom passera-
de nu några få par odonater mot V, de flög sammankopplade 2 och 2 i kopulationsställning, ena ex tillsynes hängande i bakkroppsspetsen på det främre. Även sågs några få Pieris brassicae och 2 - 3 obestämbara mörka dagfjärilar samt kanske 2 - 3 flugor och 1 osäker geting. Därutöver inga insekter sedda flygande.

c 1130 återgick upp till huset. Över gräset vid huset flög små svarta humlor med rödbrun bakkroppsspets allmänt. (Se nedan för närmare uppgifter om deras beteende m m).

FORTS

1984-08-23 forts.

77

Profil genom sandstranden vid Sudersand, Fårö, Gotland, aug. 1984

Zon

- 1 havsytan
- 2 sand helt utan vegetation, bredd 12 - 16 m.
- 3 bälte av Atriplex sp., mycket tätt, homogent och skarpt avgränsat, bredd 2 - 5 m. Färgstarkt i grönt, gulgrönt, gult, orange, rött, litet svart. Helt ringa inslag av Cakile, någon enda planta av Sonchus.
- 4 sand, till stor del bar men med kraftiga bestånd av Elymus. Bredd 10 - 18 m.
- 5 dyn, bredd c 10 m. I sluttningen mot havet ännu mycket obeväxt sand, men ungefär från krönet blir växttäcket mycket mera slutet. Hieracium umbellatum börjar "plötsligt" på dynens krön. För vegetation se f ö zon 6.
- 6 ojämn sand med mestadels rätt sluten vegetation, som domineras av Hieracium umbellatum, Elymus arenarius, Calamagrostis arenaria, Corynephorus canescens; i området närmare zon 7 även Carex arenaria. Sparsamma inslag är Iasione montana och Honckenya peploides. Mossor och lavar ingår också. Bredden på denna zon är 35 - 50 m.
- 7 skog av tall med inslag av björk, al m m.

Höjdskala: dynens högsta punkt ligger uppskattningsvis 4 - 5 meter över havsytan. Profilen försöker återge de olika zonernas höjd över havet, resp. sluttning, jämnhet etc.

Migrationen av humlor skedde över zonerna 3, 4 och 5. Mycket få exemplar sågs passera längs vattenlinjen eller längre ut; och över zon 6 sågs aldrig någon flyttningsrörelse, däremot förekom där naturligtvis humlor flygande på blommor eller "rundflygande". Räkningar gjordes vanligen från en punkt ungefär på gränsen mellan zon 4 och zon 5. Se texten beträffande svårigheter att överskåda flyttningen från en punkt.

(se orig. p. 2 och 11)

1325 åter vid stranden, exakt samma plats som förut. Ny räkning.

1325-1330 25 mot V, därtill 1 annan insekt, trol. stekel, också mot V

1330-1335 14 " " Även en insekt mot Ö, kanske ej en humla

1330-1335 14 " " , därtill en annan insekt mot V och en mot Ö.
En tydlig paus i sträcket mot slutet av denna fem-minuters-period.

1335-1340 15 " " , därtill en humla mot SO, starkt stigande.

Under dessa 15 minuter har jag spanat mot S. Nu vänder jag mig helt om och spanar mot N. Måste då också stiga upp på dynen för att se de annalkande djuren, men förflyttningen blir bara ett par meter. Resultat:

1340-1345 13 mot V

1345-1350 16 " " samt en mot Ö

1350-1355 19 " " , därtill 2 humlor flygande i oklar riktning (jfr kommentarer i fortsättningen), samt en annan insekt mot V.

Av dessa summa $13 + 16 + 19 = 48$ humlor kunde färgen avgöras sålunda: c 5 - 7 ex var (relativt) stora och hade blekt tvärband över kroppen samt blek ända; och c 8 ex var mindre och var (eller föreföll) helt svarta så när som på en rödbrun ända, denna färg var rätt mörk och mättad.

1355-1408 gjorde jag ingen räkning. Bengt Olof räknade däremot och fick 40 ex, men han förde därvid rätt mycket samtal med mig (vilket inte betyder att hans siffra skulle vara nämnvärt felaktig). Själv försökte jag nu fånga passerande humlor i håv men missade tyvärr alla. De passerar avgjort snabbt. Och naturligtvis är jag inte så snabb numera, särskilt eftersom mina fötter på sista månaderna berett mig mycket besvär med svullnad och ömhet.

Nu uppehåll i obsarna vid stranden. Men vid BOL:s hus och andra huset närmast intill flög många små humlor, svarta med starkt rödbrun bakkroppsspets. Vidare 2 rätt små humlor som var bruna eller rödbruna på hela thorax och abdomen, nästan enfärgade, men färg avgjort ljusare än den rödbruna färg som de små mörka humlorna har i finalen. Dessa båda humle-arter flög bl a på Tagetes-blommor som växer vid andra huset. Även såg jag där en art med blekgult eller beigefärgat tvärband över främre delen av thorax samt blekgul till gulvit bakkroppsspets (Detta är otvivelaktigt samma art som nämnts ovan, med "blek ända"). Material insamlades följande dagar och skall medföras när BOL far tillbaka till Lund c 8 sept. Det är ytterst sannolikt att vi bara hade att göra med dessa 3 arter:

(a) en svart med rödbrun ända, kroppsstorlek rel. liten; [redacted]

(b) en svart eller mattsvart med ljust tvärband över främre delen av thorax och ett dito tvärband över främre delen av abdomen samt "blek ända"; i medeltal större än föregående förefaller det mig;

(c) en på thorax och abdomen (nästan) helt enfärgat rödbrun art; denna dock endast mycket få gånger sedd flyttande, däremot ej sällsynt flygande på blommor etc. Se närmare nedan. Men definitivt besked om antalet förekommande arter kan ej ges förrän materialet undersökts. Det är ju t ex tänkbart att snylthumlor kan förekomma).

FORTS

26

1984-08-23 forts.

79

- 1616 observationer börjar på nytt. Humlor sträcker fortfarande. Väder:
svag sjöbris, molnfritt, svagt värmedis.
- 1620-1625 spaning från vanliga platsen mot S. 14 humlor mot V
- 1625-1630 " " " " " ". Först synnerligen långt
uppehåll, säkert 33 minuter. Därefter en humla mot V, där-
efter nytt markerat uppehåll.
- 1630-1635 spaning från vanliga platsen mot N. 9 humlor mot V.
- 1635-1640 " " " " " N. Också 9 humlor mot V,
dessutom kom 1 humla och en ~~insekt~~ obestämd insekt mot Ö;
ev. var även den obestämda insekten ~~en~~ en humla
- 1640-1645 spaning från vanliga platsen mot N. 12 humlor mot V.
- 1645-1715 ingen räkning. BOL och jag försöker ta passerande humlor med
håv. Fick på dessa 30 minuter bara 2 ex, båda med ljusa
tvärband och ljus ända enligt beskrivningar härovan.
- 1715-1730 ny räkning, summa 32 ex passerar mot V.
- 1730 vi badar
- 1735 en humla mot V över mig, när jag befinner mig c 75-100
meter ute i vattnet!
- 1745-1750 ny räkning inne på land, vanliga platsen; 18 ex mot V
- 1750 1 humla fångad i håv, det är den lilla mörka med rödbrun
final.
Antalet passerande humlor avgjort stort när vi kom upp från
badet, vissa moment sågs upp till 6 ex samtidigt. Å andra
sidan är sträcket av ojämn styrka, tydliga uppehåll före-
kommer (dessas längd ej angiven, men det rörde sig om 1-2
minuter, högst).
OBS: alltifrån kl 1645 har jag obsat mot öster, så att jag
nu tror att jag ~~insekt~~ täcker hela den frontbredd över
vilken humlorna sträcker. En annan sak är att enstaka ex,
t ex de som kommer ungefär rakt över mitt huvud, eller rela-
tivt långt borta, säkerligen förbises.
(Ytterligare något sträckande ex fångades denna eftermiddag
före kl 1800. Jag minns att BOL och jag tog 2 humlor vardera
och därav varsin "ljus" och varsin "mörk". Se data på insam-
lade ex. GR vid renskrivningen 1984-08-30).

1984-08-24, fredag.

- 0815-0820 väder: mycket svag vind omkring V. Mest blå himmel, men i
O-SO stora dimartade moln. Ej solsken. Mycket milt. -
Solen börjar lysa kl 0835.
- 0820-0825 noggrann passning: ingen insekt passerar
- 0825-0830 1 humla mot V; 1 insekt mot S men inte säkert en humla
- 0830-0835 2 humlor mot V, men beteende troligen inte det vanliga;
de tycktes lyfta ur vegetationen (eller från marken) och
sedan fälla igen
- ~~insekt~~
- 0833 6 stenskvättor på sandstranden, alla lyfter, flyger helt
lågt ut över havet och fortsätter sedan, faktiskt i enkel-
rad, västerut, parallellt med stranden, alldeles över
vattnet.
- 0835 solen kommer fram
- 0840 jag går längs det utpräglade Atriplex-bältet (se skisser))
och letar efter ev. sittande humlor m m. Finner inga sådana.
I bältet ringa inslag av Cakile maritima, som ännu blommar:
på dem sitter gott om syrphider men inga humlor. Jag går nu
också en runda innanför dynen (se skisser) och letar humlor

FORTS

79

- på den zon som domineras av Hieracium umbellatum. Denna är mest överblommad, men blommor fortfarande allmänt. Den är yppigt förekommande här. Inte en humla sedd på den eller eljes på denna mark, men kl 0849 passerar 1 humla mot V.
- 0849 1 humla mot V som sagt
- 0850 ytterligare 3 stenskvättor lyfter som de föregående och beger sig västerut lågt över vattnet.
- 0850-0855 räkning: 5 humlor mot V
- 0855-0900 " : 4 " " V; dessutom 2 lågflygande humlor över Hieracium umbellatum, zonen, men de flög lågt och i krokar och ej mot V.
- 0900 jag går upp till huset. Stina meddelar att morgontemperaturen ungefär kl 0830 var $+19^{\circ}$ C. Hon sade också att det varit samma morgontemp. omkring kl 0900 de föregående morgnarna. (st Dagstemp. torde legat omkring $23 - 25^{\circ}$ C som maximum, snarare något högre skulle jag tro.
- Efter frukost samlade jag humlor vid huset, alltså ej migrerande. Tog utan svårighet 3 ex med rödbrun ända. Fann att deras beteende var anmärkningsvärt. De flög hela tiden 1 - högst 5 decimeter över det klippta gräset och de i gräset utklippta gångarna. Här fanns absolut inga blommor, bara lågt grönt gräs. Humlorna flög inte ens in över de precis intill befintliga områdena med högt gräs (Dactylis, andra arter, vidare blommande rölleka, Hieracium umbellatum m m). De undvek dessa högvuxna områden mycket tydligt. Humlorna här var enbart den lilla rödbrungumpade arten, och de höll sig tydligt över en begränsad bit av det korta gräset (se skiss på annat blad).
- Jag gick upp till andra huset, vid vars vägg det växer blommande Tagetes m m. Tog på Tagetes ytterligare 3 ex av nyssnämnda art. Här flög den på blommor och fällde ideligen på Tagetes, ibland 2 ex intill varandra. På samma blommor tog jag 2 ex av den "helrödbruna" humlan, som jag ännu inte sett passera på sträck.
- Bengt Olof och jag studerade den rödgumpade, där den flög precis bara över det låga, klippta gräset. Vi spekulerade i om det kunde vara någon snylthumla, Psithyrus eller ev. annat släkte (om det finns fler att välja på).
- Över det höga gräset med Hieracium och rölleka etc runtom BOL:s hus flög fortfarande ena humlor.
- 1145 jag går åter ner till stranden, vanliga platsen. Väder: fint, varmt, slöjigt solsken.
- 1150-1155 räknar humlor i gott ljus: 18 ex mot V. Därav minst 3 med blek ända och blekt tvärband, samt minst 1 med rödbrun ända. Mot V kom även en geting och ett kopulerande par trollsländor. En av humlorna flög på c 10 m höjd, vilket är ovanligt högt, alla de andra kom på 1 - 3 m. En insekt flög mot Ö, var troligen en humla. På Hieracium umbellatum flög minst 2 ljusstecknade humlor, färgmönster som ovan.
- 1155-1200 kom 23 humlor mot V, därav kunde jag avgöra färgen sålunda: minst 8 ljusa och minst 2 med rödbrun ända, därtill en mycket stor ljus (men jag tror detta var enda gången en sådan sågs). Mot Ö flög 1 humla och mot S, alltså ut över havet, också 1 humla.
- 1200-1205 räkning skedde men antalet ej ifyllt. Jag såg "båda färgtyperna". Dessutom 1 geting mot V. 2 humlor som fällde eller flög runt ej inräknade. (Sådana ex aldrig inräknade bland de sträckande exemplaren!).
- 1205-1210 kom 16 humlor mot V, därav 8 "bleka" och minst 1 med rödbrun ända. Därutöver en blek som hade starkt fyllda "korgar" på benen; det syntes mycket klart. Har nog aldrig sett det förut på förbiflygande ex. Även kom en sörgmantel (V. antiopa) ungefär från norr och vek sedan av mot väster längs stranden.

1210 jag granskar vegetationen på dynen, räknar ej humlor men ser en stor mörk humla + 2 getingar fara förbi, troligen en helrödbrun humla också.

tillägg: under perioden 1205-1210 passerade också ett kopulerande trollsländepar: främre ex var brunt, bakre ex blått.

Forts. på anteckn. fr o m kl 1210: här på dynen och innanför den, på området in till skogen, blommar Hieracium umbellatum i massor. Den dominerar vegetationen här (se även nedan) och blommar som sagt rikligt trots att säkert 80 procent av antalet blomkorgar nu har blommat ut. Även finns här litet blommande Iasione. På Hier. umb. flyger 1 + 1 rödbrungumpade humlor och enstaka ex av blomflugan Eristalis tenax eller E. pertinax. På Hier. umb. ~~flyger~~ flyger även 1 helrödbrun humla + ytterl. 2 rödbrungumpade humlor + en ljusgumpad + 2 helrödbruna. En av de sistnämnda flög på lågväxt Hieracium som mera erinrade om pilosella än om ~~umbellatum~~ umbellatum. - Flyttning av humlor fortsätter ~~men~~ men är omöjlig att räkna om man ser efter annat. Denna undersökning skedde på en yta på c 40 x 60 meter och under tiden 1210 - 1230.

1235-1245 ny räkning: det passerar 27 humlor, 2 getingar samt 6 andra insekter; dessa 6 ej närmare bestämbara (men nästan säkert var det delvis steklar, däribland rimligen ett par humlor, och resten diptera). Av humlorna kunde 7 avgöras ifråga om färgen: 4 rödgumpade, 2 blekgumpade och 1 helrödbrun.

1245-1305 bad! 1 humla passerar västerut när jag är minst 75 meter från stranden!

1305-1310 ny räkning: mot V passerar 19 humlor och en annan stor insekt, möjligen bålgeting??. Av humlorna 2 rödgumpade och 5 blekgumpade. Mot Ö flyger en humla.

1310 humlesträcket fortsätter; flera blekgumpade passerar alldeles nära, och någon rödgumpad sågs. En blekgumpad hade stora fyllda korgar på bakbenen, sågs mycket tydligt.

1325-1330 ny räkning: 13 humlor mot V varav 2 blekgumpade och 2 rödgumpade. Därtill en annan insekt, kanske en geting, åt samma håll. 2 insekter flög österut, det var nästan säkra humlor.

Väder: det är varmt, mycket svag vind. Diffust solljus. Sträcket flyter fint men ej alldeles jämnt: vissa minuter noll, vissa moment 3 ex samtidigt.

1330 och därefter: flera ljusgumpade passerar nära

1345 sträcket förefaller minska. Bengt Olof insamlar 1 rödgumpad.

1350-1355 ny räkning: mot V summa 14 humlor varav 4 blekgumpade och 2 rödgumpade. Mot Ö en humla. Bengt Olof fångar ännu en rödgumpad.

1355-1410 sträcket fortsätter. Bengt Olof fångar 2 blekgumpade och 2 rödgumpade. OBS: alla fångade ex har varit sträckande. Ingen fångst av ex som flyger på blommor eller som svänger i krokig kurs lågt över gräset (mycket få ex visar sådant beteende).

1412 vi lämnar stranden

1420 temp vid huset är 26° C, alltså mycket mer än ~~prognosen~~ prognosen i radio angivit. Även igår kan temp. på middagen ha legat omkring 25-26° C men detta bara min förmodan.

1600-1750 ~~Bengt Olof~~ Bengt Olof och Stina och jag var bjudna på kaffe till två damer som jag tidigare inte kände: en fru Blesell (eller Bläsell??) och en fru Hansson; den sistnämnda var synnerligen väl bevandrad i Fåröns flora. Vi satt ute i fru Blesells trädgård, som var mycket stor och härlig. Vi fick 11 (elva) sorters kakor till kaffet. Livligt och trevligt samtal. Så småningom kom även ett par andra gäster. Det befanns

gag

att fru Hansson varit postexpeditör på Fårö postkontor, så länge detta existerade. Jag tror hon var enherad i en botanisk inventering av ön.

Medan vi satt ute på gräsplanen, såg jag plötsligt att ett par tre tiotal svalor visade häftiga skräckreaktioner, och minsann kom inte en lärkfalk rakt över! Vingarna tédde sig alldeles osedvanligt smala och spetsiga.

Väder: molntäcket enfärgat, "amorft", grått, det tätnade sakta, solen var stundvis diffus, stundvis osynlig, men stundvis syntes den som en skarpt avgränsad, rödgul skiva. Varmt.

Efter kaffekalaset for vi hem, köpte på hemvägen gurka och potatis och ägg vid en gård. Kom hem 1815.

1824-1837 var jag åter på vanliga platsen vid stranden och gjorde noggranna iakttagelser:

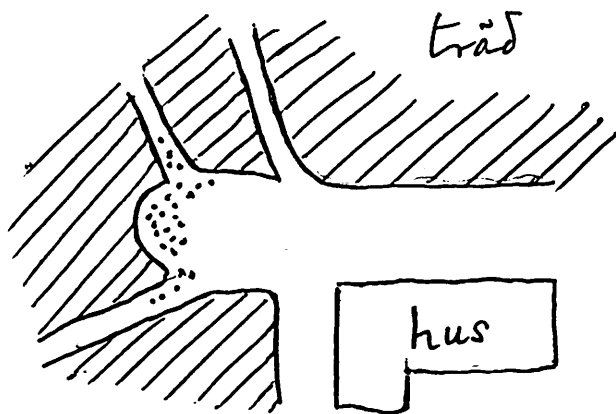
1825-1830: 6 humlor mot V. } Flyghöjd 2-3 m, vilket är högre än vanligt.
1830-1835: 2 " " V. } Intressant att humlornas sträck fortsatte.

- - - - -

Väderleksutveckling på kvällen: vid hemkomsten till huset kl 1820 var temp. 20° C, det var grått och lugnt. Himlen blir sakta allt gråare. Några vindilar kom från olika håll. Solen ses som svag röd skiva i väster. Kl 1855 var temp. knappt 19° C. Vi hörde i radio att stormvarning hade utfärdats, vinden skulle bli omkring NO; exakt ordalydelse hörde jag inte. Kl 1900 blåste det upp ungefär från N eller NO. Vi satt kvar vid stranden till kl 2025; då var det måttlig vind, mulet men torrväder, milt.

Tilllägg resp. upprepningar:

- (a) idag kl 1824 sågs och hördes 2 kentska tärnor ad vid stranden, alldeles utanför den plats där jag gör mina observationer.
- (b) OBS alltså att jag idag på morgonen insamlade 5 humlor, icke migrerande, därav 2 helrödbruna på blommande Tagetes, och 3 rödgumpade flygande lågt över det helt korta, klippta gräset vid huset. De flög på c 1-3 dm höjd, hela tiden över detta korta gräs där det inte fanns några blommor. De undvek hela tiden att flyga över angränsande ytor, där gräset var c 6-8 dm högt, vissa strån högre, och där det blommande rölleka och Hieracium m m. Se skiss här, där skalan är ungefärlig. Ostreckat = mycket kort gräs. Streckat = högt gräs med blommande örter. Detta höga gräs intog my. större arealer än de slagna områdena. Humlorna flög nästan enbart över en liten del av det slagna, här markerat med punkter.
- (c) Bengt Olof tog på obs-platsen summa 6 migrerande humlor, därav 2 med blek (ljusgrå-gråvit) bakkroppsspets och 4 med röd (snarast mättad rödbrun) bakkroppsspets.

c 10 meter

1984-08-25, lördag.

Fårö. Gick ner till stranden, precis samma plats som förut, och gjorde observationer med början 0820.

- 0820-0825 intet
0825-0830 intet
0830-0835 en stor insekt flög runt över vegetationen, begav sig snarast österut
0835-0840 en blekgumpad humla flög omkring bland Hieracium umbellatum och strandråg
0840-0845 en humla flyger i krokar, håller kurs snarast mot öster.

Väder: sol, djupblå himmel, rätt rikligt med små cumuli, utmärkt klar sikt; lätt vind omkring ~~0~~ 0 eller NO, tycks det; men havet är bara krusat. Temp kl 0820 var 15° C enligt Stina. Det är alltså tydligt kyligare i skuggan än föregående dagar, men solen värmer skönt. - I natt har det fallit någon mm regn.

- 0845-0900 jag går sakta över området fr o m dynen och inåt, ser mig noga omkring. På Hieracium umbellatum flög en rödgumpad humla. Andra humlor icke sedda. Enstaka syrphider sedda, däribland en Eristalis tenax/pertinax.
0900-0905 en blekgumpad och en rödgumpad humla ses flyga i krokar åt olika håll helt lågt över örterna. En obestämbar insekt insekt mot V.
0904 en rödgumpad humla mot V snabbt och fint, dagens första av mig sedda migrerande ex
0905-0910 en humla mot öster! 1 + 1 blekgumpade humlor rundflygande, icke migrerande.
0910 avgång från stranden.

- - - - -

- 1115 ånyo passning på samma plats. Det är varmt i solen, grant väder, rikligt med cumuli, svag men byig vind från NO ungefär. Utmärkt sikt. Skuggtemp. mycket lägre än igår.
1120-1125 räkning: en rödgumpad humla mot V, intet annat.
1125-1130 en insekt mot V, högst sannolikt en humla
1130-1135 1 + 1 humlor, båda flyger mot öster! Denna period är det mest skugga
1135-1140 i kronologisk ordning händer följande: en humla mot öster; en blekgumpad humla lågt rundflygande; en blekgumpad humla mot V; och en humla av obestämd färg också mot V.
1140-1145 en humla mot V. - Havet är lätt krusat.
1145-1150 en humla mot öster! - Bris blåser upp från öster. En humla mot V.
1150 räkning upphör. Jag badar, granskar sedan vegetationen innanför dynen men ser bara en enda humla, en rödgumpad som flyger på Hieracium umbellatum. Jag mäter upp stranden, som har mycket välskilda vegetationsbälten. Från vatten-linjen räknat är det
(a) sand helt utan vegetation 12 - 15 meter
(b) ett bälte Atriplex, bredd 3 - 5 meter. Mycket tätt och yvigt, grant färgat i grönt-gulgrönt-gult-orange-rött. Synnerligen välavsatt, kilometerlångt lika välutbildat. Däri ringa inslag av Cakile som blommar samt enstaka Sonchus, också blommande. Men 99,5 procent Atriplex.
(c) sand med strandråg (Elymus) och litet annat, 10-15 m.
(d) dyn, vegetationstäckte fr o m denna mycket mera slutet. Hieracium umbellatum börjar på dynens krön
(e) lägre mark än dynen, ojämn, med Hier. umb. + litet Elymus + Calamagrostis arenaria m m + Corynephorus, bredd 35 - 50 m, medeltal c 45 m
(f) därinnanför skog av tall, även björk, al etc. Se skisser på särskilt blad.

FORTS

→ sid. 77.

1984-08-25 forts.

84

1220-1225 räkning: 3 humlor mot V
1225-1230 " : 1 " " V; 2 obestämbare insekter mot öster.
1230 avgång från stranden. Ett par minuter senare är jag vid
huset. Temp. är nu 17° C.

- - - - -

Kommentarer till ovanstående: observera att området mellan dynen och skogen hyser massor av *Hieracium umbellatum*, därtill även en mycket sparsammare lågvuxen *Hieracium* som jag ej ens försökt bestämma. Vidare finns där litet *Iasione*, måttligt med *Elymus* och allmänt med *Calamagrostis arenaria* och *Corynephorus canescens*.

Atriplex-arten, eller -arterna, närmast stranden utgör ett särdeles framträdande inslag. Fruktskärmarerna är småtaggiga (men taggarna är mjuka, förstås). Kan ej examineras med hjälp av Krok & Almquist's flora, 1938 års upplaga, vilket är den enda litteratur jag har tillgänglig när detta skrives.

- - - - -

Det blev alltmera molntäckt. Vinden var omkring N - NO, den ökade. Omkring kl 1330 föll några regnstänk. Temp. var då knappast 17° C.

Kl c 1430 - 1700 gjorde vi en exkursion till Ödehoburga, den skog som Bengt Olof kallar "blåkråkeskogen", med full rätt förresten eftersom den fortfarande innehåller ett antal fridlysta, sedan länge helt torra, kraftiga tallstammar med hål, i vilka blåkråkorna bodde på 40-talet och 50-talet och kanske fram tills de försvunno som häckfåglar på Fårö omkring 1962 (tror jag). Här i skogen hade Bengt Olof för några dagar sedan samlat ett ex av *Ergates faber*; det skulle användas vid filminspelning om Gotska Sandön, en film som är under arbete. Bengt Olof och Nisse Linnman figurerar i den filmen, och jag tror att Ingmar Bergman är engagerad (se även nedan).

Nyssnämnda exemplar av *Ergates* hade hållits i fångenskap och behållit liv och hälsa och nu vederbörligen filmats (inne i en skog nära Sågen på Fårö, ej på Sandön alltså). Inom parentes må nämnas att *Ergates* inte äter något i imagostadiet.

Nu skulle *Ergates* släppas där den tagits, på en trave tallved i blåkråkeskogen, i underbar skogsmark med m l m glesa, delvis mycket grova tallar. Även gamla tallstubbar och som sagt några grova torrstammar. Här hände häpnadsväckande ting. På denna trave, som även innehöll en del grova stammar av en, fann vi tio andra exemplar av *Ergates faber*. Alla var honor, de satt eller kröp alltid på tallvirke och flera av dem lade ägg i springor i stockarna. Ingen hanne sågs. Jag fann 8 av exemplaren. Ett ex var oerhört stort, tyvärr blev det ej mätt exakt eftersom det just lade ägg, men det var mycket drygt 60 mm. - På en relativt färsk tallstubbe ett stycke därifrån fann jag ännu en *Ergates*-hona!!! Alla exemplaren beskådades och beundrades, men intet togs. Bengt Olof hade många bittra ord att säga om Stig Lundberg; den förfärlige, fanatiska och humorfrie skalbaggsamlaren och hans framfart bland rariteter inom insektvärlden. Samme Stig Lundberg är - inom vissa kretsar - ansedd som naturvårdare. -

Vid vedtraven fanns även ett dött ex av *Criocephalus rusticus*; det insamlades. Stor och mäktig *Aeshna* på torrstam studerades länge. Vi letade förgäves efter den lilla carabiden *Lebia cyanopcephala*. Härvid fick jag mycket svåra smärtor i högra benet, i höften; dessutom bar högra ~~knäet~~ knäet sämre, ville "vika sig" när jag stod rak. Besvären avtog dock på kvällen, när vi återkommit till huset och avnjöt Morgon 1981 tillmiddagen.

Tillägg: (a) idag vid campingpl. 1 gök, ytterl. 3 sedda på exk. (b) 1 fiskgjuse kretsade väster om Sudersand kl 1445. (c) annars my. litet fågel: lövsångare, stenskvätta, 1 silltrut ad, starflock kom mot V på morgonen.

1984-08-26, söndag.

Fårö. Morgontemp kl 0800: 13° C. Sol, granna cumuli, men långt bort i öster och söder mycket mörka molnbankar som knappast ser ut som enbart undersidorna av cumulusmoln.

I skogen mellan huset och stranden 1 gök. Gulärleflock flyger över.

- 0820 obsar börjar på vanliga platsen. 1 skogsduva flyger förbi. Mycket svag vind, havet krusat. Skönt i solen.
- 0827 1 ung gök kommer snabbt och i lätt flykt mot V längs skogsbrynet. 2 stenskvättor på stranden, den ena flyger bort mot V över vattnet. Mot NV, rätt högt, kommer 3 silltrutar ad + 1 gråtrut ad + 1 ungtrut, art osäker. 1 ladusvala sedd
- 0833 1 blekgumpad humla flyger lågt, faller 3 ggr i svit på höga strån av Elymus nära toppen, kryper uppåt någon sekund, fortsätter till nästa strå, etc. Kurs oregelbunden och krokig, blir i stort sett m 1 m mot norr.
- 0835 1 obestämd insekt mot V, troligen en humla. 1 blekrumpad humla flyger krokigt och lågt över gräset. 1 stenskvätta lyfter ur gräset på dynen, stiger brant i krokig kurs mot V. 1 sparvhök mot V i skogskanten. I det ögonblick jag upptäcker den svänger den runt i luften ihop med en annan liten rovfågel, nästan säkert en liten falk, som jag dock bara ser sekundschnabbt, eftersom den precis dyker ned bakom trädtopparna. 1 ringduva flyger mot Ö.
- 0846 1 ladusvala ad mot V. Ytterligare minst 2 ladusvalor likaså. Alla my. lågt
- 0848 1 rödgumpad humla flyger runt, mycket lågt. Sädesärlor sedda och hörda
- 0850-0900 jag går på Hieracium-ytan. Nu är nog bara högst 5 procent av blomkorgarna fortfarande i blom. Inga flygande insekter sedda, inte heller ser jag några på blommorna. 1 tornsvala funnen av en slump, mycket högt, flyger mot V. Den kom in i synfältet när jag bekikade en silltrut.
- 0900 9 skogsduvor mot V över skogen. 1 skrattnås sedd. Väder: mest sol. De mörka molnkomplexen sjunker bort mot SO. I öster syns altocumulus-moln. 5 starrar mot V
- 0904 1 rödgumpad humla mot V! 1 Eristalis tenax/pertinax faller på sanden
- 0907 1 rödgumpad humla mot V
- 0908 1 blekgumpad " " V. 1 obestämd insekt mot Ö.
- 0909 11 starrar mot V. 1 rödgumpad humla mot V. - Oavbrutet solsken.
- 0910 1 humla mot V. 1 stenskvätta stiger uppåt reser också mot V. 1 blekgumpad humla rundflygande, i allehanda krokar
- 0915 1 sannolik humla mot V
1 " " flyger efter svängar ungefär mot NO
1 " " mot Ö. OBS att ingen av dessa 3 var en bergsäker humla. Kort därefter kommer emellertid ~~en~~ 1 humla mot Ö. Och sedan ses 1 rödgumpad humla flyga i allsköns krokar över gräset.
- 0920 jag lämnar obs-platsen. Väder: härligt, klart men med några lätta cumuli. Mycket svag vind, utmärkt sikt. Varmt i solen. Det mörka molnsystemet sjunker undan i SO-S, är nu långt borta, når nu bara ungefär 8 - 10 grader över horisonten. I öster ses lätta altocumuli som tycks stiga högre upp på himlen så sakta. Jag går tillbaka till huset. Högra benet bättre än igår, men det "bär" fortfarande dåligt. Jag måste tänka på saken hela tiden för att inte knäleden skall ge vika.

- - - - -

FORTS

- 1220 åter på plats vid stranden. En helrödbrun humla rundflygande över vegetationen på dynen.
 Väder: strålände, molnfritt, skarp sol, utmärkt sikt. Svag eller måttlig bris omkring 0, variabel i styrka och riktning, men det är ej sjöbris.
 1 blekgumpad och en annan humla ses, båda rundflygande.
 (Ordet "annan" innebär alltså att färgteckningen inte kunde ses!)
- 1225-1230 summa 3 humlor mot V. Inga andra insekter ses.
 2 ladusvalor jagar över stranden
- 1230-1235 1 humla och 1 annan insekt mot V, och 1 humla och 1 annan insekt mot Ö. ('Andra insekter' kan vara humlor men har ej kunnat bestämmas säkert)
- 1235-1240 ingen insekt mot V, men mot Ö kommer 1 blekgumpad humla och 1 annan humla!
- 1240-1250 speciellt noggranna obsar över strandzonen med Atriplex och upp till dynen. Därvid händer detta:
- 1243 1 rödgumpad humla passerar mycket lågt, förefaller vara rundflygande (vilket är min vanliga term för djur som flyger i krokig kurs och ej kan bedömas såsom varande på sträckflykt).
- 1245 1 humla mot Ö
- 1248 1 " " Ö och 1 obestämd insekt också mot Ö
- 1250 ånyo passning inom den "vanliga" sektorn. 1 helrödbrun humla mot V mycket lågt över sanden, tveksamt om den var migrerande.
- 1255 1 humla rundflygande över dynen, 1 rödgumpad humla mot V, 1 blekgumpad humla rundflygande, 1 humla mot Ö, 1 humla mot V, 1 osäker humla reser ungefär mot SO - O, 1 blekgumpad humla rundflygande, 1 rödgumpad humla mot V, 1 humla mot Ö, 1 humla mot V
- 1300 1 stor gul insekt mot V, kanske en stor geting. 1 humla mot V, 1 blekgumpad humla mot V, 1 humla mot V, 1 humla mot V.
 Ett par minuter mindre noggrann passning, därvid sågs 1 eller 2 humlor flyga åt V och lika många åt Ö.
- 1310 1 humla mot V. 1 annan insekt mot V, var ej humla. Därefter 1 + 1 + 1 humlor, alla mot Ö (!!)
- 1315 1 blekgumpad humla rundflygande över sanden, höjd 2 decimeter. 1 humla mot Ö
- 1320 1 insekt mot Ö. OBS: viss försiktighet bör iakttagas vid bedömningen av insekter som flyger österut. Somliga av dem kan snarare vara rundflygande; de flyger delvis mycket lågt, kanske håller de sig i lä av dynen. Jag tror att vinden är ungefär NO, vilket skulle stämma med att de håller sig i lä.
 1 rödgumpad humla rundflygande ytterst lågt över sand och gräs.
 1 stor syrphid står i luften bredvid mig, den är stor som Eristalis tenax men ej så klumpig, se skiss av bakkroppen:
 1 insekt mot V. 1 humla mot Ö.
- 1325 1 humla mot Ö, 1 humla rundflygande; 1 insekt mot Ö, denna är ej humla. 1 humla mot Ö.
 1 humla mot V. 1 blekgumpad humla mot Ö. 1 insekt mot Ö, är ej humla. 1 humla mot V.
- 1330 1 humla mot Ö, 1 något osäker humla mot V, 1 humla rundflygande, 1 humla mot Ö
- 1335 1 eller 2 humlor rundflygande. 1 insekt mot Ö. 1 blekgumpad humla mot V, rak kurs, sågs på långt håll.
- 1340 räkning upphör. Obsar fortsätter kortvarigt (men intet antecknat)
- 1400 temp. vid huset är 15° C.
- Därefter måltid och en stunds vila. Sedan biltur till Skär och sågen; se nästa sida.

Bengt Olof ville göra en rundtur på e m. Vi tänkte först på Holmudden, men bl a med hänsyn till mitt dåliga ben beslöt vi istället att fara till Skärsände. Start 1515, vi for direkt dit. Sol, måttlig vind, rätt kyligt. Ovanligt fågelfattigt därute; nästan ingenting utom några tiotal skrattmåsar och några kråkor, och naturligtvis spridda trutar på avstånd. En trevlig sak fanns emellertid: en lärkfalk juv, synnerligen orädd, vilket gjorde att jag granskade den extra noga - beteendet tydde först på aftonfalk. Men det var lärkfalk. Den satt 25 minuter i talltopp, ropade ett par ggr. Översida mörk med tydliga ljusare fjäderkanter, snarast rostgula till färgen; undersida ljus med mycket kraftiga och tätt stående längsfläckar eller -strimmor. Huvud ljust, mycket väl avsatt, men den ljusa färgen var rostgul. Panna ej ljus. Nackfläck stor, ljust rostfärgad, delad av ett klart avsatt rätt smalt längsstreck, så att nacken, när den vändes mot oss, tedde sig som ett huvud med två stora ljusa ögon, se skiss som är högst approximativ och grov.

Hjassa mörkgrå med svagt brunaktigt anflog åtminstone i viss belysning. Stjært avgjort kort, och vingar mycket spetsiga. Utmärkt observation.

Från Skärsände for vi vägen ner mot Holmudden. Här i skogen längs vägen rikligt med det fina och resliga gräset Calamagrostis epigejos.

Svängde västerut och stannade vid sågen (numera nedlagd, men fortfarande en del stora sågspånshögar, diverse virke etc.). Vände på en bräda på sågspånet. Här ett praktfullt, ovanligt stort ex av Prionus coriarius, vidare många ex av Uloma sp (enligt Bengt Olof inte culinaris utan perroudi, med reservation för stavningen). Fann också en liten fin Elaterid, som jag aldrig sett förr, BOL bestämde den vid hemkomsten till Cardiophorus ruficollis. Vi tog också här 4 ex av ~~flora~~ rödgumpade humlor, de flög på Centaurea scabiosa. Möjligen var det mer än en art; ett ex såg avvikande ut.

Tillägg: i dike vid Lassor (ungefär) sågs blommande Ranunculus lingua, jag tror det är enda lokalen på Fårö.

1715-1745 ånyo passning på vanliga platsen. Väder: utmärkt sikt, delvis - och mest - skugga av höga moln, men delvis ljuvlig kvällssol. Havet krusat på gränsen till spegelblankt. Några ladusvalor rundflygande över strandzonen. En kentsk tärna ad och en dito juv utanför stranden. Några måsar. 1 tornsvala flyger mot Ö.

En liten mygga svärmar glest och mycket lågt över gräset, ses dock i stort antal. För övrigt ej en enda flygande insekt sedd trots utmärkta obs-möjligheter.

1800 skuggtemperatur nu 14° C.

På kvällen efter mörkrets inbrott delvis regn, och en gång på efternatten eller tidiga morgonen vaknade jag också och hörde att det regnade.

(88)

1984-08-27, måndag.

Fårö. Kl 0800 delvis blå himmel. Kl 0920 mest grått, temp. 13° C. Jag går ner till stranden, vanliga platsen, vistas där 0930-1100, gör noggranna observationer. Inte en enda insekt sågs flyga mot V eller Ö. Väder: skuggigt, rätt kallt, men mycket skönt när solen kom fram, vilket hände kortvarigt ett par ggr. Jag såg summa 7 humlor, därav 3 blekgumpade, som flög lågt över området med Hieracium umbellatum etc innanför dynen, rundflygande, stannade upp sekundlångt vid toppar av höga Elymus-strån men fortsatte genast sin färd. Togs ej trots försök. Vidare 3 rödgumpade varav 2 satt på marken och 1 på Hieracium, den flög ej; fångades. Slutligen var 1 ex av den helröda (egentligen täml. ~~svart~~ blekt rödbruna) arten, den satt på Hieracium, fångades.

På hemvandring från stranden fann jag på ett par kvadratmeters yta av rätt tilltrampad gräsmark 4 rödgumpade humlor, alla levande, men de verkade föga pigga, flög ej, man kunde snarast tro att de var döende, alla dessa togs.

Vid stranden tog jag dessutom en stor blomfluga på en blommande Sonchus i Atriplex-bältet, den enda Sonchus jag såg på en 400-500 m lång sträcka. Andra blomflugor sågs i ett fåtal ex, däribland Eristalis tenax/pertinax. En enda odonat sågs också, den flög lågt.

Jag avpatrullerade vattenkanten c 500 m sträcka men fann ej minsta spår av ilanddrivna eller andra insekter.

Det lilla gräset, som växer tillsammans med Hieracium umbellatum + Elymus arenarius + Calamagrostis arenaria + Carex arenaria, heter Corynephorus canescens. Dessa arter utgör dominerande element i zonen fr o m dynen in till skogsbrynet. I samma zon även Honckenya, mossor, lavar, andra gräs etc.

OBS: absolut ingen flyttning av insekter nu. OBS även de olika humlearternas beteende.

.

Vädret blev soligt med både lätta och tyngre cumuli, men mest klart. Jag vilade åågon timme på mitt rum. Vid lunchen rapporterade Stina att hon sett humlor vid stranden. Jag gick därför ditner igen:

1400 obsar börjar på vanliga platsen

1400-1405 ses 2 rödgumpade och en "annan" (d v s till färgen ej bestämd humla flyga mot V, samt 1 rödgumpad och 2 andra humlor flyga mot Ö! Dessutom 1 obestämd insekt mot Ö och 1 humla i avvikande riktning, ungefär mot N (vilket givetvis kan vara tillfälligt), och slutligen 1 rödgumpad humla rundflygande lågt över ~~den~~ vegetationen.

1405-1410 2 humlor mot V, 1 humla mot Ö. Dessutom ~~flera~~ 5 andra insekter mot V och minst 7 sådana mot Ö, men jag noterade särskilt att dessa andra insekter nästan säkert var humlor, även om bestämningarna inte var bergsäkra.

1410-1415 summa 9 humlor mot V, därav minst 2 rödgumpade; och 4 humlor mot Ö. Dessutom sågs 1 rundflygande humla av obestämd färg, 1 helrödbrun humla flygande runt på Hieracium, och 1 blekgumpad på Hieracium.

1415-1420 summa ~~flera~~ 10 humlor mot V, därav minst 3 rödgumpade, troligen mycket flera; och summa 7 humlor mot Ö varav 1 blekgumpad. Dessutom 2 rundflygande humlor varav 1 blekgumpad; slutligen 1 helrödbrun fångad på Hieracium.

1420-1425 summa 10 humlor mot V varav minst 3 men troligen 6-7 rödgumpade, och en helrödbrun som flög lågt. Under samma period flög 2 humlor mot Ö. OBS hur få helrödbruna som setts på m 1 m tydlig migration. (Se även nedan efter kl 1430!).

1425-1430 summa 4 humlor mot V och 3 mot Ö. Därtill 1 blekgumpad som flög på Hieracium, den fångades.

1430 se nästa sida

FORTS

1984-08-27 forts.

(89)

- 1430 räkning upphör. OBS: vissa ex alltifrån kl 1400 har flugit mer eller mindre "sökande"; därför försiktighet vid bedömningen. Redan relationen i antal mellan väst- och östflygande visar, förmodligen entydigt, att någon klar migration nu ej kan vara igång. - Jag går sakta mellan dynen och skogen och ser på insektlivet. Finner 2 eller 3 rödgumpade humlor ~~humlor~~ och 2 helrödbruna(, alla) på Hieracium, tar något ex (exaktare ej angivet), tar även en fluga som en stor stekel tagit och bedövat; stekeln, som ytligt liknade en sandstekel, sågs för sent och hann undan men släppte sitt byte. Jag ser också mycket få humlor flyga åt väster och åt öster; de få som ses är åtminstone mest rödgumpade.
- Väder: fint men svalt, omväxlande sol och skugga, nästan vindstilla: havet är lätt krusat.
- 1500-1505 ny räkning. Mot V flyger 2 humlor varav 1 rödgumpad, och mot Ö flyger 3 humlor.
- 1505-1510 ingen humla mot V men 3 mot Ö. En liten dipter svärmar lågt och flest över strandgräset.
- 1510 räkning upphör
- 1510-1540 jag går ny sväng över området mellan dynen och skogen, ser 3-4 rödgumpade och 3 helrödbruna humlor, alla flyger på Hieracium. Inga andra humlor sedda. Ser även några odonater, någon pärlemorfjäril, någon stekel, blomfluga. Samlar ett par insekter.
- 1545 hem till huset. Vilar, sover en stund, gör mig sedan redo att tillsammans med Bengt Olof och Stina fara till Werner Larsson.
- - - - -

Omkring kl 1800, när vi var på väg till Werner, sågs en kungsörn sitta i en torrtall rätt nära vägen; den satt i mycket "heraldisk pose. Vi stannade naturligtvis. Örnen, som var en ad, lyfte inom kort och flög över vägen framför oss. Mycket kul; Bengt Olof har många gånger talat om att vi till hösten eller vintern borde fara ut tillsammans i Skåne för att se på örn. Och nu fick vi en här!

Kvällen hos Werner Larsson på Langhammars blev oförgätlig. Han bor tillsammans med en äldre dam, som är änka efter den naturintresserade Arvid Olsson. De hade dukat middagen ute i det fria. Jättefint, rökta gotlandsflundror som fiskats alldeles utanför Werners gård, besk och skepparbrännvin, lax, vitt vin, härlig stämning, som det brukar bli när Werner är med. Efter maten kaffe med dopp inomhus, ty det hade blivit rätt kyligt på kvällen.

Vi kom hem omkring kl 2230. Jag hade mycket ont i högra höften på natten, däremot inte i knäet, som dock bevisligen fungerar sämre än förut.

1984-08-28, tisdag.

- Fårö. Kl 0800 mulet. Kl 0900 mulet men sakta lättande, temp 17° C.
- 0925 jag går ner till stranden, vanliga platsen. Väder: delvis mattblå himmel, men mest grått. Solen syns blek, svagt bländande. Vitt dis, men sikten är dock c 5 km. Svag S eller SV vind.
- 0930-0935 räknar humlor. Mot V flyger summa 13 varav 2 rödgumpade och 1 blekgumpad. Mot Ö flyger en humla.
- 0935-0940 mot V flyger 7 humlor varav 3 rödgumpade, 1 blekgumpad och 1 helrödbrun och (alltså) 2 av osäker färg. Dessutom 2 obestämda insekter mot V. ~~Humlor~~ Mot Ö flyger en humla. Särskilt noterat, att under perioden 0930-0940 var nästan säkert de flesta till färgen icke angivna humlorna i realiteten rödgumpade.
- 0940-0945 mot V flög 9 humlor varav 1 blekgumpad. Mot Ö flög 2 humlor. Dessutom en nästan säker humla ut mot SO över havet. Vidare sågs 2 rundflygande humlor varav 1 blekgumpad.

FORTS

- 0945-0950 mot V flyger 8 humlor varav 5 rödgumpade och 1 blekgumpad! Mot Ö flyger 1 humla. Dessutom kommer en humla med riktning (ungefär) mot S, ut över havet, starkt stigande.
- 0950-0955 mot V flyger 8 humlor, mot Ö 1. Dessutom ses 1 rundflygande humla och 1 humla på Hieracium, och jag ser 1 blekgumpad humla fälla på marken. - Väder: det klarnar knappast mera; det är ljumt och disigt.
- 0955-1000 mot V kommer 4 humlor varav 1 rödgumpad och 1 blekgumpad. Dessutom 2 osäkert bestämda insekter mot V. Mot Ö kommer 2 humlor. En rundflygande humla också sedd.
- 1000-1005 mot V kommer 9 humlor varav 3 rödgumpade. Mot Ö kommer en humla. Dessutom ses 1 rödgumpad och ett par andra humlor rundflygande
- 1005-1010 mot V kommer 21 humlor (!!), därav 2 rödgumpade, 1 blekgumpad och 1 helrödbrun. Mot Ö kommer en humla!
- 1010-1015 mot V kommer 14 humlor varav 1 blekgumpad. Mot Ö kommer 2 humlor varav 1 rödgumpad. Rundflygande humlor ses 5 stycken, varav 2 rödgumpade och 1 blekgumpad.
- 1015-1020 mot V kommer 8 humlor varav 1 blekgumpad; åt samma håll flyger 1 odonat och 1 obestämd insekt. Ingen insekt sedd flyga österut. Rundflygande humlor däremot flera ex, varav en mycket stor, säkert större än någon jag hittills sett på Fårö.
- 1020-1025 mot V flyger 10 humlor och 2 obestämda insekter. Mot Ö flyger 3 humlor. Rundflygande ses 3 - 4 ex varav 1 helrödbrun.
- 1025-1030 mot V flyger 12 humlor varav 1 rödgumpad och 2 blekgumpade. Dessutom 1 obestämd insekt. Mot Ö flyger summa 2 humlor.
- 1030-1045 räkning upphör. Jag går och tittar på vegetationen som vanligt, ser humlor av alla tre färgtyperna men bara 8-9 ex allt som allt. Av andra insekter ses Eristalis, några fjärilar, några staphylinider m m. Humleflyttning fortsätter.
- 1045-1125 kvar vid stranden, delvis i sällskap med Bengt Olof och Stina. Sitter mest i vilstol, som de ädla människovännerna tagit med sig för min räkning. Väder: mest sol; diffust ljus som är mycket ansträngande för ögonen. Humleflyttning fortsätter hela tiden.
- 1120 det blir skugga av stort moln
- 1127 " " sol igen, och varmt
- 1130-1135 ny räkning. Mot V kommer 12 humlor varav 2 blekgumpade och 3 rödgumpade; en av de sistnämnda flög dock ovanligt lågt och gjorde ett "mindre övertygande intryck". Vidare flyger 1 obestämdinsekt mot V. Mot Ö flyger 4 humlor varav dock en mycket lågflygande och som den nyssnämnda "mindre övertygande" i beteendet.
- 1135-1140 mot V flyger 6 humlor varav 1 rödgumpad och 2 blekgumpade. 2 andra insekter, som också flyger mot V, är troligen humlor. Mot Ö kommer en humla. Rätt många rundflygande humlor ses, c 6 - 8 ex.
- 1139 det blir skugga
- 1140-1145 mot V kommer 7 humlor varav 1 blekgumpad, vidare åt samma håll 1 obestämd insekt. Mot Ö kommer en humla. Bengt Olof ser en "helljus" humla passera (troligen den art som jag brukar kalla helröd eller helrödbrun. GR).
- 1145 räkningen avbrytes. Vi går upp till huset. Har länge sett att Carex arenaria runt huset är svårt angripen av sot-svampar. Letar efter skalbaggar (nitidulider, tror jag) av släktet Phalacrus, som just lever på sådana Carex-ax, och finner många exemplar, men alltid bara ett ex på varje ax!!

1230-1415 rundtur till kusten väster om Sudersand fram till Mölnorviken, därefter till Lutterhorn. Massor av trevliga växter: stora bestånd av Crambe maritima, Isatis tinctoria m fl. På återvägen, mellan Friggårds och Gasemora, upptäcktes en kungsörn kretsande söder om vägen. Stopp och mycket långvarigt studium. Det var en fin ad, kanske samma som vi såg igår. Mycket förnämliga obsar, örnen kretsade, kom nära, stod mot den mycket svaga m l m nordliga vinden med vingarna nästan stillhållna, bara svagt "vibrerande", samtidigt med stjärten maximalt utbredd och mycket starkt nedhållen. Spånade ner på marken, sänkte sig brant, stannade upp - och föll ner bland låga enbuskar och försvann. Kom dock upp utan byte. Flög norrut, följdes; då upptäckte jag en annan örn i samma synfält men mycket längre bort! Befanns vara en kungsörn juv, som också kom närmare och lät se sig fint. Men örnarna slöt sig aldrig tillsammans, säkert var avståndet mellan dem aldrig under 500 - 800 m!

1600 är jag åter på plats vid stranden. Väder: sikt klar, vind svag - mycket svag, havet krusat. Rätt varmt, blå himmel med cumuli, sol-sken delvis svagt. Vindriktning osäker, kanske SV.

1605 räknar humlor. Mot V kommer 6 ex varav 1 rödgumpad. Mot Ö ett ex.

1610 " " " V " 3 ex, mot Ö intet ex, mot S ett ex.

1615 " " " V " 2 ex, mot Ö intet ex.

1620 " " " V " 4 ex varav 1 rödgumpad. Mot Ö kommer intet ex. Mot S eller SV kommer ett ex; det föreföll att komma ungefär norrifrån, svängde snett åt höger och fortsatte ut över havet snarast mot SV.

1625 räkning upphör. Under hela perioden 1605-1625 har jag bara sett en eller högst 2 rundflygande humlor över vegetationen.

1630 är temperaturen 18° C.

1800 var vi bjudna på middag hos familjen Arne Karlsson, de bor i Sudersand nästan rakt över vägen från Bengt Olofs hus räknat. Arne K är fotograf, som bl a samarbetar med Ingmar Bergman; han håller f n på med en film om Gotska Sandön, där Bengt Olof och Nils Linnman medverkar. Vi fick se de färdiga bitarna av denna film. Härliga bilder av orkidéer m fl blommor på ön, även fina bilder av Ergates faber, Tragosoma depsarium, och ett samtal mellan BO och Linnman. Filmen är inte på långt när färdig; nästan inga landskapsbilder fanns, och föga eller intet från andra årstider än sommaren. Det sades uttryckligen att avsikten är att också ta vinterbilder m m. Med på bjudningen var, förutom värden, hans fru Britt, parets två pojkar, Arnes mamma, BO, Stina och jag. Mycket vänlig och hjärtlig stämning, behagliga människor, roliga samtal.

Tillägg: (a) idag omkring kl 1200 kom en flock på minst 8 korsnåbbar mot V över huset, mycket snabbt och med ivriga läten. Art ej helt klar. Bengt Olof anser att den större arten är den som finns här normalt, eftersom tallen dominerar så starkt, och det må vara rimligt. Men korsnåbbar av alla sorter rör sig ju över stora områden, ofta invasionsartat.

(b) en sorgmantel Vanessa antiopa studerades idag vid huset. Satt på gräset på en stig, en stackmyra kom dit, bet sig uppenbart fast, ty fjärilen fladdrade men kunde inte flyga upp; jag tog den, varvid myran försvann. Fjärilen satt sedan minst 25 minuter på hustaket.

1984-08-29, onsdag.

(92)

Aterresa från Fårö. Bengt Olof och Stina körde mig till Visby flygfält. Vi satt där i sällskap tills jag bordade Norrköpingsplanet, som avgick 1115. Sedan fortsatte de ~~ner~~ ner till mellersta Gotland för att studera en del kyrkor och naturområden.

Det har verkligen varit en alldeles härlig vecka på Fårö. Vi trivs så väl tillsammans, ja, jag känner förvisso en stor tillgivenhet till Bengt Olof. Så har det varit i många år; och jag vet att han känner ~~det~~ på samma sätt gentemot mig.

Planet kom till Norrköping snabbare än jag trott; piloten tillkännagav att den beräknade flygtiden skulle bli 38 minuter. I Norrköping fanns linjebil tillreds, och tillsammans med 3 andra passagerare fick jag snabb skjuts till järnvägsstationen, hann här handla en sittplatsbiljett till ett tåg som skulle avgått mot Lund kl 1212 men som var ett par minuter försenat; ~~och~~ det kom in samtidigt med att jag kom till plattformen. Var därför i Lund redan c 1645!

Ursprungligen var det min plan att från Fårö fara hem via Stockholm men besvären med högra benet gjorde alla sådana tankar inaktuella.

20

1984-09-01, lördag.

93

Rundtur med Lena 1040-1655. Vi for till vanliga platsen vid Krankesjön, men jag gick inte upp i tornet på grund av mitt onda ben. Säkert första gången jag besökte lokalen utan att stiga upp i tornet. Idag blev det föga fågelobsar här, däremot lade vi mycket tid på att plocka björnbär, med bättre resultat än jag väntat: c 5 liter. Fortsatte sedan via ~~Vombsjöns~~ Vombsjöns N sida, där vi fikade på Sjögården; därifrån förbi Övedskloster - Vombsjöns Ö sida; stopp vid SO-hörnet, som åtminstone förr kallades "Eskebeskan". Sedan genom furet och över Vombs ängar till Silvåkra - Tvedöra - S Sandby - Lund. Även på utvägen, efter besöket vid Krankesjön, korsade vi Vombs ängar, fortsatte alltså sedan upp längs Vombsjöns V sida. Artlista:

skäggdopping Vombsj många
men låg oftast glest
storskarv Vombsj 8 ex på
fiskepålar
grågås Kr s h, tydl. allmän
gräsand: kom till Kr från Ö
kl c 1200-1220 i flera
glesa flockar, säkert
150 ex. Ej s Vombsj!
fiskgjuse: 1 över Kr. 1 ex
kom till Vombsj. från N,
senare 1 över Vombsjön,
högt, störtade ner - men
inte i vattnet utan tog
fisk från havstrut ad
som låg på vattnet! Fisk
uppenbart död. Truten
flydde men återkom strax
och förföljde gjusen som
dock ej lät skrämma sig.
Truten avvek. - Slutl.
1 gjuse även över Bysjön.
glada: 1 Sjögården, 1 Svan-
sjö, 1-2 Öved, 2 Eske-
beskan, 1-2 Bysjön(!).
sparvhök 1 Ivans backe
ormvråk 2-3 Kr Ö sida, trol.
juv. 1 Eskebeskan
obestämd vråk: 1 ex mot S
vid Öved, rätt högt.
brun kärrhök 1 juv Kr
blå kärrhök: 1 hanne ad
Vombs ängar, lågt, fäll-
de, satt 20 minuter, upp-
igen. 1 hona ad Harde-
berga på hemvägen, lågt
mot V. Mycket fina obsar.
Märkligt med 2 ad så
tidigt.
tornfalk 1 nära Harlösa
vipa bara en flock c 500 ex
nära Vikens gård, upp-
skrämd.
ljungpipare: i sistn. flock
uppenbart en separat
flock på c 25-30, ev
mycket flera.

skrattnås stora flr
fiskmås ett par pl.
gråtrut: några Vomb-
sjön
havstrut: 2 ad på
Vombsj. utanför
Eskebeskan; ännu
1 ad kom från Ö.
Även 1 juv i sjön.
Se också fiskgjuse
fisk/silvertärna:
~~1~~ 1 ex kom från Ö
vid Kr
ringduva: flerstä-
des allmän, bl a
Vombs ängar, i
små glesa flr
skogsduva 1 s Vomb
tornsvala: 3 ex Kr,
de kom från Ö
ladusvala täml. allm.
backsvala påfallan-
de allm., flög
mot V; flera rel.
täta flr, bl a
över Vombsjön
gulärla s Vombs ä
lövsångare s
mesar hörda fler-
städes men ej stu-
derade
bofink: en stor sam-
lad flock på c
150-200 ex lyfte
i allén vid Öveds-
kloster. Kort där-
efter ännu en väl
samlad flock på c
50-75 ex. Inte
ofta man ser så
välsamlade flr så
tidigt.
gråsparv sedd i rätt
många ex Harlösa
stare: på Vombs ä
måttligt antal
bland kreatur men
sedd även annor-
städes. Inga
stora flockar!

skata sedd flera
ställena, bl a i
Vombs by flera ex
kaja sedd
råka: bl a stor ~~flock~~
flock på nyplöjt
fält nära Öved;
de var konc. till
viss del av fältet
som hade ljusare
jord; jag tror
jorden var sandi-
gare där (motsv.
ses nära Silvåkra,
t ex mellan allén
och Krankesjön.
GR).
kråka tämligen allm.
svartfågelflockar:
stora sådana flr
på c 200 - 300 ex
per flock sedda
på några ställen.

Björnbärssnären
nära stugan/tornet
och vid Ivans backe
och längre uppåt Har-
lösa längs f d järn-
vägen var visserli-
gen redan utnyttja-
de men hyste mer
bär än jag trott.
Bärtillgång måttlig
Stolt fjällskivling
några ex, annan
svamp rätt bra.

Fiskgjusens anfall
mot havstruten var
mycket kul att se.
Sågs från början
till slut. Gjusen
sänkte sig brant,
stannade upp innan
den gjorde sin
sista störtning ner
på truten.

Väder: bra. Inga anteckningar, men mest sol, god sikt, vind så pass
frisk att obsar över sjöarna var svåra på håll.

(94)
1984-09-06, torsdag.

Efter ett par dagars busväder med mycket regn blev det idag blixtrande klart. Morgonen molnfri, bara +4° C ungefär kl 0700! Jag blev röntgad på Lasarettet 0730-0950, gick sedan till Ekologihuset och renskrev dagböcker från år 1974 ett par timmar. Gick hem 1400-1430: fortfarande härligt väder, djupblå himmel med små och m 1 m sparsamma cumuli. På hemvägen flitig spaning efter högflygare, men bara ett ex upptäcktes, det var en häger som kretsade över staden, höjd knappt över 400-500 m. Senare gjorde jag flitiga obsar från tomten fram till c 1600, visserligen med flera avbrott, men såg alldeles märkvärdigt litet: summa en mycket högt kretsande rovfågel, som sannolikt var en sparvhök.

Kl 1650 kastade jag en blick på himlen, den var klar och grann och nu nästan molnfri. Fann av en slump en liten liten svart fläck, som strax försvann men blev synlig på nytt. I kikaren upplöstes den och befanns bestå av 4 tranor som kretsade på absolut enorm höjd i söder, jag tror 1500 m eller mer. När de samtidigt svängde så att de sågs "från kanten" var de helt osynliga för obehärdat öga och endast med möda att se 1 kikare. Lena kom och lyckades få in dem. De kretsade länge, tycktes sedan glida mot SO eller SSO.

Senare på kvällen, men före solnedgången, 1 sparvhök över trädgården, förföljd av ett par skator. Höken såg stor ut, men vingslagen var precis som hos sparvhök.

På kvällen i rätt djup skymning gick jag ut ett slag: ~~flöglösa~~ gulärlovs flög lockande över, och en liten flock grönsiskor kom snabbt mot N. Båda arter både hördes och syntes.

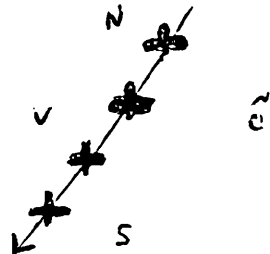
1984-09-07, fredag.

Var hos dr Björkelund på morgonen och fick veta att mina besvär med högra benet säkerligen har sitt ursprung i korsryggen, där "diskarna" mellan kotorna är plattade med medföljande ossifikationer i kotornas kanter. Operation bedömdes som helt onödig; besvären borde avhjälpas med en korsett, och fortsatt minskning av vikten ner till 78 kg vore utmärkt. (Jag har på 2 månader minskat från 88,5 till 82,5 kg).

Denna dag också mycket vacker, sol, cumulusmoln som först var sparsamma, men framåt kl 1430 blev de nästan sammanhängande och orsakade långvarig skugga. Dock lättande på nytt före kl 1600.

Var på Ekologihuset kl 1100-1330. Gick hem 1330-1410 i fint väder men såg inte en enda kretsare, säkerligen på grund av att vinden var 0 eller NO, måttlig. Såg däremot att en del svalor flög glest och lågt mot vinden, alltså mot NO ungefär. Aldrig i flockar, men ibland 4-5-6 ex med några tiotal meters avstånd. Alltid lågt, ofta så att de måste höja sig för att komma över villataken! Säkerligen ett ändå målsenligt beteende att flyga mot vinden sådana här dagar; de bör ju "möta" mycket fler insekter på det sättet. Fast då får de förstås acceptera att de kommer åt fel håll, nu när tiden är inne för dem att resa söderut.

Hemma på tomten på Tenorgränd flitiga obsar 1425-1515, helt oavbrutna 1440-1515! ~~flöglösa~~ OBS väder, se ovan. Trots mycket noggranna obsar såg jag bara en ormvråk, den kom kl 1445 med kurs ungefär mot S - SSV och drev mycket tydligt sidlänges i vinden, se skiss här. Höjd bara c 150 m. Därutöver en mycket högflygande ungtrut mot S kl 1452 och en på måttlig höjd kretsande ungtrut kl 1505. Men svalor fortsatte! Glest och med uppehåll, men ideligen kom de mot NO, alla lågt eller mycket lågt, säkert såg jag 50 ex på en halvtimme. Mycket instruktivt. En enda tornsvala kom också mot NO, höjd dock c 25-30 meter, stigande till c 50 m. Av svalor mest ladu varav många juv, men back sågs, och troligen även hus. Jag minns att detta beteende hos svalor diskuterades redan 1947 när jag vistades en hel del vid Ottenby på hösten.

Tillägg: en grå flugsnapp på TV-antennen på Grannhuset (Oxelius) på kvällen. Mycket sällan sedd i ~~trädgården~~ trädgården med omgivn., trol. eftersom inga träd högre än c 5 m finns där.

1984-09-08, lördag.

(95)

Skulle tala in ett program i Malmö Lokalradio: direktsändning från Falsterbo kl 0700-0800. Ledare Urban Emanuelsson, deltagare Anders Larsson, som numera är byrådirektör på Naturvårdsenheten på Länsstyrelsen i Malmö, och jag. Ämne: fågelsträcket över Falsterbo, men också områdets geologi, växtlighet, kulturhistoria, befintliga naturreservat och deras betydelse för rekreation, forskning ~~om naturvård~~ etc. Urban hämtade mig, det skulle skett 0530 men han kom 0555; sedan hämtades Anders Larsson, sedan till Falsterbo, där vi körde ut till fyren, med vederbörligt tillstånd. Där väntade en mycket trevlig ung man som jag tror hette Hallsjö; han var Radions tekniker. Ankomst Falsterbo fyr 0645.

Det hade varit regn på natten p g av ett lågtryck från Polen; även på nedresan regn och usel sikt. Men i Falsterbo intet regn, det var grått och rätt mörkt men milt, ~~men~~ mycket svag vind och betydligt bättre sikt än vi vågat hoppas. Vi gick under samtal från fyren till Nabben c 0700-0715, sedan på Nabben en stund, sedan sakta återtag under fortsatt samtal c 0735-0800. Sändningen avlöpte väl enligt besked från teknikern. Håkan Lindskog skötte obsandet på Nabben. Där var nog c 60-70 personer när vi kom ditner, och fler kom undan för undan, men en del gick också därifrån.

Det var en rätt intressant morgon. Oerhörda mängder av storskarv, säkert såg jag 1200-1500 ex. Mycket bra andsträck, särskilt blåsand i fina flockar, ~~men~~ även ejder, flera rätt stora krickflockar, etc. En flock på c 60 strandskator. På Måkläppen, som ändrat form och storlek mycket kraftigt sedan jag var här sist, och som också blivit av med nästan hela sin vegetation, stod bl a grågäss, säkert 200 ex. Småfågel: mycket rastande gulärlor men inte mycket sträckande. Svalor blev så småningom allmänna, flög delvis högt som de brukar göra vid lugnt väder, fångade säkerligen chironomider vilka flög allmänt över oss och högst sannolikt även högre upp. Sparvhök först mycket få (gäller från 0645 p då vi kom ner), senare ofta sedd, ofta jagande, rätt ofta vändande. Stenfalk 1 passerande mycket fint, jag observerade att Håkan Lindskog bestämde den rätt men flera andra bestämde den till sparvhök, delvis säkerligen emedan de upptäckte den först när den passerat och de därför bara såg ~~den~~ den bakifrån. Strö-ex av flera vadare, och jag såg 4 + 4 + 2 enkelbeckasiner sträcka ut, alla rätt högt. En fiskmåls juv väckte uppseende: den kom alldeles fram till folk fällde ett par meter bort, lät ideligen höra sitt tiggeriläte, rörde sig på en halv meters avstånd från grupperna av folk som stod på Nabben. Efter 0800, när vi stod och samtalade vid fyren, kom den dit, fällde hos tre halvvuxna pojkar, tiggde flitigt, gick fram till dem, bet i deras skoremmar och reagerade inte det minsta för folk överhuvudtaget. En pojke fångade en blomfluga (och han sade att det var en blomfluga), dödade den, lade den på spetsen på sin stövel - och måsen gick fram och tog den genast!

Vi stod kvar nära fyren till c 0900, for sedan ut till Ljungen och stannade vid den ~~vanliga~~ vanliga kurvan, där observatörerna brukar stanna. Vädret var likadant: torrt och rätt behagligt, men fortfarande helt mulet, och absolut inga chanser för rikligt uppträdande av rovfågel, såvida det inte klarnade. Vi såg 2 tornfalkar och en - säger en - passerande bivråk, nästan säkert en juv, som ~~flög~~ flög lågt mot V. Föga annat. Vi gick ut c 500 m på Ljungen, såg på Gentiana pneumonanthe, på uppväxten av massor av små björkplantor (som är ett stort bekymmer ur naturvårdssynpunkt), såg också med intresse på porsen, om vilken Urban E berättade att det är en ~~ras~~ ras, kustpors, som är mycket sällsynt numera i Sverige och praktiskt taget utrotad i Danmark. Detta har jag inte haft en aning om förut. Diskuterade Ljungen och dess problem. For härifrån c 1020, genaste vägen till Lund. Mycket trevlig och givande morgon, men mina ben gjorde sämre tjänst än vanligt, och jag var väldigt sömnig vid ankomsten till Lund c 1110. Efter en lätt måltid lade jag mig och sov c 1200-1430. - Artlista se nästa sida, där uppgifterna härovan i regel inte upprepas.

FORTS

Falsterbo. Artlista med kommentarer. OBS att kommentarerna som givits på föregående sida icke upprepas här.

storskarv. Redan vid vår ankomst och sedan fram till åtm. 0730 eller längre passerade en mäk-
tig ström av skarv förbi Nabben. De kom i flockar på 10, 20, 50 eller fler; ofta flera flockar så nära varandra att det tedde sig som ett m l m oavbrutet band. Säkert såg jag 1000 skarvar passera så. Håkan Lindskog, som skötte obsarha på Nabben, angav siffran "omkring 1500" när jag kortvarigt talade med honom c kl 0730. Men skarvarnas kurs var anmärkningsvärd: de föreföll komma ungefär från SO, och med största tydlighet reste de icke västerut utan upp mot norr i Öresund. Möjligen kan de ha suttit på östliga revlarna av Måkläppen (som förändrats my. starkt sedan mitt sista besök här); men de kan ha kommit längre ifrån.

Innan vi lämnade fyren, d v s omkring kl 0840-0900, sågs flera södergående flockar av skarv. Både detta och den o-
nämnda riktningen norrut på morgonen gör att jag bedömer skarvarnas rörelse som plats-
växling snarare än flyttning.
häger: 1 + 2 utsträckande sedda, låg höjd, den ensamma fågeln alldeles längs vattnet
grågås: på Måkläppen stod minst 150-200 ex (kan ha varit fler). Många, kanske de flesta, flög bort mot V eller NV när vi var på Nabben

knölsvan: bara enstaka ad sedda gravand: enstaka på revlar eller förbiflygande. Trol. bara juv.

gräsand: på revel utanför Nabben ett tiotal. Inga flockar passerade på sträck

kricka: bra sträck, flera flockar på c 15 - 35 ex sedda. Något enstaka ex även i bläsand-flockarna

bläsand: utmärkt sträck, många flockar, och oftast betydligt större än jag minns från tidigare år. Ofta 25-50 ex/flock. Och flockarna kom tätt. Andel hannar ad avsevärd, kanske 25-30 procent, men ej noga studerat.

stjärtand: själv såg jag bara ett ex i stor bläsandflock

knipa: hanne och hona kom söderut utanför stranden; skiss:
Tidigt!

ejder: sträckte också rätt bra. I åtm. ett par flockar mycket hög andel gudingar, en flock bestod m l m helt av sådana, kanske 30 ex.

bivråk: ett enda ex sågs lågt flyga mot VSV över Ljungen. Nästan säker juv.

OBS: detta var dagens enda vråk. Ingen enda vråk hade visat sig vid Nabben när vi gick därifrån (eller Fyren) c 0900.

sparvhök: glest på Nabben och golfbanan men sågs ofta. Jag gjorde ingen räkning av antalet utsträckande

stenfalk: 1 ex passerade med hög fart, jagade svalör, missade, sänkte sig och passerade ytterst lågt över närmaste delarna av Måkläppen

vipa: ej Falsterbo, men på hemvägen en flock på håll nära Vellinge, och en mycket stor flock på fält nära Åkarp, säkert var där 1000 - 1200 ex

ljungpipare: med säkerhet sedda i stora vipflocken, men antal ej klart. Även såg Anders Larsson från bilen nära Vellinge en eller ett par ljungpiparflockar

kustpipare: vid Nabben kom 1 ex över, ivrigt lockande, sågs ~~sees~~ och hördes av alla närvarande, vilket nog var c 100 personer, varav många tyskar, holländare och danskar.

gluttsnäppa: 1 på revel nära Nabben

X) på hemvägen, på skördat fält nära Fotevik, satt två fåglar som jag med viss tvekan utnämnde till ormvråk!

FORTS

1984-09-08 forts.
Artlista forts.

(97)

enkelbeckasin: trots att inspelning etc tog mycket tid och uppmärksamhet, såg jag under tiden 0730-0845 inte mindre än 4 + 4 + 2 enkelbeckasiner = summa 10, alla på klar sträckflykt. Detta är ingen vanlig företeelse.

På Ljungen bland blommande ljung och klockljung 1 enkelbeckasin uppskrämd.

myrspov: ett ex fällde på revel utanför Nabben

strandskata: en ovanligt stor och grann flock passerade, c 50-55 ex. Formerad som en andflock med en "förtätning" framtill och en lång enkelrad hängande efter. Nära och lågt. - Därtill enstaka ex sedda

skrattnås: vid Nabben ett par tiotal. Även sedd i avsevärt antal på bilresan tillbaka etc

fiskmås sedd i ringa antal. Beträffande en onormalt tam ungfågel se ovan, sid

gråtrut sedd i måttligt antal vid Nabben och stränderna, men på Måkläppen mängder.

havstrut: enstaka ad sedda flera ggr

kentsk tärna: enstaka ex eller grupper på 4-5-6 ex passerade mot V flera ggr. Dessutom satt en tät och fin flock på c 30 ex på revel utanför Nabben 40

tornsvala: bara enstaka ex några ggr, c 1 + 1 + 1 + 1 = 4 ex sedd
ladusvala rätt allmän
backsvala ofta sedd
hussvala: mycket få sedda

allmänt om svalor: denna ~~mmmmmm~~ grå, svala och nästan lugna morgon flög svalor högt och fångade säkert chironomider, vilka svärmade i betydande antal över golfbanan. Svalorna flyger då glest svärmar runt, och det är visserligen lätt att se att de är m 1 m allmänna, men det är svårt eller omöjligt att räkna antalet utsträckande ex

trädpiplärka hörd men ej ofta

ängsdiplärka hörd ett par ggr

gulärta: sträck svagt, tror jag.

Men på golfbanan vistades en flock på ett par hundra ex, som naturligtvis ofta uppskrämdes av sparvhök, eller av folk

sädesärta ofta sedd och hörd, även sträck sågs

järnsparv hörd vid Fyren och på Ljungen

stenskvätta 1 ex Ljungen

rödhake hörd i Lund 0520 och senare; och hörd i Falsterbo

taltrast: 1 död juv funnen golfb..

stare: bara få ex sedda av mig.

OBS: bofink, hämpling och grön-siska varken sågs eller hördes

svartfågel: föga sett i Falsterbo men naturligtvis på vägen hem

Tillägg: besöket på Ljungen var givande. Vi såg rätt rikligt med Gentiana pneumonanthe, fast i det grå vädret var blommorna inte öppnade. ~~mmmmmm~~ Vidare kunde vi med lätthet konstatera att förekomsten av stickmyggor var påfallande rik på Ljungen, däremot ej på Nabben eller golfbanan, där chironomider istället svärmade allmänt mest dock glest fördelat, och inte i täta ~~mmmmmm~~ (svärmar.

1984-09-09, söndag.

98

Lena och jag gjorde rundtur för att leta efter svamp. Start från Lund 0950, for via S Sandby - Tvedöra till Silvåkraskogen nära slottet där Lena känner till ett ställe som ofta under gångna år givit riklig skörd av blodriska. Men idag kammade vi noll. Fortsatte därför via Silvåkra by och Vombs ängar - Vombs by - den s k Norra Vombvägen genom furet fram till rastplatsen vid sjöns SO hörn. (Kallas oftast i mina dagböcker för "Vombsjön SO" vilket betyder Vombsjöns sydöstra hörn, men jag har stundom hört ortnamnet "Eskebeskan" användas för denna lokal, och i tabellen på följande sidor användes det namnet). Här, inte på själva rastplatsen utan i kanten av de halvvuxna barrträdsplanteringarna, där själva kanten mot vägen består av en rad björkar, har Lena plockat mycket björksopp, ~~men~~ inne i den mörka unga barrskogen mycket blodriska, och i de med tall (naturvård modell M!) planterade sandmarkerna tog vi förra året mycket smörsopp och någon annan sopp (sandsopp?, brunssopp?, jag minns inte nu). Idag praktiskt taget ingen svamp, bara några häxringar av små bruna skivlingar av okänd art, och en del ytterst små skivsvampar med hatt c 1 - 1,5 cm i diameter. Nere vid sjön, på fetare gräsmark, har vi bl a tagit fjällig bläcksvamp. Lena gick en runda därnedan men fann ingenting, åtminstone ingenting ätligt. Det föreföll som om svampplockare i myckenhet varit i farten! En del kul fågelohsar här, m m. (se nedan). Och icke minst gladdes vi åt att de unga tallplantorna, som nu är c 1 - 1,5 m höga, hade dött i stor utsträckning, delvis tydligen på grund av brand som föreföll ha gått över marken förra året, eller möjligen i våras. Även de björkar, som planterats närmast vägen för att lura folk att de färdas genom ljuvlig lövskog, hade dött i stor omfattning. Mycket kraftig utveckling av korsspindlar i denna biotop! Mellan tallbuskarna överallt grova spindeltrådar horisontellt, höjd över marken ~~ca~~ c $\frac{1}{2}$ - $1\frac{1}{2}$ meter, så tät och så grova trådar att man formligen kände hur man blev insnärjd. Jag såg många mycket stora korsspindlar, fann också byten som fastnat i deras nät: nässeljäril, stor odonat, etc. Jag försökte undvika att spoliera näten och gjorde ideligen omvägar för den sakens skull men måste likväl ha förstört flera dussin nät.

Vi fortsatte förbi Stannys butik - Öveds f d station - Öveds kyrka - upp till Frualid, stod häruppe 1130-1145. Fågelliv fattigare än väntat, svalor bara få, och ingen enda rovfågel, ej heller trana eller andra stora arter. Men en överraskning var att bergfink hördes flyga över ett par tre gånger, dubbelt välkommet eftersom jag redan vid Silvåkra tyckte mig höra bergfink. Här vid Frualid intet nämnvärt letande efter svamp. Vi återvände snart, for förbi kyrkan och sedan västerut på väg 104, vek dock av till höger (alltså norrut) oå en skogsväg någon km innan man kommer till Färs härads hembygdsgård. Här är betesmarker och en del m l m öppna ytor, allt omgärdat av vuxen skog. Vi tänkte leta svamp noga här. Men det blev annat av. När bilen stannat, såg jag att vänster framring punkterat. Absolut omöjligt att skruva av muttrarna; även domkraften m m var förresten omöjliga att använda. Lena gick ner mot Hembygdsgården för att ringa efter hjälp, närmare ~~bestämt~~ bestämt Bärningskåren i Lund. Men på vägen mötte hon vänligt folk, och en ung man kom oväntat snabbt till hjälp. Även han fann det dock absolut omöjligt att skruva av ~~hjul~~ hjulet. Han fick en bra dusör för sin vänlighet och skyndade tillbaka till sina kompisar. Sedan gick jag till Hembygdsgården, som tack och lov var öppen nu på söndagen. Jag ringde Bärningskåren, fick rappt svar och löfte att en bärningsbil skulle vara mig till mötes på ~~landsvägen~~ landsvägen utanför Hembygdsgården inom 25-30 minuter. Så skedde också, vi for upp till den lilla bilen där Lena väntade, och reparatören, en ovanligt trevlig och snabbt arbetande ung man, fick efter åtskillig möda loss muttrarna och bytte hjul. Detta var klart kl 1400. På grund härav blev det alltså rätt mycket obsar på denna plats - men ingen svamp.

FORTS

1984-09-09 forts.

Sedan vi tackat Bärgningsmannen för ett fint jobb for vi på väg 104 västerut till Sjögården invid vägen, en affär för gamla möbler och äldre husgeråd, som sedan ett par år även serverar kaffe med bröd. Vi har gillräckligt med prylar och var enbart ställda på kaffet, och eftersom det var sol och fint satt vi ute invid blommande Dahlior och drack både kaffe och sensommarsol och trivdes storartat. Fortsatte sedan via Hjälmaröd, stannade här vid Vombsjöns NV hörn och såg ut över den grunda och vegetationsfyllda viken; här var en del skrattnäs och rätt mycket vipor och någon gluttsnäppa, och i vattnet låg gräsänder, inte vidare många synliga, men vegetationen är mycket tät och tillräckligt hög för att dölja änder; här kan ha varit betydligt mer änder än vi såg.

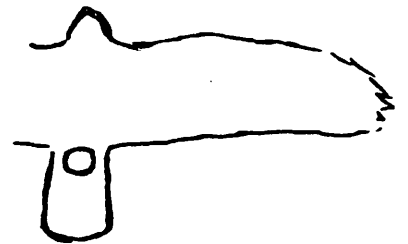
Vombsjöns västsida mycket fattig, praktiskt taget ingenting, men så är det ju ofta numera. Enstaka måsar ute över sjön. Inga skarvar på fiskepålarna idag.

Vombs ängar också mycket yfattiga på fågel. Tranor eftersöktes förgäves. Vi for upp genom Silvåkra by och sedan till höger över heden och i kanten av den risiga tallskogen, och så for vi norrut på m l m små markvägar - dock ofta använda av militären -, hela tiden så nära Klingavälsån som möjligt, ända upp till Kvinnevad. Fortsatte sedan via Revingehed - Revingeby, men vid Mossavägen tog vi in mot Flyinge och for längs den gamla vägen till S Sandby, den väg som man cyklade till Krankesjön på 30-talet. Från S Sandby tog vi dock vägen över Räften och kom så småningom ut på stora vägen en liten bit öster om Hardeberga ~~station~~ (f d Hardeberga stationssamhälle). Det var roligt att delvis färdas på småvägar som jag inte befarit på flera år.

Fågel på exkursionen: se artlista + kommentarer på följande sifor. Här skall sägas - och det upprepas inte härnedan - att ormråken vid Eskebeskan var "halvljus": knappast någon iögonfallande vit fågel, men med en medelstor, tydligt vit fläck vid stjärtbasen, se skiss:

Lena såg den, när den flög alldeles framför bilen, ~~men~~ påpekade den karaktären och frågade om arten.

En vråk nära Färs Hembygdsgård var en utpräglad "börringevråk", undersidan övervägande vit ~~med~~, ryggen och övre vingtäckarna lysande vita men med ~~med~~ rätt kraftigt anflog av gräddgult eller orange.

På väg 104, den c kilometerlånga sträcka som jag följde vägen ner till Hembygdsgården, letade jag överkörda insekter och fann:

Carabus hortensis 1 ex, längesedan sist

" coriaceus 1 ex, också " "

Geotrupes stercorosus 1 ex, mycket allmän, ses ofta.

Vid hembygdsgården några mycket granna och grova lövträd, ek och bok och kanske annat. Jag bestämde mig för att leta insekter där nästa säsong. Några stora blå Aeshna-sländor flög i solen mellan de stora lövträden vid hembygdsgården.

På ett barkstycke, som fallit från en av de mycket grova tallarna längs vägen här i skogen, satt 4 ex av en snäcka av släktet Clausilia. Men jag samlade inte in dem.

Även en av ormråkena på
Vombs ängar var mycket ljus:
stora ljusa fågelfäkt när den
satt på ett synligt.

FORTS

1984-09-09, forts.

Art	Silvåkra- kärret + Silvåkra- skogen	Eske- beskan	Fråa- Lås	Öveds- skogen	Vomb- sjön N+NV	Vombs- ängar	övriga pl. (se kommentarer)
häger			1 flyg		1		
gräsand					c 20		
kricka	5						
ormvråk	2	1		≥ 5	3	4	många
obest. vråk	1						
sparrhök	1			≥ 2			1 eller 2
glada				1	2		
brun kärrhök						1 juv	
hornfalk							2
fasan					2 juv		6
vipa			2	25 mot väster	75	800	enstaka
glut					2		
enkel- beckasin					1		
skräms			enstaka överflyg	enstaka överflyg	c 30 enstaka ad + juv		sedd
gråtrut		juv överflyg	sedd		1 ad		sedd
havstrut							
ringduva							sedd
skogsduva				1			
hornsvala		1		1			1-2 ex
större beckspett		1					
spillrika		1					1
sånglärka		c 5			sedd		sedd; fä.

forts.

1984-09-09 - forts.

(101)

	Silvåkra- kärret + Silvåkra- skogen	Eske- berkan	Fråa- lid	Öveds- skogen	Vomb- sjön N+NV	Vombs ångar	övriga pl. (se kommun färes)
laduvåla	> 150	> 300	f ^o	f ^o		f ^o	allmän
backsvåla	≥ 25	≥ 25					sedd
Trädpipil	hörd	hörd					
sådesäda		överflyg				sedd	ofta sedd
järnsparv	hörd	hörd					
Sylvia sp.	hörd		hörd	hörd			
barkskötta					sedd		
mesar				hörd			
nötkröka		hörd		sedd			
trädhoppare				hörd			
bofink	hörd	tröt. hörd					flor Vombs Söderåsen
bergfink		tröt. hörd	<u>hörd</u>				
grönviska	flor		flor	flor			
korsnäbb (mindre)	hörd	9 mot NO					1-2
sparv	≥ 50		sedd		400	50	flerbäddes
nötkröka	1						
nötkröka		<u>hörd</u> ?					
skata					sedd		flerbäddes
keja							sedd
räka							sedd, f ^o
kräka	sedd		sedd	sedd	sedd	sedd	sedd
kröp				3			

Forts.

1984-09-09 forts.

Kommentarer till enstaka arter:

kräka: flock 5 flög söder om Silvikskäret

ormvåk: minst 2 sedda nära Övedskloster, en
vid Rerungeby på havsgränsen och ytterl.
2 eller flera från bilen på olika
platser. Summa alltså c. 19-20 ex,
snarast fler.

obest. vrik: bara ett ex. OBS att ingen huvud
sägs

Somfalk: 2 ex över betesmark Rerungeby

fasan: flock 6 utviken nära Tvedöra

spillkräka: 1 ex flygande nära Krimeväs
på havsgränsen

singlärka: började göra sig märkbar idag

ladusvula: öster Silvikskäret riktade svor
över stor tät kreatursjord. Säkert
c 120 svor här, mest lada.

Eskeboeshan: över Tallplantanigen
kl 1100-1110 kom en ström av
svor mot söder, gles men på
brett front. Säkert c 300 på 10
minuter, mest lada, även braka.

Desutom svor rikligt svärmade
på många platser. Mest lada

brakasvula: inblandat med ladusvula. Kan ha
större tal. än angivet.

forts.

1984-09-09 forts.
Kommentarer forts.

103

sådesåda näst allmän, sett på vägar etc, och
överflygande

bopink: enda tydliga flock vid Vombs fördegräs,
myg > 50 ex

bergpink: nästan säkert hört överflygande
vid Eskelbeshan, och alldeles berg-
säkert hört vid Fmealid, flög över,
hördes flera ggr

mötkrika: inte säkert, men troligen hörde
jag den vid Eskelbeshan på avstånd

korp: 3 ex över Övedskloppen, lekta länge
nåra varandra, speciellt 2 ex mycket
nåra varandra, allstunds lustiga läten
bl.a. korta klangfulla "knäppningar"
lät som "klock" eller "klomp",
mycket melodiskt.

korsnäbb: en eller 2 ex över Tenargräs bl.
c 0940, flög mot Ö. Nästan
säkert bara mindre korsnäbb
sett + hört idag.

1984-09-13, torsdag.

På sena eftermiddagen såg jag från bostaden, Tenorgränd 8, en blå kärrhök, hona eller ungfågel, flyga mycket lågt över villorna ungefär mot NV. Arten ses enligt min erfarenhet endast sällan över staden.

1984-09-15, lördag.

På f m sågs från Tenorgränd en vråk flyga mycket lågt söderut, rätt hårt ofredad av 7 - 8 kråkfåglar. Fåglarna sågs bara bakifrån. Vråken kunde inte artbestämmas. Men det bör antecknas, att det är den första vråk jag sett från bostaden denna månad. Till en del kan detta vara förklarligt eftersom vädret varit olämpligt för rovfågelflyttning de allra flesta dagar, men likväl är det anmärkningsvärt.

Denna dag var vädret mestadels halvklart med drivande cumulusmoln men mycket solsken, samt måttlig till frisk vind omkring 0. Jag stod ute i trädgården kl 1315-1345 och obsade mycket noga men såg inte en enda rovfågel trots utmärkt ljus och god bakgrund: vita moln omväxlande med blå himmel. Däremot sågs summa 3 tornsvalor, en och en. Och svalor kom ideligen pilande från SV mot NO, mycket lågt; de flög alltså i motvind! Under de sista fem minuterna rörde sig en del svalor också åt motsatt håll och högre uppe, men ej högt. Faktiskt var vinden därvid delvis svag. Jag såg både ladu- och backssvalor, majoriteten var sannolikt unga ladu. - En del obestämda måsar på håll gick också mestadels ungefär mot 0, mot slutet även flera gråtrutar ad på nära håll.

Ytterligare ett par tre korta utblickar på e m: molnen blev sparsammare, så att det var nästan molnfritt kl 1715. Svalor sågs även nu resa mot 0 eller NO, mot vinden alltså. Inga rovfåglar sedda.

Lena och jag var bjudna till Berith Cavallin i Vombs by: det skulle bli surströmmingsskiva med start kl 1830! Vi for från Lund 1745 för att hinna med en kort utblick över Vombs ängar och förhoppningsvis även över Vombsjön. Det var en praktiskt taget molnfri kväll med alldeles utmärkt sikt, granna färger, och måttlig ostanvind som jag tror avtog innan vi startade. På utvägen, trots noggranna obsar, inte en enda vråk sedd. Men artlistan blev verkligen trevlig i alla fall. Den ser ut såhär:

Över Silvåkra by en sparvhök på kvällsjakt.

Över de solbelysta Vombs ängar en lågflygande gås flock på precis 15 ex: sädgäss, höstens första flock; flög runt över ängarna, sågs länge.

Över Vombs Nygård 2 kretsande röda glador. Kort därefter 1 ormvråk helt lågt förbiflygande.

På ängarna flera flockar kråka, jag såg minst 30-35 ex på närhåll. Även en förbiflygande kajflock, mycket lågt, kanske 25-30 ex. Ingen granskning av ängarna på längre håll.

Vid Vombsjöns V sida mycket ont om fågel, men en gammal havstrut kretsade över sjön.

Men det bästa kom i den sekund vi svängde in i Vombs by efter att ha korsat ängarna: jag tyckte mig sekundsnabbt se en stor fågel flock komma österifrån över Furet, ~~men jag misstänkte~~ i första ~~ögonblicket~~ ögonblicket att det var sjöorre. Tvärstopp och uthopp med kikaren: det var en flock på 220 prutgäss som kom mot väster i bästa kvällsljus, högt uppe, full fart. Lätet hördes tydligt, fast rätt svagt föralldel, ty flyghöjden var nog c 350-400 m. Mycket välkommet, och mycket tidigt datum; jag har brukat säga till mina ~~kolleger~~ kolleger, att prutgässen inte kommer förrän omkring 22-24 sept.

Därtill: redan på utvägen mellan Lund och Hardeberga flera tiotal svalor mot öster, tydligen både ladu och back. Även över Vombs ängar en del lågflygande svalor med m l m tydlig flygriktning

FORTS

1984-09-15 forts.

mot öster. De som kunde bestämmas säkert var ladu, men nästan säkert deltog även backsvälar. Det kan argumenteras att fåglarna nu på kvällen flög mot något nattkvarter här. Men detsamma kan naturligtvis inte sägas om svalorna över Lund tidigare på dagen. Därför tror jag att svalorna flyger lågt mot vinden för att få fler tillfällen att ta byte och ~~med sig~~ därtill är det ju lättare att manövrera i motvind. När de har ätit tillräckligt, tror jag att de stiger så högt att de blir osynliga eller svåra att finna och att de då reser mot ~~sydväst~~ (ungefär) sydväst med hög fart i medvinden!

Vi fick en verkligt lyckad kväll hos Berith. Hon hade även bjudit in ett yngre äkta par från Veberöd, mycket trevliga människor, men tyvärr hörde jag inte vad de hette. Berith bjöd på en förrätt gjord på kräftor och serverad varm i skal av den tropiska musslan Cardium costatum, som hon samlat när vi var i Gambia för ungefär 10 år sedan. Sedan fick vi surströmming med mandelpotatis, och öl och besk och/eller porsbrännvin. För de flesta var det tydligen ~~en ny upplevelse~~ en ny upplevelse med surströmming, men alla tyckte om den. Självt blev jag en gång för oerhört längesedan bjuden på sådan mat i Lund, men då fanns även annat att välja på och jag tror knappt jag rörde surströmmingen. Senare, omkring 1960, när jag jobbade på Riksmuseet, hade vi en träff med surströmming som huvudrätt; då åt jag en eller två fiskar med stor tvekan. Därför var det både en glädje och en överraskning för mig själv, att jag idag tyckte mycket om den, tog påfyllt ett par tre gånger. Berith har varit frälst för den i åtskilliga år, fick vi veta. Vi åt länge och grundligt och samlades sedan vid kaffe och ~~och~~ björnbärstårta och ett glas förnämlig konjak och ~~och~~ samtalade om många ting fram till c 2245, då Lena och jag bröt upp.

1984-09-16, söndag.

Omkring kl 1030 for Lena och jag ut till gården Håstad 8 och plockade majskolvar. Lena var där för två år sedan, men för mig var det första besöket. Alldeles ovanligt trevligt folk, och fin majs. Vi plockade 50 kolvar; de vägde inalles 8 kilo och kostade 8 kronor kilot. Köpte därtill litet rödbetor och purjolök. Detta var avklarat c kl 1150, och därefter for vi via Örtofta - väg 104 - Harlösa, där vi köpte varsin stor ~~glass~~ glass. Förtärde den vid Vombsjöns strand, for sedan via Vombs ängar till Krankesjön, där jag anträdde tornet för första gången på länge. Stod där 1245-1315. Här var ovanligt mycket folk, som ideligen sprang upp och ned, varför det var svårt att bestämma kritiska djur på håll - tornet darrar nämligen när folk går i trappan. Men det blev en rätt intressant stund i alla fall. Från sjön for vi direkt hem via Silvåkra by - Tvedöra - S Sandby, ankomst Tenorgränden 8 kl 1340.

Därefter en del studier i trädgården på olika insekter och i någon ringa mån på fågel. Se nedan.

Inga fågelobsar på vägen Lund - Håstad 8. Vid majs-plockningen tyckte jag mig höra sävsparv 2 ggr, det lät som de satt i fältet.

På färden Håstad 8 - Örtofta - Harlösa, som skedde i fint väder med sol och en del drivande moln och måttlig eller rätt svag östlig vind sågs märkvärdigt litet fågel: summa en ormvråk vid Hunneberga var enda rovfågeln; annars bara en del råka, kråka, litet kaja, etc.

För utbytet vid Vombsjön - Vombs ängar - Krankesjön se nästa sida.

FORTS

1984-09-16 forts.

När jag nalkades tornet, kom en ung pojke med tub ner därifrån. Jag frågade om han sett något trevligt. "Havsörn, rördrom och snatterand", svarade han ordagrant!!!

Själv såg jag följande från tornet (förkortning: NK = närmsta klarvatten):

skäggdopping: på NK 6 i flock + enstaka därtill; längre ute högst ett par tre ex sedda

kanadagås: 1 ex utanför NK

obestämd gås: minst 10 låg mellan de vassruggar som avgränsar NK utåt; jag tyckte mig se flera ggr att det var sädgäss, men fullt klart blev det ej eftersom tornet hela tiden darrade m 1 m hårt.

knölsvan: på NK 1 nära ad, och troligen skymtade ännu 1 ad i vassen. Långt bortåt f d Almen låg 2 ad nära varandra

gräsand: ingen enda sågs på NK när jag kom upp i tornet. Kort därefter kom ett ex och fällde, och senare sågs minst 4 andra ligga i en vasskant. Oerhört få ex, även om naturligtvis många kan ligga dolda!

kricka: 3 ex kom, fällde på NK

snatterand: 3 ex låg fritt på NK, nära sothönsen och ett par tre brunänder. Låg kvar hela tiden. Nästan säkert 2 hannar 1 hona.

bläsand: först ingen synlig, men så småningom simmade 3 ex fram ur vassen som avgränsar NK. Ingen av dem var hanne ad.

vigg: på NK sågs ett enda ex; möjligen 2 därtill, halvdolda.

brunand: på NK minst 10 glest liggande. Längre ute på sjön var det synnerligen fågelfattigt, men brunänder låg där dock, inalles kanske 20 sedda av mig. De låg mycket glest, ofta 50-100-200 m mellan varje ex. Egendomligt!

ormvråk: ett enda ex kretsade tillsammans med 1 bivråk över sjöns Ö strand, 300-400 m norr om tornet!

bivråk: 1 ex, se föregående. De båda fåglarna var ett kort slag nära varandra men gled sedan åt olika håll.

sothöna: på NK låg c 105 synliga ex, de flesta rätt väl samlade strax utanför vassen nära tornet. Jag tror inte att många låg osynliga.

gråtrut: c kl 1305 sågs ett antal stora måsar långt ute över sjön, de rörde sig sakta mot Ö. Det var 8 eller 9 gråtrutar varav dock bara 1 eller 2 såg ut att vara m 1 m utfärgade, alla de andra var juv.

fisk/silvertärna: 3 ex satt på risig buske i vattnet utanför NK, flög senare lågt över sjön. Högst sannolikt fisktärnor.

grönsiska: hörd överflygande ett par tre ggr, men bara enstaka eller ett fåtal ex.

bofink: 1-2-3 ex överflygande.

OBS: den s k "tarmen" föreföll helt fågeltom, och sjöns NO del var som vanligt alldeles utan fågel! Även stora sjöytan utomordentligt fattig på liv.

I övriga delen av Krankesjö- och Vomb-Området sågs:

fiskgjuse: 1 ex kom sakta västerifrån mot Vombsjön, ungefär över Norregård. Ryttrade ett slag över våtmarken mellan gården och sjön men slog ej i vattnet utan fortsatte fram till Vombsjön.

tornfalk: 1 ryttrade över Vombs ängar och 1 öster om Silvåkrekärret.

ormvråk: nära Silvåkra by 2 ex lågt kretsande tillsammans, varav 1 utpräglad börringevråk. Längre västerut 1 ex normalfärgad, och vid hemfärden nära Stensoffa ännu 1 normalfärgad fågel.

skrattnås ej sedd vid Vombsjön eller Krankesjön, men på fält som plöjdes nära Harlösa etc sågs flockar, till stor del bestående av juv.

ringduva: sedd i ringa antal. Ingen enda flock sedd.

FORTS

sådesärsla sedd ofta på vägen etc.,
vanligen i smärre flockar. Var
allmän idag

rödhake: sedd och hörd flera ggr

→ ~~en~~ obestämd trast: flock lyfte på
rätt långt håll S om vägskalet vid
vid Stensoffa. Minst 12-15 ex,
kanske flera. I realiteten näs-
tan säkert snöskata, ty jag såg
tydligt att det var en storvuxen
art.

hämpling: flock c 45 ex på skördat
fält nära Vombs Södergård, just
i kanten av ängarna.

stare: sedd i ringa antal
skata sedd

kaja sedd i ringa antal

råka " " " "

kråka " " " "

Som synes en fattig lista, men
det skall framhållas att vi bara
for hastigt igenom området. Nog-
grann spaning bara vid Krankesjön
samt kortvarigt vid Vombsjön och
över ängarna, annars nästan bara
stopp för snabb bestämning av djur
i mån av behov.

Följande fågelarter sågs resp.
hördes också under dagen, i Lund
vid vår bostad om ej annat anges:

måsar, högflygande, ej många

ormvråk: när jag passade efter in-
sekter (se nedan) kl 1410-1430
sågs efter långt letande en ~~ormvråk~~
ormvråk kretsande på stor höjd,
gled sedan sakta österut men drev
m l m mot SV på grund av ostan-
vinden, gjorde snart ny kretsning,
drev av på nytt, etc. Senare 1 ex
som kom rätt lågt från söder,
kretsade, rörde sig m l m tydligt
österut etc. OBS dels det ringa
antalet, dels beteendet och rörel-
seriktningarna!!

sånglärka över Tenorgränd på morg.
ladusvala } både på morg. och på
backsvalla } midd. tydlig rörelse
obest. svalor } mot O-ONO-NO, alltså
mot vinden. Många

tiotal sedda, kanske 100 inalles
på dagen. Flög lågt.

hussvala: 2 ex mot NO kl 1425, myc-
ket lågt över hustaken.

ängsbiplärka flera hörda över
Lund på morgonen
sådesärsla överflygande morgonen
rödhake sedd i trädgården, även
på bilfärden flera ggr
koltrast bara i trädgården
talgoxe sedd i "
sävsparrv hörd vid Håstad 8, se
ovan

bergfink: hörd när vi åt ~~frukost~~
frukost för öppen dörr mot
trädgården, kom alldeles
nära förbi, sågs också, och
lätet upprepades.

Därtill ringduva, som numera
ständigt flyger över villa-
kvarteren ehuru bara ensamma
eller parvis, samt de vanliga
kråkfågla.

I trädgården i Lund blev det
också en del passning efter in-
sekter, i förhoppningen att
finna Eristalis sp eller andra
insekter på söderflyttning,
liksom förra hösten. Jag passa-
de mycket noga 1410-1430 och
flera kortare tidsavsnitt ~~mellan~~
mellan 1520 och 1620 samt flera
ggr efter 1700. Såg enstaka ex
av Eristalis tenax/pertinax,
honungsbi, minst 3 näselfjäri-
lar, några få getingar, 1 my.
stor brun Aeshna som jagade
småinsekter (sländan hade klara
vingar, ej synbart bruntonade).
Såg också några obest. insekter
naturligtvis. ~~mellan~~ Helt en-
staka ex, t ex getingar och
obestämda arter, kom förbi i
m l m rak flykt, men åt olika
håll. Ingen flyttning sedd.
En kul grej dock: jag fann en
liten gulgrå Aphodius hängande
levande i ett spindelnät. Be-
slöt att befria den, tog den
försiktigt, fann ett ytterst
litet svart föremål sittande
på dess bakkropp, trodde det
var en liten bladrest, men det
var en mycket liten fluga som
ej ville släppa taget. Jag
vätte mitt finger ~~med~~ och lade
det helt lätt mot flugan; det
lyckades, och i brist på annan
entomologisk utrustning fick jag
ner båda djuren i en liten
glasburk med Specialbrännvin,
alkoholstyrka 34 procent!!!
Se nästa dag!

1984-09-17, måndag.

Idag gick jag upp till Hugo Andersson, välkänd expert på Diptera, och berättade om gårdagens fångst av Aphodius med tillhörande minimåla fluga. Exemplaren medfördes också, förstås, och skänktes till Museet. Hugo fick flugan under preparermikroskopet och förklarade genast att det var en mycket småvuxen art av familjen Sphaeroceridae, tidigare kallad Borboridae. Arterna är kända för att leva på gödsel, men Hugo hade nyligen fått veta att sådana flugor tagits på pillertrillare (Scarabaeus sp eller närstående) i Spanien och att flugorna därför kanske hade mera intima relationer till dyngbaggar än man tidigare trott. Det faktum att flugan satt på en Aphodius måste då rimligen betyda att den attraherats av spillningsdoften som bör vidhäfta ~~den~~ arter av detta släkte (och naturligtvis andra coprophager). Det verkar ju dessutom rätt troligt att flugan har rätt nära relationer inte bara till gödseln utan även till gödselbaggar. Spännande! Hugo lovade att undersöka fallet närmare.

1984-09-18, tisdag.

Per telefon hade jag kommit överens med Christer Eldnerud, journalist på Östgöta Correspondenten, att vi skulle träffas på Ekologihuset tidigast kl 1000. Han hade svårt att hitta i Lund och blev nästan en timme försenad, men sedan blev sammanträffandet så mycket långvarigare och hjärtligare också för den delen. Han intervjuade mig om mitt arbete med fågel, främst om Falsterbo-höstarna men också om många andra ting. Vi deltog i lunch-téet, och sedan erbjöd han sig att göra en exkursion med mig, t ex till Falsterbo, till vilket jag med glädje svarade ja.

Vi for genaste vägen ditner via Inre Ringvägen i Malmö. Kom till Falsterbo c 1430 efter ett kort uppehåll på Ljungen; det var fint och rätt varmt och stora bolmande molnformationer men ofta sol; den envisa ostanvinden hade avtagit starkt och var nu knappt märkbar. Vi träffade Gunnar Roos och en annan fågelman, vars namn jag dock inte kan erinra mig. Gunnar slutar sina obsar klockan 14 alla dagar, men han håller sig troget till svensk normaltid, vilket innebär att han slutar kl 15 om man räknar enligt svensk sommartid, den som nu gäller. Det blev en mycket fin timme på golfbanan: spegelblankt hav, milt, stundvis varm sol, stundvis mest moln, som så småningom tätnade i norr till en mycket mörk och hotande molnbank. Några regnstänk föll också, men mer blev det ej; och rätt snart löstes molnen upp. För utbyte se nedan!

Gunnar for hem till Skanör, hans gode vän (som jag också kände sedan tidigare) körde åt sitt håll; och Christer och jag satte fart österut; jag hade nämligen propulerat att ta återvägen via sydkusten och så upp genom Bökeberg eller Häckeberga-området till Lund. Så blev det också: vi for Falsterbo - Ljungen - sydkusten - Trelleborg - stora vägen till Smygehuk, där vi stannade vid sydspetsen och fyren; sedan vidare österut till Skateholm, därifrån via Skurup - E 14 - nära Haverberg - genom Häckebergaskogarna till Häckebergasjön. Stopp här och ner till stranden. En helt förtrollande kväll, vindstilla, ljumt, sol bakom mäktiga molnformationer, fallna stammar vid vattnet, tät och grov lövskog runt sjön. Vi samtalade om många ting, liksom vi gjort snart sagt hela dagen, om vikten av biologisk forskning, om miljöfrågor, om mina färder i det skånska landskapet på de sista 53 åren, etc etc. Fortsatte sedan via Genarp - Dalby - S Sandby till Lund, där jag avlämnades kl 1840 vid bostaden på Tenorgränd. Christer hade fyllt många sidor i sitt anteckningsblock och tagit bokstavligen hundratals fotografier, dels av landskap etc, dels av mig, ja till stor del av mig, vad det nu skulle tjäna till. Vi tackade varandra för en härlig rundtur.

För fågel och övrigt utbyte se nästa sida.

FORTS

Nedanstående artlista är långtifrån fullständig. Endast arter som på något sätt studerats är medtagna.

A. Falsterbo, med omgivningar.

storskarv ideligen sedd
grågås: 8 ex kom från NV och torde fällt på Måkläppen
 knölsvan i Höllviken och utanför Ljungens sydstrand
 gräsand
 kricka
 skedand
 småskrak
 ejder
 sparvhök några ex Falsterbo
 ormråk: över Ljungen hög krets av max c 15 ex. Över golfbanan etc i Falsterbo gick c 40-45 ex fram och tillbaka my. högt.
pilgrimsfalk 1 ex upptäcktes när jag granskade en sparvhök. Falken kretsade mycket länge och oftast my. långsamt uppe i sol-diset, sedd av Christer E och mig och Gunnar Roos och hans kollega. Slutligen gled falken söderut och försvann, i det längsta följd i tub av Gunnar. Just då upptäckte vi en annan falk kretsande över oss, den väckte förvirring först, men det var otvivelaktigt en torn-falk.
 tornfalk: se föregående, därtill sedd på Ljungen, dock bara 1 eller ev. 2 ex.
 småtärna minst 2 vid Nabben
 kentsk tärna minst 15 på sand-revel vid Nabben
 sädesärla
 ängspi-plärka på Ljungen och ett fåtal vid Nabben/golfbanan
 grå flugsnappare 1 i Fyrträdgården
 rödhake också i fyrträdgården, och på flera andra ställen, insekter se nedan!

B. Övriga lokaler.

gräsand: flock på c 25 ex i hamnen i Smygehuk (Smygehamn)
 kricka: hördes många ggr i Håcke-bergasjön. Inga andra änder sågs eller hördes där.
 knipa: ett ex mot V Smygehuk
 ejder i ringa antal därstädes och f ö vid sydkusten

fiskgjuse: 1 ex kom glidande högt över Håckebergasjön. Enda rov-fågel som sågs där
 sparvhök: summa c 10 ex sedda på rundturen exklusive Falsterbo, alltså ganska hög siffra
 ormråk: påfallande få ex sedda på rundturen, bara 5-6 stycken!
 vipa någon flock på Söderslätt
 enkelbeckasin: ~~2~~ 2 ex flygande över Håckebergasjön
 ringduva ofta sedd, men bara vid Fotevik en m 1 m tydlig flock på c 30-40 ex.
 turkduva: sedd i Trelleborg och Skurup.

skärpi-plärka: hörd mycket tydligt vid Smygehamn, på piren
korp hörd vid Håckebergasjön.

OBS: småvadare rätt talrika på revlar utanför Nabben men studerades ej närmare. Måsar talrika på många ställen. Stare sedd i flockar på fälten men ej i stort antal. Kråk-fågel mångenstädes allmänna.

Icke en enda svala sedd på hela dagen, vilket jag finner mycket anmärkningsvärt.

Insekter: två amiraler (Vanessa atalanta) sedda Falsterbo varav en på golfbanan. På nervägen dit såg jag praktiskt taget säkert ännu ett ex. Gunnar Roos' kollega berättade att han sedan c 2 veckor sett amiraler på Österlen. För mig var det säsongens första. Sent!
 Ett ex av den varmt orangefärgade Colias croceus (syn. C. electo croceus) kom flygande precis lågt över gräset vid fyrträdgården. Mycket länge sedan jag såg den i Sverige, men jag vill minnas att jag fångade 1 ex i Falsterbo i sept. 1946.
 Dagens ex satte sig helt nära, och Christer ~~El~~ Elderud och jag såg i detalj mönstret på vingarna, både över- och undersidan. Kul!
 Över golfbanan kom några ggr stora insekter i snabb flykt, såg ut som stora flugor eller steklar, rätt högt. Kanske rörde sig de flesta mot söder, men totalantal sedda ex ringa.

SLUT

1984-09-23, söndag.

110

Lena skulle ut till Krankesjötrakten för att samla växter till en temadag i skolan. Jag följde med ut. Vi kom till stugan/tornet kl 1020. Väder: dimma som sakta lyfter. Jag hör bergfink, bofink, grönsiska, nötskrika, järnsparv, sädgås.

1035 upp i tornet. Järnsparv flyger över. 1 sparvhök mot S-SSV. På NK (= närmsta klarvatten) ses inalles c 150 fåglar; det är bläsand 50, gräsand 20, kricka några ex, brunand 3, vigg 3, sothöns 60, skäggdopping några ex. Det blir snart viss oro på ånder och andra fåglar. Ånderna på NK lyfter dock blott till en mindre del, men ute över sjön ses flygande: stjärtand 3, skedand 10, gräsand 25, kricka 30, bläsand c 20. En del av dessa ånder faller på NK, men vissa mindre flockar flyger som sagt bort därifrån också. 45 grågäss, som nyligen kom från Ö, lyfter och far tillbaka österut. - Rätt livligt på NK alltså. Alla fåglarna låg på södra delen av det öppna vattnet, till stor del nära den plats där kanalutloppet når ut i NK.

Längre ute i sjön är läget detta: nordöstra delen tom på fågel, som vanligt. F Ö ligger där glost med fågel: jag kan bestämma några vigg, 25 - 30 gräsänder, och av brunänder ses minst 25 bergsäkert bestämbara, men ytterligare 15 är praktiskt taget säkra. Obestämbara ånder c 25 ex. Några skäggdoppingar. Hela tiden oro på ånder, de flyger omkring i småflockar samtidigt som en god del ligger kvar. Oron kanske be-tingad av att det nu skjuts mycket uppåt Revingehed.

1 knölsvan ad ligger också utanför NK.

Småfågel kommer över, men de går på "baksträck", d v s de reser mot NO ungefär! Det är bofink och bergfink i glesa skaror, ibland även m 1 m ensamma. En ladusvala också.

Sävspurv hörs ofta, men låtena kommer åtminstone allra mest från vassen.

1055 väder: det lättar bra. Sädgäss hörs starkt från öster, d v s från Vombs ångar. Nu ses 6 vigg på NK. 2 sädgäss kommer från Ö. Järnsparv flyger över mot NO, och en nästan ren bergfink-flock likaså. Spillkråka hörs.

Jag gör ny räkning av fåglarna på vattnet utanför NK: några skäggdoppingar, c 30-40 brunänder, c 30-40 gräsänder, några vigg, 10-20 bläsänder, och några tiotal obestämbara ånder. Nu ses 2 knölsvanar ad. En ensam skrattnås!

1100 nu kommer inga småfåglar mot NO, men i träden hörs mesar och bofink. Även järnsparv h. Överflygande bergfinkar också h. På avstånd hörs kaja och råka. Större hackspett h, nötskrika h. Jag granskar "tarmen": inte en fågel att se.

1105 småfågelflock ■ mot NO. Några hussvalor rundflygande. Ännu en småfågelflock mot NO. 1 Aeshna flyger.

Det är ännu ■ alltför disigt för att se vad som finns i sjöns V ände, men en svan syns där. - Stor flock c 50 grönsiskor passerar mot SV. Backsvala 1 ex. Kråka h. Oro på ånderna. Ensam vipa reser mot Ö. 1 skäggdopping uppe och flyger över sjön. 1 häger lågflygande.

1117 1 fisk/silvertärna lågt över sjön. Enkelbeckasin hörd.

1125 jag ner från tornet. Småfågel fortsätter att komma mot NO. Så gör bl a 1 sånglärka. Några blåmesar flyger däremot mot SV. Överflygande korsnäbbflock hörs mycket tydligt, men jag ser den inte. 1 sparvhök mot S-SSV med full kråva.

1140 hela tiden rätt livligt i luften. Mycket bergfink. Flera trädpiplärkor ses och hörs, även flygande. 1 ormvrak mot S-SV rätt lågt. 1 sånglärka mot NO-NNO. Sadesärila hörd.

Väder: milt och stilla, delvis blå himmel, m 1 m svag sol; dis på håll. - 1 kråka sedd, och ännu 1 sparvhök.

FORTS

- Lena fann nästan alla de växter hon hoppats på; det var inte så lätt, även om det gällde vanliga arter, ty om möjligt skulle växterna vara i blom, och det var förvisso i elfte timmen för de flesta. Lena fann också en hel mängd stolta fjällskivlingar växande på det som förr i världen var komposten vid vår stuga. Svamparna var unga och fina, och vi fick en god skörd.
- 1200 vi lämnar stugan, sedan jag kontrollerat att intet inbrott skett. Vi far via Vombs ängar, som föreföll ovanligt fattiga; bara en del kråkfågel och en flock på 45 starar att se. Över Vombs by 1 sparvhök och vid "Furets hörna", d v s vid Vombsjöns SV hörn, ännu 1 dito. På påle i sjön 1 fiskgjuse. Kråkor. Spegelblank sjö. Häger 1 + 2 sedda, och på fiskepålar 3 storskarvar. Fiskmås över sjön, och på vattnet glesa skäggdoppingar, jag såg c 15 ex. Långt borte låg en smal flock på c 110 gräsänder. På pålarna en ~~rad~~ rad måsar, varav en gammal havstrut; de andra hann jag inte bestämma, ty över pålarna flög en välslad flock på 7 svarttärnor, de svängde fram och åter och begav sig så småningom ut över sjön! Mycket ovanlig observation! Fåglarna tedde sig rätt kraftigt vitbrokiga på framkroppen, men jag tyckte mig se även något vitt på vingarna på åtminstone ett par ex. - I kanten på mager vassrugge en, säger en, sothöna! En bergfinkflock kom över mot NO.
- Gjusen kom inom synhåll igen; den hade tagit byte, flög i krokar över vattnet men steg så småningom och försvann långt in över Furet. En skarv satt i "heraldisk" position på påle. Kort därefter får jag ögonen på en gjuse som stiger starkt långt borta i söder; det är möjligt men långtifrån säkert att detta var samma ex som förut. Småfågelflockar mot NO eller NNO, dock bara helt små floclar. Järnsparv hörd, sävsparv hörd. 1 ormvråk på stolpe, 1 häger på stolpe i sjön. Långt borta över ängarna nära Norregård ses en vipflock flyga lågt, högst 50 ex. Skäggdoppingarna ligger ensamma på sjön eller 2 - 3 ex m 1 m tydligt tillsammans. 1 glada. Nyssnämnda havstrut flyger söderut, den är ojämn i ~~flöget~~ båda vingspetsarna enligt skiss här; det är inte mycket men det ses my. tydligt och symmetriskt på båda vingarna.
- Ännu 1 sparvhök ses, den reser mot S. - Starflockar. Trädpiplärka hörd, järnsparv hörd många ggr, likaså bofink och bergfink.
- 1240 vi gör nytt stopp vid Vombsjöns NV hörn, vid Hjälmared. Här ses 1 + 1 sparvhökar, båda reser mot S, den ena på mycket stor höjd. Starflockar. I sjöns NV hörn mycket skratmås, säkert c 200 ex, samt enstaka fiskmåsar. Även gräsänder på håll. 1 stenfalk kör upp massor av småfågel bortåt Vikens gård. En tät bergfinkflock på c 30 ex kommer förbi, och på tätheten i de uppskrämda flockarna syns att det åtminstone mest är fråga om bergfink.
- 1250 vi tog en kaffe med bröd vid Sjögården på Vombsjöns N sida. Vi satt utomhus i det milda vädret. 1 blåhök hona eller juv kom med sydlig kurs, rakt över Vombsjön bar det, höjd c 200 m. Småfågelflockar kom även nu med kurs mot ~~NO~~ NO eller NNO, det var inte stora flockar men de flög mycket högt. Pilfinkar vid huset. Bofink hörd. 2 gräsparvar, honor, sedda vid huset också. Ännu 1 sparvhök mot S, och 1 ormvråk kot SV. 4 tranor flög över sjön, kurs inte riktigt rak, kanske närmast mot S-SSV.
- 1320 Ännu 1 sparvhök mot S, högt!! Små småfågelflockar går fortfarande ungefär mot NNO!

1984-09-23 forts.

112

- 1325 avfärd från Sjögården
- 1332 Harlösa; småfågelflöckar fortfarande mot N-NO! Ängspiplärka h. Rödhake h. 1 glada kretsar. Vi fortsätter från Harlösa söderut men stannar uppe på "stora heden" i höjd med Ivans backe, med fri sikt åt alla håll.
- c 1345 1 vråk flyger söderut högt, det är nästan säkert bivråk. 1 ormvråk kretsar. 1 + 1 sparvhökar, ~~den~~ den ena mot S, den andra likaså men svänger markerat mot SO. 2 tornfalkar rundflygande över "stora heden". 1 blåhök hona eller juv lågt över tallarna på Ivans backe. 2 obestämda vråkar på jätteavstånd kretsande. Minst 2 glador kretsar, nästan säkert var det ~~tre~~ tre ex. I öster över Vombs ångar stiger en väldig vipflock upp, det är c 2000 ex; de går ej upp högt, sänker sig snart och försvinner (=fäller). Småfågel fortsätter mot NO ungefär, det är delvis stora flockar; jag hör bergfink, och uppenbarligen är det mycket bergfink i dessa flockar (och en del bofink). 2 sångsvanar ad flyger österut; det verkar sannolikt att de lyft från Krankesjön, men detta sågs icke. Ännu 1 obestämd vråk och 2 ormvråkar mot S
- 1413 2 sparvhökar mot S och ~~1~~ 1 ormvråk likaså. Därefter kommer 1 bivråk + 1 obestämd vråk + 3 ormvråkar + 2 sparvhökar + ännu obestämd vråk, alla dessa mot S.
- 1422 6 ormvråkar och 2 sparvhökar, alla mot S mycket högt. 2 ormvråkar och 1 häger högt
- 1425 start härifrån. Nu underbart höstväder, sol, stilla, stora molnkomplex på himlen. Vi far genom Silvåkraskogen; här uppehåll för att samla växter vid ~~den~~ dammen inne i skogen. Nötväcka flög förbi, och en stjärtnesflock hördes i de täta träden nära dammen. Bofink m m hördes ideligen. Här bara kort rast.
- 1503 ankomst Tenorgränd i Lund. På vägen mycket mås i kretsar, de fångade tydligen flygande insekter i det lugna vädret. 1 + 2 vråkar sedda kretsande men ej närmare granskade.
- 1505-1535 obsar från trädgården i Lund. Jag såg 1 + 1 ormvråkar flyga mot S, och 1 sparvhök sågs, men den kretsade högt och gjorde sedan ett jättebrant slag ner mot jorden med de långa tarserna framåt-nedåt-sträckta. Fortfarande sågs rikligt med måsar kretsa, delvis mycket högt, det syntes att de tog insekter. Väder: det ~~blev~~ blev mest skuggigt av stora mörka cumulusmoln, delvis med "hätta". I norr solbelysta cumuli utan "hätta".
- 1600 obsar slut. Fortf. stora cumuli, delvis dock också mörkare och m 1 m formlösa moln. Det blev alltmera mulet och mörkt.
- 1740 började det regna, och två åskknallar kom varav den sista var synnerligen stark och helt nära. Regnet fortsatte.
- 1930 och senare regnade det fortfarande.

Tillägg: (a) hela tiden när vi var ute på färd var det mycket livligt i luften av småfågel, men det skall sägas att de flesta flög ungefär mot NO, alltså "på baksträck" som vi säger ibland.

(b) vid Sjögården sågs även koltrast och

(c) " " " dessutom en amiral (Vanessa atalanta), den satt länge stilla med utbredda och nedpressade vingar på en gärdesgård.

(d) En del av tiden vid Sjögården var det skugga av stora moln, men som framgår härövan ändrade det sig snart igen.

~~1984-09-23~~

forts.

1984

1984-09-23 forts. Här en sammanfattning.

Förkortningar: s = sedd ; h = hörd

Kr = vid Kramforsjön

Heden = stora öppna heden mellan vägen

Harlösa - Filvika by och Klungavälsån

Sjög. = Sjögården vid Vombsjöns N. sida

VÅ = Vombs ångar

VsV = Vombsjöns V. sida

Art	Kr	VÅ	VsV	Sjög.	Heden	övriga platser + kommentarer
skäggsdopping	≤ 10		> 15			
storskan			3			
häger	1		c 3		1 krets.	
grågås	c 40					
sädgås	2+h					
obest. gås					20 med V	
gräsand	c 50		150			
kricka	> 35					
bläsand	> 40					
stjartsand	4					
skedand	10					
brunaand	≥ 35					
vigg	c 10					
fiskgjuse	1		1 el. 2			
ormvråk	1		c 2	några	många	hemfärden 1+2. Lund 2. kl 1510-1530
björvråk					1+1	
obest. vråk						sedda, se maskinskriften

svanar: se sist
i artlistan

1984-09-23 forts.

(114)

Arb	Kr	VÅ	VsV	Sjög	Heden	övr. platser + kommentarer
glada sparvhök blåhök stenfalk hornfalk	3		1 flera flera 1	sedd några flera	1+2 f. många 2	1 mot S Sjög 1 liksom Heden, både f. f. f. j. u.
fasan trana sothöns vipa enkelbeckesin	c 60 1 hörs	se Heden	1 sedd	4 25 mot ö	 <u>2000</u>	1 ♂ Hårdeberge 1 ♂ Måryd mot S över sjön → se markinskriften enstaka flockar annars städer
skrämmis fiskmis gråtrub havstrub svarttärna	1	sedd ?	c 150 några sedda 1 ad 7	 sedd	sedd sedd	sedd hemvägen + Lund; se markinsk. sedd hemvägen etc.
obest. Värna ringduva tamduva spillkräka större hacksp.	1 sedd 1 mot SV SV hörs hörs				sedd { ofta sedd men inga flockar delvis vitt	
sånglärka ladusvala hussvala backsvala ångspioplärka trädspioplärka	s h några sedda c 7 1 s h		s h hörs hörs		s h hörs	<u>ej Valrik</u>

1984-09-23 forts.

115

09-23 forts.			115				övr. platser kommentarer
Art	Kr	VÅ	UrV	Sjög	Heden		
sådesårta järnsparv rödhake rödvingestrast koltstrast	hört fler sgr ofta h även s hört		ofta h		hört 1 sedd		sågs idag ej på vägar hört Silvåkerark. Lund morgonen etc hört Silvåker- skogen hört Lund morgonen
Galgoxe blåmes stjärtnes nötvräcka sävspann	trölp sh flock sedd ofta h		h		h		flock sedd Lund e.m. hört Silv- åkerarkogen 1 ex sågs Silv- åkerarkogen ofta hört
bopink bergpink grönsicka hämpling (mindre) korsnäbb	"bakstrick" allmän flock mot SV flock hört	se maskinskriften se maskinskriften. hört hört hört hört					FLÖG ↗
gråspann pilpink stare nötshrika skata		50 > 150	sedd sedd sedd		sedd		flera flockar olika platser
kaja råka kråka knölsvan sångsvan	hört några mot SV några få 2 ad	flockar flock flock	sedd sedd sedd		sedd sedd sedd 2 ad mot Ö		stora flockar hemvägen, delvis höf, med kråka med kajor + råke. allmän hem- vägen med föreg.
jämför Arttrik	maskinskriften dag!						SLUT

1984-09-24, måndag.

Jag var på Ekologihuset c kl 1000-1445. Fint väder. Obsade flera korta perioder från mitt fönster, som vetter mot norr, men såg bara en enda vråk som skruvade sig upp under ett vackert cumulus-moln; den var på c 250 m höjd när jag fann den, och på förvånande kort stund - tyvärr glömde jag ta tiden - steg den till enorm höjd, så att den endast med stor möda kunde ses med blotta ögat, kanske till 1000-1200 höjd. Däruppe slutade emellertid kretsandet, och den gled m 1 m söderut. Detta var c kl 1300.

Även letade jag efter förbipasserande insekter och såg några ex, vilka så gott som säkert var getingar, flyga m 1 m österut; några helt obestämda ex, rimligen stora diptera eller steklar, flyga m 1 m söderut. Även en stor blå Aeshna flög söderut. Spridda ex, mycket få, åt andra håll. Sammanfattningsvis mycket mager evidens för någon flyttning alls av insekter.

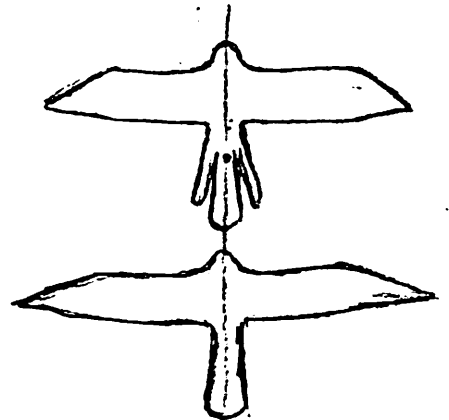
Begav mig hem tidigare än vanligt för att vid bostaden leta efter flyttande insekter i det fortfarande mycket vackra och soliga vädret, med mycket svag vind. Fann praktiskt taget intet; kanske dock att getingar reste mot öster, men antalet ex var mycket få. OBS att jag ej heller såg en enda Eristalis tenax/pertinax, varken sittande på blommor eller flygande.

Sökandet efter kretsande fågel under samma tid hemma, c 1530-1615, gav bara 3 ex: en gammal tornfalk hanne, mycket tydligt ruggande i stjärt och handpennor, se skiss:

Den kretsade länge och rätt lågt och nära.

Vidare en ensam kretsande ormvråk och slutligen en helt obestämbar rovfågel, troligen en vanlig vråk, som gled ungefär norrut långt borta.

Se fotnot x)

1984-09-25, tisdag.

Var hemma till c 1100, sedan på Ekologihuset c 1120-1600. Fram till c 1500 vackert väder, rimligen bra sträckväder, men trots flera utblickar sågs ej en enda rovfågel! Insekter också synnerligen magert; intet säkert sträck mot söder, men ett par ex ungefär mot öster, nästan säkert var det getingar också idag.

På e m mulnade det, och några regnstänk föll, men vinden förblev mycket svag. Inga nämnvärda observationer gjorda efter kl 1600.

Ett skäl till den ringa förekomsten av rovfåglar trots det lämpliga vädret kan vara, att vädret redan på ganska kort avstånd norrut är mycket regnigt och följaktligen olämpligt för uppbrott och sträck, åtminstone av arter som nyttjar termik.

X)

Kommentar till skisserna: övre bilden visar ungefär hur dagens tornfalk såg ut: stjärtens utseende är ju entydigt, men även vingarna tedde sig främmande: handen var kortare och trubbigare eller åtminstone mindre skarpt spetsad än hos en icke ruggande tornfalk. Jag tror alltså att de längsta pennorna i varje vinge var utfallna eller atm. icke utvuxna. - OBS: fågeln hade rödbrun mantel och ljus blågrå stjärt med mycket väl avsatt svart band i spetsen.

Undre bilden visar ungefär hur jag tycker att en "normal" tornfalk brukar se ut.

1984-09-26.

Idag kl 1815 kom en flock på 77 prutgäss med kurs mot V eller VSV på stor höjd. Jag såg dem från vår bostad på Tenorgränden 8, men de flög c 1 km söder om oss, ungefär som de flesta prutgås-flockar brukar göra, om de alls syns från Lund. Jag fann flocken av en slump. Fortsatte obsarna c 20 minuter till men såg intet mer.

Väder: vacker kväll, mycket svag vind, mest klar himmel, men tjocka mörka moln bl a i sektorn SV - V.

OBS att det fortfarande är sommartid i Sverige. Ändring lär skola ske om ett par tre dagar.

1984-09-28, fredag.

Allt en morgon, men torr; och god sikt.
Mycket svag vind. Molnbäckets sålta upp-
brytande, så att himlen var delvis blå
kl. 1200 och det lätade alltmer.

Kl. 1200 kom 11 vingar över Elbolpi-
huset med kurs ungefär SSV, ganska
högt. Mycket klar strichkytt; sådana
florbar ses ej ofta över Lund, alla
minst höstetid.

Jag genomgick äldre dagböcker;
dena dag var det anteckningarna
från Falsterbo 1945, som stod i
fuc. Men redan i kl 1230 blev
det celebration med tre norrmän;
se följande sidor.

Forts.

1984-09-28 fredag, forts.

Enligt överenskommelse en rundtur med tre norrmän, under ledning av Jan-Erik Tangen, för att spela in ett eller två program avsedda att spelas upp i Norsk Rikskringkasting.

Start från Lund (Skolorikhuset) kl 1230. Vi för via S Sandby - Silsken - Vombs ängar - Vombs by - Vombsjöns västra sida - dess norra sida - Övedskloster - Björke by - Ilstorp - Vågra - Eneborg - Kragsholmsjöns S spets - sjöns V sida - upp via Ebbarp till Ellesta - sjöns sydligaste del - tillbaka via Kragsholmsjöns Ö sida (Västerby) - Arsjö - Eneborg - Arsmåsa - Entledel - i Fyledalen - Rödången by - väj 12 - ner via Fylan - Lyckås - Örnäs almskarp - tillbaka via "Franseskorset" - väj 12 västerut - genom Gjöbs Orz - söder och väster om Gjöbs - Övedskloster - Hålsås - mot Kvölunge - ner till Reviegeby - S Sandby - Lund, ankomst dit c 1910.

Flera kortvariga stopp för att bestämma ruffspel etc. Grundlig rundspaning vid Vågra, som bl a gav en ytterserieförändring av hur en duvskall tog en ruffturn men ej en extra mycket. Resten vid olika platser.

1984-09-28 forts.

vid Kapeholmssjöns i sjöets öppning över
sjön men rader magera resultat och
ingen inspelning av radioprogram.

Jag hade från Lund ruffat Kapeholms
godsförvaltning och fått tillstånd
att färdas på godsets enskilda

vägar. Vi for därifrån upp väster om
sjön ända till Ellestjärnan. Där
mycket långvägigt vatt med sikte över
sjön. Inspelning av program om
denne vackra del av Skåne,

dess allmänna prägel, dess natur
och fjelliv. Även inspelning av
samtal om Fatsår och fjellflyt-
ningen där och mitt jobb där som
"pionjär" på 40-talet. Färden
härifrån startade c kl 1610 och
gick utan nämnvärda raster ända
till Örnäs almskog, där det blev
lång rast, vandring genom den döda
eller döende skogen, samt inspelning
av samtal om detta naturreservat
och dess betydelse trots almsjukan;
även samtal om försurning, djurliv
etc. Härifrån hem enligt ovan, nästan
utan uppehåll.

Väder: vid avfärden från Lund
uppklämmande, god utsikt för solig
eftermiddag. Det blev det så,
och dagen blev mycket lyckad,
med goda observationsbetingelser;

1984-09-28 forts.

men molnen upplöstes inte ytterligare, förutom ökade molnigheten sålunda igen så att eftermiddagen blev grå och såg mörk. Dock förblev mycket vind, god sikt och torrt väder.

Anbåda bekräftande roofiler var påskade bara fram till c kl 1530, men sedan försvann de nästan helt. Efter kl 1605, när en glada passerade lågt över oss vid Ellesbaryn, såg vi bara några enda omväxlar och de så sittande.

Fågellivet i Fyledalen var mycket fattigt. I Örnens aluskog hackspettar enligt medan samt järnspen och gärdsmys, f. ö. nästan inte. Men förstås stämning i denna spökskog med döda grå stammar stående upprätt och samtidigt många omkullfallna grova stammar med grön moss på.

Hemmen: jag såg två korpar leka över Fualid, ~~så~~ och på fjället nedanför Vikeus gård en enorn, nästan kilometerlång uppflock som nog innehöll 2000-3000 vingar; men däröver föga.

Artlisten nästa sidor innehåller ~~en~~ närmare kommentarer bara om arter som studerades m. l. m. uppgående.

Forts.

Fågel på färden följer här. Utbytet kan lämpligen uppdelas sålunda:

A. sträckan Lund - Ellestasjöns S strand.

Förkortningar: Ell = Ellestasjön. Krh = Krageholmssjön. VS = Vombsjöns V sida. Vä = Vombs ängar.

skäggdopping bara enstaka VS, Krh, Ell

storskarv: 3 på fiskepålar i Krh

häger: bara c 3 ex sedda, därav 1 ex mycket högt kretsande över Ell.

sädgås: flockar flygande lågt på håll över Klingavälsåns dalgång sedda från Ilstorp. Över Tågra kom flockar förbi också. Vid Ell flög småflockar över flera ggr; dessutom rastade sädgäss i sjön. Se nästa art!

grågås: endast sedd vid Ell men här allmän; ~~sedda~~ rastande vid sjöns N strand och invid stranden på öarna i stora flockar. Flög inte mycket men lät höra sig, liksom också sädgässen för den delen; och när stående ex flaxade med vingarna såg jag tydligt de silvergrå fälten på vingarnas översidor. I tub sågs också näbbfärg etc etc. Men i sjön fanns även sädgäss, exempelvis på stengrundet, och en del flockar som sågs flyga på långt håll bortåt Snogarp etc var nästan säkert sädgäss. Inalles såg vi vid Ell säkert 400 - 500 gäss, men det var svårt att komma till exakta siffror, och tydligen låg många dolda ~~bakom~~ bakom öar etc. Mycket vanskligt att ange siffror för sädgås och grågås separat, men båda var uppenbarligen allmänna; och personligen tror jag att grågåsen förekom i störst antal.

gräsand: flock på c 25 ex Krh, därtill några överflygande. Knappast alls sedd Ell.; manne på grund av det stora antalet gäss där??

ormvråk: sedd mångenstädes mellan Silvåkra/Vä och Ell, kretsande enstaka eller högst 5 tillsammans, men totala antalet sedda ex var alls inte högt med hänsyn till årstid och väder; vi såg nog ej mer än 25 eller $\frac{1}{2}$ högst 30 ex på denna sträcka.

fjällvråk: höstens första ex för min del sågs lågt kretsande och glidande vid norra stranden av Ell.

glada: de 2 första sågs på långt håll kretsande när vi tog dieselolja vid S Sandby. Sedan sedd Vä, Ilstorp, Tågra, Ell etc, summa 12 ex. Över Ell vid ~~ankomsten~~ ankomen dit 1 ex mycket högt kretsande, och just innan vi for därifrån kom 1 ex alldeles lågt över oss längs stranden. Därefter ej sedd; men siffran var ju hög ändå, ej minst i jämförelse med ormvråkens!

spärvhök: summa 5 sedda från Vä till Krh och Ell. Knappast något ex på klar $\frac{1}{2}$ sträckflykt; de flesta kom lågt och flygande åt olika håll.

duvhök: 1 ad vid Tågra gård, upptäckt av norrmännen. Jag fick lyckligtvis kvickt in den i kikaren, och så upplevde vi en högst egenomlig rovfågeljakt. Höken flög på 5-10 m höjd framåt med måttlig fart, och uppskattningsvis 10-15 meter framför den flög en ringduva, likaledes med måttlig fart och synbarligen utan att försöka öka farten. Duvan flög med rak kurs, höken efter; så svängde duvan ~~fortfarande~~ fortfarande tillsynes i lugn flykt och i vid kurva var det absolut, och flyghöjden förblev oförändrad. Höken efter, nu alltså åt motsatt håll. Därefter ännu en kursändring på c 180 grader; nu hade höken kommit närmare duvan men flera meter återstod. Duvan ökade inte farten, höken hann ikapp den och tog den så att några fjädrar lossnade, sedan sänkte sig höken med sitt byte och ~~försvann~~ försvann för vår åsyn bakom obetydlig ojämnheter i marken!! Det hela skedde på något sätt så underligt lugnt och sakta; och det skall sägas att vi kunde följa jakten säkert några hundra meters flygväg. Jag återkommer kanske härnadan med fler kommentarer!

FORTS

tornfalk: från stoppet vid Tågra sågs samtidigt 3 ex, varav 2 kretsande och ryttlande nära Sövdeborgs f d station, och 1 ex sittande på kraftledning resp. ryttlande på närmare håll. Därutöver ej sedd.
trana: vid Ell, när vi satt invid stranden under tunga lövvalv av bokar, hördes plötsligt trana. Vi ut på äng med fri sikt, och här kom flocken tillsynes, det var en sned plog på c 77 ex som på måttlig höjd flög söderut. - En kort stund senare ånyo hörd, och då kom 7 ex på måttlig höjd norrut över sjön.

vipa: några få smärre flockar sedda, flygande resp. rastande på fält, bl a på plöjnad vid Tågra c 40 ex. Därtill en mycket stor flock på fält nedanför Vikens gård; vi såg flocken på avstånd från Vombsjöns V strand. Mycket skrattmås bland viporna. Ej på närmare obsar, men se härnedan om obsar på återvägen mot Lund.

skrattmås: mångenstädes sedd i stora täta flockar följa motorplogar på fälten, eller rastande på fält. Så t ex vid Krageholm, nära Assmåsa och på flera andra platser. Se ock nästa art.

fiskmås sedd i ringa antal, Krh m fl platser.

På e m vid Ell och senare flög avsevärda måsflockar söderut, säkerligen för att övernatta vid kusten; det var åtminstone mest skrattmås men med inblandning av fiskmås.

havstrut: 1 ad på fiskepåle VS.

ringduva sedd då och då men bara enstaka ex. Inga flockar sedda, varken sträckande eller rastande.

skogsduva: flock 5 ex flög söderut vid Ell.

sånglärka överflygande

ängspiplärka "

bofink sedd mest överflygande, i små eller måttliga flockar, delvis i sällskap med bergfink

bergfink sedd och hörd ungefär som föreg., men inte i stort antal

grönsiska: flera flockar överflygande, bl a en flock på säkert c 50 ex västerut vid Ell.

snöskata några sedda

talgoxe sedd

blåmes ofta sedd

kråkfågel: skata, kaja, råka, kråka. Allmänna. Stora flockar av de tre sistnämnda på många platser.

Ingen svala ~~sedd~~ sedd på hela dagen.

B. sträckan från Ellestasjöns S sida via Årsjö - Assmåsa - Eriksdal - Fyledalen - Röddinge - ånyo ner i Fyledalen - bort till Örup. Denna sträcka gav ovanligt litet. I Fyledalen bara ett par sittande ormvråkar, inga andra rovfåglar.

C. Örups almskog, nu död eller ~~större~~ döende av almsjuka. Stående döda grävita stammar, liggande stammar ofta klädda rikligt med grön mossa, och marken överhuvudtaget ofta täckt av ris och grenar och m 1 m döda höga örter. Detta ger förklaring till fågelfaunan:

spillkråka minst 2 ex, troligen flera

större hackspett sedd och hörd, bl a hördes 2 ex ropa sitt ofta upprepade "kick" samtidigt. Enligt en av norrmännen var detta en metod att hävda sitt revir, alltså höst- och kanske vinterrevir, ej häckningsrevir.

mindre hackspett hördes ropa

gårdsmyg hördes i flera exemplar i det mörka täta skiktet nära marken.

järnsparv hördes också upprepade ggr.

FORTS

Till-
lägg
se
nedan.

Nästa
sida

1984-09-28 forts.

124

D. Hemvägen. Vi for praktiskt taget utan uppehåll. Det var kväll och tydligen rätt tjockt molntäcke, dock en ljus rand vid horisonten i norr. Föga att anteckna; men två obsar värda att nämna:

korp: när vi passerade Torps gård strax sydost om Övedskloster, såg jag 2 korpar leka i luften på låg höjd över Fruallid.

vipa: när ~~vi~~ vi kort därefter passerade Vikens gård, eller rättare sagt strax innan vi nådde fram till Vikens gård, fann vi att en oerhörd vipflock stod på fälten söder om vägen. En del av flocken var förhållandevis gles; men den bortre delen, ~~från~~ från vägen räknat, var ovanligt massiv och tät. Några få måsar stod kvar bland viporna. Norrmännen nämnde något om tusentals vipor, men jag vågar gå ett steg längre; ~~vi~~ säkerligen fanns där allra minst 2500 ex, kanske betydligt flera.

Tillägg och kommentarer:

- (a) Vädret var idag fint och halvklart när vi startade från Lund, och det såg ut att klarna ytterligare. Men det blev inte riktigt så; molnigheten tilltog åtminstone från kl 1430 eller ~~vi~~ så ungefär, och det måste blivit ett rätt tjockt molntäcke, ty ljuset föreföll mig avgjort svagt senare på e m. Men eljes bra. Hade det blivit en klarare kväll, hade vi nog också fått mer av kretsande rovfågel. Men då hade vi nog knappast hunnit till Örups almskog.
- (b) spillkråka sågs och hördes upprepade ggr, delvis nära, även när vi rastade vid Ellestasjön.
- (c) Alla tre norrmännen var mycket trevliga, och färden genomfördes under bästa stämning.

Även: flock 4 steglitsor på
Telefubröd vid Ebbarp.

1984-09-29, lördag.

125

Klockan 1005 hördes plötsligt tranor, och när jag skyndade ut i trädgården, kom en flock på c 92 ex på nära håll och knappast högre än 150 m. De flög i sned plog och höll kurs mot S eller snarare SSO, Lena ringde genast till familjen Dahm och berättade för Karin, som hann ut och fick se flocken. Vädret var nu vackert, mycket ljus men en stor del av himlen var täckt av "bulliga" altocumulus-moln, som dock höll på att spricka upp alltmer.

Sedan stod jag ute i trädgården och gjorde noggranna obsar under exakt 30 minuter, kl 1130 - 1200. ~~Senare~~ Nu hade himlen ändrat karaktär. Altocumulus-molnen var försvunna, istället hade stora cumuli börjat utbildas, och de blev större och större, så att det mot slutet av perioden mest blev skugga. Mycket vackert väder eljes, praktiskt taget vindstilla, och god sikt. Fågelliv;

- a) Hela tiden flög småfågel mot N-NO på låg eller måttlig höjd. Det var bofink, bergfink, grönsiska, ängsfiolärka, sånglärka, en taltrast, järnsparv. Grönsiskorna kom i flock på c 12-15 ex, finkarna eljes i mycket små flockar på högst c 6 - 7 ex, eller enstaka eller mycket glest. Övriga nämnda arter enstaka eller ibland 2 - 3 m 1 m nära varandra. Inga stora mängder, men säkert summa 100 ex på denna halvtimme.

- b) I kronologisk ordning hände dessutom följande;

2 rovfåglar, troligen vråkar, ses kretsa på enorm höjd i Ö, mot mörka cumulusmoln, tappas snart.

1 ormvråk kretsar lågt och rätt nära, släpps ur sikte, återses ej.

1 duvhök upptäcks, den kretsar mycket högt i zenit, delvis mot lätta moln i utkanten av cumuluskomplex, stiger till väldig höjd, börjar resa mot S-SV men börjar strax kretsa igen.

mycket stor duvflock upptäcks på jättehöjd i öster, c 500 ex, följes länge, ses både mot klar himmel och mot moln, höjd säkert 600-800 m, kanske mer, tycks flyga mot S snarare än SV.

4 stora trastar kommer på väldig höjd mot SV, efter varandra, säkert 50 - 100 m mellan varje fågel; upptäckta av slump, flög så högt att jag ej kunde avgöra ens vilken systematisk grupp de tillhörde förrän jag sett dem i kikare.

1 sparvhök glider mycket högt mot S eller kanske SV.

3 ormvråkar upptäcks mot molnundersida, mycket högt, eller jättehöjd, kretsar länge, stiger m 1 m men går inte in i molnet.

1 liten falk kommer med snabba slag med kurs ungefär S, högt, ses bra men bara snett bakifrån, högst sannolikt stenfalk.

några få småfåglar och några få trastar flyger mycket högt mot Ö.

Ytterst få småfåglar ses under denna halvtimme flyga i den "normala" flyttningsriktningen, d v s ungefär mot SV, och de som gör så flyger mycket högt.

- c) strax före kl 1200 kommer 7 ladusvalor snabbt och rätt lågt med kurs mot SO. Jag hade särskilt noterat att inga svalor setts dessförinnan.

Väderleken är av den typ, som i Falsterbo kan väntas medföra ett glest eller måttligt rovfågelsträck på mycket stor höjd.

OBS: den trana, som höll teten i ovannämnda flock, hade ena benet i normalt läge, men andra benet snett nedhängande!

Flera kortvariga obsar senare på dagen, kl 1230, 1330-1340, c 1500 och c 1540-1555, gav ytterst litet: summa en kretsande vråk mycket högt samt en sparvhök snabbt mot S-SV rätt högt; även enstaka småfåglar överflygande, mest mot NO ännu kl 1335 och kanske längre. Där i en flock grönsiskor. Trädpiplärka hörd. - Molnigheten tilltog först; nästan helt molntäcke fram till c 1500, därefter ånyo avsevärt lättande och delvis sol.

1984-09-30.

Lena och jag reste med bil upp till Röstånga och åter. Ärende: mycket originellt, se nedan. Vi for upp kl 1200-1320 via Örtofta - Remmarlöv - Trollenäs - Trolleholm - Rökaholm - Ask - Röstånga. Körde sakta, stannade på några ställen. Nerresan skedde kl 1600-1715 via Billinge - Stockamöllan - Stehag - Stavrod - St. Kastberga - Gryby - söder om Borlunda, korsade järnvägen Eslöv-Hurva, fortsatte via Ellinge golfbana - Ellinge - Örtofta - Lund.

Väder helt mulet, m l m jämnrått, temp. på middagen c 12° C. Delvis lätt regn både på upp- och nedresan, men delvis uppehåll, liksom också mesta tiden i Röstånga. Dagen var mörk, det var tydligen tjockt molntäcke, men sikten var inte dålig.

I nedanstående artlista betyder U uppresan, och N betyder nedresan. Arter:

gräsand: säkert 250 ex i damm i Stockamöllan. Ovanligt tät flock, och den innehöll flera helvita ex. N

glada 1 ex nära Ask. U

duvhök 1 Röstånga, förbiflygande

ormvråk 1 Trolleholm, U; 1 nära Ask. U.

blåhök ♂ ad 1 strax söder om Röstånga på nerresan

tornfalk 2 nära Remmarlöv U, och 2 nära Gryby N.

obestämd falk 1 nära Trollenäs, U. Det var med största sannolikhet en stenfalk

trana: flock 16 ex över Röstånga, de flög lågt, både ad och juv hördes.

(vipa ej sedd!)

skrattnås rätt allmän, U N

fiskmås " " U N

ringduva ofta sedd, men bara en tydlig flock, denna var på c 40 ex och

sågs nära ~~Billinge~~ Billinge, N.

spillkråka hörd Röstånga

sånglärka också hörd Röstånga men icke sedd för övrigt!

(svalor icke sedda!)

sädesärla 1 Lund norra utkant, U.

bofink

bergfink } flock på 500-1000 ex vid Örtofta, U; och flock på

över 1000 ex vid Ask, U. Vid Röstånga sågs flockar resa västerut på eftermiddagen. Vid Stehag flock på c 200 ex N, och vid Gryby flock på över 300, också N. - Överflygande mindre och/eller glesare sällskap sågs flerstädes både U och N. -(Osäkert vilken art som vanligast, i varje fall ingen kommentar därom).

grönsiska några gånger överflygande i Röstånga

stare: stor flock på c 300 ex nära Stockamöllan, N. Flög över ungefär mot SO, säkerligen på väg mot nattkvarteret.

kaja

råka

kråka

} flerstädes avsevärda flockar både U och N
korp 2 ex nära Billinge N, de virvlade om varandra i luften.

Besöket i Röstånga hade följande bakgrund.

Min pappa, Edvard Rudebeck, gifte sig år 1904 med Märtha Liljenroth. I det äktenskapet föddes två barn, Johan och Märtha. De är alltså mina halvsyskon. Deras mamma gick bort redan år 1907. Det dröjde sedan till år 1913 innan Pappa gifte om sig med Ingeborg Brandel, som blev mor till mig och min syster Ulla. Några somrar, jag skulle tro åren c 1907-1913, möjligen även senare, tillbragte Pappa och Johan och Märtha i Röstånga, där de hyrde bostad av en familj Smedberg.

Detta är alltså nu c 70 år sedan. Men Johan och Märtha har alltid haft somrarna i Röstånga i gott minne. Min syster Ulla hade nu, för några år sedan, genom sin verksamhet i Röda Korset, kommit i kontakt med en fru Renate Smedberg från Röstånga, som genom Ulla fått veta om Pappas och syskonens (egentligen halvsyskonens, fast vi alltid ansett varandra som helsyskon) kontakter med Röstånga i gamla tider. Eftersom både Johan och Märtha nu var nere i Skåne och bodde hos Ulla och hennes make Jan Herslow i Åkarp, hade vi blivit inbjudna till besök hos fru Smedberg. Detta glädde oss alla, men särskilt Johan, som har haft en oerhört stark önskan att återse Röstånga. Idag for vi alltså ditupp. Jag åkte med Lena, alla de andra startade från hemmet i Åkarp. Vi gjorde inte sällskap på färden dit och hem men vi träffades däruppe och drack kaffe hos fru Renate Smedberg. Naturligtvis blev det mycket talat om gamla tider. Vi gick också en runda vid gårdarna och i skogen, där Johan och Märtha lekt som små barn. En del hus stod kvar m l m oförändrade från den tiden.

Det var en säregen upplevelse och en mycket minnesrik dag.

S L U T

1984-10-02, tisdag.

Jag gick ej på Zootis utan var hemma hela dagen och gick igenom renskrivna dagboksanteckningar. Var dock ute i trädgården flera ggr under middagstimmarna, då det blev sol och svag vind och oväntat varmt, uppåt 17° eller 18° C i skuggan. Letade då noga efter flyttande insekter. Främst kunde man ju vänta Eristalis tenax (och/eller pertinax, dock osannolikt). Men trots flera noggranna observationsperioder på 10 - 20 minuter vardera sågs ingen insektflyttning av något slag. Dock sågs i trädgården 2 st. Eristalis, varav ett fällde på Aristolochia-blad och fångades med håv.

Av rovfågel sågs över Tenorgränd summa 3 ex: en ormvråk, en tornfalk och en sparvhök, den sistnämnda mobbad av en råka rätt närgånget. OBS alltså bara en ormvråk trots detta fina väder. Men cumulusbildning ringa eller ingen i denna varmluft.

Över Lund har jag trots letande sett ytterst litet ormvråk hittills denna höst.

1984-10-03, onsdag.

Förmiddag lugn och mulen men rätt ljus. Prognos: uppehållsväder, svag vind, fortfarande mulet och mot kvällen risk för enstaka skurar. Men prognosen slog inte in: ~~molntäcket~~ molntäcket lättade, och det blev mycket soligt och vackert väder från c kl 1200 på dagen.

Jag var på lunch hos min syster och svåger, Ulla och Jan Herslow, i Åkarp. Träffade där även min bror Johan, som lovat att undersöka mina ben och fötter, vilka ställt till mycket besvär de sista månaderna. Han gjorde en mycket noggrann och intressant genomgång och sade som slutomdöme att det absolut inte kunde vara något allvarligt fel. Förvisso högst glädjande, ty jag har verkligen varit orolig.

Efter lunchen satt vi ute och njöt av solen c kl 1330-1430 och 1500-1530. Stora granna moln av cumulus-typ men därtill mera amorfa moln samt lätta höga moln.

Kl 1340-1410 noggrann ~~granskning~~ granskning av himlen. På jättehöjd under ett cumulus-moln fann jag 7 kretsande vråkar och 1 sparvhök; de gled sedan ungefär mot S. Därefter paus, och sedan kom summa 4 glesa vråkar + 1 sparvhök + 1 falk, högst sannolikt en ~~tornfalk~~ tornfalk. Efter ny paus kom så minst 12 ormvråkar rätt glest och tillsammans med dem 3 sparvhökar, alla dessa 15 ex reste ungefär mot S. Därefter ännu 1 sparvhök upptäckt högt uppe liksom de föregående; denna sista sparvhök tumlade om ~~inom~~ i luften med en rovfågel som jag inte kunde bli riktigt klar över, men sannolikt var det en kärrhök.

Övriga fåglar denna stund ej närmare studerade; det var en hel del skrattnås i luften, även fiskmås, ringduvor etc, men ingen enda sträckflock av ringduvor eller andra duvor för den delen.

Även om rovfågelsiffrorna idag var anspråkslösa var det dock mer än jag hittills sett i denna del av Skåne i höst.

1984-10-05, fredag.

Denna vecka har det varit kongress på Frostavallen över temat "Baltic Birds", med deltagande av ornitologer från alla de stater, som har kust vid Östersjön. Jag hade naturligtvis avsett att delta men inte att hålla föredrag. Mitt enda aktiva engagemang var, att jag lovat leda den tur till Falsterbo, som skulle äga rum lördag 6 okt., efter övernattning i Höllviksnäs. Men på grund av besvären med mina ben och fötter måste jag i god tid ge återbud till exkursionen, och rätt kort före kongressens början gav jag återbud även till deltagandet i Frostavallen. Det var tråkigt men oundvikligt.

Till Höllviksnäs, närmare bestämt till FBU-gården där, kom jag dock i alla fall. SkOF hade nämligen sedan länge förvarnat mig om att jag skulle utnämnas till "Hedersgås" i föreningen, och detta skulle ske vid den middag som kongressdeltagarna ämnade aväta på FBU-gården på fredagskvällen. Alltså for jag ensam ner dit på eftermiddagen. Den svenske uppsyningsmannen var svår att få kontakt med, och när det äntligen gick var han föga tillmötesgående. Så mycket lättare var det att träffa diverse libaneser, vilka som flyktingar nyligen kommit till Sverige och i flera tiotal inhysts i bostadsutrymmena på Gården. ~~En av dem~~ Särskilt en pojke i tioårsåldern hängde sig på mig som en fästing; han kom, inom parentes sagt, alls inte direkt från det krigshärjade Libanon utan från Tyskland, där han och hans föräldrar bott i flera år. Jag lyckades dock bli av med honom med fredliga medel.

Så småningom kom kongressdeltagarna i olika repriser; de hade exkurrerat i Skånes inland på eftermiddagen. ~~En av dem~~ Sören Svensson och den alltid lika glade Johnny Karlsson hade lett exkursionen.

Det blev en mycket lyckad måltid: en mör fläskfilé med cypriotiskt rödvin, en lätt fruktdessert samt kaffe och kaka. All placering var fri, varför jag satte mig på en bordsända invid Torsten Jacobsson och Torsten Malmberg och ett par andra blivande "hedersgäss". I det ögonblicket kom Johnnys fru, Gunnel, förbi och såg hemlös ut; hon var avdelad att taga fotografier för kvällen. Jag bad att få föra henne till bords, vilket beviljades.

Följande hedersgäss kreerades i den ordning de satt vid bordet (vilken ordning det var har jag inte exakt reda på):

Bengt Fritz
Sven Garpinger
Torsten Jacobsson
Torsten Malmberg
Sven Mathiasson
Gustaf Rudebeck
Sören Svensson
Staffan Ulfstrand.

Alla framkallades, en och en. Johnny sade några ord, alltid vänliga och skämtsamma, till var och en, och varje hedersgås fick dels en liten skånsk hemslöjdsgås i trä, dels ett ~~ex~~ ex av det precis färdigvordna Meddelandet nr 100 från Falsterbo Fågelstation; det heter "Flyttning, övervintring och livslängd hos fåglar ringmärkta vid Falsterbo (1947-1980)" och är författat av Gunnar Roos. Det omfattar 208 sidor, och det behöver väl knappast sägas att det är ett högeligen innehållsrikt arbete, därtill ~~synnerligen~~ synnerligen väl-skrivet, något som utmärker alla Gunnars uppsatser.

Johnny meddelade också, att ytterligare två personer utsetts till hedersgäss men tyvärr varit förhindrade att ~~närvara~~ närvara i kväll, nämligen min före detta maka Inga Rudebeck och professor Anders Enemar i Göteborg.

Det blev tillfälle till samtal med både svenska och utländska ornitologer ~~och~~ såväl före som efter maten. Det var mycket trevligt. Jag kom att tala rätt mycket med Sven Mathiasson; det var åtskilliga år sedan vi träffades personligen. Men jag drog mig tidigt tillbaka till min sovhytt. Jag kände en gryende förkylning. Och nästa morgon

FORTS

128

1984-10-05 forts.

skulle det bli mäkta tidig uppstigning, ty frukosten var utsatt redan till kl 0500. Jag skulle visserligen inte följa med ner till Nabben, men jag hade på känn att nattsömnen skulle bli dålig. Och det skulle vara skönt att komma till Lund relativt tidigt.

1984-10-06, lördag.

Jag hade hosta och snuva på natten och sov inte mycket. Vaknade och steg upp med de andra; i angränsande sovhytter bodde Johnny K, Sven M, Sören S samt Nils Kjellén. Åt också frukost med dem.

Det hade varit frestande att följa med kongressdeltagarna till Nabben och ~~medverka~~ medverka vid demonstrationen av fågelsträcket, så mycket mera som vädret blev betydligt bättre än som förutsagts. Men det var omöjligt för mig att delta, av ett annat skäl. Jag hade nämligen, med hänvisning till mina dåliga ben, givit återbud även till en annan grupp som just denna morgon skulle se på sträcket i Falsterbo: det var Joachim Regnéll och med honom c 20 personer, mest ungdom, från Lundaortens Naturvårdsförening. Efter att ha lämnat honom återbud, ~~vilket~~ vilket skett för c tre veckor sedan, kunde jag ju inte gärna visa mig därnere i sällskap med en annan grupp ornitologer.

Alltså stannade jag kvar på FBU-gården efter frukost, satt en stund och läste i Gunnar Roos' fina bok, packade mina få ägodelar och avreste med buss c kl 0800, ankomst Malmö C c 0840. Det var måttlig vind omkring Ö men avsevärt lättande molntäcke, rätt milt, och god sikt. Ganska mycket fink kom mot väster, delvis på stor höjd i medvinden, delvis lågt över trädtopparna. Grönsiska hördes flera ggr, men mest var det Fringilla spp. Över Höllviken flög skarvar och trutar.

På färden till Malmö sågs flerstädes, särskilt i området Fotevik-Vellinge, rikligt med mås på ~~fälten~~ fälten, mest skratmåsar. På två ställen var vipor inblandade, dock bara c 100 - 250 ex på vardera stället. En dylik ansamling av mås och vipor även strax söder om Malmö. Nära Kungstorp tyckte jag mig se en ljungpiparflock på ~~avstånd~~ avstånd, men ej bergsäkert. Nära Hököpinge en ensam mörk fasantupp på öppet fält, och närmare Malmö två lågt ryttlande fjällvråkar på nära håll och med högst ~~1~~ 1 kilometer inbördes avstånd.

Från Malmö tog jag tåg till Lund, ankom dit redan 0908. Och så stadsbuss upp till bostaden. På trottoaren här en ihjältrampad Carabus nemoralis, en art som förr i världen var vanlig i Lund men som nu sannolikt har reducerats avsevärt i antal.

Över Östra Torn en sparvhök som blev hårt mobbad av en råka, eller kanske en ~~kråka~~ kråka. Alldeles därintill flög en tornfalk rätt länge, men den blev inte alls förföljd.

I trädgården på Tenorgränd en rödhake, en rödstjärt och många grönfinkar.

S L U T

H ste

1984-10-08, måndag.

Jag vaknade mycket förkyld och i dålig form, kände inte alls för att gå till Ekologihuset. Satt inne och läste och gjorde föga nytta. Väder på f m: blå himmel med stora vita moln med grå undersidor; molnen växlade form mycket snabbt. På moln på avstånd sågs att undersidorna var horisontella och plana. Såg ut som cumulusmoln om ock delvis sönderblåsta. Vind frisk omkring V. Milt. Till stor del solsken, och då värmden solen skönt. Jag ringde fröken Väder kl ~~1110~~ 1110 och fick besked: Malmö +11, Lund +11, Sturup +11 och vind V 6 m/sek med vindbyar till 12 m/sek, Falsterbo +11 och vind V 11 m/sek, allt detta kl 1000.

Kl 1115 tittade jag ut och tyckte mig mot de stora molnens undersidor se ett par små prickar som gled m l m västerut. Skyndade förstärkt ut i trädgården och fann att minst 17 vråkar gled - kretsade - gled på nytt, mycket högt och med starkt västlig kurs. Ett par ggr föreföll det som 1-2 ex några korta moment blev otydliga genom att m l m försvinna i molnet. Flyghöjd säkert 750-900 m, kanske mer; de var små som flugskitar. Jag passade nu noga till kl 1140. Då kom inga fler vråkar men spridda småfåglar, det var bofink, bergfink och grön-siska; de kom åt båda håll: ungefär SV resp. ungefär NO eller N. Men ~~utan~~ därtill kom 2 bergfinkflockar lågt mot N-NO, på resp. c 150 och 70 ex. Övriga småfåglar fåtaliga och högflygande.

Kl 1139 kom en sparvhök med sydlig kurs rätt högt, och

kl 1140 kom en ormvråk rätt lågt, också med tydligt sydlig kurs.

Kl 1140-1150 inga observationer.

Kl 1150 ut igen, såg först intet men redan kl 1152 kom minst 38 vråkar tillsynes i Ö, kretsade, gled sedan bort med kurs ungefär mot VSV och flyghöjd skattat 400 m. Kort därefter, c kl 1157, upptäckte jag minst 16 vråkar som kom i gles ström ungefär från OSO och gled förbi norr om huset med rak kurs ungefär mot VNV. Dessutom sågs enstaka vråkar kretsa för sig själva, oftast rätt lågt, men detta gäller bara få ex. Någon sparvhök sedd också, även en som höll ihop med vråkar högt uppe. När vråkarna gled framåt i "flottilj", gick de avgjort glest, inbördes avstånd ofta 50 - 100 m, men ibland kunde 2 ex ses my. nära varandra. Enstaka ex kunde vara svåra att återfinna om man en gång släppt dem.

Kl 1207-1210 kom minst 20 + 1 vråkar tillsynes, de kretsade i S och gled så småningom bort, men jag glömde att ange riktningen.

Kl 1215 obsar slut. Väder fortfarande som förut. Min förkylning lättade.

Kl 1315 tittade jag ut helt kort: då kom 7 ormvråkar norrifrån på my. måttlig höjd med kurs mot S, började sedan ~~kl~~ kretsa och fördes då av vinden ungefär mot SO, gled sedan vidare, fortfarande med utpräglad sydlig kurs. (OBS de olika flygriktningarna, som var ytterst lätta att konstatera!).

Kl 1355 ny kort utblick, men intet sågs.

Kl 1415 nya obsar: minst ~~18~~ 18 + 7 vråkar högt mot V, de kretsade, gled, 1 kretsade på nytt etc. Därtill 1 vråk lågt mot VNV och ett par andra avgjort lågflygande ex också sedda. Alla dessa är borta kl 1420, men då upptäcker jag 3 ex i sällskap kretsande mycket långt nere i SO; dessa följdes dock ej i kikare.

Kl 1420-1425 kom 6 vråkar över huset med kurs mot V eller VNV eller kanske rentav NV. Sedan kom 52 ex ~~1~~ till plus 1 sparvhök, alla kom m l m från SO och höll kurs mot NV (approximativt förstås, men ungefär korrekt). ~~De~~ De flesta flög högt, några rätt lågt. Ytterligare några vråkar och 1 sparvhök ses kretsa i öster, mycket långt bort.

Kl 1425-1430 ses c 10 vråkar borta i öster, stort avstånd. De glider bort med utpräglad NV kurs. Nere i söder ses någon enda fjärran kretsare högt uppe, därutöver intet

Kl 1430-1440 fortsatta obsar men intet ses.

Väder: ~~himmel~~ himmel delvis blå; solsken; men mycket moln som snabbt växlar i utsträckning och läge. Ett slag är det allra mest

FORTS

1984-10-08 forts.

molntäckt, men efter få minuter blir det mest klart ehuru stora molnbankar står kvar i S och V på långt håll.

Kl 1440-1450 ses först 2 lågt kretsande vråkar över Lunds stad, därefter 1 hög kretsare i öster och i dess närhet, under ett stort grant moln, 4 tranor, som flyger runt många varv med vingslag hela tiden; deras inbördes läge förblir därvid nästan oförändrat. Till sist seglar de ett par varv och glider sedan bort med utpräglat sydlig kurs, mycket högt, kanske c 600 m höjd. Kort därefter finner jag mycket närmare 16 ormvråkar och 1 sparvhök, de nalkas och kommer rakt upp i zenit, glider sedan ungefär mot NV, låt vara att något ex bröt sig ut.

Ännu 1 sparvhök ses, kretsande för sig själv.

Kl 1450 det blir skuggigt och kallt, jag går inomhus igen, men

kl 1452 ses på nytt 2 vråkar lågt över Lund, de flyger norrut m 1 m tydligt

Kl ~~1450~~ 1458 kommer 5 ormvråkar lågt över huset, kurs mot N, de kommer en och en, men de samlas nära varandra och kretsar. Nere i S kretsar 1 sparvhök.

Kl 1500-1530 ej obsar

Kl 1531-1535 kommer 8 ormvråkar mycket glest från SV eller SSV med kurs mot N-NO, avgjort lågt, de slöt sig tillsammans i en krets som ~~av~~ avlägsnar sig mot NO-ONO.

Oväntat mycket vråk, särskilt när man betänker hur långa perioder jag underlät att obsa.

- Tillägg: (a) vid minst 2 tillfällen såg jag med stor sannolikhet vardera en fjällvråk, men det var motsol, och full klarhet nåddes ej.
- (b) i trädgården fanns idag 1 rödstjärt, sedd och hörd flera ggr på f m. Igår sågs 2 rödstjärtar samtidigt i trädgården.
- (c) på kvällen ingen rödstjärt men 2 rödhakar samtidigt.

1984-10-09, tisdag.

Förkylningen, som ~~minst~~ föreföll bli lindrigare igår, var besvärlig idag igen, och konditionen måttlig. Men jag gick i alla fall till Ekologihuset ~~kl 1050~~ kl 1050. Genomgick 1945 års Falsterbo-dagbok, kopierade en del renskrivna sidor från andra år, etc. - Väder på ~~kl 1050~~ f m mulet, men det lättade starkt, och c kl 1200-1330 var det djupblå himmel med en del moln på avstånd. Mycket grant ljus. Jag stod stundvis i fönstret i arbetsrummet, hoppades få se en del kretsande rovfågel när vädret blev så fint, men därav vart föga. Däremot såg jag kl 1305 en tornsvala som snabbt kom från Ö, svängde norrut och efter en del ~~kl 1305~~ kast försvann mot N-NV. En stund senare sågs mot djupblå himmel en kretsande ormvråk, som snabbt steg mot V-VNV. Till min stora förvåning kom kl 1350 ännu ~~en~~ tornsvala, denna på närhåll, kurs ungefär V. Ett par blåmesar flög västerut, färger sågs utmärkt i solljuset. - Jag såg också en stor mörk fjäril flyga snabbt söderut, och flera getingar och några andra större insekter, säkerligen steklar eller flugor, sågs flyga i jämnhöjd med mitt fönster, som ligger 2 trappor upp. Åtminstone delvis rörelse mot S. För att om möjligt se närmare på detta, gick jag ~~från~~ från Ekologihuset redan kl 1425. ~~Men~~ Men nu hade jag otur, det mulnade snabbt, och en hård vindby och några minuters ösregn fick jag på hemvägen. Helt grått. Senare blev det åter sol och mest klart, och jag såg som väntat några vråkar komma lågt över Östra Torn med nordlig kurs; en av dem blev mobbad av 2 råkor. - Sent på e m även en sparvhök överflygande i kvällsljuset. Och idag rikligt med rödvingetrast i trädgårdarna på Östra Torn, ideligen 5 - 10 - 15 ex flygande åt olika håll etc. Och kl c 1020 kom en ladusvala över Tenorgränd mot V!! SLUT

1984-10-10, onsdag.

Morgon klar, alldeles molnri, soligt god, Temp
kl 0930 : 9°C. Vind måttlig omkring
V eller kanske snarare SV. Mycket grus
vidar alltså.

Kl 0915, när vi såg vid frukosten, såg vi
en mycket stor fjällflock komma mot N-NO
rakt över huset, låg höjd. En del av
flocken hade passerat när jag upptäckte
den; jag såg ca 300-400 ek men total-
antalet kan ha varit mycket större.

Flockens prägel antydde starkt att den
bestod (även mest!) av bergfink.

En enorm cirkulär korn samtidigt
över huset 100 m höjd, korn VSV
eller kanske V. Bara ögonblicket
efter befaras emellertid att en
stort förband av vithals nalkades
på rikt kort avstånd i söder, det
blev minst 49 ek som gled över
mot VSV, delsvis efter kort korn-
sande. Höjd 100-200 m.

En spårök kom helt lågt, slop
brant i en brädgård i närheten men
en rika slop ännu brannare efter
höken och midde prabbigt drag
upp den. Vid fjällarna försom
ett par sekunder men kom upp
igen; höken utan lyse försvår
men den gjorde nytt slag förut.
Rikarna kom på nytt fram och
pröfjorde den sedan enis och

1984-10-10 forts.

längre. Jag släppte ~~den~~ ^{den} ur sikte
efterom en mycket stor smipjelflock
kom från SV den var av medel storhet
men rörde 400 meter lång, innehöll
skattningsvis 1000 ex. Jag såg direkt
att det var bergpink, åttn. allra
mest.

Nu kom 7 nya omviter nästan rakt
över huset samma mot vinden. ~~Det~~

Enskilda smipjelfar rips på jättestor, åt-
minstone delvis flög de mot NO.

Kl 0932 kom 22 omviter från på
samma sätt som tidigare. Jag kastade
en blick norrut och såg de, på stort
avstånd, 1 + 2 omviter som skrev

(Lågt) flög mot V eller VV. Detta är
anmärkningsvärt, ty min erfarenhet är
annars att fåglarna i sådana fall
håller sig tillsammans, kanske mindre
av flockinstinkt än att de flyger
där villkoren är gynnsamma.

Kl 0937 ~~fr~~ kom minst 20 nya
omviter nära betande som föreb.
höjd $\approx$ 100-150 m.

Kl 0940-0950 bristfälliga observationer, men
inga nya viter sågs.

Kl 0950-1020 oavbrutna observationer,
vidare oförändrat, små höga moln har
börjat bildas i SV-V ~~men~~ - NV, men
99% av himlen klar. Inga nya
viter sågs, men en luffande

1984-10-10 forts.

spanvök sågs ånga över viltmarker,
även den blev öfverdä av en rök.

En del smögel fortsatte att komma
mot N-NO, dock inga stora
flockar sedda nu.

Kl 1021 passerade en stencilk på
nära håll, gjorde jäkt, förvar, såg
upp igen utan lyfte, satte full fart
mot SV på nytt.

Kl 1023 passerade en alldeles som-
ordentligt lämpad finbflock mot
NO, men flocken var mycket smal
och av måttlig tät het och innehöll
nog höst 1000 - 1200 ex. Kort

läses fler finbflockar och i
bättre ljus, jag ser och hör vafink
och hör härling; ser även spridda
sömlätkor och rödvingar, ehuru
ej i ~~den~~ ^{dessa} flockar.

Obsarna fortsätter oavbrutet till 1045.
Smögel i ringa antal fortfarande i rörelse,
men inte en enda rötter sedd nu, ej
heller någon dwarflock eller annat som
man kunnat vänta. Ångspjelätkor hörd
och sedd ett par ggr, och 4 snöskator
flög förbi och lycktes falla i närheten.
De små molnen löstes upp. Vinden lyftes
öka till frisk.

Vädret bestod, lika oavbrutet till
ungefär 1245. Jag gjorde under tiden
1045-1245 upprepade korta undersök-

1984-10-10 forts.

ringar av himlen och fjeltröskor, men
icke en enda rarfjel rips, och av småfjeler
bar några små flocker som flög dels mot
S-SV, dels åt motsatt håll, mest det
senare.

Kl 1245 fortfarande fin sol, men ett
stort och nästan kompakt molnsystem
drog upp i väster, ungefär såsom det
förelåg. Jag ut och såg mig nog
omkring. Såg en sparthök nyss över läj
och minnsann om inte en röd falk
oppen på sparthöken och satte
fart efter den. Alltså samma rike
hela tiden? Rätt sannolikt. Däremot
inte sannolikt att det hela tiden
handlar om samma sparthök. Nu rips
dessutom en annan sparthök kretsande
högt i söder. En blåhök, kane eller
jur, förigen ju, drog på måttlig
höjd över mot ~~SV~~ NV; och
ett par minuter senare rips en
sparthök på högstreck mot V.

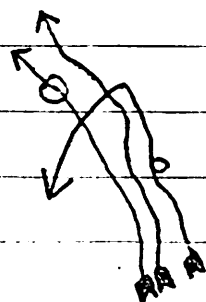
Kl 1305 täckte molnen nästan
hela himlen. En ensam röd ljus
ormorik kretsade i norr och i
zenit upptäckte jag en hög krets
på exakt 9 omröringar och en
sparthök. Dessa började glida mot
V ungefär men knappast tydligtvis.

Observer slut 1315. Men medan
dena sida skrivs ner, fann jag

1984-10-10 forts.

till min stora förvåning att solen kom fram igen, molnbädder upplöstes eller drog förbi, och kl 1330 var himlen till stor del slöjig, dock så att solen sken och kastade skugga. En del smärre cumulus-arkade moln, och i fjärran stora cumuli. Jag ut igen, fram 7 omväxlar som gled över mot NV eller rensar NNV, dock sågs 1 ex svart vika av och resa

ungefär mot S, enligt skiss. 1 spårhök stor ♀, sågs kretsa högt; en vika var bredvid

och upprepade den, men eftersom de gjorde räknen en nästan vertikal störtflykt såhelt 150 m ner, sedan planade den ut och for naturligtvis med hög fart framåt horisontellt ett par stycken, alltså spårhöken cirklade omkring och följade sig ungefär normalt, kretsande.

På eftermiddagen förblev vädret ganska bra och sannolikt fortsatte rovfågelaktiviteten. Eftersom jag avstod från observationer och lade mig istället att vila, till det blev tid att gå på typografens sammankörande och lyssna på Rensvitz-föreläsning om "Olof Rudbeck d. yngres fågelbilder - ett förbiserat stovverk i ornitologiens historia".

se tillägg sid. T:

137
1984-10-11.

Över Ekologihuset kom på middagen en kråka som hade mycket brett vitt på innerfanen på de flesta eller alla hand- och armpennor. På närhåll syntes det förstås ögonblickligen, men på längre håll tedde sig vingarna ~~mycket~~ onormalt ljusa bara i viss belysning. Troligen var också ryggfärgen blekare än normalt. Fågeln kom norrut över huset just när jag stod vid fönstret; då sågs att vingarna var ljusa både på över- och undersidan. Eftersom fågeln flög långt norrut och förblev synlig länge, fick jag en rätt god uppfattning om hur det betydande inslaget av vitt blev svårt att uppfatta på längre håll, skattat kanske 150-200 m. - Efter någon timme hade jag sådan tur att jag tittade ut just när denna kråka kom norrifrån och passerade lågt över huset! - Hemma vid Tenorgränd sågs denna dag en sparvhök, intet mer, men ~~mycket~~ obsarna var helt kortvariga.

1984-10-12.

På morgonen sågs från Tenorgränd en liten spetsvingad falk som ~~mycket~~ mycket snabbt och på låg höjd flög mot S-SV; det var nästan säkert en stenfalk, ja, jag har god lust att anförä den som sådan utan reservation. - På e m när jag gick hem från Ekologihuset kom ~~mycket~~ 2 tornfalkar mycket nära varandra över fältet vid motorvägen, de tycktes ej flyga bort långt. - På kvällen kom plötsligt 1 sparvhök och satte sig på grannvillans (Oxeli villas) tak, satt stilla helt fritt; en skata kom och satte sig på TV-antennen på samma tak, några meter snett ovanför höken, satt stilla och tittade på höken. Om någon minut lyfte höken men sänkte sig ögonblickligen mycket lågt och försvann ur min åsyn; skatan lyfte inte, det såg ut som om den gärna skulle velat men att den helt enkelt inte hann.

1984-10-13, lördag.

På morgonen kl 0900, när jag ett par minuter var utomhus, kom en liten flock korshäbb ivrigt lockande mot NO, rätt högt. Jag såg 2-3 ex men säkert var flocken på minst 5-6 ex. Nästan säkert mindre korsnäbb.

Jag var sedan ute i trädgården 1300-1350. God sikt och torrväder men mest molnigt, molnen låg dock ej lågt. Såg denna stund bara en ormvråk kretsa samt därefter 1 ormvråk + 1 sparvhök.

Kl 1355 fann jag en kretsare långt bort i OSO, rätt högt mot grå moln. Kikaren röjde arten: jorduggla!!! Den uppvaktades av en råka, som höll sig i dess närhet mycket länge men knappast kom åt att mobba den ordentligt. Ugglan seglade under den grå himlen, ibland gjorde den dessa lustiga, höga, liksom mekaniska vingslag. Råkan försvann. Ugglan gled mot V, sedan SV och sänkte sig påtagligt, och jag trodde absolut att den var på väg att fälla. Kanske gjorde den så; ~~mycket~~ klockan var nu 1405. Men helt ~~mycket~~ oväntat dök den upp mycket närmare kl 1410 och passerade norrut över huset på högst 50 m höjd, sakta och fint.

Ingen passning kl 1415 - c 1445. Men när jag då tittade ut, fann jag till min förvåning att en fjällvråk kretsade på c 300 m avstånd och ovanligt lågt. Längre bort och också lågt kretsade en glada. Färgerna syntes bra, den såg mörk ut, men stjärten var kluven fullt så bra som hos en vanlig glada, och det var absolut Milvus milvus.

Det skall tilläggas, att åtminstone 3 ormvråkar passerade mot SV-V när jag granskade jordugglan. Flera ex kan ha förbisetts då, men antalet sedda rovfågelindivider var dock mycket lågt.

Denna dag, liksom de föregående, mycket trast över Östra Torn: rödvinge, taltrast, koltrast, och nästan säkert några dubbeltrastar.

1984-10-14, söndag.

Från Tenorgränd bara 1 sparvhök sedd, eller kanske 2. ~~mycket~~ Dessutom dock 2 tornfalkar samtidigt, detta flera ggr på dagen. Flera ggr praktiskt taget säkra dubbeltrastar, 2-3-4 samtidigt.

B3

1984-10-15, måndag. x)

138

- x) Rundtur i bil med Ulla och Jan. Jag hade själv bett dem att ta mig med på denna tur, eftersom jag ville recognoscera läget inför kommande söndags exkursion med nordvästskåningarna och eftersom jag ~~inte~~ inte såg några andra möjligheter att komma ut. Lena är sjukledig, och hennes bil skall just in på översyn.

Ulla och Jan var mycket pigga på ~~att~~ att komma ut. Och vi hade den mest otroliga tur med vädret: klart, härlig sikt; mörkblå himmel, där det bildades små, lysande vita cumulus-moln eller snarare små ansatser till sådana moln. På morgonen och f m frisk eller rentav hård NV vind, som dock avtog framåt middagen och på kvällen tog slut så gott som helt.

Jag blev hämtad vid bostaden kl 1130. Vi for raka vägen Lund - S Sandby - Revingeby - Kvinnevad - Silvåkra by - "oljevägen" tvärs över Vombs ängar - Vombs by. På denna sträcka sågs: strax V om Revingeby 1 kretsande glada. Vid Kvinnevad 2 mycket högt kretsande vråkar, och här kom också flock på 9 sädgäss mot Ö. Vi stannade inte för att granska dessa fåglar, ej heller stannade vi för de fem glador som kretsade lågt vid Öbacken! Däremot stannade vi på Vombs ängar kort utanför Öbacken kl 1200. Gladorna sågs, 2 av dem kom nära. 1 ormvråk gled högt mot S. Jag letade mycket efter högkretsare men fann nästan intet, dock var det just en sådan dag då man kan vänta att ~~mycket~~ sådana kretsare går extremt högt och följaktligen blir svåra att finna. - Långt uppåt norr på Vombs ängar sågs rätt mycket betande gäss, antal högst osäkert men allra minst 250-300, tro- ligen mycket fler. Några små flockar gäss flög åt olika håll, delvis nära och i utmärkt ljus, det var sädgäss, men jag hörde bläsare flera ggr på långt håll i norr, liksom naturligtvis sädgäss.

På naket jordigt fält V om Södergården stod c 200 måsar, allra mest fiskmåsar, och inblandade med dem c 300 vipor ~~och~~ och allra minst 1000 starar. Jag tyckte mig ett par ggr se 2-3 ljunpipare också, men bergsäkra blev de knappast, tyvärr.

Över Bysjön 1 ormvråk lågt kretsande. Vi fortsatte genom Vombs by (ej stopp) upp längs Vombsjöns V strand. Sjön som vanligt mycket fattig på fågel, ~~och~~ och vi stannade ej för närmare granskning, men vi såg ett par skäggdoppingar och, på fiskepålar, några gråtrutar. Även andra måsar i ringa antal. Småflockar av gäss flög på avstånd i norr, men större flockar kom lågt utanför Norregård och fällde hos en del redan betande flockar som omfattade högst 200 ex och gick på det stora fältet V om sjön, ett fält som nu hyste mycket ~~och~~ ogräs. ~~Utmärkt observationer~~ Tillsammans med de gäss som kom ditflygande kom också en hel mängd vipor, sammanlagt säkert 400 - 500 ex. Totala antalet gäss sedda här var nog högst 400 ex, och det kan delvis ha varit samma ex som sågs vid stoppet på ängarna.

På fälten nedanför Vikens gård gick inga gäss, ej heller på andra ställen utöver de nämnda. Vi for uppom Hjälmaröd och fortsatte österut på väg 104. Vid Svansjö ånyo 1 lågt kretsande ormvråk. Ingen rovfågel över Frualid. Inga gäss öster om Vombsjön, men 1 flygande häger sågs där, och ~~och~~ högst sannolikt flera stående hägrar på håll.

Vi stannade vid Björka kyrka och tittade noga på den, dock endast utifrån. 1 sparvhök kom mot S högt uppe, och 1 ~~ormvråk~~ ormvråk kretsade lågt, men flera kretsare sågs ej trots noggrann rundspaning. Flera nötskrikor flög lågt över skogen i närheten. Vi fortsatte härifrån 1310, for förbi Ilstorp (ej stopp), såg en del gäsflockar flyga på långt håll neråt Klingavälsåns dalgång men fortsatte fram till Tågra, där vi stannade. Jag gjorde ny noggrann rundspaning och fann på mycket stora avstånd åt olika håll 1 + 2 + 3 kretsande vråkar, högt uppe, de flesta kunde dock bestämmas till ormvråk. Även högkretsande flock av måsar, det såg ut som gråtrut åtminstone delvis. Gäss hade redan

- x) Jag gjorde en del observationer i Lund före 1130. Se sist i anteckningarna för denna dag.

Forte.

1984-10-15 forts.

före vår ankomst till Tågra setts lyfta, troligen just m 1 m nära Tågra och Lottentorp; de flög åt olika håll men ~~men~~ kanske mest ner mot Klingavälsån bortåt Karup eller däromkring. I varje fall fanns inga betande gäss att se vid Tågra eller Lottentorp. Antalet ex som sågs flyga åt olika håll var minst 500, kanske ~~men~~ snarare 800 - 1000.

Vid Tågra överflygande gulspurv. Vi for härifrån förbi f d Sövdeborgs station - Sövdeborgs slott; här flög 1 större hackspett förbi. Färgerna i skogen var helt undersköna. Vi fortsatte på enskilda vägen förbi Saxeröd upp till kvarnruinen. Jag granskade den markerade kullen vid Sövdesjöns ~~sv~~ sida, den kallas Frihultsbacken. Där satt intet. Och de stora markerna norr och nordväst om backen, som förr var fina betesplatser för gäss, tycktes vara under uppodling, i ~~men~~ varje fall stod där en massa tunga maskiner, och en del av marken var uppenbart plöjd.

Men stunden vid Kvarnruinen blev händelserik i alla fall. 1 gammal blåhökhanne flög förbi mot NV-N, 1 + 1 sparvhökar kretsade, 1 fjällvråk likaså, allt detta på my. måttlig höjd. 1 duvhök kom över på större höjd, var rätt ~~svår~~ svår att bestämma, men vingslagen och det markerade vita vid stjärtbasen fällde utslaget. På m 1 m långa avstånd fann jag inalles högst 10 ormvråkar eller ~~och~~ rättare sagt vråkar kretsande, medelhöjd eller högt uppe, de flesta ensamma. Vid en översvämning på åker eller ängsmark SV om Frihultsbacken stod, eller ~~men~~ simmade, c 8 svanar. Avstånd mycket stort, men beteendet är typiskt för sångsvan.

1 nötkråka kom förbi alldeles nära, flög först mot S, sedan mot N, sedan åter mot S. Mycket trevligt, obs att man påfallande ofta ser nötkråka här även när det inte är invasionsår.

Men obsarna av gäss här var särskilt märkliga. När vi stod vid kvarnruinen, kom massor av gäss österifrån, inte rakt emot oss utan långt uppe i nordost; de måste kommit ungefär ~~över~~ över Fyledalen. Kurs ungefär mot V, de allra flesta försvann i NV. En ringa del kom ner över Sövdesjön och fällde SV om sjön; betesmarken nedanför Frihult en bit ner mot Kogshult brukar vara välbesäkt av gäss. Men högst ett par hundra gäss kom dit, och exakta platsen där de fällde kunde man inte se från kvarnruinen.

Antalet gäss som kom österifrån var mycket stort. Jag räknade en gång väl 50 m 1 m välskilda flockar samtidigt, och ~~men~~ tillströmningen fortsatte länge; tyvärr tog jag inte tiden, men allra minst 2500 - 3000 gäss kom på detta sätt. Ett par flockar kom också nära över oss från Ö, ~~men~~ däribland bl a 4 bläsgäss och några tiotal sädgäss.

Inga nämnvärda rastplatser för gäss (sädgäss + bläsgäss) är kända bortåt Tomelilla-trakten eller längre bort i SO Skåne. Måne vi upplevde en ankomst i stor skala av flyttande flockar från N eller NO??

Härlig stund vid Kvarnruinen. Jag hade lovat Ulla och Jan att bjuda på kaffe med bröd på lämplig plats, och jag förstod att de nu ansåg tiden inne. Vi fortsatte därför i rask fart: ner till allmänna vägen igen, förbi Snogeholm, där det nu pågår stark uthuggning av gamla träd. Här 1 kretsande glada lågt. For enskilda vägen S om Snogeholmssjön, som kommer fram vid Assmåsa. Här ännu 1 glada precis lågt över ladugården. Vi mot Eriksdal - förbi Fyleverken; här uppskrämdes 1 gröngöling; 1 mörk ekorre sprang över vägen, 1 ormvråk flög lågt. Röddinge: ny lågflygande ormvråk, därtill 1 obestämd rovfågel över dalens kant, kanske ljus ormvråk men högst osäkert. Glad på håll över dalen (men kanske samma ex sedda bättre sedan, se nedan).

Vi kom till Tomelilla, och jag gick in på fiket som Lena och jag brukat nyttja. Men här var en sur gumma som blankt vägrade att ge oss kaffe med smörgås. Efter en del sökande gick vi in på Stora Hotellet, och jag är glad att kunna säga att vi här fick både goda mackor och god kaka och gott kaffe - och trevlig betjäning. For så tillbaka via Ramsåsa kyrka - ner till Fylan. Därefter for vi söderut i ~~den~~ dalen

FORTS

1984-10-15 forts.

(140)
förbi Lyckås och sedan tillbaka samma väg och vidare mot NV och upp genom Nyvångsskogen. I Fyledalen stopp upprepade ggr, och mycket fina obsar. Det var nu svag vind, dalen låg i skugga men solen sken på de höstfärgade bokskogsbrynen på norra sidan. Glador kretsade över oss, först sågs 5, sedan 8, sedan 11, sedan 15. Ett tu tre kom 2 stora fladdermöss förbi över dalen, den ena kom nära under några glador, som gjorde mycket snabba och eleganta kast efter den!!! Fladdermusen undvek genom tvärbranta störtningar, men bara några meter ner, fortsatte sedan flykten, blev anfallen av annan glada, kastade på nytt etc. Några ggr var tre glador bara några meter från den - eller ännu kortare distans - och slog ivrigt men missade. En gång såg jag att ~~fladdermusen~~ fladdermusen satte fart bort från gladorna och säkert var 30-40 m från den närmaste, men denna gav sig efter bytet ännu en gång! Djuren försvann bakom en bokkrona, men gladan kom snart fram, tomhänt. Egen- domlig upplevelse, jag skulle inte trott gladan om en sådan jaktflykt.

Här samlades till sist 19 glador, sakta svävande om varandra. Två ormmvråkar, men inte flera, fanns i närheten och var ett slag inne i glad-kretsen. På håll någon annan ormmvråk, och minst 2 + 2 sparvhökar. Några smärre gåsfloccar kom förbi, 3 sångsvanar kom högt mot SV, c 23 vipor också rätt högt mot SV i kvällsljuset, och ~~fladdermusen~~ några små finkfloccar sågs flyga förbi. Art delvis osäker. Men där vägen gick i kanten av bokskog, fanns bofinkar på vägen. Bergfink hörd. Men alls inga massuppträdanden av fink sedda.

Vi for genom Nyvångsskogen - Eneborgs by - in ~~mot~~ mot Årsjö - förbi Krageholms slott - rastplatsen vid sjöns sydapets. Här ~~se~~ föga att se; några gräsänder, en del mås långt ute, en skarv på fiske- påle; måsar på angränsande pålar. Vi for upp längs sjöns V sida - jag hade ringt godsförvaltningen och fått tillstånd - och sedan ner förbi Vitestens gård på NO sidan. Stopp här i skymningen c kl 1710. Mycket svartfågel över Lybeck, därav mest kaja, men totalantal ~~kråkfågel~~ kråkfågel högst 400 - 500, och tillströmningen tycktes vara rätt svag. En flocc på 7 knölsvanar kom med ~~vinande~~ vinande vingar förbi mot V och kort därefter en flocc på 9 sångsvanar. Flera Nyctalus sågs, de kom en och en, rätt tydligt mot söder, ofta nära. Invid några träd nära stranden flög 3-4 fladdermöss varav åtminstone ~~1~~ 1 ex av en mindre art. Därefter kom både Nyctalus + 1 småvuxen art åter förbi mot S, sågs bra mot aftonhimlen, nu snarast kvällshimlen. 1 enkelbeckasin upp. Vi gick från bilen ner till ett stort stenskravel nära stranden. Satte oss här kl 1735, fortfarande i det mest härliga väder. Uppenbart en mycket ljus kväll. Kråkfågel över Lybeck och ~~f ö m l m~~ 1 m rundflygande men ej över 500 ex inalles. Jag hoppades att det skulle komma mycket gäss till sjön söderifrån; ett telefonsamtal till gåsräknaren Hakon Persson föregående kväll gav mycket gott hopp därom. Men det blev inte så. En del gåsfloccar kom söderifrån och strök lågt över vattnet upp ungefär till Lybeck, men dels var de svåra att se i mörkret, dels var det knappast mer än 200-250 ex inalles, dels var de relativt tyst- låtna. Istället fick vi en del annan vattenfågel: gräsanden lät höra sig, första stunden sparsamt, men sedan mycket rikligt, och jag kunde ~~se~~ se minst 250 ex på det speglade vattnet. På övriga vattenytor omöjliga att se. Från c kl 1750 flög de i par eller småfloccar på högst c 10 ex bort från sjön åt olika håll. Men mycket var kvar när vi lämnade sjön kl 1810. Krickor kom ibland förbi med högsta fart, det var 2 + 8 + 4 ex + några småfloccar till. Skäggdopping hörd, både ad och juv. Mycket mås ute över sjön, och vid ankomsten till Vitesten såg jag flera starfloccar, bl a en mycket tät på skattat 1500 ex över sjön i söder. (Se även tillägg p nästa sida).

Kl 1810 - 1825 återvandring till bilen. Nu kom litet sädgäss även österifrån, men bara ett par floccar på högst några tiotal ex. Bläsgäss hördes, liksom även i de floccar som kom söderifrån.

Vi for i mörker direkt till Lund via Årsjö - väg 13 - Ilstorp - väg 12 till Dalby - Lund, ankomst Tenorgränd c kl 1915.

Det var en mycket upplysande tur, med fint utbyte och i det allra mest strålande höstväder. För tillägg m m se nästa sida!

FORTS

(141)

x) 1984-10-15 forts. x)
Tillägg till exkursionsprotokollet:

fasan: hanne sedd nära Lyckås, därutöver ej sedd!
ringduva sedd många ggr men oftast bara få ex tillsammans; en eller två ggr i Fyledalen flockar sedda på c 40 ex eller mindre; det var troligen flyttflockar som fällde för natten.

småfågel: som synes föga studerade idag. Sånglärka, trastar i rätt ringa antal, någon liten flock grönsiska. Blåmes ofta sedd och hörd, talgoxe sedd men bara några ggr. Hämpling hörd överflygande.

På fält nära Årsjö- det var ett naket och jordigt fält - sågs c 200 eller 250 måsar (fisk- och/eller skrattnäs) samt bland dem ~~varvare~~ en förvånande mängd stare, säkert 4000 - 5000, som var oroliga och lyfte och delvis flög ut mot Krageholmssjön. Detta var när vi kom norrifrån, c kl 1645.

Nyctalus: antalet sedda vid Krageholmssjön var säkert minst 15.

rådjur: 3 ex på Vombs ängar S om oljevägen, och några ex även sedda nära Sövdeborg.

Jag gjorde en del observationer även i Lund före exkursionen. OBS att det även nu var grant väder men frisk eller snarast hård vind omkring NV.

Före kl 0930 gjorde jag flera rundspaningar och såg då, vid olika tillfällen: 2 ormvråkar och 1 sparvhök kretsande tillsammans, sedan 2 ormvråkar, ånyo 2 dito, sedan 7 dito, sedan 1 sparvhök, sedan 1 tornfalk.

Kl 0940 gick jag till ICA-butiken, medförande kikare eftersom det uppenbarligen var rovfågel på gång. Fann 2 ormvråkar kretsande rätt lågt, mötte just då Lenas kollega Bernekorn och talade med honom om läget på fågelfronten. Pekade på vråkarna: då sågs 2 andra vråkar ovanför, högt upp, och ytterligare 2 andra ännu mycket högre! De kretsade och gled sedan m 1 m mot V eller NV,. Sedan såg jag en rad på 7 vråkar (ormvråkar var det) + 1 sparvhök, deras beteende något osäkert, men delvis gled de snarast mot S-SV.

På hemväg från affären sågs minst 30 ormvråkar, kretsande och därefter glidande utpräglat mot NV, alltså mot vinden. Men efter ett par minuter, varvid de delvis skingrats så att bara c 10 sågs, gled dessa ungefär mot S. Alltså detta "sick-sack-beteende" vid NV vind.

Tillägg ~~nedskrivet~~ nedskrivet 1984-10-17 på kvällen: idag fick jag höra av Nils Kjellén, att måndagen 15 oktober varit övermåttan märklig i Falsterbo. Omkring 7000 vråkar hade setts på dagen, men bara c 1500 hade rest ut ungefär mot SV, de övriga hade "gått norrut eller mot nordväst från Ljungen efter att ha kretsat där, alltså rörelse mot vinden".

Siffran 7000 måste varit den högsta ~~dagssiffran~~ dagssiffran för ormvråk i Falsterbo på de ~~sista~~ sista 15-20 åren! Måste undersökas närmare!

x) gässen, som kom till Krageholmssjön ungefär från S på kvällen, kan ha uppgått till c 400 ex men nästan säkert inte flera. Inblandningen av bläsgäss var högst c 10 procent.

S L U T

140

1984-10-20, lördag.

(142)

Lena och jag gjorde en rätt kort tur till Krankesjön och Vombområdet för att undersöka förekomsten av gäss, ej minst deras eventuella övernattande i Krankesjön; detta som en förberedelse till morgondagens tur (se denna!).

Vi lämnade Lund 1530. På utvägen 1 ormvårk vid Fågelsång, 1 dito vid Skatteberga, båda normalfärgade. Vid Kvinnevad 1 glada, ~~en~~ vid Harlösa 1 sparvhök. Flerstädes på vägen Lund - S Sandby - Harlösa flockar av skrattmåsar, ofta stora flockar, exempelvis vid Kungsmarken, just där den nyligen ombyggda vägbiten korsar bäcken (eller rättare sagt diket) från golfbanan. Det myckna regnandet ~~har~~ har medfört att åkermarken här delvis är översvämmad och delvis mycket blöt. Här stod hundratal skrattmåsar, något som jag sett även någon vecka tidigare.

Vi fortsatte från Harlösa österut på väg 104. Vid Vikens gård inga gäss. Vombsjöns västsida, på stort plöjt fält omedelbart V om vägen: här stod dels c 270 sädgäss, dels en tät flock på mycket approximativt 500 - 800 vipor och 300 - 400 ljungpipare. De var svåra att se när de stod stilla på jorden, och jag skulle ha underskattat antalet mycket avsevärt om de inte vid ett tillfälle flugit upp och gjort en kort flyktsväng. 1 normalfärgad ormvårk ~~var~~ även här.

Vi körde in till Norregård och tittade ut över markerna V och NV om gården. Här fanns emellertid inga gäss alls, däremot 1 + 1 normalfärgade ormvårkar. Från Norregård for vi söderut och sedan tvärs över Vombs ängar på den vanliga vägen, "oljevägen". Inte heller här kunde vi upptäcka några gäss. Däremot var kråkfåglarna mycket rikliga, det var en blandning av kråka, råka och kaja, till stor del hade de fällt nära vägen. Säkert var det c 700 ex inalles. Sådana flockar ~~av~~ av kråkfågel brukar ses på Vombs ängar en stor del av året.

Vi fortsatte över ängarna, såg 1 fjällvråk och sedan - från tallskogen väster om Klingavälsån - ytterligare 2 fjällvråkar och 1 halvljus ormvårk. Ängsbiplärkor lyfte på heden nära tallskogen. 1 sparvhök kom över ängarna.

Kl 1655 for vi tillbaka till allmänna vägen, följde den till Harlösa och for ännu en gång österut på väg 104. Kort före Harlösa ännu 1 ormvårk, normalfärg, satt i träd vid vägen, lyfte sent. Vi for alltså Harlösa - Vikens gård - norr om Vombsjön - Övedskloster men fann intet särskilt, vände därför, for tillbaka till Harlösa och sedan mot Silvåkra men stannade vid f d sandtaget ~~innan~~ i höjd med Ivans backe. Ankom hit kl 1720. Just då kom c 35 gäss från O eller ONO rakt över heden till Krankesjön. Men sedan kom tyvärr inga fler på den kursen. Jag stod och spanade och lyssnade noga till kl 1735, såg inga gäss utöver de 35 men hörde från sjön på rätt långt håll en kraftig gås-konsert; den tycktes komma från sjöns NO del. Nästan säkert hade dessa gäss kommit till sjön ungefär från NO, och förmodligen pågick infloget åtminstone till 1735, men jag hade inte fri sikt åt det hållet.

Kl 1737 start mot Lund, vi for via ~~den~~ Silvåkra by - S Sandby, ankom Lund 1805. Skön tur, och av stor betydelse för ~~min~~ min uppläggning av exkursionen följande dag. - Vädret denna kväll: kyligt, frisk till hård vind från ~~öster~~ V eller SV, mycket klar luft men flera häftiga regnbyar. Mycket snabbt växlande molnighet, i solnedgången var västerhimlen ett slag delvis klar, men efter några minuter nästan helt mörk och molntäckt.

S L U T

154

1984-10-21, söndag.

Jag ledde en fågelexkursion med Kullabygdens Naturvårdsförening, detta enligt en överenskommelse för flera månader sedan med Bo Petersson i Höganäs. Deltagarna kom med buss till järnvägsstationen i Lund strax efter kl 1000, där jag mötte. Vi for Lund - S Sandby - Revinge - Kvinnevad - Harlösa. Nedanför Vikens gård inga gäss, därför direkt fortsättning österut. Jag kikade på Frualid i förhoppning att någon rovfågel skulle kretsa där men intet syntes. For vidare förbi Övedskloster - öster om Vombsjön; inte heller här var några gäss att se utom någon enda småflock flygande i fjärran. For därför genom Björka by - korsade väg 12 ner mot Ilstorp men svängde ner på vägen till Everlöv; stannade vid bron över Klingavälsån, där jag redogjorde för fågellivet i ådalen förr och nu. Inte heller här sågs gäss, varken öster- eller västerut från bron. Vi for därför vidare genom Kumlatofta by - Everlöv - Blentarp - Sövde - upp längs Sövde flygfält till Ilstorpsgården. Fortfarande inga gäss, men en del rovfågel etc. For förbi Spjälla till Tågra, där vi stannade några hundra m norr om det som förr i världen var Sövdeborgs station. Här c 800 gäss, mest sad men en del bläs. Beskådades länge. Sedan vidare på stora vägen mot Ystad men vek av till Eriksdal och for i Fyledalen förbi Fyleverken - Röddinge - upp på väg 12 igen och sedan strax ner i dalen till Fylan. Här bl a 1 kungsörn i trevlig dräkt och flera mycket granna fjällvråkar, men inte en enda glada. Matrast i slutningen med fin utsikt över dalen strax innan man far in i skogen närmast Lyckås. Därefter fortsatte vi förbi Lyckås och någon kilometer därbortom men vände sedan och reste samma väg tillbaka - förbi Fylan - upp genom Nyvångsskogen - Ållskog - Eneborg; här bl a 4 glador helt nära. Fortsatte till vanliga utsiktsplatsen vid Krageholmssjöns S ände. Stopp och granskning av sjön. Nästan ingen rovfågel här och bara några små flygande gäsflockar, men det fanns änder i sjön, och flygande över sjön, och tre skarvar på fiskepålar. Körde vidare förbi Skårby - Bellinga; spanade över Ellestasjön och såg bl a 1 blåhök hona eller juv men föga annat. Vred västerut vid Bellinga lagård upp mot det högt belägna området med fin sikt bl a över Sövdesjön; här hade tydligen inte många deltagare varit förut, och de trivdes bra med utsikten över de trevliga markerna i norr, men mycket fågel blev det inte här heller. Vi körde vidare via Blentarp - Hasslemölla men inte till Veberöd utan en kort bit österut på väg 12, korsade Klingavälsån och satte kurs norrut på vägen mot Vomb. Vid Vombsjöns V sida blev det långt uppehåll som, trots den mycket hårda vinden, gav gott utbyte: mycket gäss på stora plöjda fältet väster om vägen, även stor flock vipa + ljungpipare där, mycket mäs, 7 skarvar på fiskepålar, en förbi-ilande sparvhök som blev sista säkert bestämda rovfågeln för dagen, etc etc. Körde via Hjälmaröd - Harlösa - Silvåkra by - Silvåkra allé in i Silvåkraskogen för att få lä och kort matrast; denna togs vid dammen i skogen nära slottet. Mycket skönt, och god stämning, men inte mycket fågel. Jag hade redan på morgonen föreslagit att vi, trots de ovissa chanserna, skulle stanna vid Silvåkratornet vid Krankesjön i skymningen i förhoppning att gäss skulle komma till sjön. Detta hade accepterats. Jag framhöll också att antalet sedda gäss på Vombs ängar sista tiden varit ringa och att något stort inflog precis över våra huvuden inte var att vänta. Denna negativa prognos slog in, men faktiskt kom det rätt mycket gäss till sjön en god bit norr om oss; se artlistan nästa sida! Gäss kom kl 1715-1740; mot slutet rätt mycket bläsgäss. Kl 1740 var det skymning på gränsen till mörker. Kl 1750 lämnade vi platsen och satte full fart mot Lund. Redan i Silvåkraskogen hade jag blivit avtackad och fått en helt underbar kråka i keramik som gåva. Konstnären heter Klase. Jag avlämnades i Lund kl 1815, mycket glad att allt avlupit väl. Men rätt trött var jag - onekligen. För fågelutbyte etc se nästa sida/sidor.

FORTS

1984-10-21 forts.

Jag gjorde inga löpande anteckningar från de enskilda lokalerna. Men nedanstående artlista är fullständig. - Förkortningar: Fyl = Fyledalen. Krh = Krageholmssjön, Kr = Krankesjön, bara kvällsobsar vid stugan/tornet. VS = Vombsjön. V = västra delen, västra stranden etc. Ö = Östra delen, östra stranden etc.

skäggdopping: Krh summa 3 sedda. VS V mycket glest spridda ex låg på vattnet, jag såg bara 1 men andra deltagare såg 3 - 4 ex eller kanske fler..

storskarv: Krh 3 på fiskepålar långt ute. 2 av dem satt precis intill varandra och i en mycket mera horisontell ställning än vanligt, varför det såg ut som en mycket stor fågel med rätt "flat" hållning. Men i tub sågs sammanhanget. Säkerligen satt dessa 2 ex i en hållning som parerade den hårda ungefär V vinden. - ~~summa~~ VS V: summa 7 ex satt i upprätt hållning på fiskepålar.

häger: enstaka flygande ex sedda VS V, och vid VS Ö stod flera ex mycket utpräglad i lä av relativt små buskar vid stranden, ett ex intill varje buske. Vid Krh sågs flera ex, sittande och flygande, dock knappt mer än 5 i allt på denna plats.

sädgås: se föregående sida. Vid Tågra c 800 ex, dels på skördat potatistfält, dels därintill på ett skördat sädesfält med ovanligt hög stubb, så att bara huvud och en m 1 m stor del av halsen stack upp. Gässen blev lindrigt oroad, när bussen stannade på vägen, och flög efterhand bort i småflockar, fällde dock ~~helst~~ helt snart igen. Inget massuppbrott. Jag hörde folk skatta antalet ~~ex~~ ex till summa 600 men trodde själv på högre siffror, och det blev så småningom klart att antalet var minst c 800 ex varav kanske 50 eller högst 80 bläsgäss. Alla ex kunde inte granskas noga.

Vid VS V på stort plöjt fält omedelbart V om vägen stod c 250 - 300 gäss, och tillströmning skedde från S så att antalet steg till c 400 - 450. De stod, resp. fällde, ganska glest. Granskning av alla ex omöjlig, men de ankommande sågs bra och bestod enbart av sädgäss, och nästan säkert gällde detta även för de övriga. Icke ett enda bläsgåsläte hört här.

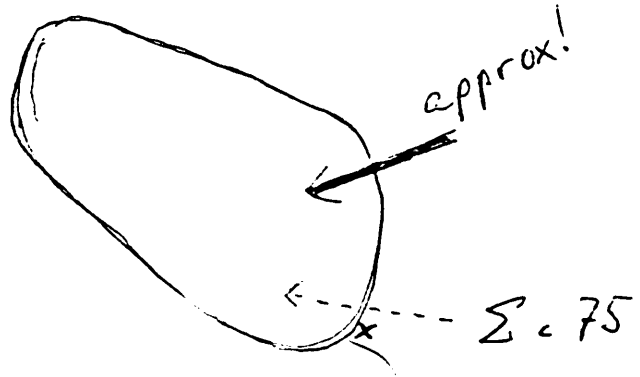
Vid Kr på kvällen hördes gäss från sjön redan när vi kl 1715 kom till tornet. Bo P gick upp i tornet men meddelade att man inte såg bra därifrån. Vi stod nära tornet kl 1715-1740 och fick inte många gäss rakt över oss, men m 1 m från ONO - NO kom gäss till sjöns NO del ungefär enligt skiss. De kom oftast lågt i motvinden och syntes därför delvis rätt dåligt när mörkret föll, ~~och~~ och vinden

förtog en god del av gåskonsertern, men det blev ändå ett fint skådespel. Säkert kom 1000 - 1500 gäss till sjön. Längre allra mest sädgäss hörda, med enstaka inslag av bläsare, men c kl 1735-1740 kom ett par ~~flora~~ bastanta bläsgåsflockar, säkert 100 ex eller flera inalles. - Ungefär rakt över oss, från öster, kom bara c 75 ex, enbart sädgäss, och de flög delvis relativt högt, c 50 - 150 m, vilket var oväntat i den hårda V vinden.

bläsgås: se föregående art

sångsvan: Över Fyl kom 2 svanar ungefär mot SV, rätt högt, jag såg dem för sent men flera personer bestämde dem till sångsvan, säkert rätt. - Från den höga utsiktspunkten ~~nära~~ nära Knickarp såg jag på synnerligen långt håll V om Sövdessjön på översvämmad mark minst 25 svanar. Att döma av biotopen var det säkerligen sångsvan. Jag kunde inte demonstrera dem för andra.

gräsand: Krh bara en flock på c 15 ex sedd i sjön. Kr: på kvällen, ~~när~~ när gässen kom, flög några småflockar och några par gräsand bort från sjön, precis som det brukar ske på kvällarna.

- kricka: Kr på kvällen några helt små flockar som flög österut från sjön med rasande fart i medvinden
- bläsand: ~~kricka~~ Krh: över sjön en rundflygande flock på 14-15 ex varibland flera fina hannar ad
- vigg: flock på c 10 ex i Krh. OBS att alla obsar här gjordes från vanliga rastplatsen vid sjöns S spets; alltså omöjligt ATT se vad som fanns längst uppe i norr och i viken som går in mot slottet
- ormvråk: summa 20 eller 21 sedda på rundturen. Mest enstaka, men V om Revingeby 3 ex kretsande lågt och alldeles intill varandra. Första ex sett nära S Sandby, sista ex nära Veberöd. Rätt många flygande eller lyftande på öppen mark men några lyfte även inne i skog helt nära bussen, t ex i Nyvångsskogen. Där sågs ett "halvljust" ex, rätt lömskt i dräkten. Nära Bellinga lagård 2 ex på närhall över öppet ~~mark~~ fält varav ett normalfärgat och en klar ehuru inte extrem "börningevråk". Flera man i bussen ville högljutt ha detta ex till fjällvråk trots att varken huvud, kroppsundersida eller stjärt stämde med fjällvråk ~~mark~~ i färgen. Och ~~mark~~ vinghållningen visade redan den med största tydlighet att det var en ormvråk. Alla ex f ö normalfärgade.
- fjällvråk: minst 9 sedda, ofta nära. Fyra av dem samtidigt över Fyl när vi gjorde matrast nära Lyckås. Alla stod då motvinden, ryttlande och/eller sakta närmande sig från norra sidan. Se även glada.
- sparvhök: minst 6 sedda, de 2 första nära varandra vid Eriksdal, därefter sedd Krh, Ellestasjön, VS V sida etc.
- glada: i området Harlösa - Öved 5 ex, nära Eneborgs by också 4 eller 5 ex delvis tillsammans med 1 fjällvråk mycket lågt och nära. Därtill enstaka andra, summa minst 12 ex. OBS att inte ett enda ex sågs över Fylédalen.
- kungsörn: Fyl 1 ex, hängande över norra kanten, delvis nära fjällvråkar och stundvis uppvaktad av 1 - 2 kråkfåglar, troligen kråkor. Dräkten sågs my. bra och var intressant: Stjärt som juv med klar vit bas; vingens undersida med stor ~~mark~~ ljus fläck som dock ej var helt skarpt avgränsad; vingarnas översida helt utan vit fläck men med välmarkerad ~~mark~~ ljusbrun eller orangebrun färg på rätt stort fält, rimligen mest utpräglat på större övre vingtäckarna. Fågel i tredje året ~~mark~~ skulle jag tro.
- blåhök: 1 hona eller juv flygande över träden vid Ellestasjöns V sida när vi obsade här från landsvägen.
- rapphöna: vid bron över Klingavälsån V Ilstorp en flock springande på fält, sågs bra och fritt - men var inte lätta att upptäcka ty färgen matchade underlaget väl. Jag såg 9 - 10 ex i flocken.
- fasan: Fyl: 2 tuppar intill varandra, den ena med, den andra helt utan vitt halsband.
- vipa: stor flock på jordigt fält nära Ilstorpsgården, my. nära, säkert 250 ~~mark~~ ex, kanske mer. På e m på stora fältet V om VS rätt nära vägen en stor flock, säkert 500 vipor och c 100 - 150 ljunpipare. Flocken stod på det nyplöjda fältet. En stor motorplog var faktiskt igång just här fast det var söndag. De flesta fåglar stod m l m dolda i plogfårorna, och vad som syntes från vägen var knappt mer än något hundratal vita fläckar mot det svarta - fläckar som i kikaren avslöjade sig som vipor. Men en gång, när hela flocken gjorde ett hastigt uppflog för att strax fälla igen, sågs att individantalet var högt, ungefär som ovan angavs, och när fåglarna var i luften var det ingen konst att upptäcka ljunpiparna. På jorden var de förvånande svåra att se.
- ljunpipare: se ~~mark~~ föregående art
- skrattmåsar } i stort antal på många fält, många olika platser. På vissa
fiskmåsar } platser allra mest fiskmåsar med hög procent ad. Vid VS V. säkert 100 skrattmåsar ad hib jämte en enda juv, alla dessa följde precis efter den nyssnämnda motorplogen. Ett fåtal fiskmåsar juv också med här. - Över VS med omgivningar på kvällen flera hundra måsar - fisk- och skratt i ovissa proportioner. Över Krh på håll också en del måsar.

1984-10-21 forts.

gråtrut sedd i några ex under dagen.
 havstrut 1 mäktig ad låg i Vombsjön c 150 m ut från V stranden.
 ringduva ofta sedd på dagen, men ingen enda stor flock.
 sånglärka sedd och hörd, men oväntat få ex tyckte jag.
 ladusvala: 2 ex flög i lä av Krageholms slottspark!!
 ängspiplärka hörd på e m vid VS V sida.
 kungsfågel hörd i Silvåkraskogen.
 koltrast sedd
 rödvinge "
 gulspurv "
 bofink }
 bergfink } sedda men i ringa antal; inga stora flockar alls!

stare: ett par smärre flockar nära Harlösa etc, och en flock på c 200 ex över Silvåkra by när vi på kvällen c kl 1710 svängde ner till Krankesjön.

skata sedd

kaja }
 råka } allmänna eller mycket allmänna, ofta i stora flockar. Även
 kråka } många rena kråkflockar på c 15 - 30 ex/flock rastande eller letande föda på fält och öppna marker.

Väder: mulet eller nästan mulet. Mest uppehållsväder men tidvis lätt regn, och det kom ett par ordentliga skurar som dock blev kortvariga, så att regnet faktiskt störde mindre än man kunnat tro. Klar luft. Vind hård och byig, omkring S - SV, säkert c 12 - 15 m/sek med byar upp till nära stormstyrka.

Jag hade meddelat Bo Petersson att längre fotvandringar inte kunde komma ifråga för min del på grund av mina ömma fötter. Men sådana vandringar var inte heller planerade. Trots en delvis måttlig rikedom på fågel var stämningen hela tiden god. Eftersom vi inte fick nämnvärt med gäss på de vanliga markerna vid Vikens gård, eller Övedsgården (som jag granskade när vi stannade vid Frualid) eller i Klingavälsåns dalgång, kom vi relativt snabbt förbi dessa lokaler och fick på så sätt bättre tid i Fyledalen och på svängen nedom Krageholmssjön och Bellinga lagård etc. Huvudvikten lade vi på större fågel.

S L U T

45

1984-10-28, söndag. reste

(147)

Enligt överenskommelse ~~med~~ Lena och jag ner till stationen kl 0900 för att möta Nils Åke Andersson. Vi avsåg att göra en rundtur. Vädret var mycket vackert, vilket inte varit fallet ofta denna regniga och solfattiga höst. Roligt att återse Nils Åke; han och jag har alltid trivts fint ihopa fast vi har så olika läggning.

Vi for Lund -- S Sandby -- Tvedöra -- stugan/tornet/ vid Krankesjön. Obsade från tornet en god stund. Sedan vidare via Silvåkra by - Öbacken - Vombs ängar - Vombs by, där vi gjorde ett kort uppehåll för att hälsa på Berith Cavallin. Vidare upp längs Vombsjöns V sida - dess norra sida längs väg 104 - Öved - stopp vid Frualid - ner längs Vombsjöns Ö sida men ej inom Björka by utan rakt ner till Klostersågen, där vi vände västerut på väg 12 till Veberöd. Härifrån mot S på vägen mot Skurup. Stopp nära Dörröd, sedan fortsatte vi på vägen mot Håckeberga men stannade ungefär halvvägs mellan de båda sistnämnda platserna och såg oss omkring och trivdes storliga, särskilt som Lena plockade fram en termos med kaffe och läckert bröd. Fortsatte sedan förbi Håckebergasjön och slottet. Stannade ej för att se efter strömstare och forsärla vid sjöns avlopp, men gjorde långt uppehåll vid Håckebergakärret med gott resultat. Därifrån söderut förbi Degebergahus, stopp en kort bit söder därom. For vidare mot S, korsade E 14, for förbi f d Näsbyholms station, såg föga här, svängde skarpt mot NV vid vägskelet NV om Gårdslov, ~~stannade~~ och efter att ånyo ha korsat Ystadbanan men innan vi kommit fram till första vägskelet stannade vi vid foten av den branta kullen som ~~är~~ ännu delvis är klädd med grann och gammal ~~skog~~ bokskog. Här ytterst spännande obsar. Sedan korsade vi Ystadbanan ännu en gång, for förbi Havgård och Havgårdssjön, for på den relativt lilla vägen ~~västerut~~ västerut fram till vägen Anderslov - Börringe, följde denna norrut förbi Klosterviken av Börringesjön, där vi stannade rätt kort, och därefter följde vi E 14 österut, vek norrut på samma väg vi kommit från Degebergahus, och fortsatte fram till Genarp, där jag bjöd Lena och Nils Åke på en måltid på Håckeberga Vårds- hus. Mycket gott, och trevlig stämning. I skymningen ~~körde~~ körde vi sedan hem Nils Åke till hans föräldrahem i Östra Karaby nära Marieholm. Vi valde att köra via Dalby - S Sandby - Gårdstånga - Örtofta - Marieholm. Och slutligen, sedan det blivit nattmörkt, for Lena och jag hem till Lund via Marieholm - Kävlinge.

Tider: vid Krankesjön c 0930 - 1025, Vombs by 1035, passerade Veberöd 1120, vistades vid Håckebergakärret 1215 - 1300, stod S om Degebergahus 1310 - 1330; och vid den branta kullen (som ligger nära Lemmeströ, fast det namnet ej nämndes härovan) stod vi 1355 - 1420. Passerade Havgård 1425, stod vid Klosterviken av Börringesjön c 1445 - 1455 och kom till Håckeberga vårdshus c 1530.

Väder: mycket fint, som sagt. Men framåt e m drog det upp ett cirrostratus-täcke från SV eller V. Solskenet blev svagare när vi stod vid den fina kullen nära Lemmeströ, och sedan var det grått men torrt väder.

Fågel: (i kronologisk ordning, ej i systematisk!):

1 blåhök juv Fågelsång. 1 ormvrak Stensoffa, 1 glada och 1 fjällvråk alldeles nära varandra över slutningen mot Silvåkrakärret, här ännu 1 ormvrak + 1 häger. Vid Krankesjön och i sjön: minst 450 gräsänder synliga i sjön, även flock minst 70 krickor. På närmsta klarvatten en ensam vigg(!). 1 häger lyfte. Ungefär 50 + 50 snöskator förbiflygande. Korsnäbb överflygande mycket högt. $\varnothing$ Flock 15 grön-siskor över tornet mot N. 60 + 15 snöskator mot SV-SSV, gårdsmyg hörd i vassen. En gräsand upptäcktes blanda de andra, den var ~~mycket~~ mörk, dock ej kol svart och ej helt jämnfärgad, dessutom hade den ett stort vitt fält på bröstet och upp på halsen, ungefär som skissen visar:

OBS att vi inte såg en enda sothöna, ej heller en ~~enda~~ enda skäggdopping!!!

Ner från tornet, vi gick kort runda till kanalens mynning i sjön, såg sparvhök som skrämde upp c 30 grönsiskor. Talgoxe, blåmes och entita flera sedda.

Kl 1000 kom 3 knölsvanor ad mot V över sjön, vingtonen hördes lång väg. Och kort därefter kom 2 snösparvar också ungefär mot, låtet hördes, vi fann 2 ex, och fler fanns säkerligen inte. Gulsparv överflygande, sävsparv hörd. Flock 25 gäss kom mot Ö i motljuset, vi trodde det var sädgäss, men jämför nedan om Vombs ängar. Blandad kråkfågelflock över Silvåkra by på avstånd, nog 150 ex inalles. Nästan säkert både kråka och råka och kaja. Enstaka kråkor dessutom sedda.

Öbacken: 4 fiskmåsar mot V. - På Vombs ängar norr om "oljevägen" betade en

1984-10-28 forts.

fin flock på 27 bläsgäss, varav många var ungfåglar, skattat c 18-19 stycken. Inte extra ofta man ser unga bläsgäss så fint. Ingen sädgås sågs betande här, ej ens på längre avstånd (men jag har hört av Lis-Britt Berglund på Svansjö, att stora gåsflockar brukar beta nära sammanflödet av Kävlingeån och Klingavälsån).

På ängarna vidare minst 100 vipor och minst 100 ljungpipare på rätt nära håll (siffror nog i underkant), och på långt håll sågs c 500 vipor och 300 ljungpipare.

1 sparvhök kom över ängarna, den skrämde upp en flock på c 300 starar, och på annat håll över ängarna sågs en annan flock på c 200 starar. Måsflockar på håll, skratt- och/eller fisk-dito, men inbördes proportioner oklara.

Vombs by: ringduva överflygande, och 1 glada sågs.

"Furets hörna", d v s där furet "slutar" vid Vombsjöns SV hörn: Ännu 1 glada. Inga gäss att se. I sjön såg Nils Åke en ensam storskrak. på fiskepålar satt 11 storskarvar, och sedan 1 + 1 ex därtill. 1 häger. Fiskmåsar och skratmåsar över sjön, och trutar på avstånd. Vi blickade mot fälten nedanför Vikens gård: inga gäss!! Vid Hjälmaröd 1 sittande ormråk. Rundtitt vid Öved-Frualid: 1 ormråk över Frualid och 1 över skogen i norr. Ännu 1 glada. Ensam trut mot V. Kråkflockar på fälten. Vid Övedsgården, där jag ibland sett mycket stora flockar betande gäss, fanns idag icke en gås. På vägen mot Klostersågen 1 + 1 ormråkar.

Veberöd: det blir sol, klarnar snabbt.

Dörröd: rätt långvarig rundspaning gav först 2 glador, därefter 1 + 1 ormråk och på långt håll 1 havsörn, visserligen i motljus, men både Nils Åke och jag tyckte oss se att det var en juv.

Kafferasten: 2 ormråkar över skogarna, överflygande domherre (bara 1 ex sågs), dessutom hördes gulspurv. Enstaka finkar flög över, men alls inga nämnvärda flockar.

Häckebergasjön: 1 + 1 + 1 ormråkar

Häckebergakärret: 1 varfågel i boktopp, 1 eller 2 sparvhökar, snöskateflock. Över oss, med kurs ungefär mot SV, kom efter en stunds passning summa c 14 + 1 ormråkar och 3 glador, de flesta i gles flottilj. Detta är minimisiffror. Ytterligare 1 + 1 ormråkar mot SV. 1 duvhök kretsar lågt över skogen. 8 ringduvor. Flera Nyctalus kom i det granna solskenet över oss, de dök upp över skogsbrynet där vi stod och rörde sig mot SV ungefär, högst sannolikt en flyttningsrörelse. Trevligt. Vi gick tillbaka till allmänna vägen och tittade ut över Häckebergasjön. Såg här summa en skäggdopping och en flock på c 10 storskrakar. Större hackspett 1 ex, gärdsmyg hördes. Många Nyctalus flög i solskenet över sjön och skogen, mycket fint. En flottilj vråkar upptäcktes för sent, det var minst 10 ex, de kom mycket högt och sågs bara bakifrån, kritisk artbestämning utesluten, de höll kurs snarast mot V. På låg höjd kom 1 sparvhök. Därefter 1 + 1 sparvhök och 1 ormråk jättehögt.

Sländor av släktet Aeshna flyger över sjön.

Söder om Degebergahus: 1 havsörn juv kretsande, steg till säkert 1000 m, gled sedan bort mot NV. 1 fjällvråk kretsande. På olika håll kretsade minst 5 ormråkar och minst 5 sparvhökar; detta är minimisiffror. Alla lätta att bestämma. Svårigheten att avgöra antalet beror på att jag hela tiden spanade runt och att det därför inte alltid var möjligt att avgöra om de sedda exemplaren hade setts kort innan. OBS de många sparvhökarna. Ännu 1 duvhök sedd kretsande. Dessa rovfåglar var glest fördelade under himlen,. När vi fortsatte härifrån sågs ytterligare 2 ormråkar varav 1 sittande och 1 lågt kretsande.

Stoppet vid kullen nära Lemmeströ: 1 havsörn juv kretsande på medelhöjd, den var i bra ljus och var osedvanligt svart till färgen, jag har sällan eller aldrig sett ett så mörkt ex tidigare. Kort därefter kom en annan havsörn juv över oss, utmärkt fint, den hade mycket tydliga relativt ljusa gråbruna eller nästan gulbruna övre vingtäckare men hade rätt mörkt huvud och intet spår av vitt på stjärten. Just när den flög över, upptäcktes en annan örn kommande m l m österifrån, den hade mycket tydligt vitt eller nästan vitt från hakan ned över strupen, vilket syntes speciellt väl eftersom den sakta flög snett mot oss och därvid vred huvudet i sidled flera gånger. För övriga karaktärer se nästa sida.

Här även 1 ormråk och 1 blånhök ♂ ad och en eller kanske två ringduveflockar, antal ex c 80 eller mer. Här började solen mattas; cirrostratustäcke åstadkom halo runt solen. Täcket var mycket tjockt neråt horisonten i V. Cumulusmolnen minskar nu starkt i omfång. 1 sparvhök här också.

På sträckan förbi Havgård till Klostersviken sågs 1 sparvhök, 1 fjällvråk, flera duvflockar, samt några i fjärran kretsande vråkar. Gulspurv sedd och hörd.

Klosterviken var full av fågel; säkert sågs där 1000 gräsänder. Noggrann granskning av dem gjordes tyvärr ej, men ej en enda and av annan art sågs bland dem, däremot såg Nils Åke några få sothöns och 1 skäggdopping. (OBS: så små siffror på skäggdopping idag!). Över sjön med omgivning 1 + 2 ormvråkar och mycket duvor. Över fälten nära godsets ekonomibyggnader en del kråkfågel, däribland 3 korpar! Därmed slut på obsarna.

- Tillägg:
- (a) Sören Svensson kom upp i tornet vid Krankesjön när vi stod där.
 - (b) vid S Sandby på utvägen sågs 2 turkduvor
 - (c) fasaner sågs sålunda: vid Lilla Abusa på utvägen 2 ♂♂. Vid "Stannys affär" nära Björka 3 ♀♀. Mellan Havgård och Börringesjön såg Nils Åke 2 fasaner varav en helvit och en ~~svartvit~~ normalfärgad.
 - (d) uppgiften om vådrets förändring vid Veberöd stämmer inte ordentligt med vad som sades i början. Men jag har en mycket klar uppfattning att vådret var bra även på morgonen när vi startade, ~~svartvit~~ likaså vid Krankesjön och på Vombs ängar etc. Kanske dock inte klart solsken förrän efter c kl 1120.
 - (e) på fältet mellan "Stannys affär" och Vombsjön stod minst 10 hägrar nära varandra. Där brukar mycket ofta stå många hägrar i flock.

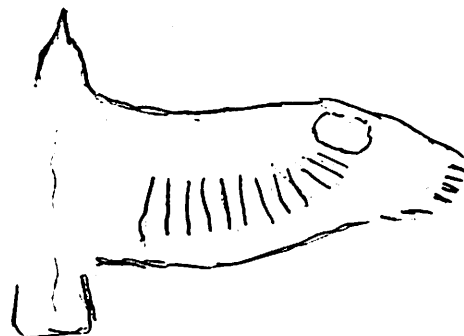
Den egendomliga ~~örnen~~ örnen: kom sakta flygande snett emot oss, höjd några tiotal m, avstånd c 500 m när den upptäcktes, minskade till c 100-150 m. Den försvann bakom grov bokskog på kullen, men en lycklig slump fogade det så att den blev synlig där den satt, den sågs i en lucka mellan stammarna. Storlek: mindre än havsörn, troligen också mindre än kungsörn. Färg mörkbrun på översidan, rygg dock knappt sedd ordentligt. Vingarnas undersidor troligen mörka utan kontraster. Hakan och strupen vita eller smutsvita, mycket tydligt och starkt kontrasterande mot övriga dräkten, när den kom emot oss och den vred ett par ggr på ~~huvudet~~ huvudet. Kroppens undersida kunde dock ej ses då, men jfr nedan. När fågeln satt sig sågs den fritt, den satt mycket upprätt. Men den satt i skugga. Trots detta kunde jag se att undersidan inte var mycket mörk, tvärtom rätt ljus ehuru med en bred zon över bröstet [av mörka fläckar]; ~~den~~ denna zon dock ej skarpt avgränsad. "Bröstet relativt ljust, längre neråt undersidan var den mörkare, troligen ojämnt fläckig, neråt buken ånyo ljusare, undersidan alltså delvis ljus": detta noterade jag strax. Flygbild etc: i flykten föreföll vingarna relativt litet "fingrade". Stjärten ~~lång~~ rätt lång. Fågeln flög sakta mot svag eller måttlig V vind, sänkte sig sista biten fortare och fällde som ~~ov~~ ovan sagts. Satt mycket upprätt. Släppte efter någon minut (tid osäker) grenen den satt på, sjönk brant bortom skogen och försvann strax, återsågs ej trots att vi delade på oss för att få extra chanser att se den.

Jag är mycket osäker på arten. Vi har betänkt möjligheten att det var en icke utfärgad hökörn (*Hieraaetus fasciatus*). Men jag lutar nog i alla fall mot en art av släktet *Aquila*. Å andra sidan finner jag ingen sådan som har så markerat ljus haka + strupe. Fågeln hade intet rödbrunt i dräkten, ~~den~~ den dominerande färgen åtminstone på vingarna ~~var~~ var brun, måttligt mörk.

Vid renskrivningen av dessa anteckningar finner jag en bild i Brown & Amadon, volym 2, figur 5 på plansch 120, motstående sidan 674, som ~~den~~ föreställer en "immature" *Hieraaetus fasciatus* och onekligen stämmer betydligt bättre med vår fågel än jag funnit vid jämförelser med andra handböcker. Tål att tänka på, jag skall jämföra med skinn på Riksmuseet snarast.

Se sid.

okt. 17: vid Ekologihuset återsåg jag den vitbrokiga kråkan. Den har vitt synligt på de flesta vingpennor. På närhåll är detta lätt att se, men redan på måttliga avstånd, kanske 50 - 75 meter, blir det svårare, åtminstone om ljuset är som det brukar vara i mulet väder. Då ser man bara att fågeln är diffust ljusare, eller, rättare sagt, den förefaller att vara diffust ljusare. Idag var ljuset rätt svagt, men en tidigare okänd karaktär såg jag, nämligen att vingens ovansida, rätt långt ut och nära framkanten, var tydligt ljus: inte helvit men så att det stack av mot översidan f ö. Se skiss här:

okt. 25: samma kråka återsedd på samma plats. Syntes my. bra idag, flög nära, fällde, flög upp och satte sig dolt i stort träd men lyfte inom kort och flög flera hundra meter norrut och försvann. Nyssnämnda karaktär med det ljusa långt ute på vingarna sågs alldeles utmärkt. Därtill ännu en sak, ny för mig: vingarnas undersida var mycket blek. När fågeln flög bortåt, syntes liksom en ljus rymd eller "gloria" omkring den. Idag var det hyggligt ljus, men inte solsken.

Denna kråka ser inte ut att vara mindre än de andra kråkor som jag ofta ser från mitt fönster. De brukar uppträda ensamma, liksom den brokiga gör.

okt. 27: denna dag vackert väder, till omväxling mot det annars nästan permanenta gråvädret och regnet. - Kl 1300 såg jag från Tenorgränd 2 sparvhökar flyga söderut, den ena c 50 eller högst 75 meter bakom den andra. Den bakre gjorde alls ingen ansträngning att hinna ikapp sin artfrände. Men avståndet minskade så sakta; slutligen kretsade de bara några få meter från varandra, men detta varade bara någon halvminut eller kortare, sedan gled de vidare ungefär mot söder, varvid det inbördes avståndet ökade rätt snabbt. Senare på dagen såg jag 1 tornfalk; och ett par tre gånger flög flockar av snöskata förbi, åt olika håll som vanligt, och flockarna var på c 30 - 50 ex.

Betr.
kråkan:

Bilden härövan är bara ungefärlig och halvschematisk. De ljusa långsmala fläckarna på pennorna är antydde. Den ljusa fläcken långt ute och långt fram är mycket tydlig men är nog uppblandad med något mörkt, och den är inte skarpt avgränsad.

1984-11-24, lördag.

(151)

Lena och jag gjorde en rundtur. Start från Lund 1110. Väder: mulet my. milt, måttlig sikt som dock förbättrades avsevärt redan vägen ut mot Harlösa. På sträckan Lund - S Sandby måttligt med kråkfågel men mycket mås, skratt- och fisk-; de stod i flockar på fälten, gärna vid vattensamlingar, som nu är talrika p g av det rikliga regnandet. Även naturligtvis flygande måsar här och där. Väster om Revingeby, norr om vägen på betesmarken mycket svartfågel, söder om vägen likaledes på betesmark stora täta måsflockar på ett par ställen, säkert c 500 ex inalles eller mera. Här söder om vägen massor med betande kreatur. På staketstolpe vid vägen 1 normalfärgad ormvråk, den lyfte ej för bilen.

En stor flock änder flög rätt högt mot V, avstånd stort, men så gott som säkert var det gräsand, antal c 55 ex, detta var mellan Hardeberga och S Sandby.

Harlösa kl 1135. Över samhället bara några kajor. Väder fortfarande helt grått, men sikten är nu ganska god. Några fiskmåsar ad flög över. - Nedanför Vikens gård inga gäss; här var mycket plöjd och bar jord, och de fält på avstånd som var gröna tycktes hysa höst-oljeväxter (osäkert!). Ej heller i övrigt några gäss att se, varken betande eller flygande. 30 - 40 måsar, skratt- och fisk-, flög över åkrarna nära Hjälmared vid Vombsjöns NV hörn. Stopp här: i vattnet låg c 250 gräsänder och en del mås, kanske c 30 ex inalles, därav 3 havstrutar ad, flera gråtrutar av olika ålder, resten skratt och fisk. På fiskepåle en storskarv. 2 sångsvanar ad i vattnet. Ytterligare c 15 skrattmåsar.

Borstbäcken förde massor av grumligt vatten. och detsamma gällde den bäck som rinner genom Harlösa samhälle. Vid Svansjö minst 40 - 50 kretsande kråkfåglar, både kråka råka och kaja. Inga fåglar att se över Fruallid.

1145-1205 stopp vid Övedskloster, vi letade strömstare utan framgång, föga överraskande eftersom bäcken var som en vilt brusande lappländsk jock, mycket grumlig. I träden här vid vägkorset en mesflock, jag såg flera talgoxar men tyckte mig höra även andra arter. En nötväcka, mycket vit på hela undersidan och på kroppssidorna men med lätt rödbrunt anflog längst bak på undergumpens sidor, sågs helt nära på en stam. Ett tu tre hoppade den ner och satte sig på de stora mossiga stenblock som bildar brofäste för vägen som går från vägkorset upp till Öveds kyrka. Här rörde den sig över mossan och försvann bakom fästet, på stenens vertikala sida. Trevligt beteende, som en klippnötväcka!

Vi for ner på vägen nära Vombsjöns Ö sida. Här stod 1 häger ad på ängsmark, eljest intet att se. Stannade inte vid Stannys butik. For upp till vanliga utsiktsplatsen vid Vombsjön SO. Nötväcka hördes från lövträden i strandbranten. Jag gjorde noggrann undersökning av Vombsjön. Ett stycke ut låg c 180 gräsänder, glest fördelade; tillsammans med dem 5 viggas varav 4 hannar, vidare 1 skäggdopping och 1 gråtrut ad. Jag granskade hela sjöns yta med tub. Fann ytterligare 1 + 1 + 1 skäggdoppingar, inbördes avstånd c 500 - 1500 m, eljes ej en fågel, dock givetvis omöjligt att se allt på mycket långa håll. - I tallskogen alldeles nära hackade 1 större hackspett. Liten flock på c 8 eller 10 gråsiskor flög över, och en flock på c 15 kajor väsnades på avstånd. Mesflock drog förbi i tallkronorna, talgoxar sågs, men jag tyckte mig höra entita och kanske andra arter, men ej talltita. Kungsfågel hördes länge och tydligt.

Väder: det lättar, himlen blir fläckvis blå, det blir sol delvis på sjön och på norra Vombsjöstranden. Vinden ökar, skten nu god.

Kajflocken har vuxit till 30 ex. Ensam nötskrika flyger förbi vid de grova bokarna.

1235 vi kör genom furet - Vombs by - V Vombsjöstranden. I sjön ser jag en enda skäggdopping, och över sjön ett par smärre gräsandflockar flygande. V om sjön en lågt kretsande ormvråk, den har övre vingtäckarna vita, åtminstone de små och medelstora täckarna, så att

FORTS

1984-11-24 forts.

ett skarpt vitt fält bildas på främre delen av vardera vingen. Vidare har den stjärtens bas vit eller vitaktig, mycket tydligt avsatt men ganska smalt. Flygbild och vinghållning och flygsätt röjde mycket tydligt att det var en ormvråk, redan innan jag sett färgen. Se skiss av stjärtens utseende här:

1 + 1 hägrar sedda flygande här, den ena var juv, den andra av oklar ålder. Kråkor och måsar.

Väder: solen bryter fram mera än förut, det blir mycket blå himmel. Vinden ökar tydligt, är omkring V.

I sjön vid Hjälmaröd samma fåglar som vi såg c 1140 när vi kom förbi (se ovan). Vi far fram till Sjögården och beställer kaffe med bröd. Mycket skönt. Kaffet urdrucket kl 1325. Sedan besåg vi julmarknaden på platsen och köpte några smärre saker. Jag stod en

stund utanför huset och spanade runt. Fann att det låg gräsandflockar utanför stranden även här, c 200 ex sågs på den sträcka som kunde över-skådas. I luften mycket litet att se, inte en enda rovfågel, bara litet mås på avstånd och några kajor som ilade förbi parvis.

1350 vi far tillbaka västerut och ner på vägen längs sjöns V sida. Vid "Fiskar Bergströms" (= gården vid Kävlingeåns avflöde) en flock på drygt 50 kajor. I sjön m 1 m nära västra stranden nu minst 75 gräsänder jag har sett smärre gräsandflockar på vingarna ett par ggr.

Väder: nu halvklart, men tjock molnbank ses i sektorn V - S.

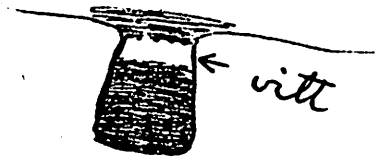
Från Vombs by far vi ut mot ängarna. Vid Södergård en liten bofink-flock lyftande för bilen. Stopp på ängarna. 5 sångsvanar ad ses, men inte på ängsmark och inte heller i eller vid någon vattensamling utan betande på stort fält med höstsäd. Flock 4 sädgäss ses lyfta däruppe i norr och flyga bort mot N - NV, därutöver icke en gås! Men (som vanligt) mycket kråkfågel, både på ängarna och i luften, hundratals inalles, både kråka råka och kaja. En mycket lågt ryttlande fjällvråk uppe vid närmsta lövdunge. 3 rådjur söder om vägen.

1410 Silvåkra by. 1415 stugan/tornet vid Krankesjön, jag upp i tornet, stannar där 1415 - 1440. På NK (=närmsta klarvatten) sågs dels en gräsandhona, dels ett gräsandpar, dels vid vasskant på håll 2 gräsanddrakar, därutöver intet!! Norr om NK ännu ett gräsandpar. Icke en sothöna!! På sjön f ö inte ett liv!! 10 snöskator kommer över mot SV, nära, och kort därefter hörs överflygande gråsiskor men bara ett fåtal ex. Gärdsmyg hörs länge. Snart kommer en flock på 27 gråsiskor med kurs mot nordost, strax därefter 5 grönsiskor mot SV, sedan 1 gråsiska med samma kurs och ytterligare 3 grönsiskor likaså.

Nu granskar jag sjön på nytt och finner långt ute en påfallande tät fågelflock, det befinnes vara c 40 storskrakar varav en stor del gamla hannar. Där ø i närheten, mycket långt ute, ligger en flock på 15 fåglar varav 4 är storskrakar, som separerar från resten. Dessa elva ex ej säkert bestämbara men troligen gräsänder. 1 ungefär normal-färgad ormvråk kretsar lågt över Ivans backe. Nu visar sig också ytterligare ~~xyxy~~ litet fågel på NK: 2 sothöns i vasskant, en flock på 8 gräsänder varav 6 hannar och 2 honor; och den ovannämnda ensamma gräsandhonan har fått sällskap med en hane (som troligen legat dold förut). ~~Nära~~ Nära detta gräsandpar, som ligger alldeles utanför närmsta vasskant, ligger nu också 4 salskrakar, höstens första, mycket fina. Ingen av dem är hane ad. Vidare finner jag 2 hägrar ad stående i vasskant vid NK. Noggrann spaning över hela sjön ger intet mera.

Flera gråsiskor flyger över, och ett tu tre kommer en mycket stor siskeflock svepande förbi på något avstånd, men från den hörde jag enbart grönsiska; andra arter kan dock ha funnits i denna flock, som var på c 100 - 110 ex.

1440 ner från tornet. Skata sedd. 2 sångsvanar ad flyger västerut över sjön. Några snöskator kommer mot SV, lågt. Gråsiska ännu en gång överflygande, men ej många ex.

OBS: ~~den~~ vråken var inte särskilt ljus på exempelvis ryggen och undersidan.

1984-11-24 forts.

1442 start hemåt, vi for via Silvåkra by. Den fina allén av almar är nu allvarligt angripen av almsjuka, många träd är döda eller döende, några av dem har fällts, och samma öde väntar säkerligen alla andra om de dör; visserligen är allén naturskyddad, men jag kan aldrig tro att döda träd får stå kvar vid en allmän väg.

På markerna vid Silvåkrakärret går massor av betesdjur; vi stannade inte, men säkert var det ett par hundra ex. eller fler. 1 ormvråk lyfter ur allén.

Vid Tvedöra finner jag att en gåsflock flyger mycket långt bort i V eller NV. Stopp. Det är c 75 - 90 ~~st~~ ex, de faller just och blir osynliga. Art oklar, men jag tyckte mig höra sädgäss. De fällde någonstans N eller NO om Eliselunds gård, återsågs ej, eftersöktes ej heller.

Även vid Eliselund massor av betesdjur på marken nära vägen.

Vi kom till Lund 1510. Nu rätt klar luft, men det har blivit grått på nytt. Mycket uppfriskande att komma ut en sväng idag. Anmärkningsvärt att ~~st~~ så få gäss syntes. Även fattigdomen på arter och individer i Krankesjön mycket påfallande. Bland positiva nyheter främst att märka gråsiska, som tydligen kommit ner i betydande antal.

(154)
1984-11-30, fredag.

På morgonen var jag på Zootis (=Ekologihuset) och bevistade Christer Löfstedts disputation om feromoner hos nattflyet Agrotis segetum. Massor med folk på disputationen. Uppenbart ett mycket gott arbete. Jag gick medan meningsutbytet mellan respondenten och den amerikanska fakultetsopponenten ännu pågick. Lena och jag hade nämligen planerat en utfärd, eftersom hon slutar i skolan redan c kl 1130 på fredagarna.

Vi startade hemifrån kl 1200 i helt mulet väder; ett vitaktigt dis över landskapet gjorde att sikten var måttlig redan på korta avstånd och dålig på mer än c 400 - 500 m håll. Mycket svag vind, och mycket milt väder. Det ljusnar sakta, oskarp sol ses stundom.

Vi for länge utan att stanna, passerade Harlösa 1221, Björka 1236, Ilstorps by 1241, Ilstorpsgården 1244. Vädervimplar vid Sövde flygfält visade att vinden var omkring SO.

Fågel på denna sträcka: 1 flygande ormvråk vid Hardeberga; massor av flygande kråkfåglar vid Revingeby; före Revingeby också två stora måsflockar på minst 100 resp 300 ex. Åtminstone den mindre flocken utgjordes allra mest av fiskmåsar. Vid Öved 1 flygande häger. Inga gäss att se!

Vi passerar Snogeholms slott 1249; här är oerhört hårt avverkat nära slottet, marken delvis uppgrävd, och en asfalterad P-plats anlagd vid vägen. Även i skogarna S om slottet mycket avverkat. Vi passerar Bellinga lagård 1252; här passerar 1 lågflygande ormvråk. Diset kvarstår, sikten över Ellestasjön mycket dålig; vi stannar därför ej. På lång sträcka ses faktiskt inga fåglar alls förutom några skator.

Skårby 1259. En del råka m m på fälten. Vi stannar på vanliga platsen vid Krageholmssjöns S spets. Sitter i bilen och dricker medfört kaffe + smörgås + kaka. Sikten över sjön bra upp till högst 1 km avstånd, därbortom mycket usel, så att ön Lybeck knappast kan ses. I sjön rätt nära sydspetsen: c 60 gräsänder, 2 + 8 krickor, några få glest liggande storskrakar varav 2 hannar ad och c 4 andra; vidare 11 salskrakar varav 5 hannar i fin dräkt och 6 honor och/eller juv. En av hannarna i "fin dräkt" var dock mycket tydligt mattare än en annan hanne som låg i hans sällskap på vattnet. Alla salskrakarna bildade inte en flock, de låg fördelade på c 3 ställen nära gräsänder och storskrakar. En ensam skäggdopping låg här också, och när en del änder lyfte hörde jag vinandet från knip-vingar fast jag aldrig såg fågeln. Vid stranden resp. flygande 1 + 1 hägrar.

Längre ute låg minst 120 andra gräsänder, kanske flera, men därborta var sikten dålig. Plötsligt hördes grönsiskor; jag upptäckte i samma ögonblick en havsörn som flög alldeles lågt över sjön mot öster och därför tittade jag inte på grönsiskorna, men Lena sade att de var minst 50 ex. Havsörnen var nästan säkert en juv, dräkten såg mörk ut även på huvudet, men stjärtens färg kunde inte urskiljas säkert.

Det blev en viss oro på änderna när jag gick ur bilen, och från strandkanten nedanför "Jägarehuset" lyfte betydligt mer gräsand än jag tidigare sett. Totala antalet sedda gräsänder säkert över 300, troligen betydligt mer, eftersom jag också fick intrycket att örnen skrämde upp en del änder från östra stranden (som jag inte kunde se från rastplatsen, men flockar av gräsänder kom därifrån ut på vattnet i norr). - På sydligaste viken alldeles nedanför vår vanliga rastplats visade sig en liten roddbåt med två man; de fiskade. Endast mycket sällan har jag sett båtar ute på denna sjö.

Vi fortsatte kl 1327, stannade strax efter att ha passerat slottet eftersom en grann fjällvråk satt på en stor stenhög ute på åkern. Inte en gås här heller! Sövestad 1335; vi sätter kurs mot Högestad. Väder milt och vänligt men disigt. 1 ytterst ljus ormvråk på hög stolpe nära vägen: undersidan nästan vit eller gulvit med små mörka teckningar, vingarnas undersida också my. ljus, färg snarast orange-gul! Översidan däremot brun, föga ljusare än "normalt". Fågeln lyfte för oss och flög förbi lågt och nära. Vid Högestad sedan 1 normalfärgad ormvråk. Klockan nu 1340. Här en flygande ringduveflock på

FORTS

1984-11-30 forts.

c 75 ex, och mycket kråkfågel både flygande och sittande på fälten.

Vi hamnade nu kort efter en långsamt körande traktor med släp av betvagnar, och eftersom den mötande trafiken av lastbilar och traktorer var oväntat livlig, måste vi hålla låg fart en sträcka. Körde ner till Nybrostrand, kom dit 1357, såg 1 tornfalk sitta i träd vid vägen, passerade Kabusa 1359 och fortsatte på vägen närmast kusten. Lugnt. Sikt c 1 km. Spridda kråkor. Måsflock på plöjnad. Kl 1410 är vi tvärs för Backåkra, Hammarskjöldska gården alltså; kort därefter passerar vi avtagsvägen ner till Sandhammaren, och kl 1416 är vi framme vid "Sigges Träsöjd". Lena hade besökt denna lilla affär i somras och blivit mycket entusiastisk; nu skulle vi se vad här fanns och ev. handla trevliga träsaker. Här fanns massor av gäss skurna i trä, från miniatyrer till nästan naturlig storlek, nästan alltid välträffade i hållning och utförande. Även en del andra fåglar, rätt bra delvis; men eljes var det saker som jag inte tyckte om, och inte Lena heller för den delen. Omväxlingen var också mindre än vi trott. Jag fann dock två vackra dosor av gammal bok, köpte båda två; och Lena köpte en trevlig träbricka åt sin pojke Anders och hans fästmo.

Kommersen här avslutades fortare än vi trott, fast vi samtalade en stund med den mycket vänliga dam som skötte ruljangsen. Från "Sigges" skyndade vi ner till Sandhammaren. Gick här på dynen och den vida sandstranden kl 1455-1540. Det var mycket fin stämning, men fågel-livet var förvisso fattigt. Precis när vi kom ner flög en sparvhök förbi, det var en grann gammal hanne med blåtonad mantel. Därefter ej en fågel att se förrän 1525 då 1 havstrut ad och 1 dito juv flög mot NO längs kusten, och några minuter senare kom 3 obestämda trutar åt motsatt håll. Icke en enda fågel därutöver. Men en del tångflugor eller liknande flugor på sanden, de kunde också flyga i det milda vädret.

Kl 1545-1615 for vi via Borrby upp till Hammenhög. Det hade lättat något före solnedgången, solen sågs röd och matt, och västerhimlen blev rätt starkt röd. Sista biten for vi i ett egendomligt rött skymningsljus, just när det mörknade snabbt. Mycket vacker belysning.

Jag hade beställt rum i Hammenhög på Gästis. Här åt vi middag: skånsk äggakaka med fläsk och lingon, och sedan glass med chokladsås. Därtill (dock ej till glassen) husets hemgjorda besk, och starköl.

- Tillägg:
- (a) en duvflock på c 60 ex skall tilläggas, den flög förbi nära S Sandby. Ringduvor!
 - (b) alla ormråkar ungefär normalfärgade om ej annorlunda angivits.

Notiser november 1984

Nov. 3, lördag. I mulet och grått ^{och disigt} väder, dock tämligen mildt och utan regn, gick jag kl 1330 - 1420 österut på f d Hardebergaspåret och tillbaka samma väg. Såg ytterst litet, dock en ensam överflygande gråsiska kl 1335, och strax före hemkomsten en flock på c 10 gråsiskor. F ö bara litet grönfink som alltid finns här på höstarna eftersom en rikedom på stora nyponbuskar finns vid lekplatser och "grönområden"; även några få gulsparvar, ett ringa antal kråkor, råkor, överflygande fiskmåsar etc. Vid hemkomsten en ormvråk lågt kretsande över husen, gled norrut. OBS: på f m omkring kl 0940, när det var dis på gränsen till dimma, flög en flock på 43 stora Anser-gäss österut ganska lågt.

Nov. 4, söndag. Lena och jag gick på Hardebergaspåret och tillbaka samma väg, tid 1325 - 1440. Morgon och f m helt grå, men kl 1300 lättade det plötsligt, solen kom fram och himlen blev molnfri och djupblå. Långt bort i öster nära horisonten en del cumulus-artade moln och bakom dem en grå amorf molnbank.

Det var härligt att komma ut i sådant höstväder. Jag såg 3 sparvhökar, en som gled över mot SV - SSV i rak kurs och på måttlig höjd; en som kretsade och steg och släpptes ur sikte, men säkerligen reste den sedan m l m mot SV; och en som kom lågt över fälten österifrån och fortsatte in över Östra Torn. Alla dessa kl 1325 - 1340, därefter mycket flitig spaning hela tiden, men av rovfågel bara en ryttlande tornfalk utåt Kungsmarken. En del fiskmåsar flygande, en flock på c 50 snöskator glest mot O - OSO, litet grönfink, kråka, råka, några få ringduvor. Vid återkomsten dansade trichocerider i glesa små svärmar över trädgården.

Mina fötter var relativt bra idag. Men jag rör knäna på helt annat sätt än förr, det kostar mera energi, rörelserna är mindre precisa, och det är tröttsamt att gå i uppförbackar, även korta och föga branta. Mycket trött i vristerna blev jag också, och det var skönt att vila efter hemkomsten.

Notiser från november fortsätter på nästa sida,
och på sid. 168.

Nov. 7. Den vitbrokiga kråkan sedd överflygande vid Ekologihuset

157

Nov. 8--17. Jag reste till Stockholm torsdag 8 nov. Bodde hos min syster Märtha. Min bror Johan hade bott där några dagar och stannade till 10 nov., då han återvände till Örnsköldsvik. Redan 8 nov. på kvällen var vi på bjudning hos Nils och Edith Anrep. Nils A. är vår kusin. Mycket trevligt, mycket länge sedan jag såg dem. Den följande veckan arbetade jag delvis med fågel på Riksmuseet. En kväll var jag på middag hos Lars Svensson, som arbetar på fackboksavdelningen på Bonniers. Han är bl a mycket god ornitolog. Han bor på Sturegatan 60 i en rymlig våning 4 trappor upp utan hiss. Han bor ihop med en flicka vid namn Löwenhielm, mycket trevlig. I hemmet fanns också tre barn, varav två är Lars' egna. Jag blev inte klar över huruvida han och flickan är gifta. Mycket givande samtal med Lars, bl a om dagböckerna. -- En annan kväll var jag hos Claës och Benita Ramel. Vi trivs synnerligen väl tillsammans, samtalande också om dagböckerna m m. -- En dag, det var lördagen 10 nov., gick jag på Matisseutställningen på Moderna Museet tillsammans med Carin Ehrenberg. Avgjort sevärd utställning. Men när jag ett par dagar senare besökte utställningen "Brueghels tid" på Nationalmuseet, blev jag mycket mer fängslad, ~~och~~ gick där länge och tittade noga och trivdes storligen.

På Riksmuseet gick jag upp på Paleozoologiska Avdelningen och träffade Sif och Uno Samuelsson, gamla vänner som fanns på samma avdelning redan åren 1959-65, då jag hade tjänst på Vertebratavdelningen.

Lördag 17 nov. återresa till Lund.

OBS: jag granskade bl a Riksmuseets samling av fågelskinn av släktena Aquila och Hieraaetus. Antal skinn mycket begränsat. Men jag är praktiskt taget bergsäker på att den örn, som Lena och Nils Åke och jag såg vid Lemmeströ 28 oktober, var av släktet Aquila. Nog tyvärr omöjligt att avgöra arten. Hieraaetus stämmer inte; "vår" örn var mörkare och enligt min bedömning betydligt större än H. fasciatus. När jag talade med Carl Edelstam om fallet, sade han att vissa Aquila-arter, däribland stäppörn, uppträder i mycket bleka dräkter, något som jag själv sett många ggr i Afrika. Men problemet med "vår" örn var ~~att~~ att den i huvudsak var brun som många Aquila-örnar ehuru med mycket tydligt vit eller smutsvit färg på haka och strupe, vilket syntes utmärkt eftersom den, när den flög emot oss, vred huvudet flera ggr runt dess längsaxel.

Nov. 19. Den vitbrokiga kråkan sågs på nytt vid Ekologihuset, flög över mycket nära, sågs från mitt fönster. De ljusa teckningarna på vingarna mycket klara, den stora fläcken ungefär vid handleden på översidan lyste vit, låt vara att färgen nog inte var helt skarpt avsatt mot det mörka.

Nov. 26. När jag gick till Ekologihuset c kl 1000, hördes sidensvans ett par ggr, och ett tu tre kom 4-5 ex och fällde högt uppe i en hög och smal poppel nära Tekniska högskolan. Mina första för säsongen. - Kl 1250 kom sex sädgäss mot V över vattentornet i fint solsken. På e-m-kaffet träffade jag både Leif Nilsson och Hakon Persson; de bekräftade att antalet rastande sädgäss (och bläsgäss??) varit mindre än vanligt i Skåne i höst. ~~Leif~~ Leif sade att antalet varit c 8000 - 10000 mindre än vanligt. Hakon instämde; dock hade han vid någon räkning i oktober fått ihop c 12000 eller 13000 (men detta är just c 10000 under normalsiffran).

Kl 1520 kom en sparvhök österut över gamla Zootis.

I november, alltsedan min återkomst från Stockholm, har jag haft rödhake knäppande snart sagt varenda morgon utanför bostaden på Tenorgränd, och ytterligare 1 eller kanske 2 ex har hörts på vägen därifrån till Ekologihuset. Så ännu 27 nov. Vid flera tillfällen har jag också sett flockar av snöskator flyga över, ~~och~~ vid Tenorgränd eller Ekologihuset. Som vanligt åt olika håll, i glea flockar som ofta ~~avbryts~~ bryts sönder m l m tydligt när de passerar. Flockar små, lägst c 10 ex, högst c 50 - 60. - Tornfalk sedd ryttlande nära Tenorgränd 8 många dagar, senast 24 nov. Någon enda obs av sparvhök och vråk också gjord under dessa dagar.

En par notiser från november 1984
finns på sid. 168.

1984-12-01, lördag.

(158)

Lena och jag bodde på Hammenhögs Gästis på natten. Efter frukost blev det inte genast start hemåt, eftersom bilen föregående kväll gav ett visst missljud vid bromsning. Vi fick tips om en effektiv verkstad vid Esso-macken i samhället, och det var förvisso ett gott tips: sällan har jag sett en så snabb, effektiv och kunnig människa sköta ett jobb som jag såg här. Det var en yngre man, mycket trevlig och vänlig. Han satte ny packning i bromsen på framhjulen, han provkörde bilen, fann att det inte var riktigt OK, botade bristen, gjorde ny provkörning, fann allting ganska gott, tog betalt (betydligt mindre än jag gissat), och släppte iväg oss. Då var klockan precis 1200. Väder: disigt, milt, svag vind. Utbyte: vid Hannas 1 sittande ormvråk, därefter ~~1~~ 1 fasantupp med halsring och nära Svenstorp på nyplöjt fält över 500 måsar, blandat skratt- och fisk, och ad och juv. F ö sågs intet; sikt dålig. Vid Övraby flygande kråkor glest. Vi passerade S om Örups almskog 1220 men stannade inte. Däremot stannade vi 1225 i Fyledalen vid Lyckås, där man har god sikt över dalen. Ingen fågel, my. disigt, nästan vindstilla. Dansk buss med massor av ornitologer. Vi stod här till 1240, fortsatte sedan en kort sträcka nordvästut i dalen, stannade på nytt, såg några överflygande måsar och en kråka. 1 ormvråk fällde i hög bok på dalkanten. Ingen småfågel. 1 häger flyger mot NV längs dalen. 1 glada kommer g högt uppe, svagt synlig i diset, korsar dalen ungefär vinkelrätt, d v s mot SV. På långt håll, mycket svagt synlig i diset, upptäcks en ~~annan~~ annan, kretsande glada.

1255 vi upp ur dalen, far via Baldringetorp, där 1 ormvråk ses i skogsbrynet, vidare via Baldringe, där vi ser c 50 fiskmåsar ad och juv glest fördelade över fälten. På avstånd fler måsar.

1300 vi fortsätter mot Ållskog - Eneborg. Måsar på håll över fälten, det är mest, eller kanske enbart, fiskmåsar, däri mycket juv. Strax före Eneborg lyfter 1 ormvråk, ljus och grann, färg ljusbrun och röd-orange. Före Eneborg ytterl. över 30 kråkor och råkor på plöjt fält. Vid Eneborg 2 mycket lågt kretsande glador, strax därefter ännu en glada på 10 m höjd över bilen samt på avstånd en fjärde glada, också my. lågt. Över 150 kråkfåglar lyfte från fält, kanske för gladan.

Vid Assmåsa ladugård tar vi in till vänster på den icke allmänna vägen S om Snogeholmssjön. Här 2 ormvråkar krets. tillsammans. Bellinga lagård 1317. Strax V därom sitter på öppet fält 2 havsörnar juv, lyfter för oss, mycket nära, 2 korpar därintill, den ene mobbade en av örnarna. Skata och kråka här också. De 2 örnarna leker i luften, slår efter varandra, försvinner 1326 mot SO. Vi forts. via Skoghults gård - Beden, ser domherreflock och 2 fasantuppar. På liten gräsmark mellan vägen och skog sitter 5 normalfärgade ormvråkar, inbördes avstånd c 5 - 20 m. Rydsgårds gods passeras 1339, vi stannar ej här. 1 ormvråk lågt. Vi forts. via Slimminge till väg 102 som följs norrut. Vid Skönabäck 1 ormvråk sittande. Vi tar till vänster via Gyllebo, ser flock på c 110 snöskator, my. nära, satt delvis på telefontrådar, uppskrämdes. Kl 1357: kråkflock på fält nära den gamla kejsarörnslokalen från 60-talet. Stannar 1400-1410, gör rundspaning men ser intet liv. Väder: stilla, mörkt, disigt men ej kallt.

1413 stopp vid Håckebergasjön, vi går ner dit, tittar över sjön etc 1417-1425. Spillkråka hörs länge, först "kliäääh kliäääh....", sedan "prytt prytt...". ~~65 gräsänder~~ 65 gräsänder ses i sjön, men bara en del av sjön kan överskådas. Vidare ses 1 knipa och 3 obestämba änder. Koltrast flyger förbi.

Vi fortsätter, kör längs sjön men stannar ej för att se efter försärla och strömstare. Passerar Genarp; innan vi når Dalby ses massor av kråkfågel på fälten delvis helt nära vägen, säkert 600 - 800 ex ~~ormvråk~~ och på håll ytterligare mycket kråkfågel. Jag ser massor av råka och mycket kråka men hinner ej bestämma allt kritiskt. - Vi far hem via Dalby - S Sandby; det blir allt mörkare och disigare. Kommer hem till bostaden i Lund 1455.

OBS: alla ormvråkar normalfärgade om ej annorlunda angivits.

1984-12-09, söndag.

(159)

Lena och jag gjorde utfärd. Beträffande besöket i Vomb se nedan. Vi lämnade Lund 1300, for via S Sandby - Tvedöra till stugan/tornet vid Krankesjön. På utvägen nära Hardeberga sågs 3 obestämda svanar flyga mot V-VSV, och nära Tvedöra kom 2 Anser-gäss mot N. F ö bara få måsar och kråkor sedda. Vid Stensoffa (vid allmänna vägen, vi for inte ner till fältstationen) satt 1 varfågel i en rätt låg rosenbuske på öppen mark. Vid Silvåkra by 1 ryttlande tornfalk.

Vi hade otur vid Krankesjön. När vi var på väg ner till tornet, såg jag att mycket gräsänder var uppe och flög. En vråk, helt obestämbär, skymtade över skogen vid tornet. Jag genast upp i tornet, stod där 1330-1350. Det var god sikt, halvklart, milt, men starkt ökande vind omkring V eller VNV, varför man såg fågel dåligt på avstånd på vattnet, och det var helt omöjligt att se vad som ev. fanns i väständan på sjön. Närmsta klarvatten hyste knappt en enda fågel, bara en liten obestämbär dykand. I utloppet från kanalen låg dock c 20-25 gräsänder, och i vasskanter stod 1 häger ad + 4 hägrar ad nära varandra + ännu 1 häger, och en sjunde häger, också ad, kom flygande. Mer eller mindre väl synliga i vasskanter längre ute låg minst 150 gräsänder och c 2 + 2 + 2 storskrakar, längre bort ytterl. c 30 gräsänder. Jag misstänker att totala antalet gräsänder kan ha varit 300 - 400, men detta bara approx. Ej en enda sothöna sedd, ingen knipa heller. Ännu 1 ensam obestämbär dykand, kanske vigg. Kl 1349 kom en flock på 2 ad och 5 juv sångsvanar m 1 m norrifrån, svängde västerut över sjön, höjd bara c 50 m eller mindre. Några obest. småfåglar kom mot SV. 2 kretsande fiskmåsar rätt högt. 1 skata. Lena, som inte gick med upp i tornet, såg en domherreflock.

Vi fortsatte via Silvåkra by mot Vombs ängar. Flock c 8 starar kom över. Ute på ängarna 1 ~~svan~~ sittande fjällvråk på staketstolpe. Omsorgsfull granskning av ängarna både mot S och N gjordes, men icke en enda gås kunde jag se. Kråkfågel rätt mycket på ängarna på håll, som vanligt. Neråt Heljesjön 1 lågt kretsande ormvråk. Flock c 10 måsar kom lågt mot V, det var c 2 fiskmåsar och c 8 skrattmåsar. Över Vombs Södergård 1 sakta kretsande glada och samtidigt ännu en dylik över byn och Bysjön.

I Vombs by svängde vi norrut, följde vägen längs V stranden av Vombsjön. Det var lä-strand, men inte en fågel syntes, ej heller över våtmarken V om vägen eller på fälten. Först uppe i NV hörnet, "Hjälmaröds-hörnet", fanns fågel: c 150 gräsänder, bland dem minst 7 brunänder varav 4 hannar, vidare låg här i närheten 1 knipa hane ad och 1 knipa som troligen var hane juv. Några måsar lågt flygande, och en flock måsar låg på vattnet, minst 40 ex., alla var fisk- och skrattmåsar ehuru i ovisa proportioner.

Vi fortsatte österut på väg 104, stannade för granskning av Frualid men såg intet utom, efter ~~lång~~ lång spaning, en ensam lågflygande ormvråk uppåt Övedsgården. Vi fortsatte förbi Övedskloster men stannade inte vid godset. På räcket till en liten bro över bäcken, där den går intill landsvägen, stod en häger, mycket nära; det var en juv, lyfte inte när vi passerade. Vi svängde ner mot Björka men ingen fågel sågs på markerna mellan vägen och sjön. Svängde upp till vanliga rastplatsen vid sjöns SO hörn, stannade här 1445-1505. Jag spanade noga över sjön. Det blåste, men när man stod i skydd inne i furet hade man rätt goda obs-möjligheter. I SO delen av sjön, på avstånd upp till c 500-600 m från obs-platsen, låg en gräsand-drake (!!) och rätt långt ute även 4 storskrakar varav 3 hannar ad. Plötsligt såg Lena andflock, det var - rätt oväntat - sex krickor som kom flygande från V och fällde utanför vass vid Ö stranden. De låg högst 5 minuter, lyfte sedan och for tillbaka västerut. Någorlunda nära upptäckte jag också 2 simmande gråtrutar, varav åtminstone den ena en grann ad i vinterdräkt. Österifrån kom på långt håll 1 havstrut ad, och långt ute över sjöns sågs glest flygande gråtrutar och fiskmåsar och obestämda måsar mycket långt ute (men säkert fisk- eller skratt). - Efter långt ~~lång~~ letande fann jag på stort avstånd utanför "Furets udde" glest liggande skaror av gräsand, jag räknade minst 300 ex, och nästan alla ex kunde bestämmas säkert.

FORTS

Enstaka flygande storskrakar sågs också, långt bort över vattnet, lågt. Från öster kom måsar, jag såg dem redan i fjärran bortåt Fruallid, de kom på c 40-50 m höjd men sänkte sig över sjön till vattnets nivå och fortsatte glest mot V-VNV, iallles blev det över 100 ex, fisk- och skrattnåsar, sannolikt mest fiskmåsar. - Mesflock i skogen, rätt stor flock, rörde sig allra mest högt uppe i tallarna, jag hörde otvivelaktigt talgoxe, men andra arter fanns säkerligen, dock hördes icke svartmes eller tofsmes, ej heller talltita för den delen.

Kl 1510 fortsatte vi genom furett till Vombs by och stannade vid Berith Cavallins hus. Vi hade nämligen kommit överens om att träffa henne där, för att sedan gå upp till Vombs kyrka och lyssna på Lucia-sång av en barnkör från Veberöd. Så skedde också. Berith hade sin dotter Elin med sig. Det var mycket folk i kyrkan, barnen sjöng vackert och var oemotståndligt söta i sina vita dräkter; de bar på levande ~~✓~~ ljus. En kvinnlig präst talade ~~inledningsvis~~ inledningsvis, det var inte särskilt bra, men det var kort, dessbättre. Det hela tog c 50 minuter. Därefter vidtog kaffe med utmärkt bröd i Församlingshuset (=f d fattighuset i byn). Här satt vi tätt, säkert 75 personer, det blev mycket varmt, ~~men~~ stämningen var verkligen trevlig, och inte blev den sämre när en hederlig skånsk dannemann auktionerade ut jul-gåvor. Mest var det inslagna paket med okänt innehåll, men några grejor demonstrerades öppet. Jag blev förtjust i en liten vävnad i granna färger (fick veta att det var s k flamskvävnad) och ropade in den, och Lena ropade in en stor julljusstake ("äppelstake") med 4 stearinljus och 20 äpplen. Det var mycket livlig kommers och munter och gemytlig stämning. Även ordnades lotteri, flera serier, lottpris en krona. Vi köpte förstås lotter, flera stycken per person, och det tror jag alla gjorde. Och, hast Du mir gesehen, min själ om inte Lena vann en julduk och två julservetter på en lott ~~som~~ som jag köpt och förärat henne! Självt vinner jag aldrig på lotteri.

Från församlingshuset bröt alla upp c kl 1830. Vi gick hem till Berith, fick öl och ost och oliver och samtalade en timmes tid, tackade sedan för välfägnaden och for hem via ängarna - Silvåkra - Tvedöra. Det var en klar och kylig natt och starkt månsken. I Silvåkraskogen en kanin i billjuset. Hem kl 2010, efter en mycket lyckad söndag.

Tillägg: Berith sade, att Vombs ängar haft mycket litet gäss sedan jakten slutade (vilket sker 21 november). Vidare sade hon att glador dagligen var att se över byn. Dagens ormvråkar alla ungefär normalfärgade.

*J sågnet vid Hälmaröds hörnet även
en kanadapås.*

(161)

1984-12-16, söndag.

Lena och jag gjorde rundtur. Start fr Lund 1100. Väder grått, svagt snöfall, temp. nära noll, nästan lugnt. Kort efter starten blir det ljusare, molntäcket bryts upp delvis, det blir svag sol.

Vid S:t Lars 1 tornfalk sittande, vid Staffanstorp 1 tornfalk också sittande. Nu svagt snöfall och samtidigt solsken. Innan vi når Klågerup klarnar det starkt, solskenet blir klarare. Tunt snötäcke. Icke en enda gås ses på markerna vid Klågerup och Hyby, däremot 1 sittande ormråk i träd nära Hyby! Kort därefter ännu 1 ormråk sittande.

Holmeja kl 1125. Flock 20 obestämda småfåglar. Kråksvärmar och andra kråkfåglar i träd. Dagens tredje tornfalk sittande, på telefontråd. I Yddingen obestämbar andflock c 25 ex, vi kunde inte stanna. Ovanligt vackert ljus över sjön; denna var helt öppen. Bökeberg: också my. vacker belysning. 1 sparvhök flygande.

1128 vi kommer till Bökebergsskogens N bryn, svänger till vänster mot Börringe. Grov bokskog, men är utglesad. Vi stannar inte vid Fjällfotasjön. Skata ses här, och några fiskmåsar flyger över mot NO, sannolikt även några skratmåsar. När vi når E 14 stannar vi, Lena fotograferar en grann ek nära vägen; vi har flera gånger sagt oss att den borde fotograferas. Jag gör rundspaning men ser bara en flock på 14 snöskator som flyger mot Ö. Det är stark biltrafik på E 14. Väder: god sikt, stilla.

Vi forts. 1142, passerar Börringekloster 1144, stannar 1145 med sikt över Lilla Börringesjön (=Klosterviken). Denna är till c en tredje del täckt med nyis, resten öppen. Här ses ovanligt litet fågel: 1 obestämbar and, sannolikt knipa, och 2 obestämda SVANAR, dock nästan säkert knölsvanor, annars intet i vattnet, vilket är my. ovanligt här. 4 gräsänder flög över. I höga träd c 40 kråkor, på telefontråd 2 andra kråkor, därtill 1 dito överflygande. 1 ormråk flög lågt förbi, den hade krävan välfyllt.

1152 Börringe f d station. Kort därefter sågs c 20 kråkor vid Södra Börringe gård. Vi stannade på vägen S härom, med sikt över Börringesjön alldeles nära avtagsvägen till Havgård. Rastade här 1155-1225, gick fram och åter på vägen. Såg: 1 häger flygande, 2 ormråkar sittande, 2 andra ormråkar förbiflygande mot V, summa 3 gräsänder i sjön (!!!), några fiskmåsar över sjön, även ett antal andra måsar som var fisk- eller skratmåsar. Sjön öppen. 6 obestämda trutar flög söderut rätt högt. 8 snöskator mot SO; 130 andra snöskator mot V, fällde åtminstone delvis i höga träd uppåt Börringe samhälle. Domherre hörd, bofink hörd, gulsparvar hördes många ggr och till sist upptäcktes några ex sittande i träd. 3 starar flyger förbi. Skator, kråkor. Härligt vinterväder. Jag gjorde flera gånger ny rundspaning, my. grundligt men såg intet mer.

1226 vi fortsätter mot Havgård, passerar Havgårdssjön som är isfri men ser där bara en enda obestämbar and. 1 kråka överflygande.

1235 vi stannar vid den gamla "kejsarörnsplatsen" S om Lemmeströ. Väder: nu stilla men grått. 6 fasaner i flock i åkerkant på avstånd. Vi startar 1245, men i samma sekund kommer en rovfågel my. lågt över skogen i öster, den nalkas, flyger m l m över järnvägen västerut, det är en kungsörn juv, den faller i skogen bakom Havgård's säteri. - Vi kör ner till den plats helt nära, där vi tillsammans med Nils Åke A såg den underliga örnen 28 oktober (se dagbok). Här ses bara 1 sittande ormråk och enstaka flygande kråkor. Vi fortsätter ner mot Tärnö; här 2 kajor på skorsten, 1 sittande ormråk och 1 sittande fjällvråk som lyfter och sedan faller igen. Väder: det blir helgrått, det är fortf. stilla. Svagt snöfall.

1303 vi korsar E 14 och sätter kurs mot Kullaröd. 1 ormråk på plöjnad, annan ormråk i träd på fält, ytterl. annan ormråk sitter i trädtopp i skogsbyn, denna vråk är my. blekbrun ovanpå, och stjärten är också blek men har inte vit bas. Vi tar till vänster förbi Kullaröd med kurs mot Bramstorp, far alltså norr om Björkesåkrasjön.

1320 örn i trädtopp, my. hög bok: det är en havsörn juv, den sitter ~~och~~ i högsta eller nästan högsta trädet i skogen. Vid ensam gård

(162)
1984-12-16 forts.

I r ses domherrar i träden, och talgoxar ses i närheten. Vi X passerar Bramstorp 1332, fortsätter sedan till Håckebergasjön. Här ses bara 2 gräsandpar samt en flock på 5 knölsvanar varav 2 ad 3 juv. Flock på 7 grönsisko kommer förbi, jag ser också 2 blåmesar samt talgoxe. Detta var nära den plats där vägen går mellan sjön och Håckebergakärret (=Skoggårds ängar). Bara kort stopp här. Nu snöfall. Vi fortsätter via Genarp - Björnstorp mot Ugglarpsgården, där vi stannar för att eventuellt köpa litet julsaker. Och så ville vi ha kaffe, vilket gick fint. Just innan ankomsten dit sågs 1 kretsande sparvhök, detta var kl 1400. Nu stilla snöfall, som dock blir allt tätare.

Vi avnjöt kaffe + bröd på Ugglarpsgården. Gick sedan runt och såg på julsaker m m. Det fanns rikligt med juleljus och diverse enkla prydnader och en del keramik, men föremålen av trä var relativt magert företrädda och föga lockande. Därför köpte vi inte mycket.

1505 start hemåt via Björnstorps samhälle - väg 12 - Dalby - mot S Sandby men svängde in via Rögle - Hardeberga. Nu helt grått; svagt snöfall, och mycket dunkelt. Fortfarande nästan lugnt. I Rögle dammar 4 viggas, och i träd därintill satt 2 fjällvråkar med c 25 m inbördes avstånd precis vid vägen. De lyfte när vi stannade, och de flög i sällskap många hundra meter mot N, vek dock efterhand alltmer mot V. De följdes åt, först m 1 m jämsides, sedan den ene c 50 - 75 m efter den andre. Följdes åt mycket tydligt. Rätt egendomligt; sällan jag sett ett sådant beteende.

Det mörknar. Nära Hardeberga stenbrott kom en flock på c 20 småfåglar tvärs över vägen framför bilen, helt lågt, de flög mot Ö, de tedde sig som lärkor men detta inte helt klart. Kan ha varit något mycket trevligt. - Vi kommer hem 1540 efter mycket uppfriskande tur.

Antalet rovfåglar sedda idag:

ormvråk 12
fjällvråk 3
kungsörn 1
havsörn 1
sparvhök 2
tornfalk 3

1984-12-29, lördag.

Lena och jag gjorde rundtur med vår gäst, Marie Arrhenius. Start från Tenorgränden 8 c kl 1145 i fint vinterkläder, för vanliga vägen via S Sandby - Revinge till stugan/tornet vid Krankesjön. På utvägen intet nämnvärt. Jag gick upp i tornet och stod där c 30 minuter, fick delvis sällskap med Håkan Lindskog och hans flickvän. Håkan L. är från Skurup, är mycket god fältornitolog och brukar vikariera för Gunnar Roos som observatör i Falsterbo vissa dagar vid weekendarna. - Lena och Marie gick inte upp i tornet.

Krankesjön var frusen så när som på en stor oregelbundet formad vak, vilken i huvudsak omfattade det s k ~~stilla~~ närmsta klarvattnet nedanför Silvåkratornet. Vaken var oregelbunden men c 200 x 300 m i diameter. Utloppet utanför kanalmynningen var helt öppet och ~~låg~~ anslöt till vaken. Här låg mycket fågel, artantal dock begränsat; se nedan. Hela den frusna ytan av sjön var täckt av torr och fin vit snö. På iskanten vid vaken fanns en del gräsänder, men f ö satt ~~ingen~~ icke en enda fågel på isen.

Från Krankesjön för vi via Silvåkra by / ut på Vombs ängar. Mötte här Aimon Niklasson, som jag inte sett på flera år. Mycket trevlig prick. Han hade ~~ett~~ sällskap med en okänd herre och två små pojkar. Han rapporterade intressanta ting, se nedan. Vi såg föga fågel på ängarna, för därför via Vombs by upp längs Vombsjöns V sida. Denna sjö helt öppen! När vi ~~hunnit~~ hunnit hit, började Marie frysa om fötterna och lät förstå att hon skulle vara glad att komma hem snart. Vi accepterade detta men ~~hunnit~~ tog hemvägen runt Vombsjön, alltså Hjälmaröd - Svansjö - Övedskloster - sjöns Ö sida - dess sydosthorn - genom Furet - Vombs by - ängarna på nytt - Silvåkra - Stensoffa - S Sandby - hem. Ankomst Lund 1500. Efter uppehållet vid Vombsjöns V sida blev det praktiskt taget alls intet mera stopp, följaktligen även magert utbyte. Men vid Krankesjön my. trevliga obsar. Här artlista:

häger: på isen vid vaken i Kr sågs 5 ex varav 3 ad 1 juv 1 oklar ålder. Ytterl. något ex sågs flyga. När havsörnarna kom över, lyfte förstås alla hägrarna, då blev det 8 ex eller troligen något flera. När vi passerade Övedskloster såg jag 1 häger sitta högt uppe i reslig bok i skogsbyn. Och vid Vombsjöns Ö sida sågs minst 1 + 1 + 7 stående ex samt 2 + 2 flygande. Riklig förekomst alltså.

sångsvan: i Krankesjöns vak 1 ad. Senare kom ännu 1 ad, fällde, men ej nära den förstnämnda. Och 10 minuter senare hade antalet ökat till 3 ad, som dock, egendomligt nog, låg med c 100 - 150 - 200 m inbördes avstånd.

obestämda gäss: från tornet sågs en flock på c 15 ex, de flög österut på mycket långt håll.

ingen artbestämd gås sedd!!

gräsand: i vaken i Kr sågs c ~~500~~ 550, fördelade på ett par flockar, en mindre del av dem stod på iskanten. Uppenbart att en flock var delvis dold bakom vass. När örnarna kom över, blev det massuppbrott (detta uppbrott fick mig att titta uppåt och bakåt, och där kom första ~~havsörnen~~ havsörnen). Då kom minst 700 gräsänder på vingarna. - I Vombsjöns V del, på måttligt avstånd utanför stranden, låg flera flockar gräsand, totalt nog mer än 800 ex. Övriga delar av Vombsjön ej granskade!

bläsand: flock 4 ex i Kr. vak, därav ingen hanne ad.

kricka: Håkan Lindskog sade sig höra något ex. Säkerligen OK, men inte hörd av mig. (från tornet)

knipa: en enda hanne ad i Kr!

Storskrak: i Kr 2 + 1 ex, varav ingen var hanne ad

salskrak: i Kr utanför kanalutloppet 5 ex varav 1 hanne ad. I Vombsjöns

NV hörn en flock på 7 ex varav 1 hanne ad.

OBS att icke en vigg sågs!

ormvråk: på hemvägen sågs 1 ex flyga in över Silvåkraskogen, den kom över Silvåkra allé.

fjällvråk: 1 ex nära Silvåkra och 1 ex Vombs ängar

+ 1 häger
Silvåkra-
hövet

1984-12-29 forts.

(164)

obestämd vråk 1 ex på långt håll på Vombs ängar; satt på påle
havsörn: när vi stått kanske 10 minuter i tornet, lyfte plötsligt alla
ändarna, och hägrarna lyfte också, med utsträckta halsar (åtmin-
stone några ex). Mycket riktigt: en gammal havsörn kom ut över sjön
österifrån, flög ända bort till f d Almen, kretsade där och fällde
nästan säkert. - Bara någon minut senare kom ännu en havsörn med
samma kurs, men detta var en ungfågel. Mycket grant!

rörhöna: 1 ex satt högt uppe i vassen ganska nära nedanför tornet. Sågs
mycket tydligt med blotta ögat; dess huvud var ungefär i höjd med
vasstopparna. Ytterst ovanligt beteende, både Håkan L och jag var
häpna! Ett tu tre lyfte fågeln och flög c 75 m lågt över vassen,
fällde sedan och försvann!!

sothöna: 3 ex i Kr., i vaken ~~stranden~~ nära strandvassen. Fler ex ej sedda.

rall: helt oväntat lät en rall höra långvariga och kraftiga "gristjut"
kort efter det att jag kommit upp i tornet! Också ovanligt, åtmin-
stone med hänsyn till årstiden.

ingen mås!

ingen duva!

större hackspett: 1 ex flygande nära Stensoffa på hemvägen

koltrast sedd vid Övedskloster

snöskata: flock c 100 ex i träden vid Hjälmared, alla satt i träden
precis vid huset vid vägskalet.

blåmes sedd vid Kr.

entita 2 ex sedda vid Kr.

stjärtmes: hörd vid Kr. nära tornet, kort därefter sedd i alarna därin-
till. Själv såg jag bara 1 eller 2 ex, men fler torde ha funnits.

gärdsmyg surrade i vassen Kr., hörd flera ggr.

gråsiska: vid Kr först några få sedda i flock, därefter hörd överfly-
gande där. Kort därpå kom en flock på minst ~~c 100~~ c 100 siskor förbi
där hördes både grön- och gråsiska. Efter c 15 minuter kom en
ovanligt stor siskeflock snabbt över mot NO, det var allra minst
200-220 ex; den bestod huvudsakligen av grönsiskor men jag är ~~övertygad~~
nästan säker på att även gråsiskor fanns med.

grönsiska: vid Kr sedd i stort antal, se föregående art. Även en m 1 m
ren grönsiskeflock på c 20 ex sedd. (vägen korsar)

domherre: flock sedd vid Vombsjöns Ö strand, ungefär där Björkaån.

obestämd småfågelflock: stor flock sedd på långt håll över Vombs ängar,
den flög precis lågt över marken. Troligen siska eller vinterhämp-
ling, men ~~helt~~ helt osäkert

skata sedd Kr och Vomb

kaja " Vombs ängar och Vombs by etc, men högst ett par tiotal ex

kråka " bl a på Vombs ängar, där satt minst 60 ex mycket tätt till-
sammans.

kråka sedd Kr men bara helt få ex; därefter sedd Vombs ängar och vid
Vombsjön rätt allmänt men inga täta flockar. Se dock nästa!

obestämda kråkfåglar: flock på minst 100 på Vombs ängar.

Tidtabell: jag var i tornet vid Kr. c 1215-1245, sedan rundtitt innan
vi fortsatte till Vombs ängar, där vi obsade c 1310-1330 och sedan
talade med Aimon Niklasson till c kl 1345. Körde därefter genom Vombs
by, där vi stannade kort. Stopp på vägen V om Vombsjön 1400 men bara
kort. Sedan färd utan stopp såsom ovan angivits. När vi korsade Vombs
ängar på hemväg var klockan 1432. *Ankomst Lund 1500.*

Det skall tilläggas, att det mycket grunda ~~hörn~~ NV hörnet av Vombsjön,
alltså vid Hjälmared, var fruset. Eljes sjön helt isfri.

För rapporten från Aimon m m se nästa sida.

FORTS.

1984-12-29 forts, och 1984-12-30.

165

Aimon Niklasson rapporterade följande: han och hans sällskap hade bl a stannat vid Kävlingeåns utlopp ur Vombsjön och följt ån en sträcka nedströms, sannolikt till sammanflödet med Klingavälsån men säkert inte längre. Här hade de sett en kungsfiskare. Nära Vombs Norregård hade de haft 2 kungsörnar, och där eller i närheten hade de också sett 1 havsörn ad och 4 glador. Vidare "flera fjällvråkar, nästan fler än vad de sett av ormvråk". I Vombsjön eller dess avlopp hade de haft inalles ~~minst~~ salskrakar (minst 15) och ett ringa antal storskrakar. Alltså ett my. fint utbyte!

På kvällen denna dag, när vi bjudit Marie på en god middag och gott spanskt vin och sedan lyssnat till vacker musik, ringde helt oväntat Carl-Axel Bauer, som jag träffat mycket litet på sista åren. Han frågade om jag ville följa med på en kort tur nästa morgon, start c 0830 och hemkomst senast c 1300, och helst till Krankesjö-området, eftersom han själv inte besökt det på länge. Jag svarade ja tack med förtjusning.

1984-12-30, söndag.

Carl-Axel kom punktligt 0830. I fint väder for vi ut till Krankesjön via S Sandby - Tvedöra - Silvåkra allé. På utvägen 1 större hackspett nära Stensoffa. Stopp ~~vid~~ i Silvåkra allé och spaning över kärret: här 1 + 1 fjällvråkar samt 1 ormvråk, och sedan invid byn ännu 1 ormvråk. Helt oväntat flög här också en flock på c 10 starar! Vi for ner till Krankesjön och gick genast upp i tornet. Isläget ändrat: den stora vak, som fanns igår, var nu till 85 procent täckt med nyis, tunn och mörk, men is var det. Området utanför kanalmynningen dock delvis öppet, och en oregelbunden yta på "närmsta klarvatten" var också isfri, kanske c 75 x 100 m. Här låg 2 flockar gräsand på c 100 resp c 90 ex, men ena flocken var delvis dold bakom vass, och antalet gräsänder var otvivelaktigt över 200. Vidare låg här 6 sångsvanar ad, och när en häger kom och fällde, skrämde den ~~den~~ undan en sothöna! / Idag sågs bara 4 hägrar här. 1 glada kretsade på håll. Entita i träden nära tornet. En femte häger visade sig.

Några danskar, som vi mötte vid tornet, hade sett salskrak. Vi stod drygt 20 minuter i tornet, for sedan via Silvåkra by mot ängarna men stannade i byn eftersom ett par kortstjärtade mörka fåglar satt i buskar vid kanalen. Till vår överraskning / var det starar; ingen typisk vistelseort, men snön gjorde ~~här~~ att födan var svåråtkomlig. Forts. till Vombs ~~ängar~~ ängar. Här flög en ensam sädgås västerut och försvann. Kort därefter kom 2 sädgäss från SO och fällde, det befanns att de anslöt till en flock på 17 sädgäss som redan stod resp. låg här. Vidare på ängarna 1 fjällvråk och en tät flock på drygt 50 råkor, och nära Södergård en mycket tät flock på 90 kajor på fältet. Flock precis 25 starar flög över ängarna! Några snöskator. 1 fiskmåls juv nära och lågt. 1 + 1 + 2 glador över norra ängarna. Kråkor i rätt ringa antal.

Vi forts. till Vombsjöns V sida. Sjön isfri. Här låg några få knipor, 3 storskrakar som ej var hannar ad, och minst 6 + 4 salskrakar varav minst 2 hannar ad. En flock på 15 viggas flög förbi över sjön. Vi for till Norregård och etablerade oss med sikt norrut och västerut, strax väster om gården. Då kom 1 havsörn ad förbi mot N, och kort därefter 2 kungsörnar juv från V, den ena c 200 m efter den andra. En fjällvråk som satt på stolpe lyfte när örnarna kom över. Vi återvände till vägen vid stranden och träffade en del fågelskådare, mest danskar. Då kom en jättegriann kungsörn ad från NO över ~~den~~ sjön och flög in ~~vid~~ Norregård, kom nära oss och väckte stor förtjusning, inte minst bland danskarna. En liten pys såg helt salig ut och förklarade att det var hans första "kongeörn".

Vi undersökte sjön. Långt ute låg en flock stora mörka fåglar, såg ut som gäss, men hållningen inte typisk. I tub dock lätta att bestämma:

(166)

1984-12-30 forts.

det var kanadagäss, c 65 ex. Långt ute upptäckte Carl-Axel en ensam skäggdopping. (Midvinterdata inte vanliga!). Och uppe nära NV hörnet var det gott om gräsand, minst 500 - 600 ex. Här också några få storskrakar, och ej mindre än 16 ~~████~~ salskrakar varav 5 hannar ad och 11 andra. På avstånd därifrån 4 andra salskrakar, däri troligen ingen utfärgad hanne. 1 obestämd trut över sjön.

På kort sträcka här 1 fjällvråk och 5 ormvråkar varav en hade ljus stjärt, om ock ej så klart kontrasttecknad som fjällvråken har. 9 + 2 sädgäss flög över.

Vi körde ner på den lilla väg som löper precis längs Kävlingeån, stannade efter några hundra m och gick till fots & fram till sammanflödet mellan denna å och Klingavälsån, gick sedan tillbaka till bilen och for upp till vägen vid bron. Såg därvid i ån mer fågel än jag brukat se på senare år: här var en del gräsand, skattat flera tiotal ex, vidare 2 salskrakar som säkert var honor. 8 hägrar stod här, lyfte, flög runt. Ännu 1 ormvråk sedd, ej räknad förut; och 1 stor duvhök satt på halva höjden i ett rätt litet träd precis vid ån, ~~██████~~ blev skrämmd av oss och flög ut mot sjön. Enstaka knipor också i ån. Flock 20 kanadagäss kom från NV, ut över sjön, följdes ej länge.

På återvandringen sågs i ån en flock på 8 salskrakar varav 2 fina hannar, dessutom såg vi en hanne som var mycket vitare än en hona resp. unghanne men ändå inte på långt när så vit som en utfärgad hanne. Uppenbart hanne i ruggning eller mellandräkt, ~~██~~ om sådan finnes. Jag har endast ytterst sällan, om ens någonsin, sett en salskrake i denna dräkt. Den syntes bra och tillsammans med andra ex av sin art, huvudform etc också tydligt sedda. (Omöjligt att veta om dessa ~~██████████████~~ salskrakar hade setts tidigare idag).

En ensam småfågel lyfte ur gräset vid dike nära åfåran, den upptäcktes sittande, det var till allmän överraskning en bofinkhona!

2 fiskmåsar juv flög över marken här, över fälten/ och ej längs ån.

Klockan nu c 1120. Förnyad titt över sjön gav intet nytt förutom en duvhök, som dock högst sannolikt var samma ex som ovan. Den var stor och grann och ganska ljus men ej så tydligt att har anledning tänka på de bleka nordliga raserna såsom buteoides (eller vad det korrekta rasnamnet nu skall vara).

Vi fortsatte till strömstarelokalen vid Övedskloster och stannade där relativt länge, ~~████~~ gick vid bäcken och tittade men fann ingen strömstare, såg däremot nötväcka och koltrast och mesar (arter ej angivna, men det var talgoxe och troligen både blåmes och entita). När vi startade och for förbi Öveds f d station, sågs minst 10 hägrar rundflyga över skogen, därav en som var oerhört oregelbunden och trassig i båda vingarna. Vi ~~████~~ for ner till sjön vid badplatsen. Här låg 1 knipa hanne ad och 1 vigg, vidare 2 skäggdoppingar långt ute samt rätt nära sjöns NO hörn c 200 gräsänder. Några få kråkor och 1 ormvråk också här.

Fortsatte till den vanliga utsiktsplatsen vid sjöns SO hörn, där Lena och jag ofta brukar stanna. Carl-Axel sade att han inte kände mycket till denna plats förut. (Detta är den plats som förr brukade kallas "Eskebeskan" av Björn Nilsson och hans kolleger. Jag har dock aldrig sett det namnet på någon karta). Spaning över sjön: en långsmal flock på c 270 gräsänder ett stycke ut. Därinvid 4 salskrakar, varav ingen hanne ad, samt en ensam storskrake, praktfull hanne ad med mättad laxfärg på undersidan.

Vi for sedan genom furet - Vombs by - ånyo över ängarna. Flocken på 19 sädgäss var kvar på samma plats. Näbbarna på många ex mest gulröda, och sannolikt var exemplaren med m l m mörka näbbar ungfåglar. / Som vanligt på ängarna svartfågelflockar. Nära Silvåkrakärret 1 fjällvråk i ensamt träd. Sedan direkt hem via Silvåkra allé - Tvedöra - S Sandby, utan uppehåll. Kom till Tenorgränden 8 i Lund kl 1245 efter synnerligen fin tur!

Artlista se nästa sida

1984-12-30 forts.

Mina fältanteckningar denna dag var ytterst hastiga och något ofullständiga. Härnedan därför en artlista med några ytterligare uppgifter. (Kr = Krankesjön. V = Vombsjön)

skäggdopping 1 + 2 sedda Vombsjön

häger riklig

sångsvan 6 ad Kr

sädgås avgjort fåtalig. 19 på Vombs ängar, och 9 + 2 överflyg. V kanadagås c 65 V och och därtill 20 kommande från NV till sjön gräsand minst 200 Kr, och i V sågs c 600 + c 200 + c 270 = över

1000 ex. Troligen fanns inte mycket därutöver.

vigg flock 15 över V, därtill bara något enda ex

knipa synnerligen fåtalig

storskrak likaså

salskrak däremot ovanligt riklig: i Vombsjön och dess avlopp sågs

minst 25 ex, sannolikt flera. Däremot ej sedd idag i Kr.

ormvråk: summan sedda ex skall vara 13, varav 12 ungefär normalfärgade och en avgjort ljus, se ovan.

fjällvråk: 5 sedda

havsörn 1 ad

kungsörn 2 juv och 1 utsökt ad

glada: utöver de 1 + 4 ex som nämnts härovan skall 1 eller 2 till-

läggas; de sågs nära Hjälmared. Summa alltså 6 eller 7

duvhök: 1 ex mycket fint sedd. Jag tror att det senare sedda ex över

Vombsjön var samma som förut

sothöns: bara en enda i Kr., möjligen sågs ännu ett ex. Oerhört låg siffra.

fiskmås 1 + 2 sedda, alla juv

obestämd trut 1 ex över V

ingen vild duva sedd, men väl ~~en~~ en flock tamduvor över Svansjö gård.

större hackspett 1 ex nära Stensoffa på hemvägen

gärdsmyg hörd i vassen vid Kr (uteglömd härovan)

koltrast sedd nära Öved

snöskata: liten flock över Vombs ängar. Även sedd över Lund idag,

och rätt stor flock i hagtorn m m i Östra Torn

entita Kr

talgoxe Öved. Troligen även blåmes, men ej antecknad direkt

nötväcka Öved

stare: något oväntat c 10 + några + flock 25 ex

skata sedd

kaja sedd

råka sedd

kråka sedd, ofta, men i rätt ringa antal

bofink: ensam hona på öppen mark nära Kävlingeåns fåra några hundra meter nedströms Vombsjön.

OBS: salskraken med avvikande dräkt!

SLUT

Nov. 27: den vitbrokiga kråkan ånyo sedd vid Ekologihuset. Flög förbi helt nära men försvann kvickt in bland höga träd vid Med.-Kem.

Nov. 28: c kl 1300 kretsade 1 sparvhök länge över lasarettblocket och begav sig sedan österut.

Nov. sista dagarna: rödhake hörd nästan alla morgnar vid Tenorgränden 8.

Dec. 4: Var på behandling hos Mary i Malmö för mina ömma fötter.

Reste tåg tillbaka till Lund, start 1155. Milt och stilla väder men mycket disigt. Väster om Uppåkra station gick gäss på plöjd mark. Några, c 10 - 15 ex, rätt nära; var uppenbart sädgäss. På längre håll i diset stod mer gäss; somliga sträckte halsarna och syntes då rätt tydligt men kunde inte bestämmas kritiskt. Andra stod i vilställning på den mycket mörka jorden och avtecknade sig endast helt otydligt. Antal sedda helt ovisst, men säkert fanns där 50 - 60, kanske flerdubbelt antal.

När jag kom hem, befanns en sparvhök sitta mycket lågt i vårt största äppelträd. Hade inte märkt mig, satt ostörd i nära 20 minuter! Jag hämtade kikaren och fick utmärkta möjligheter till fingranskning. En karaktär syntes genast och utan kikare: på ryggen och/eller angränsande del av vingen sågs 6 mycket stora och välavsatta vita fläckar (detta på den halva av fågeln som jag kunde se, från sidan alltså). Fjädrarna hölls uppburrade nästan hela tiden, fågeln satt med kutig hållning. Mot slutet lade den åt fjädrarna, varvid de vita fläckarna blev osynliga. Sedan sträckte den vingen (vingarna?) rakt utåt-nedåt och bredde ut stjärten maximalt, så att hela mönstret framträdde. Ovansidan mörk, tenderade ej mot blått. Ögonstrecken tydliga ehuru icke rent vita. Vred på huvudet flera ggr, då såg jag finfint att ögonstrecken blev bredare bakåt, och mediant i nacken kom de nära varandra men skildes av en smal mörk välavsatt "brygga". Aldrig sett så tydligt förut. Fågeln satt länge absolut stilla, rörde sedan på huvudet, vred det flera ggr, rörde även något på kroppen; ett slag såg det ut som om den ville kasta upp en spyboll, men därav vart intet. Ett par skator sågs och hördes i grannträdgården, de var också uppe och flög. Såg aldrig höken, men höken såg dem utan att dock reagera nämnvärt. Slutligen vred sig höken skarpt, gav ifrån sig en vit klick och lyfte snabbt och flög bort bara någon halvmeter högt över gräsmattan. Skarp blick, ögon gula men ej särskilt ljusst gula.

Dec. 5: Efter frukosten gick jag ut på gräsmattan och kastade ut en del smärre brödbitar. De brukar snabbt bli upplockade av kråkor, råkor och skator, mest av de två sistnämnda arterna. Idag stannade jag inte för att se vad som hände. Men när jag kom ut, lyfte en rapphöna i tätningen vid komposten och flög med stort buller iväg över grannvillan (Eksandhs). Aldrig sett den här i villakvarteren förut. Rödhake knäppte i trädgården. - Även på kvällen i skymningen, när jag kom tillbaka från Ekologihuset, knäppte rödhake nära huset.

Dec. 6: Omkring kl 1500 gick jag hem från Ekologihuset. Det var tätt dimma, aning regn i luften, stilla, milt. I Östra Torn hördes plöteligt sidensvans: en flock kom snabbt över, fällde högt uppe i ett par ranka popplar. Jag räknade 36 ex. Inom någon minut, högst, lyfte de plötsligt under ivriga sirranden, steg brant i dimman och försvann med hög fart.

Notiser december 1984 forts.1984-12-07.

1 tornfalk och 1 sparvhök sågs samtidigt över Östra Torn, ungefär vid motorvägen.

1984-12-10.

Över Lund, närmare bestämt över Tuna-området, kom en flock på c 30 sidensvansar med kurs mot O eller ONO. Även sågs från Ekologihuset 1 tornfalk c kl 1300, 1 sparvhök kl 1430. Och kl 1455 såg jag, likaledes från mitt arbetsrum på Ekologihuset, först en normalfärgad ~~kråka~~ kråka flyga förbi; någon halvminut senare kom den vitbrokiga kråkan från annat håll. Båda fällde brant på samma plats men dölles av en byggnad när de fällt.

Fler notiser från december 1984 finns på sidorna 170-172.

- Dec. 12: flock 12 sidensvansar i Lund. Rödhake sedd, sparvhök sedd
- 13: den vitbrokiga kråkan sedd vid Ekologihuset. Tornfalk sedd över Tenorgränden både morgon och kväll. - När jag idag lät klippa mig hos Sune Andersson på Klostergatan, berättade han att mycket gäss flög över Bjärred på morgnarna; han uppgav att ~~de~~ övernattade i havet ungefär vid Löddeåns mynning. (En annan fråga är vilken art gäss det gäller. Numera kan det ju mycket väl vara kanadagäss, helt eller delvis. Men den saken tog jag inte upp till diskussion. Sune Andersson är en vänlig och stillsam man med betydande naturintresse, särskilt för fågel tror jag. Han ~~uppgav~~ ~~■~~ säges vara mycket förmögen och ha en utsökt samling Wiwen-Nilsson-silver).
- 16: söndag. Landskapet ~~■~~ fick tunt snötäcke fr o m idag. Se särskilt protokoll över exkursionen till Krankesjön etc.
- 17: } mera snö kom. Vitbrokiga kråkan sedd vid Ekologihuset 17 dec.
- 18: } Den satte sig på Psykiatriska kliniken tak alldeles intill en normalfärgad kråka, vände sig strax så att de båda fåglarna kom att sitta vända åt motsatta håll men precis intill varandra, troligen så nära att de berörde varandra. Se skiss här. Efter någon minut lyfte den normalfärgade och flög bort, och efter ytterligare c ½ eller högst 1 minut lyfte även den brokiga och försvann åt ungefär samma håll.
- 16-20: snötäckt landskap, ett par dagar var snötäcket rätt tjockt. Ingen rödhake sedd eller hörd efter 13 dec. (men se nedan). Flockar av snöskator sågs mycket ofta över Lund, även om man bara tittade ut kortvarigt från fönstret. Vanligen var det flockar på c 10 - 30 ex som flög över, och - precis som vanligt - flög de också åt olika håll; först exempelvis 25 ex mot V i m 1 m tät flock, efter en stund kanske 10 ex mot Ö mycket glest, etc etc. Beteendet är signifikant skilt ~~■~~ från andra trastars. Flockarna ses också ofta brytas upp: en flock glesnar alltmera medan den flyger framåt, inom kort viker några ex av åt helt annat håll, strax därefter ses enstaka ex eller ~~✓~~ några få ex flyga åt olika håll etc etc. Flockarnas, eller rättare artens, strategi vid sökandet efter föda måste skilja sig mycket från andra trast-arters. - Tornfalk sedd en av dessa dagar, vid motorvägen där den korsar vägen från Ö Torn in mot stadens centrum.
- 19: vitbrokiga kråkan sedd vid Ekologihuset.
- 20: i en gles flock snöskator sågs även 2 - 3 rödvingetrastar.
- 22: vintersolståndet. Nu åter fullkomligt snöfritt. Det var plusgrader. Mycket klar morgon och förmiddag, men från c kl 1300 drog det upp ett lågt molntäcke från V - SV; molntäcket dock tunt, och solen syntes ibland. Stilla väder.
- Kl c 0930 kom en flock på 10 sädgäss över huset med kurs mot NO - NNO. - Omkring kl 1000 - 1120 gjorde jag ärenden i staden. Vid hemkomsten knäppte en rödhake på granntomten, och c kl 1240 ryttlade och kretsade en tornfalk länge rätt nära Tenorgränden.
- Kl ~~■~~ 1310 - 1400 gick jag på f d Hardebergaspåret österut och tillbaka samma väg. Det mulnade av snabbt uppdragande moln låga men var fortfarande bra väder, stilla, rätt god sikt, plusgrader. På vandringen såg jag:
- fasan: 2 tuppar i sällskap långt ute på åkermark. Sågs på 500 m avstånd. Båda saknade vitt halsband.

Dec. 22 forts:

skrattmåsar: 1 ex, se följande artfiskmåsar: enstaka eller några få ex glest tillsammans över åkrarna, flög lågt, fällde, lyfte. Höll ej ihop flockvis; vanligen sågs några ex med c 25 - 100 m inbördes avstånd! Både ad och juv. Totalt säkert 18 - 20 ex sedda. Med dem var en utfärgad skrattmåsa. Se även följande art.gråtrut: enstaka överflygande måsar sedda c kl 1315 - 1320, de flög mot V - SV. Mest på håll, nästan säkert var det huvudsakligen fiskmåsar, men 1 gråtrut ad och 1 dito juv kom också över.obestämda måsar: se föreg.koltrast: åtskilliga ex, alltid ensamma, allra minst 50 m mellan varje. De satt var för sig i buskar av Crataegus m m och förblev ofta orörliga när jag gick förbi på 3 - 4 m håll. Både hannar ad och andra ex.snöskata: redan före vandringen sedd överflygande i ringa antal, åt olika håll som vanligt. På vandringen först c 10 ex överflygande och m l m rundflygande, därefter c 90 ex från Ö, relativt väl samlade, fällde nog på håll. En stund senare kom en flock på minst 130 ex också från öster; denna flock var ytterst gles, så att avståndet mellan varje fågel ofta var 100 - 150 m. En del av flocken dock mycket tätare samlad.blåmes: 2 ex i sällskapskata: gles flock på c 10 ex, därtill enstaka exkaja sedd. (Men råka icke sedd, fast den alltid brukar vara lätt att se här.)kråka sedd men bara helt enstaka på åkrarna eller flygande.gråsparv: liten flock kom snabbt och fällde brant i buskar. (Grönfink ej alls sedd, vilket är anmärkningsvärt. Brukar snart sagt alltid ses, oftast allmänt, i de stora snåren av planterade nyponbuskar, som nu är my. kraftiga och högvuxna på många ställen).

Dec. 27: rödhake sedd nära Tenorgränd

28: sidensvans sågs i 3 ex. De hade fällt i toppen på en mycket stor Salix-buske vid f d Hardebergaspåret. De satt kvar när en cyklist passerade några meter rakt under dem och när Lena och jag minuten därefter gick förbi på samma väg. Lät höra sitt läte svagt ett par ggr. - Lena och jag gick en timplång promenad på "spåret" men såg mycket litet utöver sidensvansarna.

29: rödhake ånyo vid vår bostad på Tenorgränd.

30: klockan 15, när jag låg och vilade inomhus, hörde jag kraftigt kackel av sädgäss, som flög över.

Lisen berättade för mig nästa dag, att hon just klockan 15 idag 30 dec. såg stora flockar gäss passera ungefär mot SV eller S rakt över hennes bostad på Filippavägen 4 E. Hon skattade antalet sedda ex till minst 50 - 60.

31: över Tenorgränd och annorstädes över Lund mycket snöskator. Även såg jag mycket koltrast. På f m kom en sparvhök mot V. Omkring kl 1100-1230 uppvaktade jag Lisen på hennes 32-årsdag; gav henne bl a ett par vackra böcker om gammal konst i Kina och i Mexico (The Emperors of China, resp. The God Kings of Mexico). Vi satt vid hennes fönster och drack kaffe och mumsade på den härligaste choklادتårta. (Snö-)

FORTS

se även
specielle
protokoll

Dec. 31 forts:

på nytt. Utanför fönstret, ofta alldeles nära, flög spridda fiskmåsar och skrattnåsar. Inte många ex, men av båda arterna sågs både gamla fåglar i lysande ren dräkt och unga, icke utfärgade ex.

När jag gick hem från Lisen, såg jag duvhök 2 ggr, först över lasarettsområdet och sedan över Geneticum. Kom lågt och rätt snabbt, med kraftfull flykt; nästan säkert samma ex båda gångerna. Var otvivelaktigt en hane. Bergsäkra obsar av duvhök över staden har jag inte många.

Vidare sågs snöskator, idag glesa och inte talrika men kringirrande som vanligt; och därtill en rödvingetrast som lyfte tillsammans med ett par snöskator nära gamla vattentornet.